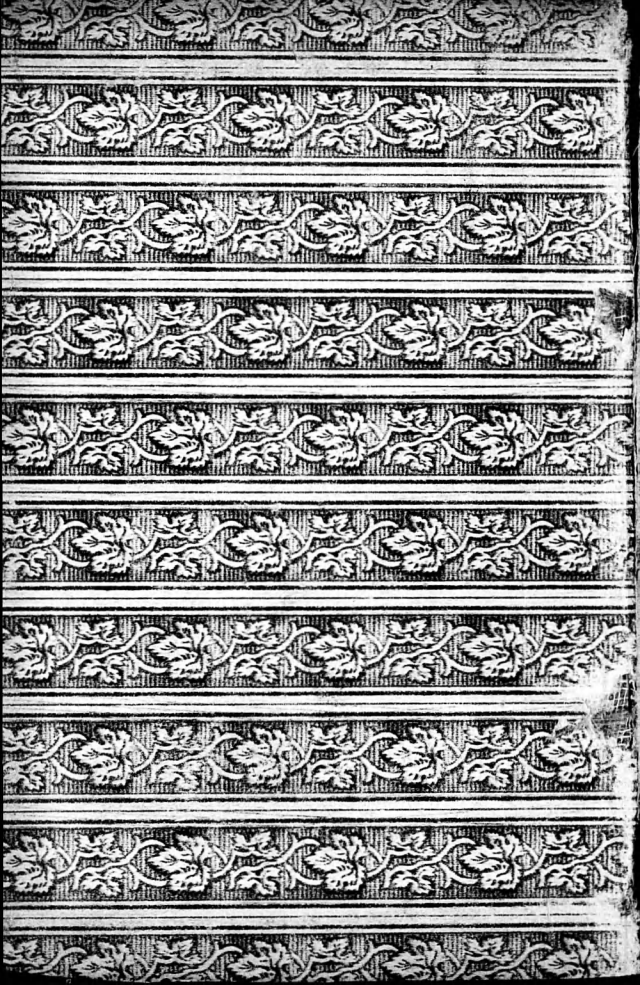
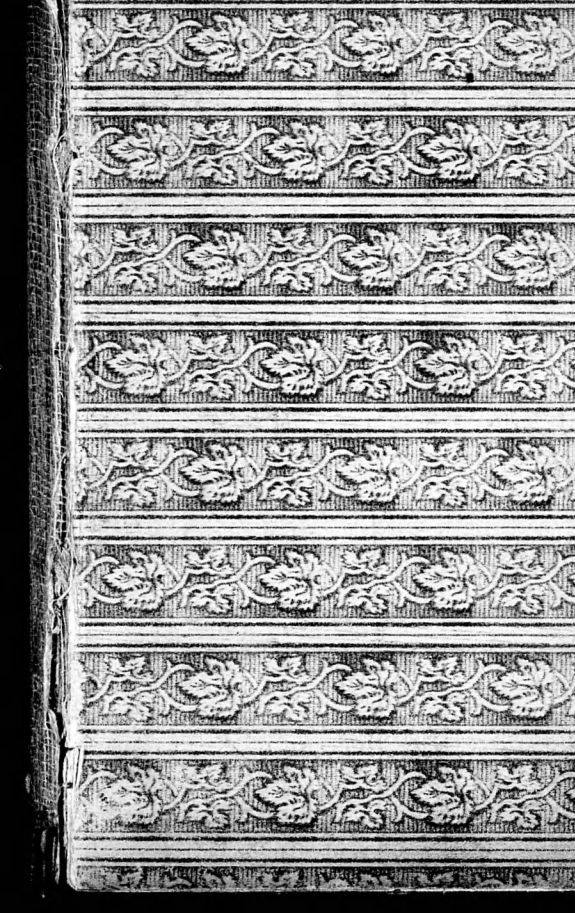

Vak 88

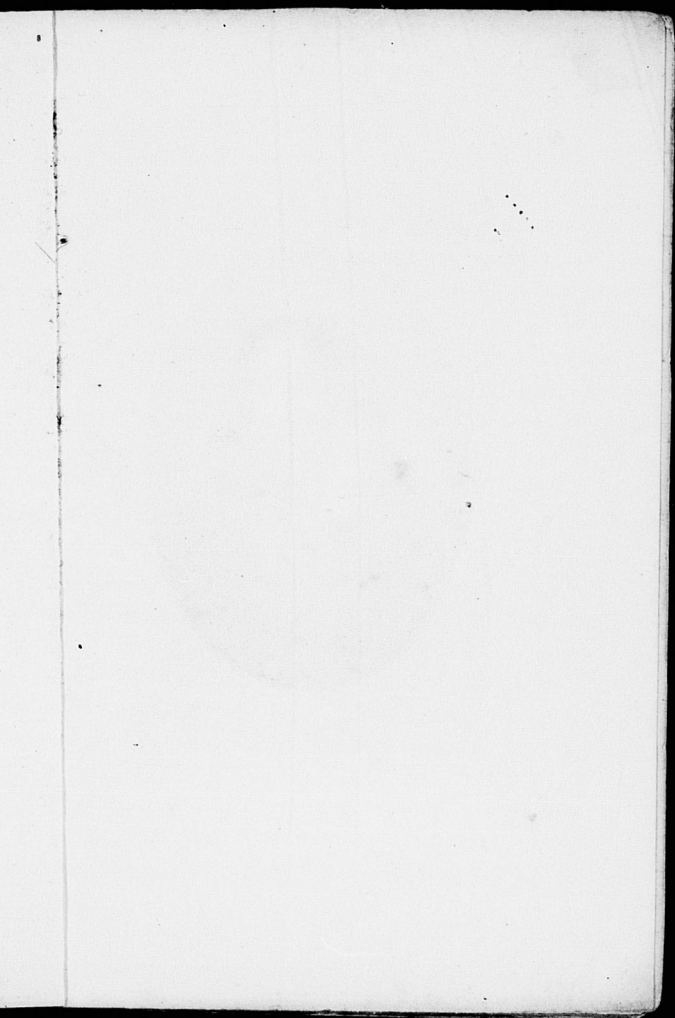
282

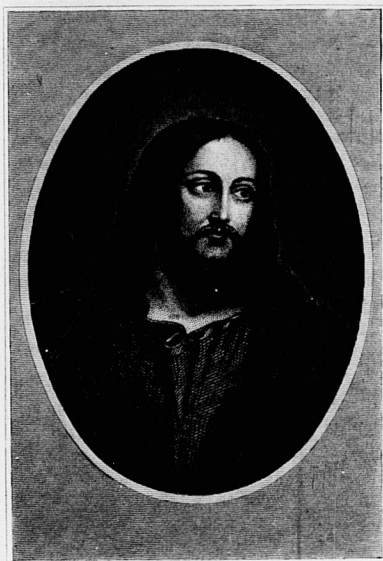

Vander.

D

For denone gemalt

2
OEFENINGEN EN GEBEDEN

VOOR

Lijddenden, Zieken

EN VOOR

AFGESTORVENE CHRISTENEN.

MET DE

Getijden of Vigiliën voor Overledenen.

Met Goedkeuring.

te VENLOO,

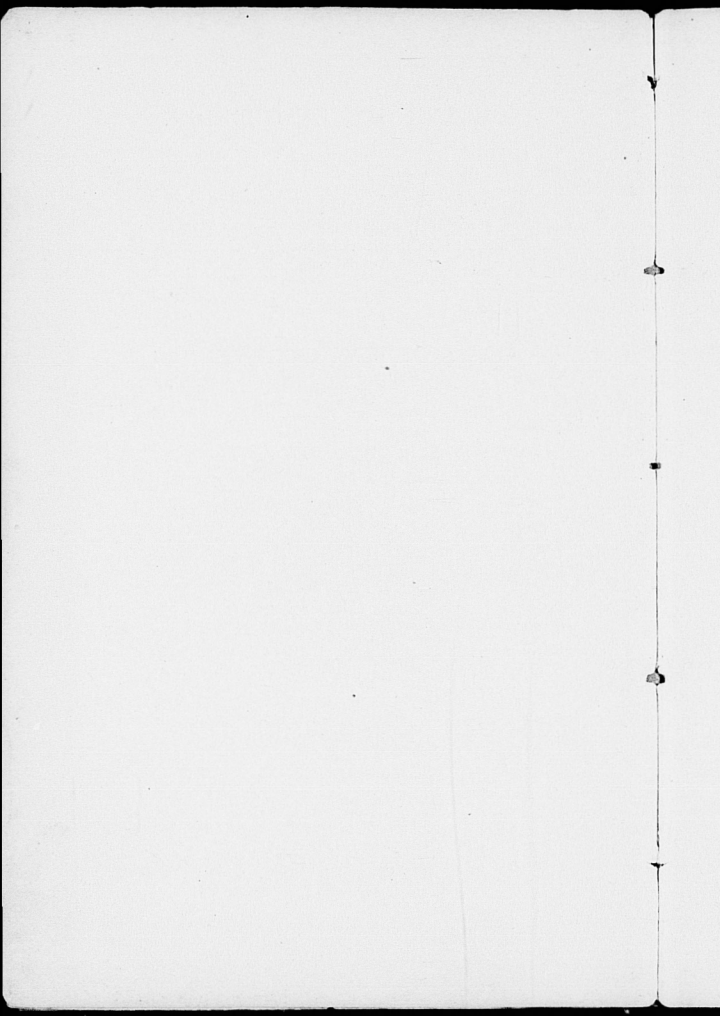
BIJ DE WED. H. BONTAMPS.

BIBL. CONV.

1874.

O. F. M.

WIJCHENS

T A F E L

DER VERANDERLIJKE FEESTDAGEN.

Jaar.	Aschdag.	Paschen.	Pinkster.
1871	22 Febr.	9 April.	28 Mei.
1872	13 Febr.	31 Maart.	19 Mei.
1873	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1874	18 Febr.	5 April.	24 Mei.
1875	10 Febr.	28 Maart.	16 Mei.
1876	1 Maart.	16 April.	4 Junij.
1877	14 Febr.	1 April.	20 Mei.
1878	6 Maart.	21 April.	9 Junij.
1879	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1880	10 Febr.	28 Maart.	16 Mei.
1881	2 Maart.	17 April.	5 Junij.
1882	22 Febr.	9 April.	28 Mei.
1883	8 Febr.	25 Maart.	13 Mei.
1884	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1885	18 Febr.	5 April.	24 Mei.
1886	10 Maart.	25 April.	13 Junij.
1887	3 Maart.	10 April.	29 Mei.
1888	15 Febr.	1 April.	20 Mei.
1889	6 Maart.	21 April.	9 Junij.
1890	19 Febr.	6 April.	25 Mei.
1891	12 Febr.	29 Maart.	17 Mei.
1892	2 Maart.	17 Maart.	5 Junij.
1893	15 Febr.	2 April.	21 Mei.
1894	7 Febr.	25 Maart.	13 Mei.

TIJDREKENING.

Het jaar heeft 12 maanden, 52 weken en eenen dag; of 365 dagen en 6 uren, en viermaal 6 uren maken alle vier jaren eenen dag, en dat wordt genoemd schrikkeljaar.

VAN DE QUATERTEMPER-DAGEN.

De Quatertemper-dagen worden gehouden 's woensdags, vrijdags en zaturdags; de eerste, na den derden zondag van den Advent, de tweede na den eersten zondag van de Vasten, de derde na Pinksteren, en de vierde na heilige Kruisverheffing.

NOTA. Behalve de Vasten en de Quatertemper-dagen, is het vastendag op de Vigiliën, of de dagen voor de feestdagen *van Pinksteren, Petrus en Paulus, Hemelvaart van Maria, Allerheiligen* en van *Kersmis*. Op *St. Marcusdag* en de drie *Kruisdagen* moet men vasten tot 's middags en den geheelen dag vleesch derven.

VAN DEN ADVENT.

De Advent begint altijd den zondag die het naaste is aan den feestdag van den heiligen Apostel Andreas.

MORGENGEBED.

De eerste gedachte, de eerste gewaarwording des harten bij het aanbreken van den dag moet billijkerwijs tot U, o God en Heer! gerigt zijn. Want Gij zijt Heer en Meester van ons geheele leven. Iedere dag, dien wij weder beleven, is een geschenk uwer goedheid. Daarom wil ik U ook danken, dat Gij uwe goedheid aan mij vernieuwd hebt en mij weder tot het leven liet ontwaken.

Maar tot welk einde gaf God mij het leven, en waartoe moet ik het gebruiken? O mijne ziel! vergeet deze vraag niet, en herhaal u dezelve bij elken wederkomen den dag. Iedere dag maakt een gewigtig deel van mijn leven uit, en God laat mij denzelven tot gewigtige oogmerken beleven. Gelukkig voor mij, zoo ik elken dag overeenkomstig Gods oogmerken wel en nuttig doorbreng.

God is mijn Schepper en de Oorsprong mijns levens. Aan Hem zal dan ook mijn leven toegewijd zijn, ten zijnen dienste en ter zijner eere. Hij heeft ons zijnen hei-

ligen wil doen bekend worden. Hij heeft elken mensch zijnen arbeid en zijne bezigheden aangewezen in den staat, waarin hij geplaatst is. Gelukkig voor mij, indien ik dezelve getrouwelijk waarneme, en mijne pligten naauwkeurig vervulle.

Dit leven is mijn voorbereidingstijd tot de eeuwigheid, tot een toekomend beter leven. Gelukkig voor mij, indien ik mij met elken dag meer voorbereide en mij dezes beteren levens waardig make; indien ik met elken dag van gebreken meer gezuiverd en voor het goede meer genegen worde. Dit moet dan ook het doel zijn van mijn aanhoudend pogen, en ik wil ook dezen dag geheel naar den wil van God doorbrengen. Ik wil door eene zorgvuldige vermijding van elke zonde en door eene getrouwe vervulling mijner pligten aan mijnen God trachten te behagen, en mij alzoo beijveren, dat ik mijne toekomende hooge bestemming bereike.

Versterk mij daartoe, o mijn God! door uwe genade, en laat dezelve mij bij alle mijne ondernemingen en bezigheden vergezellen. Amen.

AVONDGEBED.

God! ik dank U dat ik dezen dag onder uwe bescherming gelukkig heb ten einde gebragt. Hoe minzaam hebt Gij mij bewaard voor elk ongeval, hoe vaderlijk hebt Gij mij beschermd in alle gevaren, en hoe veel goeds heb ik uit uwe vaderhand ontvangen en genoten! Wees geprezen, o Heer! voor al uwe goedheid en liefde. — Maar heb ik mij ook als een gehoorzaam kind jegens U, mijnen besten Vader, gedragen? Was ik U nooit ongehoorzaam? Heb ik met waren ijver mijne plichten getrouwelijk vervuld? Heb ik mijn best gedaan U in alles te behagen? enz. Ach, God! in hoe vele opzigten heb ik heden alweder misdaan! Vergeef, o vergeef uwen dienaar, die het thans opregt verfoeit, wat hij kwaads gedaan heeft. Ik verfoei elken misslag dien ik uit lichtzinigheid of zwakheid begaan heb, wijl ik U, mijnen hoogsten God, daardoor veracht en beleedigd heb. Ik bid U, o God! vergeef mij, en ondersteun mij met uwe genade, dat ik op den dag van morgen zorgvuldiger over mij wake en elke zonde vermijde.

En dan, wanneer Gij mij vergeven hebt, o God! neem mij ook dezen nacht weder in uwe heilige hoede. Bewaar mij voor alle kwaad. Laat mij in U rusten en tot U weder ontwaken. Amen.

GEBEDEN

onder de Heilige Mis.

In den naam des Vaders, des Zoons, en des heiligen Geestes. Amen.

Geloofd en gezegend zij de allerheiligste Drievuldigheid, God Vader, Zoon en Heilige Geest! O, alle eer en aanbiddingswaardige, drieëenige God! ik arm zondaar verschijn met kinderlijk vertrouwen voor uw heilig altaar, met het hier verzamelde volk, om het hoogheilig offer bij te wonen, hetwelk depriester, in den naam Jesus, U thans zal opdragen. Eeuwige God, Heer des hemels en der aarde! wij offeren U het heiligste, U aangenaamste en welgevalligste offer; wij offeren U het heiligste ligchaamen het heiligste bloed van Jesus, uwen goddelijken Zoon, in vereeniging met het groote offer, hetwelk Hij-zelf U heeft opgedragen, toen Hij tot onze verlossing, in het smartelijkste lijden aan het kruis gestorven is. O mijn God! ik voel de grootheid mijner zonden en sla, van

berouw doordrongen, op mijne borst, en beken voor U, dat ik een zondaar ben. Ach, mijn God! dikwijls en veelmalen heb ik U belœdigd. U, o Alwetende, is geen mijner gebreken verborgen gebleven; maar uwe barmhartigheid is grooter dan al mijne zonden: daarom bid ik, vergeef mij en wees mij genadig. Zie neder op dit altaar, en neem dit heilig offer genadig aan uit de handen des priesters. Neem hetaan tot uwen lof, tot aanbidding uwer hoogste Majesteit, tot gedachtenis der menschwording, des smartelijken lijdens en stervens onzes Verlossers, tot dankzegging voor alleaan mij betoonde genaden en weldaden, tot voldoening en vergiffenis voor al mijne zonden, welke ik in het heiligste bloed van Jesus verberg. O God! in vertrouwen op uwe onmetelijke barmhartigheid, en op de verdiensten van het lijden en den dood van Jesus, vereenig ik mij met alle hier vergaderde menschen en engelen, om U te aanbidden en te gebenedijden voor de groote weldaden, welke Gij ons in uwen goddelijken Zoon bewezen hebt. Ik bid ook tevens voor al mijne weldoeners, voor al mijne vrienden en vijanden; bijzonder echter beveel ik aan uwe vaderlijke barmhartigheid en liefde, diegenen, welke mij aanbelangen, en zich in mijn gebed hebben aanbevolen.

Laat U, o Heer! deze mijne goede meening welgevallig zijn. Ontferm U ook over alle afgestorvene christen-geloovigen, en geef hun de eeuwige rust.

Almagtige en vrijmagtige God! laat mij ook in mijne tijdelijke aangelegenheden, door de kracht dezes heiligen offers, hulp en troost erlangen. Gij weet het, o Alwetende! welke kommer mijn hart beangstigt; het is U bekend welk kruis ik draag, en Gij weet ook best, hoe ik te redden ben. O hulprijke God! help mij om Jesus wil in mijn belang N. N., in hetwelk ik met vertrouwen tot U bid. Zoude ik echter ook, gelijk Jesus aan den Olijfberg, bidden zonder verhoord te worden, nogtans zal ik niet ophouden, maar aan U, o lieve God! mijn lot overlaten, mij overgeven aan uw wijs toezicht en met volkomen vertrouwen tot U zeggen: Vader, niet mijn, maar uw wil geschiede! Alleen bid ik, wil mij uwe genade verleenen, dat ik tot het einde mijns levens bij dit voornemen volharde: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Wij aanbidden U, o Drievuldige God! want Gij zijt prijzenswaardig in eeuwigheid.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest. Amen.

BIJ DE GLORIA.

Christus Jesus! Gij Heiland der wereld ! in vereeniging met den lof, welken de heilige Engelen bij uwe genaderijke geboorte gezongen hebben, roep ik ook met een vrolijk hart : eer zij God in het allerhoogste en vrede op aarde den menschen, die van goeden wil zijn! Wij loven U, wij gebenedijden U, wij aanbidden U, wij eeren U, wij zeggen U dank voor al het goede, hetwelk Gij ons gegeven hebt. O Heer Jesus Christus! Gij zijt de ware Zoon Gods; ik aanbid U. Gij zijt het eeuwige Weord des Vaders, dat van den hemel daalde, vleesch geworden is en onder ons heeft gewoond. U, o God! prijst de gansche schepping; voor U, o God! buigt zich elk hoofd; voor U buigt zich elke knie; aan U alleen komt alle eer, alle lof, alle dank en alle aanbidding, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

ô God! wonderbaar is uw naam op de gansche aarde. Prijs en eer, dank en aanbidding zij U, o allerheiligste, drieëuldige God! Eer zij U, o Vader! eer zij U, o Zoon! eer zij U, o heilige Geest! Ontferm U mijner, eeuwige Vader! en sterk mijn geloof. Ontferm U mijner, Jesus, Zoon Gods! en vermeerder in mij de hoop.

Ontferm U mijner, heilige Geest! en verleen mij uwen bijstand in alles, wat mijn zielenheil aangaat. O Geest Gods! verhoor mijn smeeken en ontvlam mijn hart tot uwe goddelijke liefde. Eer zij den Vader, den Zoon, en den heiligen Geest; gelijk in het begin, zoo nu, en in eeuwigheid. Amen.

BIJ DE COLLECTEN.

Verleen ons genadiglijk, hemelsche Vader! door de voorbede van Maria en uwer Heiligen, bijzonderlijk van die Heiligen, wier feest wij heden vieren, al die genaden, welke de priester in den naam Jesus voor zich en voor ons begeert. O almachtige God! Gij zijt onze Vader; op U stellen wij ons gansche vertrouwen, daar Gij ons uwe barmhartigheid zoo dikwijls betoond hebt. Van U, o God! willen wij onze hulp en ons heil verwachten. Verhoor ons allen die hier verzameld zijn, om hetgene wij bidden; door Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, dezelfde God, leeft en regeert, in alle eeuwigheid. Amen.

Ook tot u, roep ik, o genaderijke Moeder van Jesus, toevlugt van alle berouwhebbende zondaars! bid den lieven God voor mij, dat Hij mij niet verlate, vooral in mijnen laatsten levensstond, wanneer

mij alle menschen verlaten. Sta mij dan bij met uwe moederlijke hulp, en voer mijne ziel tot Jesus uwen Zoon; bid Hem, dat Hij mij genadig moge rigten en tot de eeuwige zaligheid opnemen. Amen.

BIJ HET EVANGELIE.

Dank, eeuwige dank zij U, o liefste Jesus, dat Gij mij uw heilig Evangelie hebt bekend laten worden. Maar, o mijn Heer en mijn God! hoe zal ik voor U bestaan, wanneer Gij mij eenmaal, volgens het Evangelie, naar mijn geloof zult rigten? Ach, ik beken het met bittere smart, dat mijne zonden mij zullen verdoemen, wanneer ik niet, gelijk de verloren zoon, met rouw en boete tot U terugkeere. Ja liefste, eeuwig barmhartige Vader! ik keer tot U terug, en berouw mijn tot heden zondige leven; o schenk mij slechts uwe liefde weder. Ik wil voortaan naar de wijze voorschriften des Evangelies leven, ten einde ik U welgevallig zij, en vreugde, vrede en zaligheid verkrijge. Verleen mij, o God! den bijstand uws heiligen Geestes, die mij met zijn goddelijk genadelicht verlichte; opdat ik uwe geboden getrouw vervulle, en waardig worde eens tot het eeuwige leven in te gaan; door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

BIJ HET CREDO.

Ik geloof aan U, drievuldige God, Vader, Zoon en heilige Geest. Ik geloof aan U, o Vader, den Schepper en Onderhouder aller dingen. Ik geloof aan U, o Jesus Christus, den waren Zoon van God, mijnen Verlosser en Zaligmaker. Ik geloof aan U, o heilige Geest, den Trooster, die van den Vader en den Zoon uitgaat, en mijne ziel reeds in het heilig doopsel geheiligd hebt. In dit geheimnis mijns geloofs aanbid ik U, o allerheiligste Drievuldigheid, met eerbied, en smee, met een kinderlijk verlangen, om sterkte in mijn geloof; opdat ik mij aan de woorden vasthoude, daar Hij zegt: hem die gelooft zijn alle dingen mogelijk.

God van allen troost! Ik ben uw kind, en weet hoe zeer Gij verlangt mij zalig te maken; daarom hoop ik op U. Ja, ik hoop op uw woord, en ik zal op U hopen, tot Gij uwe belofte aan mij zult vervullen en mij zalig maken.

ô God der heiligste liefde! Gij hebt mij geschapen, om U te beminnen; ach, en ik bemin U zoo weinig! O laat toch den Geest der liefde, welke aan de Jordaan op Jesus neergedaald is, ook op mij nederdalen: laat één van die goddelijke

vuurvlammen op mij nederdalen, welke Gij over de Apostelen hebt uitgestort; opdat mijn hart met eene heilige liefde ontvlamd worde en ik met Petrus kunne zeggen: Gij weet het, o Heer, dat ik U lief heb. Dit bid ik, door denzelfden Jesus Christus uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als dezelfde God, leeft en regeert, in alle eeuwigheid. Amen.

BIJ DE OPOFFERING.

ô Allerheiligste Drievuldigheid, één God! wij bidden, neem dit heilig offer van de handen des priesters genadig aan, tot lof en verheerlijking uwer goddelijke Majesteit, tot aandenken der menschwording des lijdens, der opstanding en hemelvaart van Jesus Christus, onzen Heer en Heiland, en tevens ter eere der zaligste Maagd Maria, van den heiligen Joannes den Dooper, van de heilige apostelen Petrus en Paulus, en van alle Heiligen, opdat het tot hunne verheerlijking en ons heil verstrekke. In vereeniging met dit heilig offer, offer ik U ook mijn hart, en bid U, dat, gelijk de hostie in het heilig ligchaam van Jesus veranderd wordt, wil alzoo ook mijn hart veranderen in een vroom, kuisch en U welgevallig hart. O God! Gij zijt mijne eenigste hoop, op U alleen vertrouw

ik. Daarom, allerheiligste God! verleen, dat ik U met verlangen zoek, terwijl ik U nog vinden kan; dat ik tot U roep, wanneer Gij mij nabij zijt. Ook bid ik, o Heer en God! voor het welzijn uwer heilige Kerk; verhoog, bescherm en regeer haar; leid en verlicht haar Opperhoofd; en verleen ons den vrede: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

ô God! daar wij thans, door dit heilige misoffer, den dood van Jesus op eene onbloedige wijze plegtig vernieuwen, zoo bidden wij om uwe genade, dat wij het met dankbare harten erkennen, gelijk Gij ons het goede in even dezen onzen Heer Jesus Christus gegeven hebt. Door Hem, door zijn bloed, zijn wij van den eeuwigen dood verlost, zijn wij erfgenaam uws rijks, kinderen der eeuwige zaligheid geworden. Maar welk gevoel van smart en berouw moet ons hart vervullen, wanneer wij den Zoon van God, om onzer zonde wil, aan het kruis zien hangen, waar Hij met stervende lippen tot ons zegt: ziet, ik ben het Lam, hetwelk om uwe zonden gedood werd. Ziet mijne wonden, zij bloeden voor u. Ziet mijne doorboorde zijde, mijn open hart, dat u tot in den dood bemind heeft. O goddelijke Heiland, liefste Jesus! ook na uwen dood bemint Gij ons nog; ja, Gij bemint ons

onophoudelijk; want slechts nog weinige oogenblikken, en Gij komt nogmaals met ligchaam en ziel van den troon uws hemels tot ons afdalen. Gij, dezelfde Jesus, die voor ons aan het kruis gestorven is; dezelfde, dien wij eenmaal bij het oordeel op de wolken zullen zien komen; dezelfde Godmensch daalt nu op de gebenedijde woorden des priesters, neder, om bij ons te zijn tot het einde der wereld. O kom dan, Gebenedijde des Heeren, Gij zoon van God! kom en verhoor ons, die biddend voor U in het stof liggen; kom, en maak ons waardig om U te verheerlijken. Amen.

BIJ DEN SANCTUS.

ô Gij, heilige Engelen des hemels, gij Cherubijnen en Seraphijnen, gij gedurige aanbidders des Allerhoogsten, die hier tegenwoordig zijt, om het diepe geheimnis der goddelijke liefde, het groote wonder der goddelijke almacht te verheerlijken! O gij, zalige geesten en Heiligen des hemels! en gij bovenal, Koningin der heiligen! smeekt voor mij af eene regt ware aandacht en eerbewijzing jegens het hoogheilig offer, hetwelk hier op het altaarvolbragt wordt. Thans doet de priester, wat Jesus deed, als Hij tot heil der wereld

het hoogheilig Sakrament des Altaars instelde. Jesus, de Zoon van God, nam het brood in zijne gebenedijde handen, hief zijne oogen tot den Vader in den hemel op, en sprak de zegenwoorden tot de verandering des broods in zijn heilig ligchaam. Dit zelfde wonder der goddelijke almacht wordt ook nu door de zegenwoorden des priesters, hier op het altaar volbragt. O Jesus, Gij levendige en ware God! met bevenden eerbied verwacht ik uwe genaderijke komst op het altaar. O konde ik thans, in het oogenblik dat de priester uw heilig ligchaam ter aanbidding in de hoogte heft, U een rein hart tot offer aanbieden! O mijn Heiland! o mijn Verlosser! Gij hebt uit barmhartigheid U aan het kruis tot een offer voor onze zonden overgegeven O kom, Lam Gods! kom en offer U ook thans voor mij op aan uwen heiligen Vader, tot vergeving mijner zonden. Vol bewondering en eerbied verhef ik mijne stem tot U, en roep met hart en ziel: heilig, heilig, heilig, is de Heer, de God der heerscharen! hemel en aarde zijn vol van zijne heerlijkheid! Geloofd, gezegend en aangebeden zij Jesus Christus, den ware Zoon van God, die thans van de hemel in de heilige Hostie nederkomt! Hosanna in het allerhoogste! roem, eer en zegening zij den levendigen God, die

thans onder ons verschijnen zal. Hosanna den Allerhoogsten, den alleen waren God, dien wij in aanbidding hier op het altaar verwachten! Hosanna Hem, die komt in den naam des Heeren. Hosanna.

BIJ DE CONSECRATIE.

ô Mijn Jesus, wees mij genadig; o mijn Jesus! ontferm U mijner; o mijn liefste Jesus! vergeef mij mijne zonden.

ô Mijn Jesus! door uw heilig bloed, reinig mij van mijne zonden. Door uw goddelijk bloed, wasch mij van mijne misdaden. Door uw genaderijk bloed, verleen mij genade en barmhartigheid. O Jesus! ik geloof in U; o Jesus! ik hoop op U; o Jesus, van harte heb ik U lief. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

Ik verhef nu mijn hart en mijne ziel tot U, o God, hemelsche Vader! ik loof en prijs U, ik dank U, en bid U aan in Jesus uwen Zoon, die als waarachtig God en mensch, met ligchaam en ziel hier tegenwoordig is. O hoe onuitsprekelijk kostbaar, hoe boven alles hoog en heilig is dit geheimnisvolle offer! O welk eenen overvloed van genade betoont ons Jesus, de levendige Zoon van God, dat

Hij het offer zijner liefde in deze heilige Mis weder vernieuwt. Groote, alleraanbiddingswaardigste God! zie hier op het altaar uwen eenig geliefden goddelijken Zoon, die voor ons zondaren aan het kruis gestorven is. Dit goddelijke Lam offert zich aan U nogmaals, op eene onbloedige wijze, voor ons op. Door Hem zullen wij geregtvaardigd, door zijn heilig bloed zullen wij van zonden rein en zalig worden. O goddelijke allerhoogste Majesteit! Ik lig voor uw aangezicht op mijne knieën, om U te lofprijzen en te gebenedijden. Wie is zoo goed, o God, als Gij? — In het vaste geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van het allerheiligste ligchaam van Jesus, aanbid ik U, o eeuwige God, in allen ootmoed des harten. Om U echter des te welgevalliger te aanbidden, vereenig ik mij met alle heilige Engelen, met Maria de koningin der engelen, en roep in verrukking mijns harten: heilig, heilig, heilig, zijt Gij, o God der heerscharen! O gij, heilige Engelen, o heilige Maria, en alle Gods lieve Heiligen! laat ons nedervallen voor den Heer des hemels en der aarde: laat ons Hem lofprijzen en aanbidden. O Gij onder de gedaante des broods verborgen Godmensch Jesus! Ik aanbid en smee U, ontferm U mijner in leven en sterven. Amen.

Barmhartige God! door het heiligste ligchaam van Jesus, en zijn heilig bloed, hetwelk wij U met den priester in diepen ootmoed opdragen, geven wij U voldoening voor onze zonden, die wij van harte berouwen. Door dit goddelijk offer, vermeerder in ons het geloof, sterk ons in de hoop, en ontvlam in ons de heilige liefde. Ach, liefste, hemelsche Vader! in den naam Jesus uws Zoons, die met zijne Godheid en menschheid hier tegenwoordig is, bid ik voor allen, die hier tot uwen lof vergaderd zijn. Verhoor ons genadiglijk! verhoor ons gebed, daar wij U onze belangen en onzen nood voordragen. Reinig onze zielen en verlicht onzen geest, opdat wij U, en dien Gij gezonden hebt, Jesus Christus erkennen, en zijne goddelijke leer getrouwelijk navolgen. Gedenk ook, o barmhartige Vader! aan de zielen in het vagevuur; en laat hen dit heilig misoffer tot hare verlossing dienstig zijn. Dit bidden wij, hemelsche Vader, door Jesus Christus. onzen Heer.

BIJ DE NUTTIGING.

ô Mijn Jesus! Gij hoogste liefde mijns barten! gaarne wilde ik U thans met den priester in het heilig Sakrament ontvangen, wanneer ik deze genade waardig ware;

daar ik echter wegens mijne zonden, dit geluk onwaardig ben, zoo houd ik mij, gelijk eens de openbare zondaar, slechts van verre en sla vol droefheid en berouw over mijne zonden, op mijne borst, en roep tot U : o Jesus! Gij Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U mijner! O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, wees mij genadig! O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, wees mij barmhartig, en kom met uwe heiligmakende genade tot mij in! O Jesus! ik verlang naar U, ik zoek naar U; ik ben wel niet waardig dat Gij tot mij komt; maar spreek slechts één woord en mijne ziel zal gezond worden.

ô Jesus, mijn God, en Heer! aan U geloof ik; o Jesus! op U hoop ik; Gij, o Jesus! zijt mijn Verlosser, Gij zijt mijn troost, Gij zijt mijn eenigst, wareen hoogste goed; daarom bemin ik U boven alles en verzucht naar U. O kom, Gij Vergever der zonden! kom, kom op eene geestelijke wijze in mijn hart, heilig en reinig mij, opdat ik in mijne eerstvolgende communie uw heilig ligchaam regt waardig moge ontvangen! Kom, uitverkorene mijner ziel, mijn hart verlangt naar U.

Het heilige ligchaam van Jesus Christus beware mijne ziel, en brenge mij tot het eeuwige leven. Amen.

Hooggeloofd en geprezen zij het heilige Sakrament des Altaars! Eer en dank, lof en aanbidding zij U, o allerhoogste God! Vader, Zoon en heilige Geest. Eer zij U van alle Engelen en menschen, aan alle plaatsen ten allen tijde. Amen.

G E B E D.

Almagtige, goedertierene God! verleen genadig, dat wij door aanbidding en nutting des heiligen Sakraments des altaars steeds meer en meer met U vereenigd worden. Sterk ons, o Heer! door dit kostbare hemelsch brood, hetwelk Jesus voor al zijne onderdanen bereid heeft, ten einde wij vol van het levendigst geloof, de troostlijkste hoop en heiligste liefde, ons leven afleggen, en eenmaal tot het heilige gastmaal mogen worden toegelaten; door denzelfden onzen Heer Jesus Christus. Amen.

BIJ HET BESLUIT DER HEILIGE MIS.

ô Mijn Jesus! in een vast geloof aan uwe goedertierenheid, in bestendige hoop op uwe barmhartigheid; en in de vurigste liefde tot uw heilig hart, zeg ik U dank voor den kostbaren schat, welken ik mij door het aanhooren hezer heilige Mis verworven heb. O laat mij door de kracht van

dit heilig offer, door de verdiensten van uw lijden en sterven, en door uw voor ons vergoten heilig bloed, vergiffenis mijner zonden, verbetering mijns levens en uwe heiligmakende genade verkrijgen, opdat ik dagelijks in het goede toeneme, en eens moge verdienen in de eeuwige zaligheid opgenomen te worden. Amen.

ô Barmhartige en hulprijke God! help mij in mijne tijdelijke belangen en nooden, dat bid ik in den heiligen naam Jesus uws Zoons, die eens aan het kruis, en ook thans in deze heilige Mis zich voor ons menschen aan U opgeofferd heeft. Ja, liefste, hemelsche Vader! ik bid nogmaals, neem met welgevallen dit reine en heiligste offer van ons aan. Laat het ons allen, die aan U gelooven, op U hopen, en U boven alles lief hebben, tot heil en ten eeuwigen leven dienstig zijn. Dat bidden wij, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest; als eenig God leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

BIJ DEN ZEGEN.

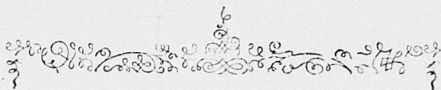
Zegen mij door de hand des priesters, God en Vader! die mij geschapen hebt; zegen mij, Jesus Christus, Zoon van God, die mij van uw heilig bloed verlost hebt;

26 GEBEDEN ONDER DE HEILIGE MIS.

zegen mij, heilige Geest! die bij den heiligen doop en het vormsel uwe zaligmakende kracht over mij hebt uitgestort! Zegen mij, o drievoudige God, aan het ligchaam en aan de ziel, en breng mij tot het eeuwige leven : door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

ô Allerheiligste Drievuldigheid! ik offer U dit heilige misoffer ootmoedig op; vergeef mij al mijne nalatigheden en verstrooiingen, onder welke ik mijn gebed verrijt heb. Tot voldoening voor mijne weinige aandacht offer ik U op het liefdevolle hart van Jesus, mijnen Verlosser, de verdiensten der zalige maagd Maria en van alle Heiligen. Wees door deze heilige Mis geloofd en gebenedijd, God Vader, Zoon en heilige Geest. Amen.

BIECHT-GEBEDEN.

Voorafgaande herinnering.

Voor den Katholijken Christen zijn de Biecht en Communie de gewigtigste Godsdiensttoefeningen. Door de ontvangst van het heilig Sakrament der Biecht nadert hij weder tot God, van wien hij zich door lichtzinnigheid en opzettelijke zonde verwijderd had; door het heilig Sakrament des Altaars wordt hij weder met zijnen Verlosser op het naauwste vereenigd. Door de instelling van deze twee sakramenten heeft dus onze goddelijke Heiland, aan alle geloovige navolgers de grootste weldaad bewezen. Hij wil hunne zwakheid te hulp komen; Hij wil hen weder aannemen, als zij van den weg der deugd zijn afgeweken en tot denzelven willen terugkeeren; Hij wil hen weder met zich vereenigen, opdat zij in hem leven en hun heil bevorderen kunnen. Mogten slechts alle geloovigen deze weldaad weten te erkennen en te waarden, en mogten zij van dezelve maar het regte en ware gebruik

maken! Alles komt hier op de ware stemming des harten en op de voorbereiding aan. Om de eerste op te wekken en de laatste te leiden, mogen de volgende aanwijzingen en gebeden dienen.

AANWIJZING EN GEBEDEN VOOR DE ONTVANGING
VAN HET HEILIG SAKRAMENT DER BIECHT.

Daar onze goddelijke Verlosseraan zijne Kerk de magt heeft toevertrouwd, om zonden te vergeven, zoo heeft Hij ook tevens gewild, dat zijne plaatsbekleeders, de priesters, deze magt wijselijk gebruiken, en slechts dengenen vergeving zouden mededeelen, die zich door eene ware bekeering en boetvaardigheid dezelve waardig gemaakt hebben. Wil men derhalve in het Sakrament der biecht vergeving der zonden verkrijgen, zoo moet eene ware bekeering en boetvaardigheid voorafgaan. Deze bestaat nu daarin, dat men: 1. zijne zonden erkenne; 2. berouw hebbe over dezelven, 3. voornemens zij, om de zonden en alles te vermijden, wat tot zonde kan verleiden. Alsdan volgt eerst de belijdenis der zonden, en eindelijk de vrijspreking, die het werk des priesters is. —

De kennis der zonden is eensdeels noodzakelijk, om er een behoorlijk berouw over te kunnen hebben, en anderensdeels ook,

om de noodige belijdenis derzelven bij den Priester afteleggen, waarom men dan ook daarop inzonderheid zijne aandacht moet vestigen, en alle mogelijke vlijt daartoe besteden. Men bidt derhalve God eerst om zijne genade, en roept den heiligen Geest om verligting aan, en alsdan begint men met het onderzoek des gewetens.

VOOR DE BIECHT.

Vader! ik heb gezondigd voor U, ik heb mij onwaardig gemaakt verder uw kind genoemd te worden. Maar ik hoor en erken de stem, die mij terug roept van den weg des verderfs: het is uwe stem, hemelsche Vader! de stem des eeuwigen Erbarmers.

Zie, ik volg dezelve en keer terug met het kinderlijk vertrouwen, dat ik, om Jesus wil, genade bij U zal vinden. Gij hebt ons toch verzekerd, dat Gij den dood des zondaars niet wilt, maar dat hij zich bekeere en leve.

Met een getroffen hart dank ik U, algoede Vader! voor den tijd, dien Gij mij totboetedoening hebt geschonken, en voor de zoo langmoedige en zegenrijk verleende genade, dat ik mij aan de ellendigheid der zonde weder kan onttrekken.

Gij hebt zoo heerlijke krachten in mij

gelegd om het goede te werken, en ach, ik heb daarvan een zoo slecht gebruik gemaakt! In plaats van dezelve tot uwe verheerlijking en tot mijne gelukzaligheid aan te wenden, heb ik mij daarvan bediend tot uw mishagen en mijn verderf! Gij geeft mij dat kostbare geschenk, de rede, opdat ik zoude weten te onderscheiden, wat goed en kwaad is, opdat ik de gevolgen mijner handelingen konde inzien, en mijne neigingen beheerschen. Maar ach! hoe weinig acht heb ik geslagen op de uitspraken der rede, hoe dikwijls heb ik, trots dezelve, mij aan mijne verkeerde neigingen overgegeven. Uwe geopenbaarde wet toonde mij uwen wil, gaf mij de middelen tot gelukzaligheid aan de hand, maar ik wandelde naar mijne lusten en overtrad uwe hoogst wijze geboden! Gij geeft mij den vrijen wil! dat ik niet gedwongen zoude zijn te bezwijken voor de booze bekoringen; maar ik liet mij door mijne zinnelijke begeerten, door de aanlokselen der zonden wegslepen.

En in welke ellendigheid storte ik mij door deze vergrijpingen! Onder alle kwalen is echter de zonde de treurigste, de vreeselijkste. Want daarbij heeft het hart geen en vrede, zelfs dan, wanneer het geweten oogenblikkelijk gesmoord is; zij brengt in de ziel eene verschrikkelijke om-

keering, en nimmer ophoudende pijniging van den inwendigen mensch. Ook is het de vloek der zonde, dat zij overal verminkt, overal schande aanbrengt, zoowel aan ons zelven als aan andere menschen. Want de meeste, de gevoeligste kwalen; waaronder wij zuchten, komen voort van onze overtredingen.

Uwe geboden, Vader, zijn zoo regtvaardig, zoo vereerenswaardig, zoo liefdevol! Gij bedoelt immers slechts ons ware welzijn, grondt U op wijsheid en goedertierenheid, weigert ons niets dan wat ons schadelijk, schrijft ons niets voor dan wat ons nuttig en heilzaam is. Dezelfen op te volgen brengt tot de ware gelukzaligheid. Hoe kon ik toch, daar ik het niet durf loochenen, zoo vijandig handelen tegen mij zelven, en deze geboden overtreden! Hoe kon ik zoo onbezonnen, het zoete en duurzame genoeg, hetwelk de deugd schenkt, verruilen voor genoegens, waarvan mij niets is overgebleven dan de treurige herinnering dat ik gedwaald heb, en de bittere gewaarwording der kwade gevolgen! Hoe kon ik zoo dwaas, voor het genot van schijngoederen, ware blijvende goederen wegwerpen, de helderheid en den vrede mijner ziel ondermijnen, en mij daarvoor bestendige inwendige verwijtingen en knagingen des gewetens op den hals halen!

En — wat nog meer is — wien heb ik door deze misdaden beleedigd? U mijnen hemelschen Vader, wien ik mijn aanwezen mijne bewaring en alles wat ik heb, te danken heb, U, die mij dagelijks met zoo vele weldaden overhoopt, die mij de grootste weldaad daardoor betoont, dat Gij uwen Zoon als Verlosser in de wereld zondt, en uwen door Hem geopenbaard wil, den eenigen regten weg tot gelukzaligheid, mij liet bekend maken! Hoe kon ik eenen zoo goedertieren Vader beleedigen! Hoe kon ik zoo vermetel, zoo ondankbaar jegens U zijn, om dingen nate jagen, waarvan ik wist dat zij U mishagen! Hoe kon ik mijne hoogere bestemming als mensch zoo zeer vergeten, aan de leiding van lage begeerten mij overgeven en mij daardoor verwijderen van U, die de hoogste liefde, de inhoud van alle volkomenheid zijt!

Maar zie, barmhartigste Vader! ik keer tot U terug. Neem uw rouwmoedig beterschap belovend kind, weder genadig aan! Ja, ik wil mij bekeeren! Ik zal de wegen der zonden verlaten, mij van mijne booze gewoonte losrukken, mijne verkeerde gezindheden veranderen, mijne onbehoorlijke neigingen beteugelen. Niets zal ik mij voortaan meer veroorlooven, wat U onbehagelijk is; veelmeer wil ik, door goede handelingen, mij bemoeijen, voor het begane

kwaad, naar mijne krachten te voldoen, en nimmer wil ik mij weder van U scheiden, eeuwige bron der reinste zaligheid! Dit is mijn ernstig voornemen. Algoede God, die mij den goeden wil tot dit besluit vergunt: Gij zult mij ook de kracht om hetzelfde te volbrengen, niet weigeren.

Om echter, naar uw goddelijk voorschrift, de vergeving mijner zonden te verkrijgen, wil ik uwen priester, die het woord der begenadiging in uwen naam uitspreekt, den toestand mijner ziel openleggen. Met zorgvuldigheid wil ik mijn hart en mijn leven doervorschen, om al mijne gebreken opregtelijk te bekennen. Heer! zend uwen heiligen Geest, dat Hij hiertoe mijn verstand verlichte; opdat ik bij het licht zijner genade, den toestand mijner ziel duidelijk inzie en de begane zonden met hartelijk berouw erkenne.
(*Onderzoek des gewetens.*)

ROUWGEBED.

Goedertierenste God! ik geloof in U, wijl Gij de eeuwige wijsheid en waarheid zijt; ik hoop op U, wijl Gij zoo goedertieren als magtig zijt; ik heb U boven alles lief, omdat Gij het allerhoogste, beminnelijkste goed zijt. Met dit geloof, deze hoop, deze liefde, berouw ik van harte, dat ik U,

hemelsche Vader, beleedigd en mij onwaardig gemaakt heb, om uw kind genoemd te worden. Ik verfoei mijne zonden en afdwalingen niet alleen daarom, dewijl ik deswege door U gestraft te worden verdiend en uwe belooningen verbeurd heb, maar dewijl ik gezondigd heb tegen U, die mijn God en opperste goed zijt, wien de hoogste eer en liefde toekomt. Laat mijn berouw genade vinden voor U: ik zal mij ernstig verbeteren; voor alle zonden wil ik mij voortaan hoeden; elk gevaar en elke gelegenheid tot zondigen wil ik vermijden; het kwaad, hetwelk door mijne schuld ontstaan is, zoo veel mogelijk weder trachten goed te maken, en zóó te leven, dat ik U weder moge welgevallig zijn. Neem, goedertierenste God, dit ernstige voornemen, dat ik met den bijstand uwer genade hoop uit te voeren, met Vaderliefde aan, en geef mij vergiffenis, door de verdiensten van Jesus, mijnen Verlosser.

— 88 —

COMMUNIE - GEBEDEN.

VÓÓR DE H. COMMUNIE.

Gij, o God, hebt voor ons, nadat wij van zonden gezuiverd zijn, eene spijs en eenen drank toebereid, in de nuttiging van het vleesch en bloed uws eeuwigen Zoons, onzes Verlossers Jesus Christus, welken wij, onder de gedaante des broods verbor-gen, in het heilig Sakrament des Altaars ontvangen. ô, Laat mij dit wel beseffen en diep ter harte nemen, en maak mij waardig, terwijl ik tot dit heilig geheim wensch te naderen, maak mij waardig, dat ik hetzelfde waardig ontvangen moge.

OVERDENKING.

Ik ga dan nu heen, om het heilig vleesch en dierbaar bloed mijns Heilands en Verlossers te ontvangen, die in dit Sakrament waarachtig tegenwoordig is met zijne Godheid en menschheid. Want Hij zelf, Jesus Christus, geeft ons daarvan de duidelijkste verzekering, terwijl Hij zegt :

Mijn Vleesch is waarlijk eene spijs en mijn Bloed is waarlijk een drank. Wie mijn Vleesch eet, en mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem, die zal eeuwig leven. Zoo sprak Jesus, onze Heiland, als Hij, lang voor de instelling des heiligen Avoudmaals, voor de eerste maal van dit geheim gewaagde. Maar bij zijn laatste Avondmaal, dat Hij op den avond voor zijn lijden met zijne Leerlingen hield, vervulde Hij hetgeen Hij lang te voren beloofd had; en toen begrepen zijne Leerlingen hetgeen Hij hun zoo lang onverklaard had gelaten. Nadat Jesus met hen het avondmaal gehouden, en naar het voorschrift der Joodsche wet met hen het paaschlam gegeten had, ving Hij eerst aan, al zijne Leerlingen de voeten te wassen; daarna ging Hij weder met hen aan tafel zitten, nam het brood in zijne handen, en met zijne oogen naar den hemel verheven, dankte Hij zijnen hemelschen Vader, zegende het brood, brak het en gaf het aan zijne Leerlingen en zeide: neemt en eet, want dit is mijn Ligchaam, dat voor u zal overgeleverd worden. Voorts nam Hij ook den kelk, dankte en zegende denzelven, en gaf hem aan zijne Leerlingen, en zeide: drinkt daar allen uit, want dit is mijn Bloed, dat voor u zal vergoten worden tot ver-

geving der zonden. Na deze klare en duidelijke verzekering onzes Heeren, namen en aten de Leerlingen met eerbied het Ligchaam des Heeren, onder de gedaante des broods, en dronken uit den kelk zijn Bloed onder de gedaante des wijns. En wat zij deden, dat moeten wij ook doen; daarom beval Hij hun, dat zij hetzelfde doen zouden: zoo dikmaals gij dit doet, doet het tot mijne gedachtenis. Hij gaf hun derhalve ook de magt, om te doen, wat Hij deed, en deze magt moest tot alle priesters, die hen in hun ambt opvolgden, overgaan. Want, dewijl het zijn wil was, dat allen, die aan Hem zouden gelooven, zijn Vleesch eten en zijn Bloed drinken zouden, terwijl Hij (bij Joh. 6.) zegt: indien gij het Vleesch van den Zoon des menschen niet eet en zijn Bloed drinkt, zoo zult gij geen leven in u hebben: zoo moeten er ook ten allen tijde magthebbende priesters zijn, die het brood veranderen in het Ligchaam van Christus, en den wijn in zijn Bloed.

G E B E D.

In overweging van deze bewijsgronden geloof ik vast, dat Gij, mijn Heer en Heiland Jesus Christus, in het hoogheilig Sakrament des Altaars onder de gedaante van brood en wijn tegenwoordig zijt. —

Ja, mijn Heer en Heiland, mijn Verlosser en Zaligmaker Jesus Christus! ik geloof aan uw woord. Gij geeft mij de stellige verzekering, dat het uw Ligchaam en uw Bloed is, wat ik onder broods- of wijns-gedaante ontvang. Al kan mijn verstand dit geheim ook niet vatten, en al kunnen het mijne zinnen ook niet bereiken, zoo geloof ik het echter: want Gij hebt de woorden der waarheid en des eeuwigen levens. Ik geloof U, want Gij zijt de Zoon des almachtigen Gods, wiens wijsheid niet feilen, en wiens woord niet bedriegen kan. Bewaar en versterk dit geloof nog meer in mijn hart.

Ik nader dan tot U, mijn Heiland en Zaligmaker! om mij met U in het heilige Sakrament te vereenigen. Ik hoop en vertrouw vast, dat Gij aan mij zult vervullen, wat Gij dengenen beloofd hebt, die uw heilig Vleesch en Bloed zullen nuttigen. Wie mijn Vleesch eet en mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem, die zal eeuwig leven. Dit zijn uwe woorden, o Heer! Ach, mogten toch deze zalige beloften aan mijne ziel vervuld worden! mogt ik toch in dit heilig Sakrament op het naauwste met U vereenigd worden, zoodat ik voortaan slechts zoeken en beminne, wat U behaagt, en met U altoos dezelfde gezindheid, dezelfde neiging en

hetzelfde streven hebbe! Mogt het genot van dit heilig Sakrament voor mij het onderpand zijn van het eeuwige leven, dat Gij dengenen beloofd hebt, die het nuttigen! Heer! ik hoop en vertrouw op uw woord, op uwe magt en goedheid. Bewaar en vermeerder steeds in mij deze hoop en dit vertrouwen.

Ja, wat kan ik van U niet hopen en verwachten, die mij zoo zeer bemind hebt, en nog altoos voortgaat met mij nieuwe blijken van uwe liefde te geven. Gij, mijn Verlosser! zijt uit liefde tot mij mensch geworden, Gij zijt uit liefde voor mij gestorven, en nu komt Gij ook tot mij, om U met mij te vereenigen, en geeft mij uw Ligchaam, dat Gij voor mij aan den dood hebt overgegeven, en uw Bloed, dat Gij voor mij hebt vergoten, tot spijs en drank voor mijne ziel. O, dat ik deze uwe liefde regt erkennen, en U eene waardige wederliefde schenken mogte! o, dat ik U waardig in mijn hart ontvangen mogte!

Maar, o Heer! welk mensch zou zulks wel waardig zijn? Gij, de heiligste Zoon Gods, en wij, arme zondaars! Gij, aan wien de eeuwige Vader welbehagen heeft, en ik, die Hem zoo dikwijls met zonden heb beledigd! Gij hebt mij, wel is waar, vergiffenis verleend, o Heer! maar nogtans ben ik niet waardig, dat Gij tot mij

komt, om U met mij te vereenigen. Ik beken met den Evangelischen hoofdman : o Heer! ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak komt; maar spreek slechts één woord, zoo zal mijne ziel van zonden gezuiverd en zalig zijn.

Dan, Gij wilt het, o Heer! Gij beveelt het, dat wij tot U komen, indien wij deel willen hebben aan uw rijk en aan die zaligheid, welke Gij voor ons hebt verworven. Zie dus, ik kom met het gevoel mijner onwaardigheid, maar uit gehoorzaamheid aan uwen wil, en met het verlangen om aan uwe genade deel te hebben, en met eene heilige begeerte, om met U vereenigd te worden. Ja, mijn Heiland en Zaligmaker! mijne ziel verlangt naar U; kom en vereenig U met mij. — Kom, Vriend der menschen, Gij, verzoener der zondaars! kom en zuiver mijne ziel van alle zonden en van alle neiging tot zonde; kom, Gij Arts der zielen! genees en versterk mijne ziel. Kom, mijn God en Heiland, mijn Verlosser en Zaligmaker! maak mij, dien Gij verlost hebt, ook zalig voor de eeuwigheid!

BIJ DE COMMUNIE.

Zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

ô Heer! ik ben niet waardig, dat Gij

ingaat onder mijn dak; maar spreek slechts één woord, en mijne ziel zal gezond zijn.

Het ligchaam onzes Heeren Jesus Christus, beware mijne ziel ten eeuwigen leven. Amen.

~2880~

Na de H. Communie.

Ik heb Hem gevonden, wien mijne ziel lief heeft; ik wil Hem vasthouden en niet loslaten. U, mijnen Heiland, omvat ik in het binnenste van mijn hart, U bezit ik thans. Laat toch mijne ziel de kracht uwer tegenwoordigheid gevoelen! Laat mij smaken, hoe zoet de Heer is, teneinde mijne ziel, door uwe liefde ingenomen, niets buiten U zoeken, en niets beminne, dan om uwentwil. Gij zijt mijn Koning, kom mijner behoeften te hulp! Gij zijt mijn Regter, spaar mijne ziel! Gij zijt mijn Arts, genees mijne ziel! Gij zijt mijn God en alles, laat mij in en door U zalig zijn!

Ik dank U, o mijn goddelijke Heiland! dat Gij U hebt gewaardigd tot mij te komen, en U met mij te vereenigen. Ach, Heer! blijf toch altoos bij mij door uwe genade. Vervul uw woord aan mij, dat Gij gezegd hebt: wie mijn Vleesch eet en

mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem. Laat het genot van uw heilig Vleesch en Bloed mijne ziel verkwikken en versterken tot vervulling van uwen heiligen wil, opdat ik voortaan uw woord en voorbeeld in alles getrouwelijk volgen, en eenmaal met U vereenigd moge worden in het eeuwige leven, dat Gij ons beloofd en door uwen dood verworven hebt.

Maar wat zal ik U vergelden, mijn Heiland! voor alles wat Gij heden gedaan hebt aan mijne ziel? Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij aan uwen heiligen Disch laten komen, om aan uw heilig liefdemaal deel te nemen, dat Gij voor de uwen hebt toebereid. Gij hebt mij uw heilig Vleesch, uw heilig Bloed, U-zelfven gegeven tot een onderpand des eeuwigen levens. O hoe zal ik zulk eene liefde vergelden? Zie, mijn Heiland! ik bied U mijn hart, mijnen wil, mijne ziel met al hare neigingen, wenschen en gezindheden als een offer aan. — Mijn hart zal voortaan U alleen boven alles. en al het overige alleen om uwentwil beminnen. Mijn wil zal steeds met den uwen vereenigd zijn. Gij alleen zult het hoogste doel zijn van al mijne neigingen, wenschen en gevoelens. Zuiver Gij mijn hart al meer en meer; heilig mijne ziel, bestuur mijne neigingen, wenschen en gevoelens tot U,

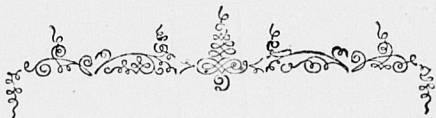
en tot al wat goed is. Blijf steeds bij mij. Heer! laat mij in U leven en in U sterven.

Ja, alleen voor U, o mijn Heiland! wensch ik voortaan te leven, en der zonde en alle kwade neigingen meer en meer af te sterven. Geef dat ik de ijdelheid en den hoogmoed door bescheidenheid en ootmoed overwinne; de gierigheid en alle neiging tot het aardse, door achting en liefde voor het eeuwige; den toorn, nijd en elke liefdeloosheid, door welwillendheid, vredelievendheid en ware naastenliefde; de zinnelijkheid door versterving en beteugeling der begeerlijkheden; de laauwheid en traagheid, door een' heiligen ijver in het gebed en in uwe dienst. Help mij, mijn Heiland! terwijl ik met U ben vereenigd geworden, dat ik een nieuw leven leide naar uwe leer, naar uwe voorbeelden en naar uw heilig welbehagen.

Gij hebt U gewaardigd, o goddelijke Heiland! tot mij te komen en bij mij uwen intrek te nemen. Omdat Gij mij nu deze hoogste genade hebt bewezen, mag ik U ook om verdere genaden bidden. Ik geef dus al mijne tijdelijke en geestelijke aangelegenheden, al mijn kommer, al mijne zorgen en al mijn lijden aan U over. Vertrouwt toch mijne ziel bij al datgene,

wat van de menschelijke onvolmaaktheid onafscheidelijk is, en van uwe goddelijke Voorzienigheid tot mijn heil noodig en dienstig geoordeeld wordt mij op te leggen. Versterk mijne ziel, opdat zij bij alle voorkomende omstandigheden dezes levens standvastig volharde, en op U vertrouwe, die alles ten onzen beste zult uitvoeren. Ik beveel U ook aan mijne geliefde vrienden, mijne ouders, broeders, zusters en verdere bloedverwanten, alle Christenen, geloovigen en ongeloovigen, ja alle menschen, welke de eeuwige Vader naar zijn evenbeeld geschapen heeft, en Gij, o eeuwige Zoon des Vaders! door uwe menschwording en uwen dood verlost hebt; laat hen allen deel hebben aan de vruchten uwer verlossing: die met God den Vader, in eenigheid des heiligen Geestes, leeft en regeert, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Laat nu, o Heer! uwen dienaar in vrede gaan; door U versterkt en vertroost hervat ik mijne bezigheden, en hoop dat uwe genade mij vergezelle. En gij, mijne ziel! vergeet nimmer wat de Heer aan u gedaan heeft, die u van uwe zonden genezen, en zich ten naauwste met u verenigd heeft. —

DE ZEVEN BOET-PSALMEN.

PSALM VI.

DAVID *smeeft in dezen Psalm de fchuld zijner bedrevene zonden af, en leert, door zijn voorbeeld, hoe een zondaar Gods barmhartigheid moet inroepen, om de vergiffenis zijner zonden te verkrijgen, en om in Gods genade weder aangenomen te worden.*

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en käftjd mij niet in uwe gramschap.

Ontferm U mijner, Heer, want ik ben krank; genees mij, Heer! want mijne beenderen zijn heel ontfteld.

Mijne ziel is zeer ontroerd; maar Gij, Heer! hoe lang?

Keer U tot mij, Heer! en verlos mijne ziel; maak mij zalig om uwe barmhartigheid.

Want er is niemand in den dood, die U gedachtig is; en wie zal U in den grave loven?

Ik heb in mijne verzuchting gearbeid, ik zal alle nachten mijn bed wasschen;

met mijne tranen zal ik mijne legerstede besproeijen.

Mijn oog is van de verbolgenheid ver-
slagen; ik ben verouderd onder al mijne
vijanden.

Gaat allen van mij, die boosheid be-
drijft; want de Heer heeft de stem mij-
ner smeekingen verhoord.

De Heer heeft mijn gebed verhoord,
de Heer heeft mijn gebed aangenomen.

Dat al mijne vijanden beschaamd en
zeer ontsteld worden; dat zij terugkeeren
en spoedig beschaamd worden.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den
heiligen Geest; gelijk het was in den beginne,
nu en altijd, en in de eeuwigheid. Amen.

PSALM XXXI.

*DAVID noemt degenen zalig, wier ongeregtigheden
vergeven zijn; en daar hij zich zelven voor God
schuldig kent, noodigt hij den zondaar aan
tot eene tijdige en opregte boetvaardigheid.*

Zalig zijn zij, wier boosheden verge-
ven en wier zonden bedekt zijn.

Zalig is de man, wien de Heer de zonde
niet heeft toegerekend, en in wiens geest
geen bedrog is.

Omdat ik zweeg zijn mijne beenderen
verouderd; daar ik den ganschen dag riep.

Want dag en nacht is uwe hand op mij
verzwaard; in mijne ellende heb ik mij

tot U gekeerd, terwijl ik met doornen gestoken werd.

Ik heb mijne misdaad aan U bekend gemaakt, en mijne ongerechtigheid heb ik niet verborgen.

Ik heb gezegd : ik zal mijne ongerechtigheid den Heer belijden; en Gij hebt de boosheid mijner zonden vergeven.

Daarom zal ieder heilige tot U bidden ten bekwamen tijde.

Want als er groote watervloeden zijn, zullen zij tot hem niet genaken.

Gij zijt mijne toevlugt tegen de verdrukking, welke mij omgeven heeft, mijne blijdschap; verlos mij van degenen, die mij omringen.

Ik zal u verstand geven, en u onderwijzen op den weg, welken gij bewandelen zult; ik zal mijne oogen op U gevestigd houden.

Word toch niet gelijk een paard of muilezel, die geen verstand hebben.

Bedwing met breidel en toom de kinnebakken dergenen, die tot U niet komen.

Want de geesels des zondaars zijn veelvuldig; maar hij, die op den Heer hoopt, zal barmhartigheid verkrijgen.

Verblijdt u in den Heer, en verheugt u, gij regtvaardigen! roemt Hem allen, die opregt van harte zijt.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM XXXVII.

DAVID, *die boete doet, toont door zijn voorbeeld, hoe ellendig de staat van den mensch is, zoo lang hij in zonden blijft.*

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Want uwe pijlen hebben mij getroffen, en Gij hebt uwe hand op mij verzwaard.

Er is geene gezondheid in mijn vleesch, ter oorzaak uwer gramschap; er is geen vrede in mijn gebeente, om mijner zonden wille.

Want mijne ongeregtheden zijn boven mijn hoofd gewassen, en, gelijk een zware last, zijn zij mij te zwaar geworden.

Mijne wonden zijn stinkend en bedorven geworden, ter oorzaak mijner dwaasheid.

Ik ben ellendig geworden, en ten uiterste nedergebogen; den ganschen dag ging ik bedroefd daar heen.

Want mijne lenden zijn met bedriegelikheden vervuld, en er is geene gezondheid in mijn vleesch.

Ik ben verdrukt en bovenmate vernederd, en brieschte van het gezucht mijns harten.

Heer! al mijne begeerte is voor U, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.

Mijn hart is ontroerd, mijne kracht heeft

mij verlaten; en zelfs het licht mijner oogen is bij mij niet.

Mijne vrienden en mijne nabestaanden zijn tot mij gekomen en tegen mij opgestaan.

En die bij mij waren, stonden van verre, en die mijne ziel zochten, pleegden geweld.

Die kwaad tegen mij zochten, spraken ijdelheden, en vonden den ganschen dag bedrog.

Maar ik, als een doove hoorde niet, en deed, als een stomme, mijnen mond niet open.

En ik was als een mensch, die niet hoort, en geene wederspraak in zijnen mond heeft.

Want op U, o Heer! heb ik gehoopt; Gij Heer, mijn God! zult mij verhooren.

Wijl ik gezegd heb, dat mijne vijanden zich niet over mij verblijden; want als mijne voeten wankelden, spraken zij trotschelijk tegen mij.

Want ik ben tot de geesels bereid, en mijne smart is altijd voor mijne oogen.

Want ik zal mijne boosheid openlijk verkondigen, en over mijne zonden peinzen.

Maar mijne vijanden leven, en zijn magtig boven mij; en die mij onregtvaardiglijk haten, zijn tegen mij vernigvuldigd.

Zij, die het goed met kwaad vergelden, lasterden mij, wijl ik het goede volgde.

Verlaat mij niet, o Heer, mijn God!
wijk van mij niet.

Gedenk op mijne hulp, Heer, God
mijner zaligheid!

Eere zij den Vader, enz.

PSALM I.

DAVID leert door dezen Psalm, hoe een rouwmoedig zondaar de vergiffenis zijner zonden van God behoort af te smeeken.

Ontferm U mijner, o God! naar uwe groote barmhartigheid.

En, naar de menigvuldigheid uwer barmhartigheden, delg mijne boosheid uit.

Wasch mij meer en meer van mijne ongerechtigheid, en zuiver mij van mijne zonden.

Want ik beken mijne boosheid, en mijne zonde is altijd voor mijne oogen.

Tegen U alleen heb ik gezondigd, en kwaad voor U gedaan; opdat Gij zoudet geregtvaardigd worden in uwe woorden, en overwinnen, als Gij beoordeeld wordt.

Want zie, in boosheden ben ik voortgebracht, en in zonden heeft mij mijne moeder ontvangen.

Zie, Gij hebt de waarheid lief gehad,

de onzekere en verborgene dingen uwer wijsheid hebt Gij mij geopenbaard.

Gij zult mij besproeijen met hysop, en ik zal gezuiverd worden; Gij zult mij wasschen, en ik zal witter worden dan sneeuw.

Aan mijn gehoor zult Gij blijdschap en vreugde schenken, en de verootmoedigde beenderen zullen van vreugde opspringen.

Wend uw aanschijn van mijne zonden af, en delg al mijne boosheden uit.

Schep in mij, o God! een zuiver hart, en vernieuw eenen regten geest in mijn binnenste.

Verwerp mij niet van uw aanschijn, en neem uwen heiligen Geest van mij niet weg.

Schenk mij wederom de vreugde uws heils, en versterk mij met eenen bereidwilligen geest.

Ik zal den boozen uwe wegen leeren, en de goddeloozen zullen tot U bekeerd worden.

Verlos mij van de bloedschulden, o God, God mijner zaligheid! en mijne tong zal uwe regtvaardigheid verheffen.

Gij zult mijne lippen openen, Heer! en mijn mond zal uwen lof verkondigen.

Want hadt Gij eene offerande begeerd, ik zou U dezelve gegeven hebben; maar de brandoffers zijn U niet aangenaam.

Een bedrukte geest is Gode eene offer-

ande; een gebroken en verootmoedigd hart, zult Gij, o God niet versmaden.

Heer! doe naar uwen goeden wil aan *Sion* wel, opdat de muren van *Jeruzalem* worden opgebouwd.

Dan zult Gij het offer der regtvaardigheid ontvangen; offeranden en brandoffers; dan zullen zij kalveren op uw altaar leggen.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CI.

DAVID *stelt hier den onder de ellenden gebukten zondaar voor, biddende om de Goddelijke hulp; en vermaant de zonden te be-weenen, en vaste hoop te vestigen op de Goddelijke beloften en op de verdiensten van den toekomenden Messias.*

Heer! verhoor mijn gebed, en mijn geroep kome tot U.

Keer uw aanschijn van mij niet af; op wat dag ik verdrukt worde, neig uw oor tot mij.

Op wat dag ik U zal aanroepen, verhoor mij haastiglijk.

Want mijne dagen zijn als een rook verdwenen, en mijne beenderen zijn, als een verdroogd hout, verdord.

Ik ben als hooi geslagen, en mijn hart is dor geworden; omdat ik vergeten heb mijn brood te eten.

Van het geluid mijner zuchten is mijn gebeente aan mijn vleesch gekleefd.

Ik ben den pelikaan der wildernis gelijk geworden; ik ben gelijk geworden aan eene nachtraaf in het huis.

Ik heb gewaakt, en ben geworden als eene eenzame musch op het dak.

Den ganschen dag beschimpten mij mijne vijanden, en die mij prezen, zworen tegen mij.

Omdat ik asch als brood at, en mijnen drank met tranen mengde.

Van het aanschouwen uwer gramschap en verbolgenheid: omdat Gij mij opgeheven en nedergeworpen hebt.

Mijne dagen zijn als eene schaduw verdwenen, en ik ben dor geworden als hooi.

Maar Gij, Heer! blijft in eeuwigheid, en uwe gedachtenis van geslacht tot geslacht.

Gij zult opstaan en U over *Sion* ontfermen; want de tijd is daar, om U over hetzelfde te ontfermen, de tijd is gekomen.

Want deszelfs steenen hebben uwe dienaren behaagd, en zij zullen zich over deszelfs stof ontfermen.

De volkeren zullen uwen naam vrezen, Heer! en alle koningen der aarde uwe heerlijkheid.

Want de Heer heeft *Sion* opgebouwd, en Hij zal in zijne heerlijkheid gezien worden.

Hij heeft op het gebed der ootmoedigen nedergezien, en hij heeft hun verzoek niet versmaad.

Men schrijve deze dingen voor het volgend geslacht; en het volk, hetwelk zal geschapen worden, zal den Heer loven.

Want hij heeft van boven, van zijne heilige plaats nedergezien; de Heer heeft van den hemel op de aarde nedergezien.

Om de zuchten der gevangenen te hooren; om de kinderen der gedooden te ontbinden.

Opdat zij den naam des Heeren in *Sion* verkondigen, en zijnen lof te *Jeruzalem*.

Wanneer de volkeren zullen te zamen komen, en de koningen, om den Heer te dienen.

Hij heeft op den weg zijner sterkte geantwoord: geef mij het weinige mijner dagen te kennen.

Neem mij toch niet weg in het midden mijner dagen: uwe jaren duren van geslacht tot geslacht.

In den beginne hebt Gij, Heer! de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn de werken uwer handen.

Zij zullen vergaan, maar Gij blijft altoos; zij zullen allen gelijk een kleed verouderen.

En gelijk een dekkleed, zult Gij ze veranderen; en zij zullen veranderd wor-

den; maar Gij blijft altoos dezelfde, en uwe jaren zullen niet vergaan.

De kinderen uwer dienaren zullen woonplaatsen hebben, en hun zaad zal in eeuwigheid bestaan.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CXXIX.

Smeek- Psalm om vergiffenis, met een vast vertrouwen op Gods barmhartigheid.

Uit de diepte heb ik tot U geroepen :
Heer! Heer! verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren luisteren naar de stem
van mijne smeeking.

Indien Gij, Heer, de ongeregtigheden
gadeslaat, Heer wie zal bestaan?

Want bij U is verzoening, en om uwe
wet, Heer! heb ik U verbeid.

Mijne ziel heeft op zijn woord verbeid;
mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

Dat Israël op den Heer hope, van den
morgenstond tot den nacht toe.

Want bij den Heer is barmhartigheid,
en bij Hem is overvloedige verlossing.

En Hij zal Israël verlossen uit al des-
zelfs boosheden.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CXLII.

DAVID, *die de vervolging van Absalon, en zijne overige rampen, als de straf zijner zonden beschouwt, beweent dezelve, en leert, hoe de ware boetvaardige tot God om barmhartigheid moet bidden.*

Heer! verhoor mijn gebed, neig uwe ooren naar mijne smeekingen, om uwe waarheid; verhoor mij, om uwe regtvaardigheid.

En treed niet in het gerecht met uwen dienaar; want geen levend mensch zal voor uw aanschijn gerechtvaardigd worden.

Want de vijand heeft mijne ziel vervolgd; hij heeft mijn leven ter aarde toe vernederd.

Hij heeft mij in de duisternissen gesteld, gelijk degenen, die in deze wereld waren afgestorven; mijn geest is in mij beangst geweest, mijn hart is in mij ongesteld geworden.

Ik ben den ouden dagen gedachtig geweest; ik heb al uwe werken overdacht: de werken uwer handen bepeinsde ik.

Ik heb mijne handen tot U uitgestrekt; mijne ziel is voor U, als eene aarde zonder water.

Heer! verhoor mij haastiglijk, mijn geest is bezweken.

Keer uw aanschijn van mij niet af, tot ik zal gelijk zijn aan degenen, die ten grave dalen,

Doe mij vroegtijdig uwe barmhartigheid hooren; want ik heb op U gehoopt.

Maak mij den weg bekend, welken ik moet bewandelen; want tot U heb ik mijne ziel opgeheven.

Verlos mij van mijne vijanden, Heer! tot U heb ik mijne toevlugt genomen; leer mij uwen wil doen; want Gij zijt mijn God.

Uw goede geest zal mij op den regten weg geleiden; om uwen naam, Heer! zult Gij mij levend maken door uwe gerechtigheid.

Gij zult mijne ziel van de verdrukking bevrijden, en door uwe barmhartigheid zult Gij mijne vijanden verdelgen.

Gij zult ze allen vernielen, die mijne ziel kwellen, want ik ben uw dienaar.

Eere zij den Vader, enz.

Wil Heer! onze boosheden niet gedenken, noch die onzer ouders, en neem geene wraak over onze zonden.

G E B E D E N

om voor zich zelven, of voor de zielen in het
vagevuur, den vollen Aflaat te verdienen.

VOORBEREIDEND GEBED.

Almagtige en eeuwige God! ik vertrouw, dat door het Sakrament van boetvaardigheid mij mijne zonden, aangaande de schuld en eeuwige verdoemenis, zijn kwijtgescholden; doch daar mij nog overblijft door tijdelijke straffen aan uwe regtvaardigheid te voldoen, neem ik mijne toevlugt tot den schat van verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, uwen eenigen Zoon, en van de Heiligen, om uit deze onuitputtelijke bron iets te scheppen, waarmede mijne ongenoegzaamheid aangevuld wordt. Nu ben ik gereed tot alles, wat men te dien einde moet betrachten. Gewaardig U, o Vader der barmhartigheid, dat weinige, wat ik doen zal, te ontvangen in de vereeniging met het lijden en den dood uws Zoons, en mij dezen aflaat, hoe onwaardig ik denzelven zij, deelachtig te maken. Amen. *Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.*

I. GEBED.

AAN GOD DEN VADER, VOOR DE VERHEFFING VAN
ONZE MOEDER, DE KATHOLIJKE KERK.

Wees gedachtig, o eeuwige Vader! aan uwe Kerk, welke Gij van het begin af bezeten hebt. Erken haar als de bruid van Jesus Christus, uwen eenigen Zoon, voor welke Hij zijn bloed vergoten heeft. Gewaardig U, haar uit te breiden, haar te verheffen, haar te doen schitteren met zulk eenen glans van heiligheid, haar te overladen met zulk eenen overvloed van genade, dat zij haren goddelijken Bruidegom en den oneindigen prijs van zijn rantsoen waardig schijne. Werp eenen blik van goedheid op de kinderen dezer zelfde Moeder; vereenig met haar alle volken, opdat allen U door een levendig geloof kennen, U met eene vaste hoop aanroepen, U met eene volmaakte liefde beminnen, met Jesus Christus, onzen Heiland, en den heiligen Geest. Amen. *Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.*

v. Laat ons voor de heilige Kerk van God bidden.

r. Heer! zie uit den hemel, onderzoek en beschouw dezen wijngaard, welken uwe hand geplant heeft.

G E B E D.

Wij bidden U, eeuwige Vader, uwe

blikken neder te slaan op dit huisgezin, voor hetwelk Jesus Christus, onze Zaligmaker, wel heeft willen in de handen der boozen overgeleverd worden, en de smarten des kruises ondergaan; Hij die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

II. GEBED.

AAN GOD DEN ZOON, VOOR DE UITROEIJING
DER KETTERIJ.

ô Jesus! waar licht, dat elken mensch komende in deze wereld verlicht : gewaardig, bid ik U, door de onwaardeerbare kracht van uw lijden en van uwen dood, de duisternissen der ketterij en derdwaling te verdrijven, en geef, dat allen het licht der waarheid volgen, en zich haasten om in den schoot der Kerk te komen. O goede Herder, die uw leven voor uwe schapen gegeven hebt : bescherm uwe kudde en verdedig haar tegen de magt en de strikken dergenen, die komen onder den uiterlijken schijn van schapen, en die van binnen slechts verscheurende wolven zijn. Geef, dat allen eenen eenigen en denzelfden herder erkennen, en dat er slechts eene en dezelfde kudde zij. Blijf met ons, Heer, wijl Gij gezegd hebt :

Zie ik ben alle dagen met u, tot aan de voleinding der wereld. Toon, dat uwe Kerk op den grondsteen gebouwd is, en dat de poorten der hel niets tegen haar vermogen. Amen. *Onze Vader enz. Wees groet, enz.*

v. Geef niet over aan den boozen, degenen die uwen naam belijden.

r. En vergeet uw arm volk niet voor eeuwig.

G E B E D.

Laat U verbidden, Heer, door de gebeden uwer Kerk, en doe haar zegevieren over al de rampen die haar drukken, en alle dwalingen die haar aanvallen; opdat zij U diene in eene volle en geheele vrijheid. Door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

III. G E B E D.

AAN DEN H. GEEST, VOOR DE EENDRAGT DER
CHRISTENE VORSTEN.

O heilige Geest! Geest van liefde en vrede, die zoo vele en zoo verschillende volken in de eenheid des geloofs vereenigd hebt: verspreid over de Christen vorsten

en hunne staatsdienaars den overvloed uwer genade, en doordring hunne harten met die liefde, waarvan Jesus Christus het bevel gaf aan zijne Leerlingen, toen Hij deze wereld verliet; opdat men daardoor erkenne, dat zij beschouwd moeten worden, als zijnde van het getal uwer uitverkoornen, en dat zij den naam van Christen waardig zijn. Maak, dat zij zich door geene drift laten vervoeren, en dat zij nooit iets ondernemen of overleggen, dat met uwe heerlijkheid en de eensgezindheid uwer Kerk strijdig is; maar dat zij veel meer hunne krachten vereenigen, en al hunne pogingen aanwenden, om met hen de volken, die hun onderworpen zijn, te geleiden tot het genot van den eeuwigten vrede en het bezit van het hemelsche Jeruzalem. Amen. *Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.*

v. Heer! verzeker ons den vrede.

R. En den overvloed, die denzelven vergezelt.

G E B E D.

ô God, van wien de heilige begeerten, de goede gedachten en de regtvaardige werken komen: geef aan uwe dienaars den vrede, dien de wereld niet geven kan; opdat onze harten aan uwe geboden gehecht zijn, en dat wij, geene andere vijanden

meer te vreezen hebbende, een gerust leven leiden onder uwe bescherming; door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

IV. GEBED.

AAN DE ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID, OM
HAAR DE HIER VOOR OMSCHREVENE WERKEN
OM DEN AFLAAT TE VERDIENEN OP TE
DRAGEN.

O allerheiligste Drievuldigheid! ik geloof thans gedaan te hebben, hetgene voorgeschreven is, om den vollen aflaat der straffen, die op de zonden gesteld zijn, te verkrijgen; wij hadden daartoe veel meer moeten verrigten om uwe goddelijke Majesteit te voldoen, welke wij U in zoo menig opzigt verschuldigd zijn. Het is aan uwe oneindige goedheid en aan uwe onbegrensde milddadigheid jegens ons, hoe onwaardig wij dezelve zijn, dat wij moeten toeschrijven de milddadigheid, met welke Gij de zwakke werken uwer dienaars belooft. Ontvang dan, o aanbiddenswaardige Drievuldigheid, dat, wat ik gedaan heb; vul de gebreken aan door het lijden en sterven van onzen Heer Jesus Christus en door het kostbare bloed, dat Hij voor ons

vergoten heeft; en gewaardig U, mij (*of* de ziel van N.) deelgenoot te maken van den vollen aflat, en dat hemel en aarde met mij U, voor deze weldaad, nu en in de eeuwigheid dankzeggingen toebren-gen. Amen. *Onze Vader, en Wees ge-groet, enz.*

AFLAAT.

Onze heilige Vader, Paus BENEDICTUS XIV., de nuttigheid der oefeningen van geloof, hoop en liefde, en derzelver noodzakelijkheid, met betrekking tot de zaligheid, aandachtig overwogen hebbende, heeft, met oogmerk om den ijver der geloovigen te onderhouden, bij eene bulle van den 28 Januarij 1756, eenen volkomen aflat ver-leend aan al degenen, die, gedurende ééne maand, dagelijks deze oefeningen met vroomheid en godvruchtigheid zullen lezen.

Deze aflat, die men éénmaal in elke maand kan verdienen, op zulken dag als men wil kiezen, wanneer men, na gebiecht en gecommuniceerd te hebben, voor de ge-wone inzigten der Kerk zal bidden, is toe-passelijk op de zielen in het vagevuur.

Men verdient denzelfden aflat, wanneer men nabij den dood is.

Zijne Heiligheid, door denzelfden ijver bezield, verleende daarenboven aan alle ge-loovigen, eenen aflat van zeven jaren en zeven

quadragenen, welke zij zullen verdienen, zoo dikwijls zij deze oefeningen met godvruchtigheid zullen lezen; deze aflaat is ook toepasselijk op de zielen in het vagevuur.

OEFENING VAN GELOOF.

In geloof in éénen eenigen God, in drie personen: God den Vader, God den Zoon, en God den heiligen Geest, die het goede beloont en het kwade straft. Ik geloof, dat de tweede persoon der allerheiligste Drievuldigheid, God de Zoon, Jesus Christus, voor ons is mensch geworden; dat Hij gekruist is en den dood geleden heeft. Ik geloof vastelijk deze geheimen, en al hetgeen de heilige Kerk mij voorhoudt te gelooven; omdat Gij, o mijn God, die de waarheid zelve en de oneindige wijsheid zijt, het door U zelve veropenbaard hebt.

Voor en in dit geloof wil ik leven en sterven.

OEFENING VAN HOOP.

ô God van barmhartigheid! ik hoop en vertrouw vastelijk, door het lijden en de verdiensten van Jesus Christus, hier in dit leven uwe genade en de vergiffenis mijner zonden te zullen verwerven, en vervolgens U in den hemel te zien, te bemin-

nen en te bezitten. Ik hoop dit, want Gij, o mijn God, zijt oneindig goed en barmhartig jegens ons, en getrouw in uwe beloften; daar Gij het ons geven wilt, en magtig zijt, om het te geven.

Met deze hoop wil ik leven en sterven.

OEFENING VAN LIEFDE.

Mijn God en mijn minnelijke Vader! ik bemin U uit geheel mijn hart, boven alle dingen, dewijl Gij oneindig volmaakt en beminnelijk zijt; en om U bemin ik mijne naasten als mij zelven. Ik vergeef, uit liefde tot U, aan al degenen die mij beleedigd hebben; ik vraag voor hen uwe genade. Dat alle menschen U beminnen en dienen; dat alle schepselen U loven in alle eeuwigheid.

In deze liefde wil ik leven en sterven.

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN
VOOR IEDEREN DAG DER WEEK.

VOOR DEN ZONDAG.

Gebed ter eere der allerheiligste Drievuldigheid.

Glorie zij aan den Vader, die mij door zijne magt getrokken heeft uit den niet en naar zijn beeld geschapen. Glorie zij aan den Zoon, die mij door zijne wijsheid van de hel bevrijd en de deur des hemels geopend heeft. Glorie zij aan den heiligen Geest, die mij door zijne goedheid in het doopsel geheiligd heeft, en nog onophoudelijk mijne heiligmaking bewerkt door de genaden, welke ik dagelijks van zijne goedheid ontvang. Glorie zij aan de drie aanbiddelijke personen der heilige Drievuldigheid, gelijk het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen!

Wij aanbidden U, o heilige Drievuldigheid! wij eeren en danken U, met eene ootmoedige erkentenis, omdat het U behaagd heeft ons dit onbegrijpelijke geheim te openbaren. Wij bidden U ootmoedig ons te vergunnen, dat wij, volhardende

tot den dood toe in de belijdenis van dit geloof, in den hemel eeuwig mogen loven, hetgeen wij op de aarde gelooven : éénen God, in drie personen, den Vader, den Zoon, en den heiligen Geest.

LITANIE

tot de allerheiligste Drievuldigheid.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld,
 God, heilige Geest,
 Heilige Drievuldigheid, één God,
 Heer, die een geest zijt, en in geest
 en waarheid wilt aangebeden worden,
 Heer, wiens Godheid noch aan goud,
 noch aan zilver, noch aan steen, of
 zoo iets gelijk is,
 Heer, aan wien niemand gelijk is, en
 buiten wien er geen God is,
 Koning der eeuwen, die alleen van
 natuurwege de onsterfelijkheid hebt,
 Groote God, uit wien alles voortkomt,
 en door wien alles behouden wordt,

Ontferm U onzer.

Heer, in wien wij leven, ons bewegen,
 en zijn, ontferm U onzer.
 Heer, die overal zijt, en wiens voor-
 zienigheid boven alles is,
 Heer, die zoo groot zijt, dat U geene
 gedachten kunnen begrijpen,
 Heer, wien geheel het aardrijk en de
 hemelen niet kunnen bevatten,
 Heer, wien geen mensch ooit heeft
 gezien of kan zien,
 Heer, wiens oordeel ondoorgrondelijk,
 en wiens woorden onnaspeurlijk
 zijn,
 Heer, voor wiens Majesteit wij slechts
 stof en asch zijn,
 Heer, die doet al wat U behaagt in den
 hemel, op de aarde, in de zee en in
 in de afgronden,
 Heer, die de harten der menschen in
 uwe hand hebt, en dezelve neigt
 werwaarts Gij wilt,
 Heer, die een verteerend vuur zijt,
 wiens gramschap niemand kan weder-
 staan,
 Heer, die een ieder vergeldt naar zijne
 werken,
 Heer, die alles schikt in getal, gewigt
 en maat,
 Heer, die onze harten onderzoekt en
 onze nieren doorgrondt,
 Heer, die alles bemint wat er is, en

Ontferm U onzer.

niets haat van al hetgene Gij geschapen hebt, ontferm U onzer.

Heer, die de zonden der menschen om hunne boetvaardigheid kwijtscheldt,

Heer, die in uwe woorden waarachtig, in uwe beloften getrouw zijt,

Heer, die in al onze kwellingen en ellenden onze troost en hulp zijt,

Allerheiligste God, wiens heerlijkheid geheel het aardrijk vervult,

Opperste Majesteit, wien alleen alle eer en lof toekomt,

Heer, die alles om U zelve hebt gemaakt, en die zelfs zijt het loon uwer dienaren,

Allerheiligste Drievuldigheid, in welke te aanschouwen en te beminnen ons grootste goed en zaligheid gelegen is,

Wees genadig, spaar ons, Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle kwaad, verlos ons, Heer!

Van alle hoovaardigheid, vermetelheid en wanhoop,

Van alle onmatigheid, onzuiverheid en kwaden wil tegen onze naasten,

Van traagheid, aardse en ongeregelde droefheid,

Van gierigheid, die de wortel is van alle kwaad,

Door uwe onbepaalde almogendheid,

Door uwe oneindige wijsheid,

Ontferm U onzer.

Verlos ons, Heer.

Door uwe overvloedige goedheid, verlos ons, Heer!

Door uwe overgroote barmhartigheid en langmoedigheid.

Door uwe ondoorgrondelijke alwetendheid,

Door uwe volmaakte en onveranderlijke gelukzaligheid,

In den dag des oordeels,

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij ons de genade wilt verleenē, om U uit geheel ons hart, uit geheel onze ziel, uit al ons verstand, en uit al onze krachten te beminnen,

Opdat wij uwen heiligen naam nooit ligtvaardiglijk gebruiken,

Opdat wij de zon- en heiligidagen in godsdienstigheid en andere goede werken doorbrengen en heiligen,

Opdat wij onze ouders en alle overheid om uwentwil, eer en gehoorzaamheid bewijzen,

Opdat wij nooit het leven of de eer van onze naasten beleedigen,

Opdat onze ziel nooit door onzuivere woorden, werken, gedachten of begeerten besmet worde,

Opdat wij nooit iemand door onregtvaardigheid beschadigen,

Opdat wij onzen mond zorgvuldiglijk bewaren van valsche getuigenis en

Verlos ons, Heer.

Wij bidden U, verhoor ons.

72 LITANIE TOT DE ALLERH. DRIEVULD.

leugentaal, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat wij de goederen der wereld niet ongeregeld begeeren of beminnen, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij onze harten tot het onderhouden uwer geboden wilt neigen, wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

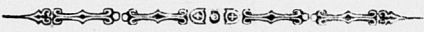
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Allerheiligste Drievuldigheid, hoor ons!

Allerheiligste Drievuldigheid, verhoor ons!

GEBED.

Almagtige en eeuwige God, die door de belijdenis van het ware geloof, uwen dienaren hebt doen kennen de heerlijkheid der eeuwige Drievuldigheid, en in de oppermagtige Majesteit hebt geleerd een eenig wezen te aanbidden : wij bidden U, dat wij ten allen tijde, door de vastigheid van datzelfde geloof, van allen tegenspoed mogen bevrijd worden. Door onzer Heer Jesus Christus, die met U leeft en heerscht, in de eenheid des heiligen Geestes, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

OEFENING VOOR DEN MAANDAG.

GEBED TER EERE NAN DEN HEILIGEN GEEST, EN
TOT LAFENIS DER GELOOVICE ZIELEN IN HET
VAGEVUUR.

ô God, heilige Geest! die over de Apostelen en andere geloovigen onder de gedaante van vurige tongen uit den hemel gedaald zijt, en hen met uwe genade rijkelijk vervuld hebt: gewaardig U ook tot mij te komen en mij met uwe genade te vervullen. Gij hebt in het heilig Doopsel mijne ziel geheiligd, en U tot eene woonplaats gekozen: Gij heiligt deze nog door de heilige Sakramenten. O goddelijke Geest! laat niet toe dat de helsche geest ooit in dezelve door de zonde eene plaats vinde; maar woon en blijf Gij nu en altijd in dezelve, tot dat zij opgenomen worde in de hemelsche woning, waar zij met U den Vader en den Zoon in alle eeuwigheid zal loven en danken.

LITANIE

TOT DEN HEILIGEN GEEST.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.

Heilige Geest, hoor ons.

Ver troostende Geest, verhoor ons.

Hemelsche Vader, waarachtig God, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld,

Heilige Geest, waarachtig God,

Heilige Drievuldigheid, één God,

Geest van waarheid en wijsheid,

Geest van verstand en raad,

Geest van godvruchtigheid en vreeze
Gods,

Geest van liefde, blijdschap en vrede,

Geest van verduldigheid, goedheid en
goedertierenheid,

Geest van langmoedigheid en zachtmoedigheid,

Geest van geloof en zedigheid,

Geest van ootmoedigheid en zuiverheid,

Geest van sterkte en voorzigtigheid,

Geest van leven en zaligheid,

Geest van alle deugden en genade,

Geest van aanneming der kinderen Gods,

IJ veraar der zielen,

Heiligmaker en bestuurder der Katholijke Kerk,

Geest, die de harten en nieren doorgrondt,

Uitdeeler der hemelsche gaven,

Zekere hulp der behoeftigen,

Zoetheid dergenen die U beminnen
en dienen,

Ontferm U onzer.

Sterkte en moed van allen die in deugd
toenemen, ontferm U onzer.

Kroon der volmaakten,
Geluk der engelen,
Licht der patriarchen,
Inblazing der profeten,
Tong en wijsheid der apostelen,
Vroomheid der belijderen,
Zuiverheid der maagden,
Inwendige zalving aller heiligen,
Wees genadig, spaar ons, o heilige Geest.
Wees genadig, verhoor ons, o heilige Geest.
Van alle kwaad en zonden, verlos ons,
o heilige Geest.

Van alle kwellingen en bedrog des
duivels,

Van allen hoogmoed en wanhoop,
Van bestrijding der bekende waarheid,
Van nijdigheid over de deugden van
onze naasten,

Van alle hardnekkigheid en onboet-
vaardigheid,

Van alle verzuimenis in geestelijke
zaken,

Van alle onzuiverheid des lichaams
en der ziel,

Van alle dwaling en ketterij,

Van allen boozen geest,

Van eenen ongelukkigigen en eeuwigen
dood,

Door uwe eeuwige voortkomst van den

Ontferm U onzer.

Verlos ons, o heilige Geest.

BIBL. CONG.
WIJCHENS

Vader en den Zoon, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe wonderbare werking in de menschwording des Woords, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe nederdaling over Christus in zijn doopsel, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe openbaring in de transfiguratie des Zaligmakers, verl. ons, o heilige Geest.

Door uwe heilige komst over de Leerlingen van Christus, verlos ons, o heilige Geest.

In den dag des oordeels, verlos ons, o heilige Geest.

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij ons al onze zonden vergeeft,

Opdat Gij U gewaardigt al de ledematen der heilige Kerk levend te maken,

Opdat Gij alle volkeren der wereld in het waarachtig geloof wilt vereenigen,

Opdat Gij ons altijd voorkomen, vergezellen en volgen wilt door uwe heilige genade,

Opdat Gij U gewaardigt, ons te vervullen met eene ongeveinsde en vurige godvruchtigheid, en met de gave des gebeds,

Opdat Gij onze gedachten, woorden en werken, tot U trekkende, heiligen wilt,

Opdat Gij ons een zuiver hart en eenen nieuwen geest wilt geven,

Wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij in onze ziel wilt ontsteken,
 eenen standvastigen ijver tot de chris-
 telijke volmaaktheid, wij bidden U,
 verhoor ons,

Opdat Gij U gewaardigt onze hanterin-
 gen en ondernemingen met licht, raad
 en goeden uitslag te begunstigen,

Opdat Gij in ons den inwendigen vrede
 en de gerustheid des gemoeds wilt
 behouden,

Opdat Gij ons uwe genade tot het einde
 onzes levens wilt verleenen,

Opdat Gij ons onder het getal der uit-
 verkoornen wilt ontvangen,

Opdat Gij U gewaardigt ons te ver-
 hooren, o heilige Geest!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Wij bidden U, verhoor ons.

G E B E D.

ô God, die de harten der geloovigen
 door de verlichting des heiligen Geestes
 hebt geleerd : geef dat wij in denzelfden
 Geest verstaan wat regt is, en ons in
 zijne vertroosting verblijden mogen ; door
 Christus, onzen Heer. Amen.

OEFENING VOOR DEN DINGSDAG.

GEBED TER EERE VAN DEN ZOETEN NAAM JESUS.

ô Jesus! o zoete Jesus! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria, vol van barmhartigheid! ontferm U mijner naar uwe groote barmhartigheid. ô Genaderijkste Jesus! ik bid U, door het dierbaar bloed dat Gij voor ons, zondaren, hebt uitgestort, wisch al mijne boosheden uit; gewaardig U uwe oogen op mij ellendigen te vestigen, die U ootmoediglich om vergiffenis smeek, en uwen heiligen Naam met betrouwen aanroep. ô Naam Jesus, zoete Naam! Naam Jesus, liefderijke naam! Naam Jesus, versterkende Naam! want wat is Jesus anders dan Zaligmaker. Nu dan, o Jesus! om uwen heiligen Naam, wees mijn Jesus, en maak mij zalig. Laat niet toe dat ik verloren ga, dien Gij uit niet geschapen hebt. ô Genadigste Jesus! ontferm U mijner, terwijl het nog tijd is om U te ontfermen, opdat ik niet veroordeeld worde in den dag des oordeels. De dooden, o Heer! zullen U niet loven, noch allen die ter helle nederdalen. ô Minnelijke Jesus! o gewenschte Jesus! o goedertierenste Jesus! o Jesus! Jesus! Jesus! neem mij aan onder het getal uwer uitverkoornen.

ô Jesus, zaligheid dergenen die in U gelooven! o Jesus, troost dergenen die tot U vlugten! dierbaar zoenoffer der zondaren! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria! stort in mij de genade, wijsheid, liefde, zuiverheid en ootmoedigheid; opdat ik U op eene volmaakte wijze moge beminnen, loven, dienen, genieten en verheerlijken, met allen, die uwen naam Jesus aanroepen. Amen.

LITANIE

VAN DEN ZOETEN NAAM JESUS.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Jesus, hoor ons.
 Jesus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld,
 God, heilige Geest,
 Heilige Drievuldigheid, één God,
 Jesus, Zoon van den levenden God,
 Jesus, glans des Vaders,
 Jesus, luister van het eeuwige licht,
 Jesus, koning der glorie,
 Jesus, zoon der gerechtigheid,
 Jesus, Zoon van de Maagd Maria,
 Beminnelijke Jesus,
 Wonderlijke Jesus,

Ontferm U onzer.

Jesus, sterke God, ontferm U onzer.
Jesus, vader van het toekomstig leven,
Jesus, verkondiger van Gods raads-
besluiten,

Allermagtigste Jesus,
Allerzorgvuldigste Jesus,
Allergehoorzaamste Jesus,
Jesus, zachtmoedig en ootmoedig van
harte,

Jesus, beminnaar der zuiverheid,
Jesus, onze beminnaar,
Jesus, God des vredes,
Jesus, bron des levens,
Jesus, voorbeeld van alle deugden,
Jesus, ijveraar voor de zielen,
Jesus, onze God,
Jesus, onze toevlugt,
Jesus, vader der armen,
Jesus, schat der geloovigen,
Jesus, goede herder,
Jesus, waarachtig licht,
Jesus, eeuwige wijsheid,
Jesus, oneindige goedheid,
Jesus, onze weg en ons leven,
Jesus, vreugd der Engelen,
Jesus, koning der Aartsvaders,
Jesus, meester der Apostelen,
Jesus, leeraar der Evangelisten,
Jesus, sterkte der Martelaren,
Jesus, licht der Belijders,
Jesus, zuiverheid der Maagden,

Ontferm U onzer.

Jesus, kroon van alle Heiligen, ontferm
U onzer.

Wees genadig, spaar ons, Jesus.

Wees genadig, verhoor ons, Jesus.

Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.

Van alle zonde,

Van uwen toorn,

Van de lagen des duivels,

Van den geest der onkuischheid,

Van den eeuwigen dood,

Van het verwaarloozen uwer ingevingen,

Door het geheim uwer heilige mensch-
wording,

Door uwe geboorte,

Door uwe kindschheid,

Door uw allergoddelijkst leven,

Door uwen arbeid,

Door uwen doodstrijd en uw lijden,

Door uw kruis en uwe verlatenheid,

Door uwe smarten,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe verrijzenis,

Door uwe hemelvaart,

Door uwe vreugden,

Door uwe glorie,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Verlos ons, Jesus.

82 LITANIE VAN DEN ZOETEN NAAM JESUS.

Jesus, hoor ons.

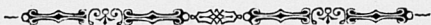
Jesus, verhoor ons.

Onze Vader, enz.

LAAT ONS BIDDEN.

ô Heere Jesus, die gezegd hebt : vraagt en gij zult ontvangen, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal geopend worden; stort, wij bidden er U om, uwe allergoddelijkste liefde in ons gemoed, opdat wij U steeds, van ganscher harte, met woord en daad beminnen, en nooit ophouden U te loven.

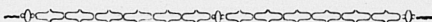
Geef, o Heer, dat wij altijd uwen heiligen Naam vreezen en beminnen; want Gij verlaat dengene niet, dien Gij bevestigt in uwe liefde.

• OEFENING VOOR DEN WOENSDAG.

GEBED TOT DEN H. ENGEL-BEWAARDER.

ô Heilige Engel, welken God, door een uitwerksel zijner goedheid tot mij, met de zorg mijner bestiering belast heeft; gij die van den eersten oogenblik mijns levens mij nooit verlaten hebt, die dag en nacht aan mijne zijde zijt om mij bij te staan, om mij van het kwade af te houden en tot het goede op te wekken: ik dank u zeer ootmoediglijk, en ik smeeek u, o minnelijke beschermer, mij uwe liefdadige zorg te willen blijven betoonen. Wees mijne hulp in mijne noodwendigheden, mijn troost in mijne droefheden, mijn steun in mijne mismoedigheden; bescherm mij tegen de vijanden mijner zaligheid, verwijder mij van de gelegenheden tot zondigen, verwerf mij genade om aan uwe ingevingen gehoorzaam te zijn, en getrouwheid om dezelve te volgen; maar vooral bescherm mij in het uur van mijnen dood, en verlaat mij niet, voor dat gij mij in het verblijf der eeuwige rust zult gebragt hebben. Amen.

LITANIE

TOT DE HEILIGE ENGELEN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, Schepper van alle
geesten, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, dien de
kooren der engelen begeeren te aan-
schouwen, ontferm U onzer.
God, heilige Geest, gelukzaligheid der
hemelsche verstanden, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.
Heilige Maria, koningin der Engelen,
bid voor ons.
Heilige Maria, zoetigheid der aarts-
engelen,
Heilige Maria, vermaak der krachten,
Heilige Maria, blijdschap der troonen,
Heilige Maria, geur der heerschap-
pijen,
Heilige Maria, vreugd der mededoo-
gheden,

Bid voor ons.

Heilige Maria, eer der overheden, bid voor ons.

Heilige Maria, meester-vrouwe der Cherubijnen, bid voor ons.

Heilige Maria, prinses der Serafijnen, bid voor ons.

H. Michaël, prins over de engelen des vredes, bid voor ons.

H. Michaël, prins der heilige Kerk,

H. Michaël, allerheiligste voorvechter,

H. Michaël, overwinnaar van den ouden draak,

H. Michaël, die altijd zijt geweest een beschermer van Gods volk,

H. Michaël, die Lucifer, met geheel zijnen aanhang, uit den hemel gestooten hebt,

H. Michaël, die den betichter onzer broederen in de diepte der hel geworpen hebt,

H. Michaël, ontvanger der zielen,

H. Michaël, leidsman tot het Paradijs der vreugden,

H. Michaël, troost der geloovigen,

H. Michaël, beschermer dergenen die u eeren,

H. Michaël, die Daniël eene goddelijke vertooning geopenbaard hebt,

H. Gabriël, die de geboorte en het ambt van den H. Joannes voorzgd hebt, bid voor ons.

Bid voor ons.

- H. Gabriël, die bode waart van de mensch-
wording des Woords, bid voor ons.
H. Gabriël, Bewaarder van de heilige Maagd
Maria,
Medegezel van de kindschheid des
Zaligmakers,
H. Gabriël, Getrouwe dienaar van Christus,
Gezant der zaligheid,
Een van de zeven Engelen staande
voor den Heer,
H. Raphaël, allergetrouwste leidsman
van Tobias,
H. Raphaël, Voorzigtig uitjager der duivelen,
Aanbieder der gebeden aan God,
Krachtige verdrijver der blind-
heid,
H. Raphaël, Bijstand in kwellingen,
Trooster in benaauwdheden,
Blijdschap dergenen die u dienen,
Heilige Engelen, bewaarders der uit-
verkoornen,
Heilige Engelen, Waardige aandienaars der hemel-
sche gaven,
Heilige Engelen, Doorluchtige bewaarders der ko-
ningrijken,
Heilige Engelen, Edele beschermers der overheden,
Heilige Engelen, Voorzigtige regeerders der konin-
gen en heeren,
Heilige Engelen, Sterke bedwingers van de magt des
duivels,
Heilige Engelen, Getrouwe bewaarders der menschen,

Bidt voor ons.

Heilige Engelen, minnelijke verzoeters der
 menschen boosheid, bidt voor ons.
 Goedertieren blijdschap scheppende
 in de bekeering der zondaren,
 Die de goede werken der menschen
 aan God opdraagt,
 Vriendelijke leeraars der Profeten,
 Treffelijke gezanten tot de Apostelen,
 Magtige beschermers der heilige
 Kerk Gods,
 ô Gij, alle heilige Engelen, die dient voor
 den troon Gods, bewaart ons.
 Door de edele goddelijke gaven uwer
 natuur, verlicht ons.
 Door uwe onbegrijpelijke kracht, behoedt
 ons.
 Door de brandende liefde van uwen wil,
 beschermt ons.
 Door uwe glorie en zaligheid, beweegt ons.
 ô Christus, zaligheid der engelen, wij
 bidden U, hoor ons.
 ô Christus, heerlijkheid der hemelsche
 geesten,
 ô Christus, schijnsel der hemelsche
 slagorden,
 Door den Cherubijn, die het hout des
 levens bewaart,
 Door den engel, die Agar onder de
 hand van hare meesteres verootmoedigd heeft,

Bidt voor ons.

Wij bidd. U, hoor ons.

Door de engelen, die Izaaks geboorte
geboodschapt hebben, wij bidden U,
hoor ons.

Door den engel, die de opoffering van
Izaak belet heeft,

Door den engel, die uwen zegen aan
Abraham gebragt heeft,

Door de engelen, op de ladder van
Jacob klimmende en nederkomende,

Door de engelen, die Loth uit het mid-
den der zondaren geleid hebben,

Door de engelen, die Mozes de god-
delijke wet geleverd hebben,

Door de heilige engelen, die gestadig-
lijk God toezingen : *heilig ! heilig !
heilig !*

Door den engel, die de geboorte van
den H. Joannes den dooper gewaar-
schuwd heeft,

Door de engelen, die uwe heilige ge-
boorte aan de schaapsherders ge-
boodschapt hebben,

Door de menigte der engelen, die op
den kersnacht U loofden, zeggende :
Glorie zij God in het allerhoogste,

Door de engelen, die U in de wil-
dernis gediend hebben,

Door den engel, die U in het hofje
versterkt heeft,

Door de engelen, die in witte kleederen
nevens uw graf gezeten waren,

Wij bidden U, hoor ons.

Door de engelen, die in uwe hemelvaart
aan de Leerlingen vertoond zijn, wij
bidden U, hoor ons.

Door de engelen, die Lazarus ziel in
Abrahams schoot gedragen hebben,
Door de engelen, die dikwijls de legers
der vijanden verstrooid hebben,
Door de engelen, die de Martelaren
in de pijn getroost hebben,
Aartsengel Michaël, kom Gods volk
te hulp,
Aartsengel Gabriël, bescherm ons.
Aartsengel Raphaël, verlos ons.

Wij bidden U, hoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoringen.

r. Maar verlos ons van den kwaden.

v. In tegenwoordigheid der engelen zal
ik U, mijn God, lof toezingen.

r. Ik zal U aanbidden in uwen heiligen
tempel, en uwen naam belijden.

G E B E D.

ô God, die met eene wonderlijke orde
de diensten der engelen en menschen be-
schikt : vergun goedertierenlijk, dat door
degenen, die U dienende, altijd nevens den
troon staan, ons leven op aarde behoed
worde. Door Christus onzen Heer. Amen.

OEFENING VOOR DEN DONDERDAG.

GEBED TER EERE VAN HET ALLERHEILIGSTE
SAKRAMENT DES ALTAARS.

ô Zoete Jesus! minnelijke Zaligmaker! die door de overmaat van de allerwonderbaarste liefde met ons hebt willen verblijven in het allerheiligste Sakrament des altaars : ik erken U aldaar voor mijnen Opperheer en mijnen God. Ik aanbid U met de gevoelens van de allerdiepste ootmoedigheid. Ik dank U uit geheel mijn hart voor de oneindige liefde, welke Gij ons daar betoont, niettegenstaande de verongelijkingen die Gij van ons te lijden hebt; en doordrongen van droefheid ten opzigte onzer ondankbaarheden, kom ik, o God van Majesteit, boete doen voor al de onteeringen, heiligschendingen en goddeloosheden, die ooit bedreven zijn en nog kunnen bedreven worden, tegen dit aanbiddelijk Sakrament. Ach, kon ik U, o mijn God! betuigen de droefheid, welke ik gevoel, omdat ik zelf zoo dikwijls voor U verschenen ben met zoo groote oneerbiedigheid, en tot U genaderd met zoo weinige vurigheid en liefde.

Vergeet, o Heer! onze ongerechtigheden, om slechts uwe barmhartigheden

indachtig te zijn. Neem in dank aan de opregte begeerte, welke ik heb, om U te eeren en geëerd te zien in het Sakrament uwer liefde. Ja, ik verlang uit geheel mijn hart U aldaar te beminnen, te zegenen, te loven en te aanbidden, zoo zeer als de engelen die U aldaar omringen. Ik smeeke U, door dit aanbiddelijk ligchaam en dierbaar bloed, waarvoor ik nedergebogen ben, mij te verleenē, dat ik U daar voortaan zoo eerbiedig aanbidde en U zoo waardig ontvangē, dat ik, na mijnen dood, met al de gelukzaligen U eeuwig moge verheerlijken. Amen.

LITANIE

VAN HET ALLERH. SAKRAMENT DES ALTAARS.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
 U onzer.
 God, heilige Geest, ontferm U onzer.
 Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
 U onzer.

Levend brood, dat uit den hemel gedaald
zijt, ontferm U onzer.
Eeuwig Woord Gods, mensch gewor-
den en onder ons wonende,
Verborgten God en Zaligmaker, bedekt
onder zienlijke gedaanten,
Tarwe der uitverkoornen,
Wijn die maagden voortbrengt,
Voedzaam brood en vermaak der
koningen,
Sterk schild tegen alle bekoringen,
Geestelijk hulpmiddel voor alle zon-
den en krankheden,
Onuitputbare schat van genade,
Altijddurende offerande,
Zuivere opdracht,
Lam zonder vlekken,
Allerzuiverste maaltijd,
Spijs der engelen,
Verborgten brood des hemels,
Gedachtenis van Gods wonderheden,
Bovennatuurlijk brood,
Heilig slagtoffer,
Kelk der zegeningen,
Geheim des geloofs,
Hoogwaardigen uitmuntend Sakrament,
Allerheiligste offerande,
Zoenoffer voor levenden en dooden,
Wonder van Gods wonderen,
Allerheiligste gedachtenis van het lijden
des Heeren,

Ontferm U onzer.

Geschenk dat alle volheid te boven gaat,
 ontferm U onzer.
 Voortreffelijk gedenkteeken der god-
 delijke liefde,
 Overvloeijende bron van Gods mild-
 dadigheid,
 Allerheiligst en wonderlijk geheim,
 Krachtige spijs der onsterfelijkheid,
 Aanbiddeijk en levendmakend Sakra-
 ment,
 Brood dat door de almogendheid des
 woords zijt vleesch geworden,
 Onbloedige offerande,
 Alleraangenaamste maaltijd, daar de
 Engelen bij tegenwoordig zijn en
 dienen,
 Teeken van genade,
 Band van liefde,
 Opperpriester, die zelf de offerande zijt,
 Geestelijke zoetigheid, die in haren
 eigen oorsprong gesmaakt wordt,
 Verkwikking der heilige zielen,
 Teerspijs dergenen die in den Heer
 sterven,
 Onderpand der toekomende zaligheid,
 Wees genadig, spaar ons, Heer.
 Wees genadig, verhoor ons, Heer.
 Van het onwaardig nuttigen uws lig-
 chaams en bloeds, verlos ons, Heer.
 Van de begeerlijkheid der oogen, verlos
 ons, Heer.

Ontferm U onzer.

Van de hoovaardij des levens, verlos ons, Heer.

Van alle ketterij, ongeloovigheid en verblindheid des harten,

Van alle oneerbiedigheid en misbruik ten opzigte van dit heilig Sakrament,

Van alle zwakheden en zonden, die de vruchten van dit heilig Sakrament verminderen en beletten,

Van alle gelegenheden der zonden,

Door de groote begeerte, die Gij gehad hebt, om dit Paaschlam met uwe Leerlingen te eten,

Door de diepe ootmoedigheid, waarmede Gij de voeten der Leerlingen gewasschen hebt, om hen tot dezen maaltijd te bereiden,

Door de onmeetbare liefde, waarmede Gij dit heilig Sakrament hebt ingesteld,

Door de onuitsprekelijke goedheid, waarmede Gij ons tot het nuttigen van uw heilig ligchaam en bloed opwekt,

Door uw dierbaar bloed, dat Gij ons op het altaar hebt nagelaten,

Door de vijf wonden, die Gij in uw allerheiligst ligchaam voor ons ontvangen hebt,

Wij zondaars, wij bidden U verhoor ons.

Dat het U believe het geloof, den eerbied en de begeerte tot dit wonderlijk Sakrament in ons te vermeerderen

Verlos ons, Heer.

en te bewaren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, ons door eene ware belijdenis onzer zonden, tot het dikwijls nuttigen dezer goddelijke spijs te bereiden,

Dat het U believe, de hemelsche vruchten van dit Sakrament in ons mildelijk uit te storten,

Dat wij, door het nuttigen van uw heilig ligchaam en bloed, mogen blijven in U, en Gij in ons,

Dat wij, alle boosheid en wereldsche geneigdheden verlatende, altijd in matigheid, regtvaardigheid en godvruchtigheid mogen leven,

Dat het U believe, ons in het uur des doods met deze hemelsche teerspijs te versterken en te beschermen,

Zoon van God,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

Wij bidden U, verhoor ons.

LAAT ONS BIDDEN.

ô God, die ons onder dit wonderlijk Sakrament de gedachtenis uws lijdens hebt nagelaten : wij bidden U, geef dat wij de heilige geheimen van uw ligchaam en bloed zoo eerbiedig eeren, dat wij de vruchten uwer verlossing genaderijk in ons gewaar worden. Die, met den Vader en den heiligen Geest, leeft en heerscht, in alle eeuwigheid. Amen.

AANBIDDING.

God, onbegrijpelijk in uw wezen, onafmetelijk groot in uwe werken ! in het stof mijner nederigheid aanbid ik U.

Met almacht schiept Gij, wat is; met wijsheid onderhoudt Gij alles, en voor uwe wenken sidderen hemel en aarde.

Gij zijt de almacht zelve; Gij de wijsheid zelve; Gij de grootheid zelve; Gij vervult hemel en aarde! Heer, U aanbid ik.

Gij zijt de eeuwige waarheid zelve; Gij de eeuwige geregtigheid, voor wien de verharde zondaar sidderen moest. Maar Gij zijt ook de goedheid, de liefde en barmhartigheid zelve, en zijt het voor den berouwhebbenden boeteling, zoo wel als voor den regtvaardigen.

Gij laat over beiden de zon opgaan, over beiden laat Gij van den troon uwer

almagt en genade uwe vaderlijke goedheid nederdalen : o God ! U zij onophoudelijk onzen hartelijken dank ! Eeuwig zij U alle lofprijzing en aanbidding !

Gij zijt het, die uwen geliefden, eenigen Zoon, ter onzer verlossing van den eeuwigen ondergang, uit uwen schoot op deze aarde hebt doen afdalen. Gij zijt de vergeving der zonden door dezen uwen Zoon, Gij-zelfen onze eeuwige gelukzaligheid. Ach, Heer ! versmaad onzen dank, onzen lof en onze aanbidding niet wegens onze zonden, om den wil uws geliefden Zoons ! Aanzie en hoor het hartelijke smeeken van uw kind, dat zich met een vermorzeld hart in het stof voor U nederwerpt en U aanbidt !

Oneindige, Alwijze, Almagtige ! Wat sterveling kan U bevatten, daar de Seraf zijn aangezicht voor U bedekt ; en nogtans, welke eer is het voor mij tot U te mogen spreken, en U Vader te mogen noemen !

Ja Vader ! naar uw evenbeeld hebt Gij mij geschapen : voor den hemel, ter eeuwige gelukzaligheid mij bestemd ; geroepen tot de erkenning uwer goddelijke heiligheid en heerlijkheid, tot het genot des eeuwigen levens.

Zoon des eeuwigen Vaders ! uit onafmetelijke loutere liefde verliet Gij uwen troon, ondergingt Gij alle lijden en stierft

den smadelijksten dood, om ons van het eeuwig verderf te redden.

Gij, Geest Gods! heilige Geest! met de heiligheid des hemels heilighdet Gij ons, daar wij onrein en onheilig waren. Heilige en drie-ëenige God! van U is, wat wij zijn en hebben; U zij de eer en alle lofprijzing; U alle dank en aanbidding, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen.

OVER DE VERANDERING VAN HET BROOD
EN DEN WIJN.

Verre boven de wereld en menschen verhef ik mijnen geest tot U, eeuwige, almachtige, alontfermende God! om met de stem der reine en zalige geesten de mijne te vereenigen, om U te loven en te prijzen voor den onmeetbaren rijkdom uwer genade, met welke Gij ons gezegend hebt. Het is waar, ik ben te arm en te gering, om uwen lof en eer naar waarde te verkondigen; maar Gij, toegevende Vader, hoort ook het zwak stamelen uwer onwaardige kinderen, en ziet met welbehagen op den goeden wil hunner U toegenegene harten! In de volheid van een oprecht gevoel waag ik het derhalve U aan te roepen: heilig, heilig, heilig is de Heer aller werelden! alles, alles verkondigt zijne magt en heerlijkheid! Eer zij den Vader in het allerhoogste, en heil,

zegen en vrede ons menschen : door Jesus Christus, onzen goddelijken Middelaar!

Heilig, onverwoestbaar gedenkteeken van eeuwige onbegrijpelijke liefde! Wie toch kan de eindelooze grootmoedigheid bevatten, met welke Gods eeuwige Zoon zich tot een bloedig offer voor onze zaligheid overgeeft? In deze oogenblikken wordt deze gedachtenis weder plegtig gevierd : brood en wijn worden in het ligchaam en bloed van mijnen Jesus veranderd; andermaal heeft hetzelfde plaats, dat op den avond voor het lijden van mijnen Verlosser gebeurde. Zoo verre, zoo verre ging Jesus liefde tot den mensch! Ach, ware ik slechts in staat den diepen indruk te gevoelen, welke zich over geheel mijn leven verspreiden moet. Konde ik mij zoo geheel voor U ten offer geven, Heiland der wereld, gelijk Gij voor mij gedaan hebt! Konde ik zoo beminnen en vergeven, lijden en verduren, als Gij! Jesus, Gij zijt het ware brood des hemels, de spijs ten ewigen leven! Ik geloof in U met de volle toestemming van mijn hart; wie U gewillig volgt, kan niet dwalen. Gij zijt de waarheid en het leven, op U vertrouwd ik, almachtige Verlosser der wereld. Gij kunt, Gij wilt mij tot het eeuwig geluk geleiden; in geluk en ongeluk is slechts op U mijne hoop gevestigd; dezelve zal niet verijdelde

worden. Jesus, heilig offer voor de zonden der wereld! U aanbid ik met het diepste gevoel van eerbied. Gij zijt hier wel verborgen voor mijne oogen, maar levend en tegenwoordig aan mijne ziel: uwe tegenwoordigheid strekke mij tot al het goede, en behoede mij voor al het kwaad! —

Vader der menschen! Zie op de kinderlijke bede, welke ik voor het welzijn mijner broeders en zusters mij veroorloof U op te dragen, genadig neder. Uw zegen, Almagtige! ruste inzonderheid op de U ondergeschikte ledematen der christelijke Kerk; dezelve ruste op hare priesters, tot het eeuwig heil harer onderhoorigen. Uw zegen vervulle de gansche menschheid, al mijne dierbare nabestaanden, bloedverwanten en bekenden, vrienden en vijanden. Laat hen allen tot de kennis der waarheid en tot de getrouwe uitoefening der christelijke deugd, laat hen tot U en tot den eeuwiggen vrede komen! — Ook voor mijne nu reeds verscheiden broeders en zusters stijgen mijne gebeden tot U op, o God, die de God der levenden en der dooden zijt! Dat zij eindelijk van hunne vlekken en gebreken gereinigd worden, welke hen uwer heiligheid, uwer naauwere verkeering nog onwaardig maken, en voer hen, na de doorgestane beproeving, ten laatste naar die plaats, waar zij in de gemeenschap

met uwe uitverkorenen, uwe barmhartigheid en goedheid prijzen, en eeuwig zalig zijn.

GELOOF, HOOP EN LIEFDE.

God! oneindig volkomen Wezen! Met een onwankelbaar geloof, geloof ik aan uw eeuwig bestaan, aan U, den eenigen God en Schepper aller dingen; aan uwen goddelijken Zoon Jesus Christus, onzen Verlosser; aan God den heiligen Geest, onzen heiligmaker; aan de onsterfelijkheid der menschelijke ziel, aan uwe heilige Kerk, en alles wat Gij haar hebt geopenbaard en ons bevolen te gelooven; want Gij zijt de heiligheid, de liefde en de waarheid zelve.

En daarom, omdat Gij almachtig en de eeuwige waarheid zelve zijt, en uwe belofte nooit vergeet, zoo hoop ik met een onbegrensd vertrouwen op de vervulling van alles, wat Gij beloofd hebt. Verleen mij slechts uwe genade, opdat ik in ootmoedigheid mij zelven bereide dat te aanschouwen, wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft en nooit in een menschelijk hart is opgekomen, maar wat Gij den genen bereid hebt, die U beminnen en uwe geboden onderhouden.

Vader! Gij wilt dat wij niet alleen aan U gelooven en op U hopen, Gij wilt en beveelt met regt, dat wij door gehoor-

zaamheid U trachten welbehagelijk te worden. Niet dat wij uwe geboden zouden onderhouden, uit enkele vrees en schrik voor straf, maar uit opregte, innige, kinderlijke liefde! En, hoe zouden we U ook niet beminnen, daar Gij ons eerst hebt lief gehad, en ons niets beveelt dan hetgeen bevorderlijk is tot onze eeuwige gelukzaligheid; daarom wil ik U beminnen, uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel, uit al mijne krachten, uit al mijn verstand, en mijne naasten als mij zelven.

DE LOFZANG TE DEUM LAUDAMUS.

U, o God! loven wij: U, o Heer,
belijden wij.
U, eeuwige Vader! vereert de geheele aarde.
U roepen alle engelen, alle hemelen, alle
magten,
De Cherubs en Serafs onophoudelijk toe:
Heilig, heilig, heilig is de Heer, God
der Heerscharen!
Hemel en aarde zijn vol van de grootheid
uwer glorie.
Het heerlijk koor der Apostelen,
De lofwaardige schaar der Profeten,
Het glinsterend heir der Martelaren;
De heilige Kerk, belijdt U door de ge-
heele aarde:
O Vader van oneindige heerlijkheid,

En uwen hoogverheven, waren en eenigen
Zoon,

Alsmede den heiligen Geest, den Trooster.
Christus! Gij zijt de Koning der glorie,
Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders.

Gij hebt, als Gij om den mensch te ver-
lossen, de menschheid zoudt aanne-
men, den schoot eener maagd niet
geschroomd.

Gij hebt, nadat Gij den prikkel des doods
overwonnen hadt, den geloovigen het
hemelrijk geopend.

Gij zit aan de regterhand Gods, in de
heerlijkheid des Vaders.

Wij gelooven, dat Gij als regter eens zult
wederkomen.

Wij bidden U dan : kom uwen dienaren
te hulp, die Gij door uw dierbaar
bloed verlost hebt.

Laat hen allen in de eeuwige heerlijk-
heid onder uwe Heiligen eene plaats
bekleeden.

Heer! behoud uw volk en zegen uw
erfdeel.

Heersch over hen, en verhef ze tot in
eeuwigheid.

Dagelijks loven wij U,

En prijzen wij uwen Naam, in eeuwigheid,
en in de eeuwigheid der eeuwigheden.

Gelief ons toch, o Heer! heden van alle
zonden te bewaren.

Ontferm U onzer, o Heer! ontferm U onzer.
Laat ons, Heer! uwe barmhartigheid ont-
waren, gelijk wij op U gehoopt hebben.
Op U, o Heer! heb ik gehoopt: in eeu-
wigheid zal ik niet beschaamd worden.

OEFENING VOOR DEN VRIJDAG.

GEBED TOT DEN LIJDENDEN JESUS.

ô Lam zonder vlek! onschuldig Slagtoffer, die door uwen dood en uw bloed de zonden der wereld hebt uitgewasschen: laat niet toe dat zoo veel lijden voor mij onvoordeelig worde. Jesus! verlaten van geheel de wereld, bedroefd, treurig, zieltogend, overgegeven aan den dood: help mij, om met eene overgeving gelijk aan de uwe, alle kwellingen te aanvaarden, welke het U behagen zal mij over te zenden. Jesus! beschuldigd, gelasterd, met de uiterste versmading behandeld: leer mij de oordeelen der menschen verachten, en verdueliglijk de snoodste lasteringen uitstaan. Jesus! te mijner liefde verscheurd door geesels, doorstoken met doornen, overdekt met bloed: leer mij uit liefde tot U al de ongemakken en pijnen der ziekte verdragen. Jesus! aan de beulen overgele-

verd en tot den schanddood des kruises
verwezen : geef mij de genade van de glorie
te vlieden en de pijnlijkste vernederingen
te beminnen. Jesus ! overladen door de
zwaarte van het kruis : ik wil mijn kruis
opnemen en U volgen ; geef mij de genade
om het te dragen met denzelfden moed en
dezelfde zachtzinnigheid , met welke Gij
het uwe gedragen hebt. Jesus ! verheven
aan het kruis : trek mij tot U. Gij sterft
voor mij ; maak dat ik niet leve , dan voor
U , en dat ik voortaan gekruist met U ,
niets meer betrachte dan U te beminnen
en U te behagen. Amen.

LITANIE VAN

het lijden onzes Heeren Jesus Christus.

Heer , ontferm U onzer.

Christus , ontferm U onzer.

Heer , ontferm U onzer.

Christus , hoor ons.

Christus , verhoor ons.

God , hemelsche Vader , ontferm U onzer.

God Zoon , Verlosser der wereld , ontferm
U onzer.

Heilige Drievuldigheid , één God , ont-
ferm U onzer.

Jesus , die , nadat Gij den lofzang gezegd

hadt, naar den Olijfberg zijt uitgegaan
om te bidden, ontferm U onzer.

Jesus, die door de levendige voorstel-
ling van uw lijden benaauwd, be-
droefd en zeer beangst werd,

Jesus, die U aan den wil des Vaders
volkomen onderworpen hebt,

Jesus, die in uwen doodstrijd water
en bloed hebt gezweet,

Jesus, die dooreenen Engel versterkt zijt,

Jesus, die van Judas door een' kus
verraden werd,

Jesus, die door geregtsdienaars met
banden gebonden werd,

Jesus, die door uwe Leerlingen werd
verlaten,

Jesus, die gebonden tot Annas en
Caïphas gebragt zijt,

Jesus, die van eenen dienaar eenen
kaakslag hebt ontvangen,

Jesus, die door valsche getuigen be-
schuldigd werd,

Jesus, die, toen Gij getuigenis der
waarheid gaaft, als een godslaste-
raar ter dood veroordeeld werd,

Jesus, die Petrus, na U verloochend
te hebben, met eenen blik van me-
delijden en ontferming aangezien en
bekeerd hebt,

Jesus, die aan Pilatus, een heiden,
zijt overgeleverd,

Ontferm U onzer.

Jesus, die tot Herodes gezonden, door
hem en zijn volk bespot zijt, ontferm
U onzer.

Jesus, die achter Barrabas gesteld
werdt,

Jesus, die wreedelijk gegeeseld werdt,

Jesus, die uit spot met eenen purpe-
ren mantel werdt omhangen,

Jesus, die met doornen gekroond
werdt,

Jesus, die in uwe hand een riet tot
schepter hebt ontvangen,

Jesus, die onschuldig, met een groot
geroep, door de Joden tot het kruis
geëischt werdt,

Jesus, die door Pilatus tot den schan-
delijken kruisdood veroordeeld en
aan den wil der Joden werdt over-
gegeven,

Jesus, die tot het dragen van uw kruis
gedwongen werdt,

Jesus, die als een schaap ter slag-
bank werdt geleid,

Jesus, die onder den last des kruises
bezweken zijt,

Jesus, die van uwe kleederen ont-
bloot werdt,

Jesus, die naakt aan het kruis zijt
genageld,

Jesus, die voor uwe vijanden uwen
Vader hebt gebeden,

Ontferm U onzer.

Jesus, die met de booswichten werdt gelijk gesteld, ontferm U onzer.

Jesus, die aan het kruis gelasterd en bespot werdt,

Jesus, die den boetvaardigen moordenaar in genade aangenomen, en hem het Paradijs hebt beloofd,

Jesus, die uwe Moeder aan den heiligen Joannes hebt bevolen,

Jesus, die aan het kruis geroepen hebt :
mijn God ! mijn God ! waarom hebt
Gij mij verlaten ?

Jesus, die in uwen dorst met gal en edik gelaafd werdt,

Jesus, die getuigd hebt, dat al wat er van U geschreven stond, volbragt was,

Jesus, die stervende, uwen geest in de handen uws Vaders hebt bevolen,

Jesus, die uw hoofd buigende, met een luid geroep den geest hebt gegeven,

Jesus, door wiens dood de honderdste man en velen van het volk bekeerd zijn,

Jesus, wiens zijde met eene speer doorstoken is,

Jesus, uit wiens zijde water en bloed vloeide,

Jesus, die van het kruis afgenomen en begraven zijt,

Ontferm U onzer.

Jesus, die na uwen dood zijt nederge-
daald ter helle, ontferm U onzer.

Jesus, die ten derden dage van den dood
zijt verrezen, ontferm U onzer.

Jesus, die levenden en dooden zult oor-
deelen, ontferm U onzer.

Wees genadig, spaar ons, Jesus.

Wees genadig, verhoor ons, Jesus.

Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.

Van alle zonde,

Van eenen haastigen en onvoorzienen
dood,

Van de listen des satans,

Van gramschap, haat en allen kwa-
den wil,

Van pest, hongersnood en oorlog,

Van den eeuwigen dood,

Door uwen doodstrijd en uw bloedig
zweet,

Door uwe geledene kaakslagen en gee-
seling,

Door uwe doornen kroon,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dorst, uwe tranen en uwe
naaktheid,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

In den dag des oordeels,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons,
Jesus.

Dat Gij ons de vruchten van uwen kruis-

Verlos ons, Jesus.

dood wilt deelachtig maken, wij bidden
U, verhoor ons, Jesus.

Dat wij de genegenheid bezitten, uw
lijden en uwen dood dikwijls met
dankbaarheid te overdenken,

Dat wij de dwaasheid van het kruis
hooger achten, dan alle wijsheid der
wereld,

Dat wij, eens van de zonde gezuiverd
zijnde, U, o Jesus! niet weder krui-
sigen, en ten spot en schande maken,

Dat wij door uw kruis de wederwaardig-
heden des levens leeren verdragen,

Dat wij ons vertrouwen altijd op de
verdiensten van uw lijden en uwen
kruisdood stellen, waardoor wij de
verlossing, het leven en de zalig-
heid bekomen,

Dat wij, het voorbeeld van uw lijden
steeds voor oogen stellende, uwe
voetstappen navolgen,

Dat wij ons vleesch kruisigen met
zijne driften en begeerlijkheden,

Dat wij uit uw lijden leeren kennen
hoe afgrijsselijk de zonde is,

Dat Gij door uwen kruisdood ons wilt
troosten en versterken in het uur
van onzen dood,

Dat Gij ons door uwe verdiensten de
eeuwige zaligheid wilt doen ver-
werven,

Wij bidden U, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer, Jesus.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Heer! verhoor mijn gebed,

En mijn roepen kome tot U.

G E B E D.

Almagtige, eeuwige God! die onzen Zaligmaker het vleesch hebt doen aannemen en den dood des kruises ondergaan, opdat de mensch het voorbeeld van zijne ootmoedigheid volge: geef genadiglijk, dat wij naar de lessen zijner lijdzaamheid leven, en deel in zijne verrijzenis verkrijgen: door denzelfden Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

OEFENING VOOR DEN ZATURDAG.

GEBED VAN DEN H. BERNARDUS, TOT DE ALLER-
HEILIGSTE MAAGD MARIA.

ô Liefderijke Maagd Maria ! open ons den toegang tot uwen Zoon, gij, die gebenedijd zijt onder de vrouwen, die genade gevonden hebt bij den Heer; die het leven ter wereld gebragt hebt, en de moeder der zaligheid zijt, opdat Hij, die ons door u gegeven is, ons door u ontvange. Uwe uitmuntende zuiverheid wissehe bij Hem de schuld onzer bedorvenheid uit, en uwe ootmoedigheid, die aan God zoo aangenaam geweest is, verwerve ons de vergiffenis onzer ijdelheid en hoovaardigheid. Uwe overvloedige liefde bedekke de menigvuldigheid onzer zonden, en uwe wonderbare vruchtbaarheid brenge ons eene vruchtbaarheid van verdiensten toe. Gij zijt onze meesteres, onze middelares en onze voorspreekster. Beveel ons aan uwen Zoon, verzoen ons met uwen Zoon, vertoon ons aan uwen Zoon. Maak, o gebenedijde Maagd, door de genade die gij bij God gevonden hebt, door de barmhartigheid die gij gebaard hebt, dat Jesus Christus, uw Zoon, onze Heer, onze

LITANIE TOT DE H. MAAGD MARIA. 113

God, boven alles in eeuwigheid gezegend,
die de menschelijke natuur uit u aan-
nemende, zich gewaardigd heeft aan onze
zwakheid en ellende deelachtig te worden,
door uwe voorbidding ons ook aan zijne
gelukzaligheid en eeuwige heerlijkheid
deelachtig make. Amen.

LITANIE

TER EERE VAN DE HEILIGE MARIA.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, Vader in den hemel, ontferm U
onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Maria, zonder zonde ontvangen,
bid voor ons.
Heilige Maagd der maagden,
Moeder van Christus,
Moeder der goddelijke genade,
Allerreinste Moeder,
Allerkuischte Moeder,
Ongeschondene Moeder,

Bid voor ons.

Onbevleete Moeder, bid voor ons.
Liefelijke Moeder,
Verwonderlijke Moeder,
Moeder des Scheppers,
Moeder des Zaligmakers,
Allerwijsste Maagd,
Vereerenswaardigste Maagd,
Lofwaardige Maagd,
Magtige Maagd,
Goedertierene Maagd,
Getrouwe Maagd,
Spiegel der regtvaardigheid,
Zetel der wijsheid,
Oorzaak onzer blijdschap,
Geestelijk vat,
Eerwaardig vat,
Voortreffelijk vat van godvruchtigheid,
Geheimzinnige roos,
Toren van David,
Toren van elpenbeen,
Gulden huis,
Ark des verbonds,
Deur des hemels,
Morgenster,
Behoudenis der zieken,
Toevlugt der zondaren,
Troosteres der bedrukten,
Hulp der Christenen,
Koningin der Engelen,
Koningin der Aartsvaders,
Koningin der Profeten,

Bid voor ons.

Koningin der Apostelen, bid voor ons.
Koningin der Martelaren, bid voor ons.
Koningin der Belijders, bid voor ons.
Koningin der Maagden, bid voor ons.
Koningin van alle Heiligen, bid voor ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
Onze Vader, enz. Wees gegroet, Maria. enz.

G E B E D.

Heer, Jesus Christus! die U hebt ver-
waardigd mensch en Zoon des menschen
te worden, die eene vrouw tot uwe moeder
op aarde hebt verkoren, Gij die God tot
Vader in den hemel hadt: wij bidden
U, geef dat wij uwe heilige maagdelijke
Moeder zoo vereeren, dat wij hierdoor
ook aan U behagen, die met den Vader
en heiligen Geest leeft en heerscht, in
alle eeuwigheid. Amen.

Onbevleete Moeder, bid voor ons.
Liefelijke Moeder,
Verwonderlijke Moeder,
Moeder des Scheppers,
Moeder des Zaligmakers,
Allerwijsste Maagd,
Vereerenswaardigste Maagd,
Lofwaardige Maagd,
Magtige Maagd,
Goedertierene Maagd,
Getrouwe Maagd,
Spiegel der regtvaardigheid,
Zetel der wijsheid,
Oorzaak onzer blijdschap,
Geestelijk vat,
Eerwaardig vat,
Voortreffelijk vat van godvruchtigheid,
Geheimzinnige roos,
Toren van David,
Toren van elpenbeen,
Gulden huis,
Ark des verbonds,
Deur des hemels,
Morgenster,
Behoudenis der kranken,
Toevlugt der zondaren,
Troosteres der bedrukten,
Hulp der Christenen,
Koningin der Engelen,
Koningin der Aartsvaders,
Koningin der Profeten,

Bid voor ons.

Koningin der Apostelen, bid voor ons.
Koningin der Martelaren, bid voor ons.
Koningin der Belijders, bid voor ons.
Koningin der Maagden, bid voor ons.
Koningin van alle Heiligen, bid voor ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
Onze Vader, enz. Wees gegroet, Maria. enz.

GEBED.

Heer, Jesus Christus! die U hebt ver-
waardigd mensch en Zoon des menschen
te worden, die eene vrouw tot uwe moeder
op aarde hebt verkoren, Gij die God tot
Vader in den hemel hadt : wij bidden
U, geef dat wij uwe heilige maagdelijke
Moeder zoo vereeren, dat wij hierdoor
ook aan U behagen, die met den Vader
en heiligen Geest leeft en heerscht, in
alle eeuwigheid. Amen.

LITANIE

VAN ALLE HEILIGEN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.
Heilige Maria, bid voor ons.
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der maagden,
H. Michaël,
H. Gabriël,
H. Raphaël,
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
Alle heilige kooren der zalige Geesten,
H. Joannes de Dooper,
H. Josef,
Alle heilige Aartsvaders en Profeten,
H. Petrus,
H. Paulus,
H. Andreas,
H. Jacobus,

Bid voor ons.

H. Joannes, bid voor ons.

H. Thomas,

H. Jacobus,

H. Philippus,

H. Bartholomeus,

H. Mattheus,

H. Simon,

H. Thadeus,

H. Matthias,

H. Barnabas,

H. Lucas,

H. Marcus,

Alle heilige Apostelen en Evangelisten,

Alle heilige Leerlingen des Heeren,

Alle heilige Onnoozele kinderen,

H. Stephanus,

H. Laurentius,

H. Vincentius,

H. Fabianus en Sebastianus,

H. Joannes en Paulus,

H. Cosmas en Damianus.

H. Gervatius en Protasius,

Alle heilige Martelaars,

H. Sylvester,

H. Gregorius,

H. Ambrosius,

H. Augustinus,

H. Hieronymus,

H. Martinus,

H. Nicolaas,

Bid voor ons.

Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
bidt voor ons.

Alle heilige Leeraren der Kerk,

H. Antonius,

H. Benedictus,

H. Bernardus,

H. Dominicus,

H. Franciscus,

Alle heilige Priesters en Levieten,

Alle heilige Moniken en Kluizenaars,

Heilige Maria Magdalena,

H. Agatha,

H. Lucia,

H. Agnes,

H. Cecilia,

H. Catharina,

H. Anastasia,

Alle heilige Maagden en Weduwen,

Alle lieve Heiligen Gods,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van alle zonden, verlos ons, Heer.

Van uwe gramschap,

Van eenen haastigen en onvoorzienen
dood,

Van de listen des duivels,

Van gramschap, haat en allen kwa-
den wil,

Van den geest der onkuischheid,

Van bliksem en onweder,

Van den eeuwigen dood,

Bid voor ons.

Verlos ons, Heer.

Door het geheim uwer menschwording,
verlos ons, Heer.

Door uwe komst,

Door uwe geboorte,

Door uw doopsel en heilig vasten,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

Door uwe wondervolle hemelvaart,

Door de komst van den heiligen

Geest, den vertrooster,

In den dag des oordeels,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons wilt sparen,

Dat Gij onze zonden kwijtscheldt,

Dat Gij ons tot eene ware boetvaardigheid wilt geleiden,

Dat Gij uwe heilige Kerk wilt besturen en beschermen,

Dat Gij den Paus en alle kerkelijke overheden in de heilige godsdienst wilt bewaren,

Dat Gij de vijanden der heilige Kerk wilt vernederen,

Dat Gij den christelijken koningen en vorsten vrede en eendragt wilt geven,

Dat Gij aan de geheele christenheid vrede en ware eenigheid wil verleenen,

Dat Gij ons in uwe heilige dienst wilt versterken en bewaren,

Verlos ons, Heer.

Wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij onze gemoederen tot hemelsche
begeerten wilt opwekken, wij bidden
U, verhoor ons.

Dat Gij al onze weldoeners met de
eeuwige goederen wilt vergelden,

Dat Gij onze zielen, en de zielen
onzer broeders, vrienden en wel-
doeners voor de eeuwige verdoe-
ming wilt behoeden,

Dat Gij ons de vruchten der aarde
wilt geven en bewaren,

Dat Gij alle overledene geloovigen
de eeuwige rust wilt geven,

Dat Gij ons gebed wilt verhooren,
Zoon Gods,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer, Heer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer,

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

En leid ons niet in bekoringen.

Maar verlos ons van den kwade. Amen.

Wij bidden U, verhoor ons.

PSALM LXIX.

ô God! let op mijne hulp.

Heer! haast U om mij te helpen.

Dat zij beschaamd en bevreesd worden,
die mijne ziel zoeken.

Dat zij terugwijken en zich schamen,
die mij kwaad willen.

Dat zij schielijk met schaamte terugkeeren,
die met mijne verdrukking den
spot drijven.

Dat zij zich in U verheugen en verblijden,
die U zoeken; en dat zij, die
uw heil beminnen, altijd zeggen: de
Heer zij grootelijks geprezen.

Doch ik ben behoeftig en arm,

ô God! help mij.

Want Gij zijt mijn Helper en Verlosser.

ô Heer! vertoef niet.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den
heiligen Geest.

Gelijk in het begin, en nu, en altijd,
en in eeuwigheid. Amen.

v. Maak uwe dienaars zalig,

R. Mijn God, die in U hopen.

v. Heer! wees ons een sterke toren,

R. Tegen onze vijanden.

v. Dat de vijand niets tegen ons vermoge,

R. En dat de zoon der boosheid ons
geen nadeel aanbrengt.

v. Heer! doe ons niet naar onze zonden,

R. En vergeld ons niet naar onze boosheden.

V. Laat ons bidden voor onzen Paus N.

R. De Heer behoude hem, spare hem in het leven, make hem zalig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden.

V. Laat ons bidden voor onze weldoeners.

R. Heer! gewaardig U, allen die ons goed doen, om uws naams wil, met het eeuwige leven te vergelden. Amen.

V. Laat ons bidden voor de geloovigen, die overleden zijn.

R. Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

V. Laat hen in vrede rusten. R. Amen.

V. Voor onze broeders die afwezig zijn.

R. Mijn God! maak uwe dienaars zalig, die in U hopen.

V. Zend hun hulp uit uw heiligdom.

R. En uit *Sion*, bescherm hen.

V. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

ô God, wien het eigen is altijd barmhartig te zijn en te sparen: ontvang ons ootmoedig gebed, dat wij, en al uwe dienaars, die met de ketenen der zonden gebonden zijn, door de ontferming uwer goedheid genadig ontbonden worden.

Wij bidden U, Heer! verhoor de gebeden der ootmoedigen, en spaar degenen, die hunne zonden belijden, opdat wij

tevens vergeving en vrede van uwe goedheid verkrijgen mogen.

Heer! bewijs ons genadig uwe onuitsprekelijke barmhartigheid: dat Gij ons van alle zonden vrijmaakt, en daarbij de straffen kwijtscheldt, die wij voor dezelve verdienen hebben.

ô God, die door de zonde beleedigd, en door de boetvaardigheid verzoend wordt: sla een genadig oog op de gebeden van uw volk, dat zich voor U nederwerpt, en wend de geesels uwer gramschap van ons af, die wij voor onze zonden verdienen.

Almagtige, eeuwige God! ontferm U over uwen dienaar, onzen Paus N., en geleid hem volgens uwe goedertierenheid op den weg des eeuwigen levens; opdat hij, door uwe hulp, begeere wat U behaagt, en het ook met alle kracht volbrengt.

ô God, van wien de heilige begeerten, goede voornemens en alle regtvaardige werken voortkomen: geef uwen dienaren den vrede, dien de wereld niet geven kan; ten einde onze harten uwe geboden toegedaan, en wij geen vijand meer vreeze, de tijden door uwe bescherming vreedzaam zijn mogen.

ô Heer! ontvonk onze nieren en harten door het vuur des heiligen Geestes, opdat wij U met een zuiver ligchaam dienen, en met een rein hart behagen.

ô God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen! verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen vergeving van alle zonden, teneinde zij de kwijtschelding, naar welke zij altoos verlangd hebben, door godvruchtigesmeekingen mogen verwerven.

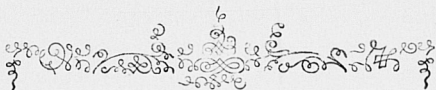
Wij bidden U, o Heer! voorkom onze werken door den invloed uwer genade, en voltrek ze door uwe medewerking, zoodat al ons bidden en werken altijd van U beginne, en alzoo begonnen, door U voltrokken worde.

Almagtige, eeuwige God! die over levenden en dooden heerscht, en U ontfermt over allen, die Gij te voren weet, dat door het geloof en de werken de uwen zullen wezen: wij bidden U ootmoedig, dat zij, voor welke wij onze gebeden storten, hetzij dat zij nog in het leven of reeds overleden zijn, door de voorspraak van al uwe Heiligen, en door uwe genade, vergiffenis van al hunne zonden verwerven. Door Jesus Christus uwen Zoon, onzen Heer, die met U leeft en heerscht, in de eenheid des heiligen Geestes, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. De almachtige en barmhartige Heer verhoore ons! R. Amen.

v. Dat de geloovige zielen, door Gods barmhartigheid, in vrede rusten!

R. Amen.

DE

SMARTELIJKE ROZENKRANS.

In den naam Gods, des Vaders, des Zoons,
en des heiligen Geestes! Amen.

Ik geloof, enz.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons in den hof bloed gezweet heeft.

GEBED.

Zoo lief heeft God de wereld gehad,
dat Hij zijnen Eengeboren niet gespaard
heeft, maar Hem overgaf aan kwaal en
lijden; en Gij, o liefdevolle Jesus, waart
gehoorzaam en ontfermdet U over het ge-
vallen menschelijk geslacht! Wie beseft de
grootheid uwer liefde, barmhartige Hei-
land! want grootere liefde heeft toch nie-
mand, dan degene, die zijn leven geeft
voor zijne vrienden. Ach! en wij waren
niet eens uwe vrienden; de zonde had
ons tot uwe vijanden gemaakt. Gij leedt
en stierft voor uwe vijanden! Om ons met

God te verzoenen, naamt Gij de gestalte eens dienstknechts aan en wandeldet onder ons, ons door leer en voorbeeld den weg ten hemel wijzende; Gij droegt de moeilijkheden en ontberingen van dit aardse leven, gelijk wij allen, en steltet U vrijwillig bloot aan den hoon en de vervolgingen der boozen, en onttrokt U niet aan het lijden, dat U wachte. Goddelijke Verlosser! ik verplaats mij in den geest bij U aan den Olijfberg, en overdenk met U de oorzaak uws lijdens! Wee mij! mijne zonde is de oorzaak; mijne ongehoorzaamheid tegen Gods geboden dwong U tot gehoorzaamheid in den dood; mijne ondankbaarheid is de oorzaak van zulke grenzelooze liefde! Heiligste, onschuldigste Jesus! ik gevoel het diep, hoe dit uw goddelijk hart beledigen, uw liefhebbend hart bedroeven, uw barmhartig hart met het diepste wee vervullen moest. Daarom, o Heer, moet ik mij aanklagen als medeoorzaak van den doodsangst, die U over viel, toen Gij de verworpenheid der menschheid betrachtet! Ook ik, liefdevolle Jesus, deed U het bloedige zweet uitpersen, dat een getuige was van het bittere lijden uwer ziel, die bedroefd was tot in den dood. O, wat zoude ik kunnen lijden, dat voldoende ware om zoo groote liefde te vergelden! Zend mij droefenis,

smart en angst, om U genoeg te doen, maar laat uw doodsangst mij tot troost, uwe zwakheid mij tot sterkte, uw bloedzweet mij tot afwassing mijner zonden worden! Droefenis kome over mij als eene aardsehe straf mijner vergrijpingen, opdat ik daar gelouterd verschijne; smart laat mij lijden, in bitter berouw over mijne zondenschuld; met angst worde thans mijne ziel vervuld; opdat ik van den boozen weg terugkeere, en op het sterfbed voor den doodsangst niet bezwijke! Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons gegeeseld is geworden.

G E B E D.

Wat is toch de mensch, o Heer, dat Gij zijner gedenkt? of des menschen zoon, dat Gij U zijner ontfermt? O schuldeloos Lam, welke kwalen leedt Gij om onze misdaden! Valschelijk aangeklaagd, onschuldig bevonden door uwen regter, wordt Gij nogtans aan de blinde woede uwer vijanden prijs gegeven en als den ergsten boosdoener op het gruwzaamst gegeeseld! Allievende! heb ik niet met de geeselsroeden over U gezwaaid? Pijnigde ik U niet meer dan uwe beulen? Zij wisten niet, wat zij deden; maar ik wist het wel, door

uw heilig Evangelie geleerd zijnde; ik wist reeds lang, dat de Majesteit Gods door de zonde beleedigd wordt; dat ik uw bij de schrikkelijke geeseling vergoten bloed door de zonde misbruiken zoude, en zondigde toch! Uw heilig ligchaam was voor mij verwond, en geen gezond lid was daaraan meer, gelijk de Schrift zegt; doch in plaats van mijn ligchaam, gelijk Gij beveelt, tot eenen tempel des heiligen Geestes te maken, vernederde ik het tot een werktuig van snoode lusten en tot een dienaar der wereld, die tegen U is! O, ik erken mijnen smaad en gevoel hoe ondankbaar ik jegens U handelde, onbegrensde liefde! Ik berouw mijne schuld en wil terugkeeren op het pad des heils : uw heilig bloed zal mij tot spoorslag dienen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons met doornen gekroond is.

G E B E D.

Jesus, demoedigste Jesus! Vriend en liefhebber der ootmoedigen! met welken onverdienden smaad foltert U de woede uwer vijanden, daar zij uw hoofd met eene smartelijke doornen kroon honend omgeven! Zoon van God! Koning der koningen! deze smaad en deze vreeselijke

smart wildet Gij lijden, om onzen zondigen hoogmoed te beschamen en uit te delgen. De zwakke mensch, deze ellendige zoon van stof, heft vol eigenwaan zijn hoofd omhoog en vermeet zich in Gods bedoelingen, die toch ondoorgrondelijk zijn, in te zien! Terwijl al het geschapene de baan gaat, welke door den Schepper voorgeschreven is, verlaat de mensch de wegen des Heeren en zijne geboden, veracht den naaste, die nogtans een evenbeeld van God is, staat op tegen de overigheid en tegen den Heer, die haar ingesteld heeft; en waarlijk, o God! de tijd waarin wij leven is rijk aan ergernis en onheil, welke uit hoogmoed en eigenwaan voortkomt. De volken staan op tegen hunne vorsten, de kudde tegen hunne herders, en vergeten Uwer, tot Gij de landen bezoekt en de steden verwoest.

Eeuwige! Barmhartige! houd uwen toorn in en schenk ons den vrede, dien de wereld ons niet geven kan. Toon ons weder de genade uws aangezigts en de liefelijkheid uwer voetstappen. Wilt gij ons echter hier beneden laten boeten... wij buigen ons hoofd in ootmoed voor uw vonnis! Maar reik ons dáár, na doorgestanen strijd, de kroon der zaligheid. Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons het kruis gedragen heeft.

G E B E D.

Met diepe ontroering betracht ik U, o geliefde Jesus! die gelijk Isaäk, het tot uwen offerdood bestemde hout met zachtmoedigheid op uwe schouderen neemt en, ofschoon door geledene martelingen geheel krachteloos geworden, hetzelfde tot den Kalvarie-berg draagt. Daardoor toondet Gij aan ons stervelingen den zin uwer leer, dat, wie U lief heeft, zijn kruis moet opnemen en U navolgen. Wie zoude U, den Zoon des Almagtigen Gods, aan wien de Vader alle magt gegeven heeft in den hemel en op aarde, wie zoude U hebben kunnen dwingen het kruis te dragen? Vrijwillig hebt Gij het op U geladen, o eeuwige zachtmoedigheid, om ons een voorbeeld van geduld en onderwerping aan God voor oogen te stellen. Heilige Kruisdrager! hoe weinig doordringen wij de hooge bedoeling, welke ten grondslag ligt van dit bittere bedrijf uws levens! hoe gansch anders is ons gedrag, wanneer God ons door kruis en lijden bezoekt! In plaats van dezelve zachtmoedig op ons te nemen, om te toonen dat wij uwe navolgers zijn en U liefhebben; in plaats van door geduld en onderwerping

aan God met daden te toonen, wat wij belijden, dat God diegenen tuchtigt welke Hij lief heeft, dewijl een goede vader de roede niet spaart, klagen en morren wij over elk ongemak, en schreijen zelfs bij de kleinste smart. Wij verwonderen ons, dat de Heer de zijnen zoo bezoekt, en schijnen het niet te weten, dat kwaal en lijden de gevolgen der zonden zijn, maar tevens heerlijke middelen, om ons verdiensten te verzamelen voor den hemel. Want Gij zeidet: „wie mij lief heeft, neme zijn kruis op zich en volg mij na,” en Gij gingt immers tot den Vader, die in den hemel is, waarin wij U moeten navolgen. Geliefde Jesus! schenk ons de genade altijd bereid te zijn, om het kruis gewillig te dragen, dat Gij ons oplegt; verleen ons den moed en de kracht, om het verheugd en met geduld, als Christenen, gelijk uwe getrouwe navolgers, te dragen. Help ons dat dragen, sterke Jesus! En gelijk uw kruis den dood overwonnen en den vloek weggenomen heeft, zoo brenge ook ons kruis leven en zegen aan onze ziele. Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons is gekruist geworden.

GEBED.

Het is volbragt! Het Offerlam is gestorven voor de zonden der wereld! Ook voor mijne zonden hangt Gij aan het kruis, o Gij Heiligste, en lijdt naamlooze foltering! De voeten die met grove nagelen doorboord zijn en in woeste smart bloeden, boeten voor zoo menige misstap mijns levens, zoo menige traagheid in de dienst des hemels; uwe handen lijden voor zoo menige booze daad, die door mijne handen verrigt werd, en voor het menigvuldige booze wat ik hadde kunnen verhinderen, maar niet verhinderd heb; uw mond, die de zaligheid verkondigde en voor het mensche-lijk geslacht zegen sprak, brandt van vreeselijken dorst en lijdt de straf voor zoo menig vergeefs en zondig woord, dat uit mijnen mond ging; ach! en uwe zijde opent zich voor de doodelijke lans, om mij de grenzelooze liefde en heiligheid van uw hart te toonen, en mij den grooten afstand van mijn hart te doen zien. In plaats van uwe reinheid, woont in mijn hart onzuiverheid en wereldsche beeerlijkheid; in plaats van uwe demoedigheid, hoovaardij; in plaats van uwe zachtmoedigheid, boosheid en wraakzucht; in plaats van

uwe onbegrensde liefde, eigenbaat. Waar is de naastenliefde, welke Gij mij door leer en voorbeeld en door uwen dood bevolen hebt? Gekruiste Jesus! ik sta beschamd en vraag mij af, of ik mij werkelijk uwen leerling noemen durf, en erken dezen naam onwaardig te zijn! Maar ik wil denzelven verdienen, ik wil de mij door uwe weldadige hand nog gegeven dagen niet ongebruikt voorbij laten gaan; door raad en daad wil ik den lijdenden broeder bijstaan, en mijne liefde tot God door liefde voor mijne naasten met daden betoonen. Heer! sta mij bij, om de kranken op te zoeken en te laven, de bedroefden te troosten, de armen te helpen, de dwalenden en wanhopigen door uw kruis den regten weg te toonen. Maar wees Gij zelf de spijs der hongerigen en de verkwikking dergenen, die dorsten naar de gerechtigheid! Verlos van de zonden de gevangenen; wees de kracht der stervenden, en voor de vreemdelingen de woning des eeuwigen vredes. Amen.

K R U I S W E G - O V E R D E N K I N G .

VOORBEREIDING.

Jesns, mijn goddelijke Leeraar en Verlosser! Ik wil thans aandachtig overwegen, op welken smartvollen weg ten hemel Gij mij voorgedaan zijt. Uw heilige Geest verlichte en versterke mij, opdat ik in uwe voetstappen trede, en U thans in leven en lijden getrouw navolge; opdat ik eenmaal door een zalig einde tot U komen en mij met U en alle uitverkoornen verblijden moge, in eeuwigheid. Amen.

I. STATIE.

Jesus wordt tot het kruis veroordeeld.

Gij wordt valschelijk aangeklaagd en tot den smadelijken kruisdood verwezen, onschuldigste Jesus! Gij hadt enkel goed gedaan, en alleen den menschen willen leeren, hoe zij aan God welbehagelijk moesten worden, zich verbeteren en eeuwig

gelukzalig zijn. Maar, juist omdat Gij het zoo wel gemeend, en uwe goddelijke leer zoo standvastig voorgedragen hebt, moest Gij sterven.

Ik wil aan U gedenken, goddelijke Heiland! wanneer ik onschuldig en wel geheel om der deugd wille iets te lijden heb. Wereldloon en werelddank zal nooit mijne bedoeling zijn, wanneer ik regt doe of anderen goedheid betoon. Om aan de menschen te behagen, wil ik nimmer tegen mijn geweten handelen, noch uit vrees voor hen het goede nalaten. Ik wil mij alleen, o Jesus! rigten naar uwe goddelijke leer, waarvoor Gij gestorven zijt. Gij zult eenmaal mijn Regter zijn; mogte ik voor U kunnen bestaan!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!

R. Ontferm U onzer.

II. STATIE.

Jesus wordt het kruis op de schouders gelegd.

Gewillig neemt Gij het zware kruis op uwe schouders, zachtmoedigste Jesus! en gelijk een lam, dat zijnen mond niet open doet, laat Gij U ter slagbank leiden. Gij roept ons allen toe: wie mij wil navolgen, die neme zijn kruis op zich.

Ik neem het op mij! God legt mij

gewis niet meer op dan ik dragen kan. O, het is goed voor mij dat ik somwijlen wat lijden en verdragen moet; zoo wil mij God met geweld tot zich trekken: dit is de weg ten hemel. Jesus! Gij gaat met het kruis vooraan; ik volg U: versterk mij!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

III. STATIE.

Jesus valt de eerste maal ter aarde.

Hoe veel hebt Gij ook mijnentwege op U genomen, o liefste Jesus! het zware kruis, de zonden der wereld, ook mijne zonden! Hoe groot was uwe last! Maar nog grooter was uwe liefde tot ons! Gij hebt alle lijden standvastig verdragen, om ons vergeving van zonden, de genade Gods en het eeuwige leven te bezorgen.

Wat is mijn lijden in vergelijking van uw lijden, onschuldigste Jesus! Mag ik wel over datgene klagen, wat ik mij zelven door lichtzinnigheid op den hals gehaald en door mijne zonden verdiend heb? O, ik wil het dragen tot mijne waarschuwing en verbetering; ik wil als een Christen alles, wat mij zwaar valt, geduldig en standvastig lijden!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

IV. STATIE.

Jesus ontmoet zijne troostelooze Moeder.

Maria! wat heeft uw moederlijk hart geleden, toen gij uwen Zoon onder de beulsknechten, tusschen twee moordena-
ren, met het zware kruis zaagt voorbij
gaan! Hoe moest toen de smart, gelijk
een zwaard, door uwe ziel gaan! Maar
gij bleeft steeds de onderworpen maagd
des Heeren, die niets anders wilde, als :
mij geschiede naar zijnen wil.

Dit zal ook mijn troost zijn, wanneer
ik lijden moet, of anderen zie lijden en
helpen kan! De wil des Heeren geschiede!
Zonder zijnen wil valt geen haar van ons
hoofd. Degenen, die God liefhebben, moe-
ten alle dingen medewerken ten goede.
En eindelijk is er toch nog een ander
leven. Jesus! Gij zijt zelf door lijden in
uwe heerlijkheid ingegaan. Op dezen weg
voert Gij ons ook tot U!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

gewis niet meer op dan ik dragen kan. O, het is goed voor mij dat ik somwijlen wat lijden en verdragen moet; zoo wil mij God met geweld tot zich trekken : dit is de weg ten hemel. Jesus! Gij gaat met het kruis vooraan; ik volg U : versterk mij!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

III. STATIE.

Jesus valt de eerste maal ter aarde.

Hoe veel hebt Gij ook mijnentwege op U genomen, o liefste Jesus! het zware kruis, de zonden der wereld, ook mijne zonden! Hoe groot was uwe last! Maar nog grooter was uwe liefde tot ons! Gij hebt alle lijden standvastig verdragen, om ons vergeving van zonden, de genade Gods en het eeuwige leven te bezorgen.

Wat is mijn lijden in vergelijking van uw lijden, onschuldigste Jesus! Mag ik wel over datgene klagen, wat ik mij zelven door ligtsinnigheid op den hals gehaald en door mijne zonden verdiend heb? O, ik wil het dragen tot mijne waarschuwing en verbetering; ik wil als een Christen alles, wat mij zwaar valt, geduldig en standvastig lijden!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

IV. STATIE.

Jesus ontmoet zijne troosteloze Moeder.

Maria! wat heeft uw moederlijk hart geleden, toen gij uwen Zoon onder de beulsknechten, tusschen twee moordenaaren, met het zware kruis zaagt voorbij gaan! Hoe moest toen de smart, gelijk een zwaard, door uwe ziel gaan! Maar gij blijft steeds de onderworpen maagd des Heeren, die niets anders wilde, als : mij geschiede naar zijnen wil.

Dit zal ook mijn troost zijn, wanneer ik lijden moet, of anderen zie lijden en helpen kan! De wil des Heeren geschiede! Zonder zijnen wil valt geen haar van ons hoofd. Degenen, die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede. En eindelijk is er toch nog een ander leven. Jesus! Gij zijt zelf door lijden in uwe heerlijkheid ingegaan. Op dezen weg voert Gij ons ook tot U!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

V. STATIE.

Simon van Cyrene helpt Jesus het kruis dragen.

Simon helpt U het kruis dragen, ten dood zwakke Jesus! Hoe gaarne hadde ik U ook eene dienst bewezen, daar Gij voor mij zoo veel gedaan en geleden hebt! Maar Gij zeidet eens : wat Gij den geringsten mijner broederen, uwe medemenschen doet, dat hebt gij mij gedaan.

Nu dan, waar ik eenen mensch zijne moeite en last verligten, eene liefdedienst bewijzen, met raad of troost helpen kan, wil ik het zoo gaarne en bereidwillig doen, als of ik U zelven, o Jesus, konde dienen. Anders kan ik U uwe liefdeniet vergelden, dan dat ik uit liefde tot U alle menschen liefhebbe, en waar ik kan, deze liefde met de daad betoone.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

VI. STATIE.

Veronica reikt Jesus eenen zweetdoek.

Het gezicht van uw beeld herinnert mij, wat Gij voor mij geleden hebt, smartvolle Jesus! Het stelt mij uw geduld en standvastigheid, uwe zachtmoedigheid en liefde

voor. Ik moest in uwe voetstappen treden ,
wijl Gij mijn goddelijk voorbeeld en het
volkomen toonbeeld aller deugden zijt ;
slechts dan kan ik aan God welgevallig
zijn , wanneer ik aan U gelijk worde.

Ja, ik wil alles, wat en hoe Gij geleden hebt, diep in het hart prenten, en mij vooral ten dage der bekoring en van droefenis daaraan herinneren; en eenmaal, wanneer alles voor mijne oogen verdwijnen zal, dan zal mijn laatste blik naar U gericht zijn, mijn goddelijke Verlosser ! Zie mij ook dan genadig aan, en toon mij uw liefderijk aangezicht, hetwelk de vreugd des hemels is.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus !

R. Ontferm U onzer.

VII. STATIE.

Jesus valt ten tweeden maal ter aarde.

Gij weet uit ondervinding, wat lijden is, o Gij onder het kruis afgematte Jesus !
Gij weet, hoe veel de mensch dragen kan !
Gij zult alzoo ook met onze zwakheid medelijden hebben, en ons met uwe goddelijke kracht ondersteunen.

Wanneer mij de last der zorgen nederdrukt; wanneer mijn moed wil zinken en mijne kracht mij wil begeven; wanneer

ik bij den moeilijken arbeid of bij eene hevige bekoring bijna bezwijkte, versterk mij dan, o Jesus! dat ik niet wanhope of kleinmoedig worde, maar op God vertrouw; God verlaat de zijnen niet, en waar alle hulp onmogelijk schijnt, is zijne hulp het naaste bij.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus.
R. Ontferm U onzer.

VIII. STATIE.

Jesus spreekt tot de weenende vrouwen.

„Ween niet over mij, maar over u zelve en over uwe kinderen;” zoo spraakt Gij, liefderijkste Jesus! tot de goede zielen, die U op uwen smartvollen kruisweg beweenden. Gij zijt meer voor hen bezorgd dan voor U; het ongeluk uws volks gaat U meer ter harte dan uw eigen lijden!

Ik moet alzoo meer weenen over mijne zonden dan over uw hard lijden, o Jesus! Ik moet er nog meer over nadenken hoe ik mij uw lijden ten nutte zal maken, dan over hetgeen Gij voor mij geleden hebt! Jesus! wees mij genadig en barmhartig; ik berouw mijne zonden. God vergeve mij, om Jesus wil; ik wil niet meer zondigen!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

IX. STATIE.

Jesus valt ten derden male ter aarde.

Hoe zwaar, o Jesus! hoe zwaar viel U het kruis! Maar uw geduld wordt niet uitgeput. Onder het grootste lijden vol-eindt Gij standvastig onze verlossing; Gij zijt uwen hemelschen Vader gehoorzaam tot den dood, ja tot den dood des kruises.

Zoude ik dan alleen doen, wat ligt en aangenaam is? Zoude ik het goede, wanneer het moeite kost, nalaten, of terstond vermoeid worden en wanhopen, wanneer het mij zwaar valt, om mijnen pligt te doen? Hoe konde ik U, o goddelijke Heiland! zodoende navolgen, wanneer ik uit liefde tot God en de deugd niets wilde lijden, daar Gij zoo veel en zoo standvastig geleden hebt?

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

X. STATIE.

Aan Jesus worden de kleederen uitgetrokken.

Gruwzaam worden U de kleederen van het ligchaam getrokken, zachtmoedigste

Jesus! Bij uwe afgematheid wordt U in plaats van lafenis eenen bitteren wijn met mirre gegeven; maar ook deze lafenis neemt Gij niet aan: Gij wilt voor uwe smarten geene verzachting gebruiken.

Wanneer ik uw ontzenuwd ligchaam, uw met doornen gekroond hoofd, uwe grootste uitgeputheid en uiterste verlatenheid beschouw; hoe kan ik dan nog verboden vreugd zoeken, en de hoovaardij, wellust en dartelheid liefhebben? Neen, mijn Heer en Heiland! ik wil mij van de zonde, van alles wat mij tot zonde aanlokt, losrukken; ik moet, hoe hard het mij ook valle, alle booze gewoonten en neigingen afleggen. Jesus! met uwen bijstand is mij alles mogelijk.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus.

R. Ontferm U onzer.

XI. STATIE.

Jesus wordt aan het kruis genageld.

In naamlooze pijnen hangt Gij, o Jesus! aan het kruis. Uwe wonden zijn open gereten, uwe handen en voeten met nagelen doorboord, al uwe leden gruwzaam uitgerekt! Gij duldt alles. Gij bidt nog voor uwe vijanden, en verontschuldigt hen daarmede, dat zij niet weten wat zij doen.

Hoe ligt word ik toornig en ongewillig, wanneer mij slechts het geringste leed geschiedt. Zoude ik dan niets lijden, daar Gij, goddelijke Heiland, voor ons zoo veel geleden hebt? Zoude ik van anderen niets verdragen, daar zij van mij zoo veel verdragen moeten? Konde ik hen niet ook dikwijls verontschuldigen, dat zij het uit onwetendheid of overijling, niet uit boos opzet gedaan hebben? En wanneer ook dit niet is, zoo moet ik hen immers veelmeer betreuren, dan mij over hen vertoornen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!

R. Ontferm U onzer.

XII. STATIE.

Jesus sterft aan het kruis.

Zoo hebt Gij, o Jesus! uw leven aan het kruis opgeofferd, en uwen geest onder de grootste smarten in de handen uws Vaders gegeven! Zoo veel heeft het U gekost, om ons van de zonde te verlossen! Zoo lief en dierbaar was U de ziel des menschen!

Het beschouwen van uw kruis zal in mij een' inwendigen afkeer van de zonde verwekken, waarvoor Gij gestorven zijt. Help mij, dat ik der zonde geheel afsterve,

en mij door een vroom leven tot eenen zaligen dood voorbereide. Laat mij in mijnen laatsten angst uit uwe wonden troost en verkwikking scheppen! Op U vertrouw ik, wanneer mij alles verlaten zal. Neem mij dan genadig tot U; opdat ik eeuwig zij, waar Gij zijt.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

XIII. STATIE.

Het ligchaam van Jesus wordt gelegd in den schoot van Maria.

Ach! wat hebt Gij geleden, smartvolle Moeder, daar Gij uwen Zoon, dien gij tot heil der wereld baardet, op uwen schoot dood zaagt liggen! Maar hoe spoedig heeft zich alles veranderd! Thans zijt gij bij Hem in den hemel en verheugt u over al het doorgestane lijden, daar gij u zoo hoog daarvoor beloond vindt.

Zoo durf ik dan het lijden niet als een bewijs der goddelijke ongenade aanzien, dewijl ook Gij, o genadevolle! zoo zwaar daardoor getroffen werd. Wanneer ik onschuldig en geduldig lijd, zoo zal mij God eens daarvoor beloonen; eene korte droefheid voert tot eeuwige vreugde.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus!

r. Ontferm U onzer.

XIV. STATIE.

Het ligchaam van Jesus wordt in het graf gelegd.

Eindelijk hebt Gij, o Jesus, na een moeitevol leven en eenen smartelijken dood, rust in het graf gevonden. Het graf is het einde aller plagen dezes levens; het is voor den Christen een ware godsakker, waar zijn ligchaam, gelijk het zaad in de aarde, verborgen ligt en vergaat, maar eens weder opstaat ten eeuwigen leven.

Zoo zal ik dan de beschouwing des grafs niet schuwen; ik wil daarbij niet alleen denken aan het sterven, maar ook aan de opstanding en aan het eeuwige leven. Zoo zeker als Gij, mijn Verlosser, uit het graf zijt opgestaan en thans eeuwig leeft en regeert, zoo zeker zal ik ook opstaan ten eeuwigen leven, wanneer ik thans zoo leef, dat ik op eenen goeden dood hopen kan.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus!

r. Ontferm U onzer.

SLUITGEBED.

Hoe glorierijk en vereereuswaardig is nu uw vroeger zoo smadelijk kruis, o Gij eens

zelf zoo diep vernederde en thans boven alles verhoogde Jesus! Uw kruis zal mij aan uwe liefde herinneren en tot dankbaarheid en getrouwe navolging opwekken. Gij moest op uwen kruisweg tot de heerlijkheid ingaan! Zoo zal mij dan geen bezwaar terughouden, om U op den weg te volgen, dien Gij mij aangewezen hebt. Tot U wil ik opzien in leven, in lijden en sterven; opdat ik ook eenmaal tot U kome in uw hemelrijk, waar Gij met God den Vader, en den heiligen Geest, leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

GEBEDEN EN OVERDENKINGEN IN LIJDEN.

God, almachtige Vader! U was het eene kleinigheid geweest, alle gevaren en droefheden van ons aftekeeren; werkelijk verwijderd Gij van ons vele rampen, die ons hadden kunnen treffen. Maar uwe oneindige wijsheid en goedheid laten niet toe, dat Gij alle onaangenaamheden van ons afwendt; zelfs vorderen zij dikwijls, dat menigeen door vele en verschrikkelijke droefheden overstelpt wordt. Ach God! God! hoe zwaar zal het dan den zwakken mensch niet vallen, zich aan uwen wil

gelaten te onderwerpen, en zich in uwe beschikkingen te verheugen! God! ik heb dikwijls gevoeld, hoe zeer in lijden de gedachte verlevendigd wordt : „degene, die God beminnen, dient alles ten beste.” Ach, duizend zwarigheden overmeesteren mij dan en omringen mijnen geest met duisternis.

Zoo laat mij dan reeds vroeg, mij met goede voornemens wapenen; laat mij het uitgebreide doel, waarom Gij ons met lijden bezoekt, diep ter harte nemen, en vele en krachtige middelen tot geruststelling, en tot moed en tot vertouwen op U verzamelen!

I. INVLOED VAN HET LIJDEN OP ONZE
KENNIS EN LIEFDE TOT GOD.

Tot nadenken.

Zonder dikwijls aan God te denken, ontbreekt het ons en onze deugd aan het reinste genoeg, aan den zoetsten troost en sterksten steun. Maar hoe dikwijls vergeet de mensch, door de bezigheden en verstrooidheden des levens aan God te denken! Hoe langer hoe vreemder wordt hem de tegenwoordigheid van God, hoe langer hoe meer wordt hij God vergetenheid gewoon, en zoude in dezen verschrikkelijken

toestand voortleven, indien God hem niet uit dezen slaap opwekte. God wekt hem dikwijls door ziekten. Wat is natuurlijker, als dat onze gedachten in droevige dagen deze wereld verlaten, om troost te vinden, en dat zij weder naar God vragen, die altijd, alleen en zeker helpen kan, en zoo oneindig gaarne helpt, als het ons zalig is; naar God, den Eeuwigen, die bij alle veranderingen der dingen, welke ons omringen, nog onveranderd blijft. *Ja, Heer! in droefheid zoekt men U*, zoo sprak David eens uit eigene ondervinding.

Ja, dan heeft zoo menige waarheid des geloofs, waarvoor wij anders verhard bleven, hare volle kracht en werking op ons hart. Als wij de nietigheid van alle goederen en genoegens van dit leven, levendig gevoelen; als wij zoo vele banden, die ons aan deze wereld boeiden, losscheuren; als de loopbaan, die vóór ons is, in nacht en duisternis uitloopt; als wij zoo menige steen des aanstoots, zoo vele hindernissen en zwarigheden op dezelve aantreffen, hoe verkwikkend moet ons dan niet het uitzigt naar een beter en verhever leven zijn; hoe zoet moet ons dan de gedachte aan de woorden der heilige Schrift zijn: „*het lijden van dezen tijd is ligt en kort, en eene eeuwige heerlijkheid volgt eraan. Wij hebben hier geene bestendige ver-*

blijfplaats, en zoeken de toekomstige." Ja, alle geloofswaarheden verschijnen ons dan in een buitengewoon licht, en werken weldadig op ons hart.

II. INVLOED VAN HET LIJDEN OP ONZE ZELF-
KENNIS EN EIGENLIEFDE.

A. Ten opzichte der eeuwige aangelegenheden.

Als iedere dag voor den mensch zacht voorbij gaat, en geene smart zijnen geest ontstelt, zoo valt het hem zelden in, ernstig te denken wat toch zijne ware bestemming zij; hij eet, drinkt, werkt, verheugt zich en gaat slapen, zonder de vraag te beantwoorden : waartoe ben ik hier? Maar verandert zijn wandel, worden zijne plannen verijdeld, stort het gebouw van zijn geluk in, en komen in plaats vrolijke droevige dagen; dan begint hij zich te bezinnen, dan voelt hij het ledige van zijn hart en het bedrog van zijn verdwenen geluk; dan voelt hij zich gedrongen, zich zelve af te vragen : „maken deze veranderlijke dingen mijn geheel, mijn voor naamste geluk uit, en laat zich derzelver verlies niet door een beter goed herstellen? Ben ik hier om mijne zinnelijke wel lusten te bevredigen, om rijk en groot te worden, en al mijne dagen heerlijk en vrolijk door te brengen? Dan vertoont zich

voor hem de ware bestemming van den mensch, die hem door het geloof veropenbaard is; dan vertoont zich de wijsheid en deugd in dit, en de eeuwige zaligheid in het andere leven, als het doel, dat de Voorzienigheid den menschen voorgehouden heeft.

Maar ook het lijden herinnert ons dikwijls aan de zwakheden en hinderpalen, die de bereiking van onze bestemming bemoeijelijken.

Zij roepen ons toe : *zwak is uw verstand*; daarom steunt er niet te veel op, maar bidt den Vader des lichts, dat Hij u verlichte. *Zwak is uw wil*; daarom bouwt niet te ijdel op eenige vrome, doch onbestendige gevoelens, op hevig in u opkomende voornemens; versterkt uwe voornemens door dezelve dikwijls te vernieuwen; vermijdt de gevaren der zonden, welke gij vermijden kunt; bidt, zijt waakzaam en zorgvuldig in het gebruik der heilige Sakramenten.

Mensch, zoo roept ons het lijden toe, gij zijt niet alleen zwak, maar ook zondig.

In lijden ontwaakt het bewustzijn van al onze fouten; de gedachten aan onze misstappen zweeft steeds voor onzen geest, vervult denzelfen met ootmoed en berouw, en met een ernstig voornemen ter bekeering. Want zoo roept ons het lijden toe :

vertoef niet uwe bestemming te bereiken; gij zijt broos, uw ligchaam kan ieder oogenblik door den dood overvallen worden, en dan is de nacht daar, waarin gij niet meer kunt werken. En zoo herinneren ons de bitterheden des levens, aan eene bitterheid, die men voor de grootste houdt, aan de bitterheid des doods.

Het laatste uur, dat men in vrolijke dagen altijd van zich verwijdert, treedt in droeve oogenblikken nader. Door deze menigvuldige en heilzame herinneringen is het lijden dikwijls het krachtigste middel, zelfs om groote zondaars tot boetvaardigheid te brengen, en om de regtvaardigen van kleine zonden te reinigen.

Datgene wat alle gronden van verstand en godsdienst, wat alle weldaden van God, alle voorstellingen, waarschuwingen en bidden van vrienden en betrekkingen, wat alle zwakke en sterke verwijtingen en herinneringen des gewetens bij den mensch niet kunnen uitrigten: dat doen dikwijls lijden en droefheid. Deze verontrusten dikwijls den onbezonnenen, die zijn verderf tegemoet loopt; zij dringen dieper in zijn binnenste, verdrijven alle schijn van geluk, die hem verleidde, en laten hem niet langer twifelen, dat hij ongelukkig en ellendig is. Zijne verleiders verlaten hem, of spotten met hem; zijne

vleijers zwijgen en verwijderen zich; de valstricken die hem omringen, worden zichtbaar aan zijne oogen, de afgrond, welke hij nadert, opent zich voor hem.— Wel is waar, sommige zondaars worden door het lijden nog meer verbitterd, verhard en verkeerd. Maar hoe menigeeen heeft in de school van het lijden aangevangen, zich te bezinnen en te verbeteren!

Zoo is ook het lijden ten opzigte der regtvaardigen het krachtigste middel, om hen van kleine zonden te reinigen. Het lijden is een waar reinigings middel. en als het ware, het vagevuur hier op aarde, als wij hetzelfde in den geest van boetvaardigheid met onderwerping aan Gods wil verdragen.

Ja, Heer! ik dank U voor het lijden, en aanbid uwe vaderlijke goedheid. Hoe zal ik U eens prijzen, als ik in het andere leven, mijne tegen woordige loopbaan geheel overzie, en erkennen zal, hoe goed het was, dat Gij zoo dikwijls mijne hoop slecht deelt uitvallen, mijne gezondheid deelt verdwijnen, mij zoo menige bittere traan liet weenen en zoo menige smart gevoelen deelt! Ja, U zij lof en eer tot in eeuwigheid!

B. Ten opzigte van het geluk hier op aarde.

Het lijden verhardt ons tegen menige

andere kwaal, en maakt ons op deze wijze het leven verdraagzamer. Men kan nooit de moeilijkheden en bezwaren des levens ontgaan. Nu eens is het, het onaangename weder, waaraan men is blootgesteld; dan zijn het de kwade luimen der menschen, waarnaar men zich moet voegen; dan het gemis van zoo innig gewenschte dingen; dan honger en dorst; dan de last onzer bezigheden en van ons werk; dan ontsteltenis en ziekte des ligchaams en eene slechte gesteltenis der ziel, — kortom, het is nu eens dit, dan dat, nu een groot, dan een klein lijden, dat wij verdragen moeten. Verdragen wij die last en droefheden met groot geduld en gelaten gemoed, gewinnen wij ons niet aan verwijfdheid, en verharden wij ons hoe langer hoe meer, dan wordt het ons allengskens gemakkelijker veel te ontberen, te lijden en te verdragen.

Onze ziel heeft altijd mindere moeilijkheid, gelatenheid en geduld in lijden staande te houden, en bespaart zich daardoor duizend bekoringen tot ongeduld, welke ons anders misschien overweldigen zouden.

Daarenboven brengt ons het lijden dikwijls tot groot tijdelijk geluk. Hoe menigeen is, zoo als Jozef van Egypte, uit den kerker, en als David, na verschrikkelijke

vervolgingen en lijden, op den troon gestegen, door ongeluk en smaad tot welvaart en heerlijkheid gebragt! Menigeen komt niet in die verbinding of in dien stand, waarnaar hij zoo zeer verlangde. Hij is daarover ontroostbaar. Maar na verloop van tijd, ziet hij zeer dikwijls, hoe ongelukkig hij zou zijn geworden, indien hij die verbinding of die stand had aangegaan, en hoe goed het nu is, dat hij in eene andere betrekking gekomen is! Hoe dikwijls zijn niet geheele volken en hunne nakomelingen gelukkig geworden, omdat zij met veel lijden en droefheid te kampen hadden! Doch, ofschoon lijden ons aardisch geluk dikwijls bevordert, zoo is dit toch niet altijd het geval, ten minste men kan het niet altijd opmerken. Maar het is zooveel te zekerder, dat het lijden de rust en tevredenheid onzer ziel bevordert, als wij maar willen. Ach! als wij in lijden ons hart tot God verheffen; als wij gansch gevoelen, dat God de eenigste helper en vertrooster in benaauwdheden is, dat wij aan Hem een oneindig goed hebben, dat ons nooit — nooit ontnomen kan worden: o, dan is ons hart zoo kalm, wij verheugen ons te midden van lijden en ons hart is gerust.

III. INVLOED VAN HET LIJDEN OP DE REGTE WAARDERING DER DINGEN WELKE ONS OMRINGEN.

Menigeen schat de waarde der aardse goederen te hoog en maakt ze tot het doel van al zijn streven. — Het lijden dat den mensch dikwijls te midden zijner rijkdommen overvalt, of hem dezelve wel geheel ontnemt, — o, deze nemen dikwijls den sluijer weg, welke voor zijne oogen hing; zij roepen hem toe: „hoe dwaas is hij, die de aardse goederen te veel bemint! Zoek liever schatten, die eeuwig duren.” En hoe velen, die vroeger in zondige genoegens leefden, en hun hart geheel aan booze wellusten overgegeven hadden, zijn in lijden weder tot zich gekomen, hebben het ijdele, nietige en schadelijke van hunne handelwijze gevoeld, hebben zich menige beperking laten welgevalen, zich langzamerhand daaraan gewend, en de kunst geleerd om de bedaardheid en ingetogenheid te verdragen, te beminnen en ten nutte te maken. Nu zijn zij in menige opzigten meer beperkt, doch over het algemeen vrijer; zij zijn meer aan zich overgelaten, doch ook met zich zelven meer tevreden, en in het zoete genot van zich zelven gelukkiger. Tot de juiste waardering der goederen en genoegens, draagt het lijden dikwijls zeer veel bij,

en niet minder tot de juiste waardering der menschen, die ons omringen.

Dat aan den goeden wil en aan de vriendschap der menschen veel gelegen is, leeren wij voornamelijk in lijden; doch te gelijktijd ook, dat men aan de gunst der menschen geene te groote waarde moet hechten. O, als zelfs onze beste vrienden ons niet helpen kunnen; als ongegronde redenen de vriendschap breken: dan wordt ons hart genoodzaakt zich aan eenen vriend te sluiten, die ons nooit verlaat, die nooit kwaad vermoeden heeft, en ons dan slechts zonder redding aan ons lot overlaten moet, wanneer wij vrijwillig tot ondeugd vervallen. Het lijden leert ons nog bijzonder voorzigtigheid, bij het kiezen van vrienden en bij hunnen omgang; het toont ons velen, die slechts zoo lang onze vrienden zijn, als het geluk ons omgeeft, en zich dadelijk van ons verwijderen in tegenspoed; het leert ons ook somtijds menschen kennen, die zich veel aan ons laten gelegen liggen, en het meest verdienen onze vertrouwde vrienden te zijn. Zoo maakt het lijden ons verstandiger, behoedzamer en voorzigtiger; zoo brengt het ons altijd tot ware wijsheid en deugd.

IV. INVLOED VAN HET LIJDEN, OP DE BEVORDERING
DER DEUGDEN IN HET GEZELLIGE LEVEN.

Het lijden wekt op, en versterkt in ons de neiging tot ware christelijke liefde jegens onze medemenschen, de neiging tot medelijden en barmhartigheid. Die zelf geleden heeft, weet hoe lijdenden gesteld zijn, en hoe verliggend het voor hen is, als zij aan deelnemende menschen hunnen nood klagen kunnen. O, hoe zal hij dan, als hij lijdenden ziet, zich spoeden om hunne treurige gedachten te verwerpen, en hun hartzeer weg te nemen of te verminderen! Hoe zacht, beleefd, gedienschtig menschlievend en weldadig zal hij zich dan toonen. Zelfs Jesus, de Godmensch, heeft als mensch door lijden, de neiging van medelijden en barmhartigheid verhoogd. Daarom zegt de heilige Schrift: „wij hebben aan Hem een Hoogepriester, die ons lijden gedragen heeft, en geleerd heeft medelijden met ons te hebben.” Maar hoe verwijderen zich diegenen van hun goddelijk voorbeeld, die zich door hun lijden en werk, zelfs tot hardheid en ongevoeligheid jegens anderen laten verleiden; die opzettelijk alle medegevoel in zich onderdrukken, omdat zij ook veel en misschien nog meer lijden moeten! — Jesus heeft het grootste lijden geduldig verdragen; en

en niet minder tot de juiste waardering der menschen, die ons omringen.

Dat aan den goeden wil en aan de vriendschap der menschen veel gelegen is, leeren wij voornamelijk in lijden; doch te gelijkertijd ook, dat men aan de gunst der menschen geene te groote waarde moet hechten. O, als zelfs onze beste vrienden ons niet helpen kunnen; als ongegronde redenen de vriendschap breken: dan wordt ons hart genoodzaakt zich aan eenen vriend te sluiten, die ons nooit verlaat, die nooit kwaad vermoeden heeft, en ons dan slechts zonder redding aan ons lot overlaten moet, wanneer wij vrijwillig tot ondeugd vervallen. Het lijden leert ons nog bijzonder voorzigtigheid, bij het kiezen van vrienden en bij hunnen omgang; het toont ons velen, die slechts zoo lang onze vrienden zijn, als het geluk ons omgeeft, en zich dadelijk van ons verwijderen in tegenspoed; het leert ons ook somtijds menschen kennen, die zich veel aan ons laten gelegen liggen, en het meest verdienen onze vertrouwde vrienden te zijn. Zoo maakt het lijden ons verstandiger, behoedzamer en voorzigtiger; zoo brengt het ons altijd tot ware wijsheid en deugd.

IV. INVLOED VAN HET LIJDEN, OP DE BEVORDERING
DER DEUGDEN IN HET GEZELLIGE LEVEN.

Het lijden wekt op, en versterkt in ons de neiging tot ware christelijke liefde jegens onze medemenschen, de neiging tot medelijden en barmhartigheid. Die zelf geleden heeft, weet hoe lijdenden gesteld zijn, en hoe verliggend het voor hen is, als zij aan deelnemende menschen hunnen nood klagen kunnen. O, hoe zal hij dan, als hij lijdenden ziet, zich spoeden om hunne treurige gedachten te verwerpen, en hun hartzeer weg te nemen of te verminderen! Hoe zacht, beleefd, gedienschtig menschlievend en weldadig zal hij zich dan toonen. Zelfs Jesus, de Godmensch, heeft als mensch door lijden, de neiging van medelijden en barmhartigheid verhoogd. Daarom zegt de heilige Schrift: „wij hebben aan Hem een Hoogepriester, die ons lijden gedragen heeft, en geleerd heeft medelijden met ons te hebben.” Maar hoe verwijderen zich diegenen van hun goddelijk voorbeeld, die zich door hun lijden en werk, zelfs tot hardheid en ongevoeligheid jegens anderen laten verleiden; die opzettelijk alle medegevoel in zich onderdrukken, omdat zij ook veel en misschien nog meer lijden moeten! — Jesus heeft het grootste lijden geduldig verdragen; en

evenwel heeft hij met onze veel geringere rampen medelijden. Van Hem willen wij de broederlijke liefde en vaderlijke barmhartigheid leeren, die ook de kleinste droefheid van anderen niet onopgemerkt laat, maar dezelve zoekt af te keeren, zoo veel het zijne almogende wijsheid toelaat. Maar het lijden is niet alleen eene school, betrekkelijk de neigingen jegens onze naasten, het geeft ons ook de gelegenheid, anderen door heerlijke dengden voor te lichten. Het is daarenboven voor ieder pligt, anderen niet alleen geen kwaad, maar een goed voorbeeld te geven. En voornamelijk kunnen en moeten wij dit in lijden doen, omdat dan de opmerksaamheid der menschen bijzonder op ons gericht is, en wij de beste gelegenheid hebben, de heerlijkste deugden van aangekleefdheid aan God, goeden wil jegens onze medemenschen, en matiging in alle driften van ons hart, te bewijzen.

Hoe liefdevol is dit oogmerk van God, die velen niet alleen laat lijden, opdat zij in de deugd zouden voortgaan, maar ook aan anderen toteen sprekend voorbeeld zouden dienen. O, die voorbeelden van lijdende regtvaardigen hebben de grootste kracht op ons hart, en maken dat de lessen en vermaningen van godsvrucht krachtig op ons werken. Hoe veel goeds kunnen b. v.

ouders in vermoeijenissen en droefheden stichten, als zij niet over hun ongeval morren, niet in gevaar bevreesd zijn, maar, met Tobias, tot hunne kinderen spreken: „wij leiden wel een arm (een ellendig) leven; maar wij zijn rijk (gelukkig) genoeg, als wij God vreezen, de zonden vermijden en het goede doen.

Niet alleen den zieken geeft het lijden gelegenheid vrome gedachten te koesteren en uitwendig te bewijzen, maar het spoort ook anderen aan tot de beoefening der grootste deugden. Iedere gelegenheid zoude ons ontnomen worden, zieken te verzorgen, treurigen te vertroosten, noodlijdenden te helpen, armen te ondersteunen, wanneer er onder ons geene zieken, noodlijdenden, armen en hulpbehoevenden waren. Zulke gelegenheden moeten wij ons dan werkelijk als eene deugd ten nutte maken; zij zullen ons leeren geduld te hebben met de zwakheden onzer medemenschen, zullen werken van liefdadigheid doen, en onvermoeid voor hen werken. En hoe vele heilzame lessen en aansporingen tot deugd kunnen diegenen zelfs uit de rampen van anderen trekken, die met den zieke in geene verbinding staan, en toch den lijdende zien en van hem hooren spreken! Wij zien hoe menige gezonden in ziekten, hoe menige rijke in armoede, hoe menige

evenwel heeft hij met onze veel geringere rampen medelijden. Van Hem willen wij de broederlijke liefde en vaderlijke barmhartigheid leeren, die ook de kleinste droefheid van anderen niet onopgemerkt laat, maar dezelve zoekt af te keeren, zoo veel het zijne almogende wijsheid toelaat. Maar het lijden is niet alleen eene school, betrekkelijk de neigingen jegens onze naasten, het geeft ons ook de gelegenheid, anderen door heerlijke dengden voor te lichten. Het is daarenboven voor ieder pligt, anderen niet alleen geen kwaad, maar een goed voorbeeld te geven. En voornamelijk kunnen en moeten wij dit in lijden doen, omdat dan de opmerksaamheid der menschen bijzonder op ons gericht is, en wij de beste gelegenheid hebben, de heerlijkste deugden van aangekleefdheid aan God, goeden wil jegens onze medemenschen, en matiging in alle driften van ons hart, te bewijzen.

Hoe liefdevol is dit oogmerk van God, die velen niet alleen laat lijden, opdat zij in de deugd zouden voortgaan, maar ook aan anderen toteen sprekend voorbeeld zouden dienen. O, die voorbeelden van lijdende regtvaardigen hebben de grootste kracht op ons hart, en maken dat de lessen en vermaningen van godsvrucht krachtig op ons werken. Hoe veel goeds kunnen b. v.

ouders in vermoeijenissen en droefheden stichten, als zij niet over hun ongeval morren, niet in gevaar bevreesd zijn, maar, met Tobias, tot hunne kinderen spreken: „wij leiden wel een arm (een ellendig) leven; maar wij zijn rijk (gelukkig) genoeg, als wij God vreezen, de zonden vermijden en het goede doen.

Niet alleen den zieken geeft het lijden gelegenheid vrome gedachten te koesteren en uitwendig te bewijzen, maar het spoort ook anderen aan tot de beoefening der grootste deugden. Iedere gelegenheid zoude ons ontnomen worden, zieken te verzorgen, treurigen te vertroosten, noodlijdenden te helpen, armen te ondersteunen, wanneer er onder ons geene zieken, noodlijdenden, armen en hulpbehoevenden waren. Zulke gelegenheden moeten wij ons dan werkelijk als eene deugd ten nutte maken; zij zullen ons leeren geduld te hebben met de zwakheden onzer medemenschen, zullen werken van liefdadigheid doen, en onvermoeid voor hen werken. En hoe vele heilzame lessen en aansporingen tot deugd kunnen diegenen zelfs uit de rampen van anderen trekken, die met den zieke in geene verbinding staan, en toch den lijdende zien en van hem hooren spreken! Wij zien hoe menige gezonden in ziekten, hoe menige rijke in armoede, hoe menige

aanzienlijke in verachting, en hoe menige gelukkige in ellende gevallen is. Leeren wij toch uit het lijden van anderen met Salomon zeggen : „alles wat onder de zon is, is ijdelheid en bedrog.” Wij zien en hooren hoe velen zich door onmatigheid in eten en drinken benadeeld, door ontucht ellendig gemaakt, of zich door andere ondeugden in het verderf gestort hebben. Leeren wij toch uit eens anders rampen verstandig zijn; erkennen wij daaruit de gevolgen van litzinnigheid en gewetenloosheid, en schuwen wij alzoo datgene, hetwelk zulk eene schadelijke strekking heeft. Wij zien en hooren, hoe in vele plaatsen, huizen en familien, ongelukken en ellende te vinden zijn. Leeren wij hieruit, hoe min deze aarde ons ware vaderland zijn kon; wekken wij in ons het verlangen op naar dat vaderland, waar wij geene tranen meer zien, geen zuchten meer hooren, maar ons met de Engelen en Heiligen in God eeuwig verheugen zullen.

Ja, o Heer! zoo wil ik mij dan mijn lijden, en het lijden van andere menschen, als aansporingen tot werken der deugd ten nutte maken, en uwe wijsste en liefderijkste inzigten trachten te bereiken! O, laat mij toch door de dagelijksche zwarigheden, lasten, vermoeijenissen en lijden immer verstandiger, deugdzamer, vromer, mensch-

BETRACHTINGEN OVER HET LIJDEN. 161
lievender, U welbehagelijker en alzoo voor
den hemel waardiger worden! Amen.

BETRACHTINGEN

OVER HET LIJDEN

VAN JESUS CHRISTUS

Lijdende Heiland! met ootmoed werp ik op U een' blik. O, Gij, onze eenige hoop! verwonderend en aanbiddend val ik aan den voet van uw kruis neder. Laat mij, o Jesus! hetgene Gij verdragen hebt, de grootheid van uw lijden, de oorzaak en het doel van hetzelfde, heden overdenken. O, dat mijn hart door deze overdenking diep geroerd worde, en tot innige liefde jegens U ontvlamme!

Mijn Jesus! hoe veel hebt Gij geleden. Oneindig groot was uw lijden. Ik zie U in den hof der Olijven, door de bittere doodsangst overvallen; bloedig zweet druipt van uw heilig aangezicht, uwe ziel is tot den dood toe bedroefd. Van een uwer Apostelen verraden, van eenen anderen verloochend en van allen verlaten, wordt Gij als een misdadiger gevangen genomen, en, met zware kluisters beladen,

van den eenen regterstoel tot den anderen gesleept. Alles wat de boosheid van een opgehitst en ondeugend volk, aan de miskende en belasterde onschuld kan uitvoeren, is aan U gedaan. Valsche getuigen staan tegen U op; booswichten ontheiligen uw goddelijk aangezicht; grooten en kleinen braken tegen U lasteringen uit; bittere bespottingen worden met de gruwzaamste mishandelingen vereenigd. Wat leedt Gij, o mijn Jesus, toen Gij, na de smartvolle geeseling met bloed bedekt, met eene doornen kroon op het hoofd, en met eenen rietstok in plaats van eenen scepter in de hand, U aan den spot eener bloeddorstige menigte zaagt blootgesteld! Uw medelidenswaardige toestand trof het hart van den heidenschen landvoogd, maar niet van de joodsche hooge priesters en schriftgeleerden, uwe vijanden. Achter eenen moordenaar geplaatst, met een onmenschelijk geschreeuw ter dood gevorderd, wordt het schrikkelijke vonnis over U uitgesproken en voltrokken. Ik zie U, o Jesus! als een booswicht tussehen twee moordenaars aan het schandelijke kruis hangen, dat Gij zelve naar de strafplaatst gebragt hebt; uwe heilige handen en voeten met nagels doorboord, uw geheel ligchaam met wonden bedekt en met bloed besprenkeld. Drie uren bleeft Gij in dezen smartvol-

len toestand. De geheele levenlooze natuur schijnt in uw lijden deel te nemen, en bedekt zich met duisternis, als met een treurgewaad; uwe vijanden alleen blijven verhard. Onder hunne voortdurende lasteringen beveelt Gij uwen geest in de handen uws Vaders. Nu buigt Gij het hoofd — het zware offer is volbragt.

Mijn Jesus! wie kan U in uw lijden betrachten, en wordt niet getroffen: mijn hart bezwijkt bijna door deze smartvolle overdenking.

Zoon van den levenden God! wat was dan de oorzaak, wat het doel van dit uw bitter lijden en geweldigen kruisdood? Ach Jesus! wij allen, zegt de Profeet, (1) liepen als verdoolde schapen. Elk volgde zijn eigen weg; en op U heeft de Heer al onze misdaden gelegd. Om onze misdaden zijt Gij gewond en om onze ondeugd gemarteld geworden. Gij hebt geleden en zijt aan het kruis gestorven, om het zoenoffer voor mijne en der gansche wereld zonden te zijn.

Onbegrijpelijk geheim! wie kan het gelooven, o God! indien Gij het niet veropenbaard hadt? Hoe, de Regtvaardige draagt de straft van den zondaar! Hetgene

(1) Isaias. LIII, 5. 6.

de misdadiger te lijden verdiend had, dat verdraagt de Onschuldige!

Ik heb mij door hoogmoedige gedachten verheven, en Gij lijdt daarvoor de vernedering. Ik heb uit den beker der wellusten zondige vermaken gedronken, en Gij drinkt daarvoor den kelk des bitteren lijdens. Ik ben aan God schrikkelijk ongehoorzaam geweest, en Gij zijt Hem daarvoor tot den kruisdood toe gehoorzaam. Over mij was het doodvonnis geveld, en aan U laat Gij het voltrekken. O, afgrond van barmhartigheid en liefde! begrijpen kan ik het niet; slechts kan ik gelooven, aanbidden en danken.

Heilig kruis! gij zijt alzoo mijn eenige hoop en toevlugt. Aan u heeft Jesus mijne zonden afgeboet, en Gods belee-digde gerechtigheid daarvoor voldaan. Aan u heeft Hij den vloek, over mij uitgesproken, door zijn bloed vernietigd, en mij met den hemel verzoend: door u durf ik met vertrouwen den genaderijken troon van God naderen, en mij alle licht, hulp en bijstand verzekeren, welke ik tot mijn heil noodig heb. Door u durf ik Hem, den Allerhoogste, zelfs Vader noemen, en op eene toekomende eeuwige gelukzaligheid in uw rijk hopen. Heilig kruis! ja, gij zijt mijne eenige hoop, mijne eenige toevlugt.

ô Jesus ! Lam Gods , dat de zonden der wereld wegneemt ! dank zij U , eeuwige dank zij U voor de redding , voor allen troost , voor alle geruststellingen , voor alle genaden , die Gij voor mij , door uw bitter lijden en smartvollen kruisdood verworven hebt. Door uwe wonden zijn de mijne genezen. Uw lijden heeft mij den vrede gebragt. Nu kan ik getroost de eeuwigheid te gemoet zien. Noch mijne zwakheid , noch de hoeveelheid en strafwaardigheid mijner zonden kunnen mij verder beangstigen , als ik slechts in U geloof , in uwe liefde volhard en het mij aan geene ernstige boetvaardigheid en oprechte verbetering van mijn leven ontbreken laat. Ach ! dat kruis , waaraan ik U hangen zie , de nagels die U aan hetzelfde vasthechten , de doornen kroon op uw hoofd , elke bloeddruppel aan uw lichaam , wat zijn zij anders als zoo vele kostbare onderpanden van uwe eeuwige liefde jegens mij , en mijner volkomene vergiffenis. O , mijne ziel ! waarom zijt gij dan nog immer zoo treurig , en waarom verontrust gij mij ? Zie , uw Verlosser aan het kruis strekt zijne armen uit om den zondaar te ontvangen. Hij buigt zijn hoofd om u den vredekus te geven. O Jesus ! voor mij aan het kruis gestorven : o Gij , mijn geloof , mijne hoop , mijne liefde !

laat mij in uwe heilige armen en aan uw heilig hart leven, en eens met uwen vredeskus sterven. Amen.

AANBEVELING

EENER CHRISTELIJKE ZIEL

IN DE HEILIGE VIJF WONDEN VAN
JESUS.

1. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer regterhand leg ik elken tijdelijken zegen, elken gelukkigen en ongelukkigen voortgang mijner ondernemingen en bezigheden, en bid U vurig om de genade, dat Gij mij de schatten der aarde niet daarvoor tot eenen valstrik laat worden, dat mijn hart, door hare bekoringen verblind, de liefde en het verlangen naar de eeuwige goederen verlieze. Amen. Onze Vader, enz.

2. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer linkerhand leg ik elke droefenis en bitterheid, welke uw wijs raadsbesluit ooit over mij zoude doen komen: ik vereenig die met uw bitter lijden en sterven, en bid U vurig om de genade, dat de tegenwoordige, spoedig voorbijgaande droe-

fenis mij eene eeuwige en boven alle mate gelukkige heerlijkheid moge verschaffen. Onze Vader, enz.

3. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen regtervoet leg ik alle deugdzame handelingen, welke ik, door uwe genade opgewekt en ondersteund, zal uitoefenen; ik wijd en offer dezelve op tot uwe hoogste eer, en bid vuriglijk om uwe genade, dat zij mij beware voor het ijdele zelfbehagen over het volbrachte goede, maar dat ik veel meer U alleen en in alles de eere geve, opdat ik de belooning des goeden in den hemel en in volle mate moge ontvangen. Amen. Onze Vader, enz.

4. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen linkervoet leg ik alle onvolkomenheden en gebreken, welke ik mij van het eerste gebruik mijner rede tot heden, uit lichtzinnigheid en boosheid, op den hals gehaald hebt, en bid U vurigst om de genade, dat Gij mij in uw bloed, hetwelk Gij aan het kruis vergoten hebt, van mijne ongeregtigheden wilt reinigen; zoo dat zij mij niet aanklagen en het regtvaardig oordeel van eeuwige verwerping tegen mij verwekken. Amen. Onze Vader, enz.

6. Liefste Jesus! in de heilige wonde uwer zijde leg ik mijn hart, met al deszelfs neigingen en begeerten, en bid U vurigst om de genade, dat Gij hetzelve

168 GODVRUCHTIGE VEREERING.

met uwe goddelijke liefde alzoo vervul-
let, dat het van nu af tot aan mijnen
dood voor U alleen kloppe en U alleen
moge bezitten, in tijd en in eeuwigheid.
Amen. Onze Vader, enz.

GODVRUCHTIGE VEREERING

DER ZEVEN LAATSTE WOORDEN

VAN JESUS AAN HET KRUIS.

HET EERSTE WOORD.

ô Jesus, die om ons, door uwen dood,
het leven
Dat ons de zonde ontnam, ten volle weer
te geven,
Genageld aan een kruis, U maakte een
offerand',
Die tot een zoete geur in 't vuur van
liefde brandt;
Wat hebt Gij smart en pijn en ongelijk
verdragen,
Voor die, door eigen schuld, geheel ver-
loren lagen;
De welvaart van een slaaf, die brengt
U in den nood,
En 't leven eener ziel, kost U den
bitteren dood.

Terwijl de beulen slaan, terwijl de aders
leken,
Als U de ziel begeeft, terwijl uw oogen
breken,
Roept Gij den Vader aan, en midden
in de pijn,
Zegt Gij, van die daarvan de meeste
oorzaak zijn :
*Vader ! vergeef het hun, want zij weten
niet wat zij doen. Luc. 23. v. 34.*

G E B E D.

O allerzoetste lijdzaamheid,
O wondere zachtmoedigheid,
O goedheid zonder eind' of maat,
Die al onze schuld te boven gaat :
In al uw lijden en verdriet,
Gij klaagt, Gij dreigt, Gij jammert niet.
En zie mijn droeve tranen aan,
En hoor de bange zuchten gaan,
Die schieten uit mijn rouwig hert,
Dat door uw bloed gemorseld werd.
Verschoon toch, Jesus, mijn' misdaad;
Vergeef mij, Jesus, al mijn kwaad.

HET TWEEDE WOORD.

ô Jesus, wiens bloed uit zoo veel duizend
wonden,
Geperst tot het laatste toe, te niet doet
onze zonden;

168 GODVRUCHTIGE VEREERING.

met uwe goddelijke liefde alzoovervul-
let, dat het van nu af tot aan mijnen
dood voor U alleen kloppe en U alleen
moge bezitten, in tijd en in eeuwigheid.
Amen. Onze Vader, enz.

GODVRUCHTIGE VEREERING

DER ZEVEN LAATSTE WOORDEN

VAN JESUS AAN HET KRUIS.

HET EERSTE WOORD.

ô Jesus, die om ons, door uwen dood,
het leven

Dat ons de zonde ontnam, ten volle weer
te geven,

Genageld aan een kruis, U maakte een
offerand',

Die tot een zoete geur in 't vuur van
liefde brandt;

Wat hebt Gij smart en pijn en ongelijk
verdragen,

Voor die, door eigen schuld, geheel ver-
loren lagen;

De welvaart van een slaaf, die brengt
U in den nood,

En 't leven eener ziel, kost U den
bitteren dood.

Terwijl de beulen slaan, terwijl de aders
leken,

Als U de ziel begeeft, terwijl uw oogen
breken,

Roept Gij den Vader aan, en midden
in de pijn,

Zegt Gij, van die daarvan de meeste
oorzaak zijn :

*Vader ! vergeef het hun, want zij weten
niet wat zij doen. Luc. 23. v. 34.*

G E B E D.

O allerzoetste lijdzaamheid,
O wondere zachtmoedigheid,
O goedheid zonder eind' of maat,
Die al onze schuld te boven gaat :
In al uw lijden en verdriet,
Gij klaagt, Gij dreigt, Gij jammert niet.
En zie mijn droeve tranen aan,
En hoor de bange zuchten gaan,
Die schieten uit mijn rouwig hert,
Dat door uw bloed gemorseld werd.
Verschoon toch, Jesus, mijn' misdaad;
Vergeef mij, Jesus, al mijn kwaad.

HET TWEEDE WOORD.

ô Jesus, wiens bloed uit zoo veel duizend
wonden,
Geperst tot het laatste toe, te niet doet
onze zonden;

170 GODVRUCHTIGE VEREERING.

Hoe waart Gij dan gemoed, als midden
in den dood,
Een booswicht uwe smart nog maakte
eens zoo groot.
Hij hing met U aan 't kruis, en dorst
U tegenspreken;
Maar die van d'andere kant, die zag uw'
oogen breken,
Erkende U voor zijn God, en riep oot-
moediglijk :
ô Heer, denk toch op mij, als Gij komt
in uw rijk !
Uw vaderlijk gemoed heeft hem zijn kwaad
vergeven,
En met het ander woord, beloofd het
eeuwig leven :
O woord, o wenschbaar woord ! Ach,
zondaar, hoor dit aan,
Laat dit, tot uwen troost, u diep ter
harte gaan.

*Voorwaar, ik zeg u : heden zult gij met mij
wezen in het Paradijs. Luc. 24. v. 45.*

G E B E D.

O liefde vol barmhartigheid,
Genade vol goedgunstigheid,
Gij, die geen zondaar ooit verstoot,
Al zijn zijn' zonden nog zoo groot;
Hoor mijn belijdenis toch aan,
En laat mijn tranen tot U gaan.

Gij kent den grond van ieders hert,
 En wat daarin verborgen werd;
 Gij ziet, dat ik op U betrouw,
 Vol hoop, in tranen vol berouw;
 Sta mij dan bij in stervens nood,
 En schenk mij 't leven in den dood.

HET DERDE WOORD.

ô Jesus, uit een' maagd tot ons geluk
 geboren,
 Die Gij van duizend hadt van eeuwig
 uitverkooren,
 Die zaagt Gij onder 't kruis vol droef-
 heid en verdriet,
 Omdat haar zulk een Zoon, door zulk
 een dood verliet.
 Joannes stond daar bij, was ook uw
 welbeminde,
 Gij wildet hen te zâam met nieuwe liefde
 binden;
 Zij had eens moeders hart, en hij eens
 zoons gemoed,
 En ziet wat wonderwerk een woord
 van Jesus doet:
 Zij zag haar liefste Kind voor hare oogen
 sterven,
 Om 't menschelijk geslacht het leven te
 doen erven,
 En zoo zij even kloek nog als een
 rots bleef staan,

172 GODVRUCHTIGE VEREERING.

Zoo spreekt Gij haar voor 't laatst met
deze woorden aan :

*Vrouw! zie hier uwen zoon; en daarna
aan den Leerling: zie hier uwe moeder.*
Joan. 19. v. 26.

G E B E D.

O droevige verandering,
Hoe slecht is deez' verwisseling!
Helaas, Maria! treurig lot,
Gij krijgt een mensch voor eenen God!
ô Jesus! ik bid U, door uw pijn,
Laat haar ook mijne moeder zijn;
'k Beveel me in uw voorzienigheid,
Met de allergrootste ootmoedigheid.
Als ik op haar betrouwen zal,
Moet ik niet vreezen voor den val,
'k Wil toonen, dat, met hart en zin,
Ik haar als mijne moeder min.

HET VIERDE WOORD.

ô Jesus! eeuwig Woord, geboren uit den
Vader,
Door wien de schepsels zijn, en leven
altegader,
Voor wien dat alles zwicht, en voor
wiens oppermagt,
En aard' en hemel beeft, en de onder-
aardsche kracht.

Gij, die nog maar een kind, een nieuwe
ster deedt schijnen,

Gij, die ziekte en pijn en onheil deedt
verdwijnen,

Gij, die de dooden zelfs deedt opstaan
uit het graf,

Legthier, om mijnentwil, al uwe sterkte
af :

Om mij gehoorzaamheid tot 't laatste toe
te leeren,

Zie ik uw heerschappij in droeve klagten
keeren;

Gij laat van 't hout des kruis' uw bange
zuchten gaan,

En in mistroostigheid roept Gij den
Vader aan :

*Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij
verlaten? Marc. 25. v. 34.*

G E B E D.

O droeve en wonderlijke klagt!

Waar is, o Jesus, uwe magt?

Ik weet dat het mijn zonden zijn,

Die U doen klagen in de pijn,

En dat Gij, die hier voor mij lijdt,

En heilig en onnoozel zijt.

Ik, die de boosheid heb gedaan,

Ach! ik laat geen traantje gaan!

Vloeit oogen, weent nu meer en meer,

En zijt mistroostig met den Heer.

ô Jesus ! door uw zielsverdriet,
Verlaat mij in den doodstrijd niet.

HET VIJFDE WOORD.

ô Jesus, zoete naam ! o voedsel van mijn
 wenschen ,
O liefde, troost en vreugd van englen
 en van menschen ,
 Naar wien mijn' ziele jaagt, als 't hert
 naar 't water doet,
 O schoonheid zonder eind, o allermeeeste
 goed !
Als Gij genageld hingt aan voeten en aan
 handen ,
O levende fontein, begonst van dorst te
 branden ;
 Gij dorsttet naar mijn ziel, Gij wensch-
 tet naar mijn hart,
 De dorst naar mijn geluk was oorzaak
 van uw smart ;
Als of 't vergoten bloed, en al die open
 wonden
Van uwe zielemin, den dorst niet laven
 konden :
 Zoo riept Gij op het laatst, in dezen
 bittren nood,
 Met een gebroken stem, nu zeer nabij
 den dood :

Ik heb dorst. Joan. 19. v. 28.

GEBED.

ô Zoete dorst, o lieve pijn,
Die wensch met Jesus eens te zijn!
ô Jesus! stook dien zoeten brand,
In mijne ziel van allen kant;
Dat ik voortaan niets meerder acht,
Of ergens naar zoo vurig tracht,
Dan U, mijn God en mijnen Heer,
Te willen minnen meer en meer;
Door U alleen wordt mijne lust
En dorst van mijne ziel gebluscht;
Want die U, Jesus, waarlijk mint,
In U alleen genoegén vindt.

HET ZESDE WOORD.

ô Jesus, die de schuld van mijn ontelbre
zonden,
Waardoor ik in de magt van Satan lag
gebonden,
Betaald hebt met den prijs van uw
onschuldig bloed:
Wees duizendmaal gedankt, wees dui-
zendmaal gegroet!
Het cinde was nu daar van drie-en-dertig
jaren,
Die altijd vol verdriet, vol pijn, vol
smarten waren;
Het offer was volbragt, de vijand was
geveld,

176 GODVRUCHTIGE VEREERING.

't Bedorven Adams zaad was nu bijna
hersteld.
Gij zaagt de bleeke dood met hare schich-
ten naken,
En wilt haar bitterheid tot mijn verlos-
sing smaken.
Gij zegt het, o mijn God, 't is alles
nu voldaan!
Laat vrij dit krachtig woord tot 's hemels
vierschaar gaan :

Het is volbragt. 19. v. 30.

G E B E D.

ô Jesus ! Gij zijt al ons goed,
Gij zijt de troost van ons gemoed,
Gij zijt ons leven, onze deugd,
Gij zijt de bron van onze vreugd;
Gij zijt de heiligheid alleen,
ô Jesus ! maak die ons gemeen;
Maak dat wij zijn kloek en sterk,
Om te voltrekken dit groote werk,
Dat U heeft smart en bloed gekost,
Eer Gij den zondaar hadt verlost.
Help ons dan met uwe sterke hand,
En breng ons in het vaderland.

HET ZEVENDE WOORD.

ô Jesus, die, om ons de regte baan te
tooncn,

Tot 't leven zonder dood en nooit ver-
gaande kroonen;

Na zoo veel druk en pijn, van kracht
en bloed beroofd,

Op 't einde nog tot ons gebogen hebt
uw hoofd :

Gij, die den dood en hel, en zonden
hebt vertreden,

Hebt tevens nog om hulp en bijstand hier
gebeden,

En riep met luider stem nog uwen
Vader aan,

Eer uw benaauwde ziel zou uit het
ligchaam gaan.

Niet dat daar reden was van vreezen of
van beven,

Voor die, door zijnen dood, den mensch
moest doen herleven;

Maar opdat hij U volg', die zich ter
dood bereidt,

Hebt Gij, tot onze les, dit laatste woord
gezeid :

*Vader! in uwe handen beveel ik mijnen
geest. Luc. 23. v. 46.*

G E B E D.

O dood, die Jesus hebt geveld,
En lucht en aard' in rouw gesteld,
O, dood, o wonderlijke dood,
Die ons moet helpen in den nood.

ô Jesus! help mij uit de pijn,
Als ik in stervensnood zal zijn;
Maak dat uw dood in mijn verstand,
Voor altijd zij zoo diep geplant,
Dat ik voortaan met hart en zin,
De wereld niet, maar U bemin.
Om zóó, door uw barmhartigheid,
Te leven in der eeuwigheid.

LITANIE

TOT JESUS, OM ZALIG TE STERVEN.

Heer Jesus, God van goedheid en Vader van barmhartigheid! ik verschijn voor U, met een vernederd, vermorseld en ontsteld harte; ik beveel U mijn laatste uur en al wat mij na hetzelfde verwacht.

Als mijne onbeweegbare voeten mij zullen verwittigen dat mijn wandel op deze wereld ten einde loopt; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bevende en verstijfde handen uw kruisbeeld niet meer zullen kunnen vasthouden, maar het tegen dank zullen moeten laten vallen op het bed mijns lijdens; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne verduisterde en gebrokene oogen, op den schrik des naderenden doods, zich stervende tot U zullen wen-

den; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bevende koude lippen voor de laatste maal uwen aanbiddelijken naam zullen noemen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne wangen, verbleekt en doodverwig, in hen die mijn sterfbed omringen, medelijden en afschrik zullen verwekken, en mijne haren van doodzweet bevochtigd, op mijn hoofd te berge rijzende, mijn naderend einde zullen voorspellē; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als zich mijne ooren voor altijd voor de taal der menschen sluiten, en zich zullen openen om te luisteren naar uwe stem, die het onherroepelijk vonnis zal uitspreken, waardoor mijn lot voor alle eeuwigheid zal vastgesteld worden; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner

Als mijne verbeelding, door schrikkelijke en verbazende verschijnselen ontsteld, in doodelijke droefheid gedompeld zal wezen, en mijn geest, op het aanschouwen mijner boosheid, ontrust en door vrees voor uwe regtvaardigheid bevangen, met den engel der duisternissen zal strijden, die mij het troostelijk betrouwen op uwe barmhartigheid zal trachten te benemen en mij in den schoot der wanhoop neder-

ô Jesus! help mij uit de pijn,
Als ik in stervensnood zal zijn;
Maak dat uw dood in mijn verstand,
Voor altijd zij zoo diep geplant,
Dat ik voortaan met hart en zin,
De wereld niet, maar U bemin.
Om zóó, door uw barmhartigheid,
Te leven in der eeuwigheid.

LITANIE

TOT JESUS, OM ZALIG TE STERVEN.

Heer Jesus, God van goedheid en Vader van barmhartigheid! ik verschijn voor U, met een vernederd, vermorseld en ontsteld harte; ik beveel U mijn laatste uur en al wat mij na hetzelfde verwacht.

Als mijne onbeweegbare voeten mij zullen verwittigen dat mijn wandel op deze wereld ten einde loopt; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bevende en verstijfde handen uw kruisbeeld niet meer zullen kunnen vasthouden, maar het tegen dank zullen moeten laten vallen op het bed mijns lijdens; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne verduisterde en gebrokene oogen, op den schrik des naderenden doods, zich stervende tot U zullen wen-

den; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bevende koude lippen voor de laatste maal uwen aanbiddelijken naam zullen noemen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne wangen, verbleekt en dood-verwig, in hen die mijn sterfbed omringen, medelijden en afschrik zullen verwekken, en mijne haren van doodzweet bevochtigd, op mijn hoofd te berge rijzende, mijn naderend einde zullen voorstellen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als zich mijne ooren voor altijd voor de taal der menschen sluiten, en zich zullen openen om te luisteren naar uwe stem, die het onherroepelijk vonnis zal uitspreken, waardoor mijn lot voor alle eeuwigheid zal vastgesteld worden; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner

Als mijne verbeelding, door schrikkelijke en verbazende verschijnselen ontsteld, in doodelijke droefheid gedompeld zal wezen, en mijn geest, op het aanschouwen mijner boosheid, ontrust en door vrees voor uwe regtvaardigheid bevangen, met den engel der duisternissen zal strijden, die mij het troostelijk betrouwen op uwe barmhartigheid zal trachten te benemen en mij in den schoot der wanhoop neder-

storten; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijn zwak hart door de smart der ziekte benaauwd, door de vreës voor den dood en den strijd tegen de vijanden mijner zaligheid bevangen, en deszelfs krachten uitgeput zullen zijn; barmhartige Jesus, ontferm U mijner.

Als de laatste tranen, de kenteekenen mijner vernietiging, mij zullen uit de oogen vloeijen, neem dezelve dan voor eene boetofferande aan, opdat ik als een slagtoffer der boetvaardigheid moge sterven; en in dien angstigen oogenblik, barmhartige Jesus, ontferm U mijner.

Als mijne bloedverwanten en vrienden rondom mij zullen geschaard staan, en een teeder medelijden met mijnen ellendigen staat hebbende, U voor mij zullen aanroepen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als ik het gebruik mijner zinnen zal verloren hebben, de gansche wereld voor mij zal verdwenen zijn, en ik in de benaauwdheid van den laatsten strijd in de pijnen des doods zal zuchten; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als de laatste hartezuchten mijne ziel zullen noodzaken het ligchaam te verlaten, aanvaard ze dan als verzuchtingen van een heilig, ongeduldig verlangen om

tot U te komen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne ziel, reeds op mijne lippen zwevende, van deze wereld voor altijd zal afscheid nemen en mijn ligchaam koud en levenloos zal teruglaten, ontvang dan de vernietiging van mijn aardsch leven als een teeken van vereering en erkentenis uwer oppermajesteit; en, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Eindelijk, als mijne ziel voor U zal verschijnen en voor de eerste maal den onsterfelijken luister uwer majesteit zal aanschouwen, verwerp haar dan niet van uw aanschijn, maar gewaardig U mij in den minnelijken schoot uwer barmhartigheid te ontvangen, opdat ik eeuwig uwen lof moge zingen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

G E B E D.

ô God, die, ons ter dood veroordeelende, deszelfs oogenblik en uur verborgen houdt: maak dat ik al de dagen mijns levens in regtvaardigheid en heiligheid toebrenge, moge verdienen in uwe heilige liefde deze wereld te verlaten. Door de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, die leeft en heerscht, met U, in eenheid des heiligen Geestes. Amen.

GEBED OM EENEN GOEDEN DOOD TE
BEKOMEN.

Mij eerbiedig nederwerpende voor den troon uwer aanbiddelijke Majesteit, kom ik U smeeken, o mijn God! om de laatste aller genaden, de genade van eenen goeden dood. Welk slecht gebruik ik ook gemaakt heb van het leven, dat Gij mij verleend hebt, verleen mij hetzelfde wel te eindigen, en te sterven in uwe liefde.

Vergeef mij, o mijn God! al het kwaad dat ik gedaan heb, en neem aan het weinige goed dat Gij mij hebt helpen doen. Vergeef mij, want ik heb leedwezen over mijne zonden en ik verzaak ze, omdat ik door dezelve uwe oneindige goedheid beleedigd heb. Vergeef mij, want ik vergeef uit ganscher harte aan allen, die mij ooit iets misdaan hebben.

Mijn God! ik geloof al hetgene Gij aan uwe Kerk veropenbaard hebt. Ik hoop in U, steunende op uwe beloften en op de verdiensten van Jesus Christus; ik hoop van U te bekomen de vergiffenis mijner zonden, eenen gelukkigen dood en het eeuwige leven. Ik bemin U, o mijn God! uit de geheele uitgestrektheid mijner ziel en met alle genegenheid mijns harten.

Ik aanbid U met eene ootmoedige onderwerping. Ik dank U voor alle genaden,

die Gij mij gedurende mijn leven verleend hebt, en bijzonderlijk, omdat Gij mij het middel geeft om mij tot den dood te bereiden.

Ik neem deze in den geest van boetvaardigheid aan, in vereeniging met die van mijnen Zaligmaker, en uit gehoorzaamheid aan uwen aanbiddelijken wil.

Heilige Vader! ontferm U mijner, doe mij barmhartigheid; ik stel mijne ziel in uwe handen. Jesus! wees mijn Jesus, nu en in het uur mijns doods.

Heilige Maria, moeder der barmhartigheid! toon in dezen laatsten oogenblik, dat gij mij voor een uwer kinderen aanziet: wees mijne voorsprekeres.

Heilige Josef, die in de armen van Jesus en Maria gestorven zijt: bid voor mij, opdat ik als een uitverkorene sterve.

Engel des hemels, getrouwe bewaarder mijner ziel! heilige Michaël, alle zalige geesten, groote Heiligen die mij door God tot beschermers zijt gegeven: verlaat mij niet in het uur mijns doods. Amen.

Men kan dit gebed ook lezen bij eenen zieken, die op zijn laatste is, om zijn betrouwen te doen herleven, en in hem te verwekken de gevoelens waarin hij sterven moet.

LITANIE

VAN

ONDERWERPING AAN DEN WIL GODS.

Heer, ontferm U mijner.

Jesus Christus, ontferm U mijner.

Heer, ontferm U mijner.

God, hemelsche Vader, ontferm U mijner.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U mijner.

God, heilige Geest, ontferm U mijner.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U mijner.

Gij die alles weet en voorziet, ontferm U
mijner.

Gij die alles schikt en bestiert, ontferm U
mijner.

Gij die, volgens uwe verborgene inzigten,
alles op eene wonderbare wijze uitwerkt,
ontferm U mijner.

Gij die het kwaad laat geschieden om er
goed uit te trekken, tot de zaligheid
uwer uitverkoornen, ontferm U mijner.

In alle zaken en in alle voorvallen, uw
allerheiligste wil geschiede, o God.

In alle gelukkige of ongelukkige om-
standigheden, uw allerheiligste wil ge-
schiede, o God.

LITANIE VAN ONDERWERPING, ENZ. 185

In mijnen staat en ambt, uw allerheiligste wil geschiede, o God,
In mijne zaken en bezigheden,
In al mijne werken,
In mijne eer en wederwaardigheid,
In mijne gezondheid en in mijne krachten,
In mijn ligchaam en in mijne ziel,
In mijn leven en in mijnen dood.
In mij, en in allen die mij toebehooren,
In alle menschen en engelen,
In alle schepselen,
In alle plaatsen der aarde,
In alle tijden,
Gedurende geheel de eeuwigheid,
Schoon ook mijne kranke natuur zoude klagen,
Schoon het ook aan mijne eigenliefde,
en aan mijne ziekelijkheid hard zoude vallen,
Alleenlijk uit enkele liefde tot U, en tot uw welbehagen,
Ik roep uit met al de regtvaardigen en Heiligen,
Ik roep uit met de zalige maagd Maria,
Ik roep uit met Jesus in den hof der Olijven.
Onze Vader, enz.

Uw alerheiligste wil geschiede, o God.

GEBED.

ô God! ik aanbid zeer ootmoediglijk uwen allerheiligsten wil en onderwerp mij aan uwe ondoorgrondelijke oordeelen en allerregtvaardigste schikkingen. En vermits de volmaakte volbrenging van uw welbehagen de grondsteen aller volmaaktheid, de regel aller deugd, de eenige oorsprong van de inwendige rust en van het ware genoeg is, verlang en wensch ik niets, dan dat uw eenig welbehagen op het allervolmaaktste in mij en door mij volbragt worde. Amen.

GEBED IN GROOTE DROEFHEID.

ô Goedertierene Jesus! gewaardig U mij door uwe genadige vertroostingen te ondersteunen. Mijn hart is in mij ontsteld: mijne kracht heeft mij verlaten, en ik ga den geheelen dag bedroefd, omdat door... (*hier voegt men de reden van zijne droefheid bij*) de rust en vreugd van mijn gemoed mij ontnomen zijn. O ja, mijn Jesus! ik word nu, gelijk Gij ten tijde van uwe droefheid in den hof der Olijven, als gedwongen om uit te roepen: mijne ziel is bedroefd tot den dood toe! Wee mij! omdat ik gezondigd heb, heeft de droefheid mijn hart vervuld. O Heer, mijn God! ik belijde U mijne misdaden, doch smEEK,

met betrouwen op uwe barmhartigheid en uwe oneindige verdiensten, om vergiffenis derzelve en kwijscheiding der straffen, welke ik door dezelve aan uwe regtvaardigheid schuldig ben. Ontferm U mijner, o Jesus! kom mij in mijnen nood en zwarigheden te hulp: verlos mij van hetgeen mij naar ziel en ligchaam bedroeft; doe mij ten minste die hulp bekomen, door welke ik mijn lijden en tegenspoed zoo geduldig verdrage, dat ik in mijne droefheid U nooit vergramme, maar voor het lijden van dezen tijd de eeuwige vertroosting van U bekomme. Amen.

GEBED IN ZIEKTE.

Mijn Vader! neem dezen kelk van mij weg; nogtans, dat uw wil geschiede, en niet de mijne.

ô Mijn God! ik neem de pijnen der ziekte, en zelfs den dood aan tot voldoening voor mijne zonden.

Heer! sla, brand en kerf nu; spaar alleen in de eeuwigheid.

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Ontferm U mijner, want ik ben krank; genees mij, want mijne beenderen zijn ontsteld.

Noch geneesheeren, noch geneesmiddelen kunnen mij de gezondheid geven,

maar uw almachtig woord alléén, o Heer! genees mij, en ik zal genezen zijn; behoud mij, en ik zal behouden zijn.

Dit ligchaam, dat bederft, bezwaart mijne ziel. Wie zal mij verlossen van dit ligchaam des doods? Uwe genade alleen, o mijn God : door Christus onzen Heer.

Jesus, Zoon van David! ontferm U mijner, kom tot mij, eer ik sterve.

Heer! ik lijd hevige smarten, geef een genadig antwoord op mijn gebed. Wat zal ik zeggen, en wat zult Gij mij antwoorden? Gij hebt mij deze ziekte toegezonden : uw wil geschiede. Ik zal al de dagen mijns levens voor U overdenken in de bitterheid mijns harten.

Gij zijt regtvaardig, Heer! al uwe oordeelen zijn regtvaardig, al uwe wegen zijn barmhartigheid en waarheid. Wees mij gedachtig; neem geene wraak over mijne zonden; gedenk niet aan mijne boosheden.

Heer! handel met mij naar uwen wil; gebied dat mijn geest in vrede ontvangen worde; want het is mij beter te sterven dan te leven.

Ik weet dat mijn Verlosser leeft, dat ik ten jongste dage zal verrijzen, en dat ik mijnen Verlosser in dit ligchaam zal zien. Deze hoop is in mijnen boezem weggelegd.

Ik vrees te sterven, omdat ik nog niet

bereid ben; maar ach! zal het mij beter zijn te leven, daar ik zoo weinig in deugden vorder? Mijn God! ik verlaat mij op uwe barmhartigheid.

GEBED NA HET HERSTEL DER GEZONDHEID.

Ik loof U, Heer, God van Israël! ik dank U voor de ziekte, welke Gij mij hebt toegezonden, en voor de gezondheid, welke Gij mij wedergegeven hebt. Gij hebt U mijner ontfermd. O, dat ik U nu volmaakter loofde! Geef dat ik U het offer van uwen lof en mijne gezondheid te allen dage in dankbaarheid opdrage. Ik had den dood verdiend, en moest op denzelfden dag, toen ik één uwer geboden schond, gestorven zijn. Gij hebt uw vonnis uitgesteld, en mijne dagen verlengd, om die tot uwe verheerlijking en mijne zaligheid te besteden. Gij begeerdet den dood des zondaars niet, maar dat hij zich zoude bekeeren en leven. Gij hebt mij niet geslagen dan om mij te genezen; het was U genoeg mij te vermanen, dat mijn leven U toebehoort, en dat ik mijne genegenheid van het leven moest aftrekken, mij tot den dood bereiden, en tot U wederkeeren door eene opregte boetvaardigheid. Neem nu, o Heer! het overige van mijn ellendig leven aan. Neem voor de jaren

die vervlogen zijn, het leedwezen, de schaamte en het zuchten van een berouwhebbend hart aan. Zegen en neem het voornemen aan, hetwelk ik in uwe tegenwoordigheid vorm, van voordeel uit mijne ziekte te trekken, en mijne gezondheid tot uwe dienst te besteden. Op het voorbeeld van hem, die onder velen alléén zich voor de voeten van mijnen Jesus nederwierp, kom ik mij voor U vertoonen, om U mijne dankbaarheid te betuigen. O geef mij de genade, om het voornemen, dat Gij mij ingestort hebt, uit te voeren. Doe mij voortaan een leven, dat zoo broos is, verachten, om alleen voor de eeuwigheid mijne zorgen te besteden. Amen.

GEBED VOOR EEN ZIEKEN.

Heer! hij dien Gij lief hebt, is krank. O geef dat zijne ziekte niet doodelijk zij, maar diene tot uwe glorie en zijne heiligmaking. Ik geloof dat Gij de Christus zijt, de Zoon van den levenden God, die in deze wereld gekomen zijt. Ik geloof dat Gij de verrijzenis en het leven zijt; dat degene die in U gelooft, leven zal, schoon hij dood is, en dat allen die leven en in U gelooven, nimmer zullen sterven. Ik geloof, Heer! ondersteun mijn zwak geloof. Gij hebt zoo vele zieken in uw sterfelijk leven genezen ten verzoeke

TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD, ENZ. 191

dergenen, die hen tot U bragten. Ik beken dat ik niet waardig ben mij voor U te vertoonen, of dat Gij eenigzins acht op mijn gebed zoudt geven. Ik weet dat het brood der kinderen niet voor de honden moet geworpen worden; doch ook deze eten wel van de brokjes, die van des Heeren tafel vallen. Indien Gij wilt, kunt Gij hem genezen, voor wien ik bid; zeg slechts één woord, en hij zal gezond zijn. Dat deze ligchamelijke ziekte verstrekke tot genezing zijner ziel, en tot onze onderwijzing. Geef hem geduld, en ons de liefde. Verhoor hem in den dag zijner verdrukking; behoed hem, en gun ons, dat wij met hem hier beneden U in uwen heiligen tempel nog loven, en in alle eeuwigheid zegenen in den hemel.

TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD VAN EENEN
VRIEND OF EENER VRIENDIN.

Mijn vriend is niet meer! Gij, o Heer, hebt hem van mijne zijde weggenomen! Ach! hoe diep is mijn hart gewond; hoe zeer treft mij dit verlies! Zij zijn voorbij, die aangename uren, welke wij in een-dragt, in liefde en vriendschap beleefden. Ik zal nu geen troost, geen raad, geen vriendschappelijke onderhouding meer in zijnen omgang genieten. Ach Heer! wat is dit leven, hoe vergankelijk zijn

alle vreugden en zaligheden der aarde! Ook de onschuldige vreugden der zuiverste liefde en vriendschap nemen een einde, en worden menigmaal midden in haar zaligste genot gestoort en weggenomen; maar bij U, o Heer! is onverstoorbare vreugde en zaligheid. En tot deze zaligheid hebt Gij hem, mijnen vriend, reeds opgenomen. O, dit hoop ik ten minste; en deze gedachte, welke mij uwe heilige godsdienst leert, is alleen in staat om mij te troosten: hij is bij U, hij geniet reeds die rust en zaligheid, welke Gij aan uwe getrouwe dienaars beloofd hebt. Heer! dit geloof, deze hoop alleen kan en zal mij troosten. Maar welligt zal ik hem ook dra volgen; en als ik mijn leven naar uw heilig welbehagen ten einde breng, zult Gij mij ook opnemen in die zalige vreugde, welke Gij voor de uwen bereid hebt. Dan zal ik U en al mijne geliefden, die mij voorgegaan zijn, en ook den geliefden vriend wederzien, om wiens verlies ik thans treur en ween. Dan zal mijne droefheid in vreugde veranderd worden. Ja, ik zal hem dan wederzien en nimmer weder van hem gescheiden worden. Dan zullen wij te zamen en in gezelschap van alle goeden voor U in uwe liefde wandelen, en die zaligheid genieten, welke Gij, o Heer!

ons door uwe heilige godsdienst hebt beloofd, die hier geen oeg gezien, geen oor gehoord, en geen hart ondervonden heeft, en die Gij dengenen bereid hebt, welke U beminnen. O Heer! hoe goddelijk is die geruststellende troost, welken ons uwe godsdienst geeft! Bewaar mij steeds in dezelve en laat er mij waardig in wandelen, opdat ik hier in dit leven hare vertroostingën steeds ondervinde, en ginds in het toekomende aan hare beloofde beëlooningën deelachtig worde. Amen.

Troostgebed bij den dood van geliefde Ouders.

Tot wien zal ik mij wenden bij het droevig verlies, dat ons getroffen heeft, dan tot U, mijn Heer en God! Gij hebt mij den geliefden vader (de geliefde moeder) ontnomen. Ach, hoe treft, hoe griet zulk een dood de harten der kinderen! Ons is de geliefde vader (dierbare moeder) ontnomen, die slechts aan ons welzijn zijne (hare) krachten en zijn (haar) leven beësteedde, die met wijsheid en liefde onze opvoeding bevorderde. Ach, de geliefde is niet meer! Wat kan ons troosten, o God, indien Gij ons niet troost? Doch uwe heilige godsdienst, welke Gij ons hebt gegeven, moet ons troosten en versterken, om dezen slag uit te houden, die

ons van uwe hand is toegebracht. Hij komt van U, o God! en wat Gij doet is regt en welgedaan, al zien wij het ook niet in. Gij hebt voor elk mensch het getal zijner jaren bestemd, na verloop van welke Gij hem in het beter leven roept. Daartoe hebt Gij ook onzen geliefden vader (onze dierbare moeder) opgeroepen, nadat hij (zij) het eindperk had bereikt, dat Gij hem (haar) gesteld hebt. Daar wilt Gij hem (haar) thans beloonen voor alle zijne (hare) beroeps- en ouderpligten, die hij (zij) met zoo veel getrouwheid vervuld heeft. Ja, Heer! hij (zij) is bij U; deze gedaechte alleen kan mij troosten. Hij (zij) is bij U, daarvoor staat mij uwe heilige godsdienst borg, en zijn (haar) goed christelijk leven, naar het voorschrift dezer heilige godsdienst. Maar mogt hij (zij) nog om kleine fouten teruggehouden worden, en in de plaats der zuivering nog moeten verwijlen, ach, Heer! dan smee ik, om uwer heilige barmhartigheid en liefdewille, delg weldra de vlekken uit, welke zijne (hare) ziel nog aankleven, ten einde hij (zij) U, den Reinsten en Heiligesten, weldra aanschouwen en in uwe eeuwige vreugde ingaan moge. vertroost en ondersteun nu ook, o God! mij en de mijnen, dat wij ons in dit sterfgeval christelijk schikken. Wees Gij onze Vader, die

ons bij alle voorvallen en omstandigheden bestuurt, en ons door zijnen bijstand en zijne genade beschermt, ten einde wij in alle aangelegenheden der ziel en des lichaams U steeds vreezen en beminnen, en aan het einde van ons leven hier op aarde, in uw rijk ons allen wederzien, en bij U ons eeuwig verheugen mogen. Amen.

Troostgebed voor Ouders bij den dood
van hun geliefd Kind.

In het diepste gevoel mijner smart kom ik tot U, o God! om voor U te klagen en te weenen. Waarom ontnemt Gij mij toch, o Heer! den geliefden zoon (de geliefde dochter) die de vreugde mijns levens, en de hoop mijns aanstaanden ouderdoms was? Waarom moest hij (zij) zoo vroeg in den bloei des levens reeds een offer des doods worden? Ach! hoe hebt Gij alle vader- (moeder-) vreugden op eenmaal in leed en droefheid veranderd! Hoe hard beproeft en tuchtigt Gij den vader, (de moeder) wien Gij door eenen vroegen dood een geliefd kind ontnemt! Doch wie durft U vragen? Wie durft met U twisten? Wij zijn trouwens alleen aan uwe magt onderworpen, en kunnen niet inzien, welke inzichten en redenen Gij hebt bij alles wat Gij doet. Regtvaardig, goed en heilig zijn zij altijd,

gelijk Gij zelf regtvaardig, goed en heilig zijt; dit leert ons uwe heilige godsdienst. En ach! daarin alleen kan ik eenige leening mijner smart vinden, als ik er aan denk; als ik denk: Gij zult toch wel uwe goede oogmerken hebben, waarom Gij den kleinen onschuldigen zoo vroeg hebt weggenomen. Voorzaagt Gij welligt, dat hij niet zoo onschuldig en goed gebleven ware, indien hij een' hooger en ouderdom bereikt hadde? dat hij dan onze hoop niet vervuld hadde, en onze vreugde niet gebleven ware? Ach, Heer! indien dit zoo ware, dan zou het immers goedheid, ja eene ware weldaad van U zijn, dat Gij hem in zijne onschuld tot U hebt genomen, en ik zou er U immers voor moeten danken en prijzen. Of voorzaagt Gij misschien, dat zijne toekomende dagen geene gelukkige dagen zijn zouden? dat hij door een of ander ongeval of ongeluk slechts leed en droefheid op aarde beleven zoude? Ach, Heer! alsdan zou het alweder eene weldaad van U zijn, dat Gij hem door eenen vroegen dood voor grooter lijden hebt bewaard. Nogtans, welke uwe oogmerken en redenen ook zijn mogen, zij zijn heilig en regtvaardig; want Gij zijt heilig, regtvaardig, wijs en goedertieren in alle uwe beschikkingen. En wat mij meer dan alles gerust stelt en

troost geeft, is de gedachte: Heer! hij is bij U, wien zijne ziel zoo teederlijk beminde; hij is bij den Vader in den hemel. O daar zal hij het wèl hebben! — Zelfs het grootste geluk op aarde, dat hij naar onze meening hier zou kunnen genieten, is immers maar eene schaduw en niets te achten bij die zaligheid, welke hij bij U, o God en Vader! in uw huis geniet, en eeuwig genieten zal. Daarom zal zich dan ook mijn hart gerust stellen, en zich gewillig onderwerpen aan de beschikkingen des Allerhoogsten. Wees Gij maar verder mijn troost en mijne hoop, o God! en bewaar mij op uwe wegen, dan zal ik ook weldra, na mijnen volbragten levensloop, van U opgenomen worden, en mijn geliefd kind, en alle geliefden die mij zijn voorgegaan, daar wederzien, en mij bij U en in U met hen eeuwig verheugen. Amen.

OVERWEGINGEN , GEVOELENS EN GEBEDEN ,

ter gelegenheid van het afsterven van
personen die ons dierbaar zijn.

Ik heb God gezocht op den dag mijner verdrukking, en ik heb gedurende den nacht mijne handen tot Hem opgeheven; en ik ben te leur gesteld geweest in de hoop, welke ik gekoesterd heb, dat hij door mijne rampen bewogen zou zijn geweest.

Ps. LXXVI. 3.

I.

DROEFHEID, ONDERWERPING.

ô Jesus! vertrooster der lijdenden! werp eenen medelijdenden blik op uw bedrukt kind; de droefheid is als een vloed op mij komen nederstorten; het gewigt des ongeluks doet mij als gebukt gaan; er blijven mij slechts mijne oogen over om tranen te storten. Helaas! hij (zij) is niet meer bij mij; hij (zij) is voor mij niet meer op aarde, dien (die) ik als mij zelve beminde, dien (die) ik lief had, gelijk eene teedere moeder de vrucht van haren schoot bemint. Tot wien zal ik mijne toevlugt nemen, om eenige verligting te erlangen in de grievende smart, welke mij drukt? Wie zal in mijne verdrukking medelijden met mij hebben? Gij alleen, o

Jesus! Ja, Gij alleen; want Gij kent de geheele grootheid van mijn hartzeer; Gij, die voor mij, toen Gij den kelk der smarten wildet drinken, op het graf van uwen vriend Lazarus ook tranen gestort hebt. Stort dan in vrijheid tranen, o mijne ziel! Jesus laat u toe te weenen, Hij deelt in uw ongeluk. Helaas, wreede dood! waarom hebt Gij mij dien teederen vriend (teedere vriendin) ontrukkt, die ten minste eenige bloemen op het doornig pad mijner ballingschap strooide; dien vriend (die vriendin), die mij een beschermer (eene beschermster) was, een schat, welken ik van Gods goedheid genoot; dien vriend (die vriendin), die met nog meer drift in mijne smarten dan in mijne vreugde deelde, en wiens leven mij dierbaarder was dan het mijne. Stroomt, stroomt vrij, tranen mijner droefheid; bevochtigt dezen heiligen grond, die de stofelijke overblijfselen van mijn' boezemvriend (vriendin) bedekt, desgenen, die de wellust van mijn leven was. O Jesus! heb medelijden met mij in de verlatenheid, waarin ik mij bevind. Liefderijke Geneesheer! heel de diepe wond, die mijn hart doet bloeden. Ach, algoede God! Gij die op deze aarde zoo vol medelijden waart met al de ongelukkigen, o Jesus! ja Gij zult deernis met mijne droefheid hebben, want

Gij zijt het zelf, die mij den slag hebt toegebracht die mij drukt; ja indien Gij het geweld hadt, zouden mijne tranen niet vloeijen; uwe slagen zouden mij niet getroffen hebben, noch datgene, wat mij het dierbaarste op aarde is. Nogtans klaag ik niet, want ik ben een zondaar, die de minste uwer gunsten niet verdien; ik mor niet, maar ik loos zuchten; laat U door mijn gejammer bewegen: zuchtende kus ik steeds uwe vaderlijke hand, dan zelfs, wanneer zij zich bezwaart; ik leg het hoofd neder op het altaar der offerande, en aanbid uwe altoos billijke schikkingen, dan zelfs, wanneer zij aan de natuur het hardste toeschijuen; vermeerder mijne onderwerping. Gij hadt mij dien teederen vriend (vriendin) gegeven, Gij hebt mij dien ontnomen, Gij weet waarom; uw heilige wil zij geloofd! Daar ik van U het goed, dat mijn hart verheugde, ontvangen heb, is het billijk, dat ik van uwe hand ook de beproeving aanvaarde, waarmede Gij goedvindt hetzelve nu te overladen. Och! hoe beminnelijk zijt Gij, zelfs tot in uwe strengheden, wijl Gij mijn snikken nog verdraagt, zonder daardoor beleedigd te worden, en de smartende opoffering, welke Gij mij oplegt, en waaraan ik mij niet zou kunnen onttrekken, nog voor mijne boetpleging gelieft aan te nemen!

II.

GELOOF, HOOP.

ô Godsdienst van mijnen Zaligmaker! gelukkig de mensch die aan uwe vertroostende stem gehoor geeft! Kan men vijand genoeg zijn van zich zelven, om u te verstooten, o gij, onze beste, onze alleen ware Vriendin in druk en lijden! Indien ons hart gewond is, kunt gij alléén er den balsem der teederheid en hoop in gieten. O minnende Moeder! gij bemoedigt uwe neêrslagtige kinderen: gij doet ons, op het einde onzer rampen, op deze aarde de gelukzalige eeuwigheid in het verschiet zien, die onze tranen zal op droogen. Dank zij U, o Jesus! o mijn Zaligmaker! van mij, bij voorkeur boven zoo vele anderen, kind uwer Kerk gemaakt te hebben, en van geloof te hebben ingeboezemd voor de woorden des levens, welke uwe liefde haar ingeeft, om onze zielen, onder de vervloeking dezer aarde zuchtende, op te beuren en te verligten. Helaas! wat zou er van mij in mijnen druk geworden, indien ik voor alle vertroosting, niets had dan de magtelooze woorden eener dorre filozofie, die wijsbegeerte zonder geloof, van de dwaze kinderen dezer eeuw? Zwijg dan, ligtzinnige

wereld! gij doet niets dan de wonden van het hart verergeren. O Jesus, mijn zoo goede Meester, mijn teedere Vader! ik wil slechts U voor trooster hebben, want Gij alleen spreekt genezende woorden uit. Zwijg, wereld, die niet dan u zelve zoekt, gij, die ons van uwen boezem verstoot, zoodra onze lippen weigerachtig zijn aan het vreugdegejuich, hetwelk gij van ons vordert. Alzoo verstiet gij de ongelukkigen van Israël, die de boorden van den Euphrates met hunne tranen besproeiden, wanneer zij aan het geluk dachten, hetwelk zij in Sion gesmaakt hadden. O meêdoogende Jesus, die uwe beminnelijke godsdienst zendt om mijne smarten te leenigen: ontvang de hulde mijner erkentenis. „Gij weent, — zegt gij door hare moederlijke stem — tot mij, maar weet, mijn kind, dat eens, en weldra, uwe tranen in vreugdegezangen zullen veranderen: zie hier de hoop eener eeuwige vereeniging, om het ledige aan te vullen, hetwelk ik in mijne wijsheid gelaten heb; want *ik ben de verrijzenis en het leven.*” O Jesus! ja ik geloof in uw onfeilbaar woord; ik geloof, dat de oogen van mijnen vriend (vriendin) en de mijne eens op nieuw zullen geopend worden, en dat wij onzen goddelijken Verlosser te zamen, met onze eigene oogen, in ons eigen vleesch, zullen aanschouwen.

Ver
die
troo
me
het
mij
dee
we
ge
is
we
de
ze
m
o
in
G
h
t
n
h

Vertroostende gedachte , goddelijke balsem , die de wonde van mijn hart verzacht ! Vertroostende , hemelsche hoop ! Deze aarde , met mijne tranen bevochtigd , bedekt slechts het sterfelijk overblijfsel van het voorwerp mijner liefde ; zijne (hare) ziel , dit edeler deel van hem (haar) zelven , is in uwen schoot wedergekeerd , almogende God ! die haar geschapen hebt , en ik durf het hopen , het is om aldaar de belooning te ontvangen , welke Gij aan het geloof en aan de werken des geloofs beloofd hebt ; en de aarde zelve zal eens de overwinning des doods moeten wedergeven . Gij zult ons alsdan op nieuw vereenigen , zonder dat wij nog immer eene scheiding zullen ondergaan . Gij zelf , o Jesus ! stort deze hoop in mijn hart : verwezenlijk deze zoete verwachting , mijn eenige troost in de smart die mij drukt , en die mijne oogen in eene bron van tranen verandert .

III.

L I E F D E .

Ja , liefdevolle Verlosser ! verwezenlijk deze vertroostende hoop , welker oorsprong Gij zelf zijt , door van nu af de ziel van dien vriend (vriendin) , van welken Gij mij gescheiden hebt , den kus van uwen eeuwigen vrede te geven . Indien ik U aanroep als

zijnen (haren) Regter, smeeik ik U ook als
zijnen (haren) Zaligmaker. Ach! geef voor
die ziel geen gehoor, dan aan de stem van het
bloed, hetwelk Gij voor hare zaligheid ver-
goten hebt. Misschien heeft zij al te zeer aan
de wereld gehecht, hare aan uw Evangelie
tegenstijdige grondstellingen niet altoos
genoeg verworpen; daar zij te weinig ijver
voor uwe verheerlijking had, heeft zij mis-
schien hare hartstogten te lafhartiglijk be-
streden, en U mogelijk met geen genoeg-
zaam gezag over haar hart doen heerschen;
maar zij heeft toch steeds het geloof be-
houden, en Gij hebt gezegd, dat *hij, die*
in U gelooft, ook na zijnen dood zal leven.
Zij heeft de verheerlijking van uwen naam
behartigd, zij heeft uwe Kerk bemind, zij
heeft hare broeders gesticht, zoo niet altoos
door hare geheele getrouwheid aan uwe
wet, ten minste door de gevoelens harer
boetvaardigheid. O Jesus! o Zaligmaker,
wiens barmhartigheid eindeloos is, neen!
uwe liefde tot ons allen, uwe wonden,
uw bloed, alles doet mij hopen, dat Gij
haar niet verworpen hebt met de godde-
loozen, die U niet gekend hebben, of die,
U kennende, uwe oneindige Majesteit heb-
ben durven trotseren. Ach! gelief de dwa-
lingen harer jeugd, en de fouten, waarin
de noodlottige neiging tot het kwaad,
welke ons overblijft uit het ongeluk van

in zonden geboren te zijn, haar heeft doen vallen, uit te wisschen : gedenk slechts de boetvaardigheid, welke zij over hare zonden gepoogd heeft te doen, of liever aanschouw, in haar voordeel, degene, welke uwe liefde tot ons, U bewogen heeft voor al de ongeregtigheden der wereld te doen; en vul, door de eindelooze verdiensten der uwe, de onvolmaaktheid der hare aan, opdat Gij haar van nu af moget ontvangen in het rijk, hetwelk Gij voor uwe getrouwe leerlingen bereid hebt; en deze beenderen, geliefde overblijfsels van uwen tempel, welke onze tranen, onze liefde, maar ook ons geloof en hoop aan de aarde, als een geheiligd pand, tot de algemeene verrijzenis, komen toebetrouwen, eens met een verheerlijkt en onbederfelijk vleesch moget bekleeden.

Maak echter ook, o mijn Zaligmaker! dat mijne getrouwheid aan uwe genade, van nu af, zoodanig zij, dat uwe heiligheid mij alsdan, in uwen schoot, den vriend (vriendin) moge doen wedervinden, wiens (wier) gemis mijn gezucht asperst: maak dat ik, na eens met hem (haar) in het hemelsch vaderland vereenigd te zijn, alwaar uwe vaderlijke hand voor altoos de tranen afdroogt, de onuitsprekelijke vreugde moge genieten, van eeuwig met hem, (haar) in het gezelschap uwer Engelen en Heiligen,

uwe eindelooze barmhartigheden te zingen, en uwe edelmoedigheid in diegenen te beloonen, welke uit liefde tot U, met gelatenheid, de kruisen en beproevingen van hier beneden zullen gedragen hebben.

GEBEDEN

bij Zieken en Stervenden.

Gebod bij het begin der ziekte.

Tot wien zal ik mijne toevlugt nemen, dan alleen tot U, o mijn God! want Gij alleen zijt het, die mij troosten en helpen kunt; en Gij zijt het, die mij uitnoodigt, om tot U mijne toevlugt te nemen in elken nood. Roep mij aan, zegt Gij in uw woord tot ons, roep mij aan in den nood, en ik zal u verhooren. Ik neem derhalve in mijne ziekte met vertrouwen tot U mijne toevlugt, en roep U aan om troost en hulp. Ach, Heer! Gij weet en kent mijn lijden, want het komt van U. Wilt Gij mij door deze ziekte bedroeven, of wilt Gij mij mijn naderend einde aankondigen? Wat voor oogmerken Gij ook moogt hebben, o God! alle uwe raadsbesluiten zijn regtvaardig, zijn goed en heilig. Onder-

steun mij slechts, dat ik mij daarbij naar uw heilig welbehagen gedrage. Verleen mij geduld, o Heer! en onderwerping aan uwen wil. vertroost mijne ziel, en verlicht door uwe genade de smarten der ziekte die Gij mij oplegt, ten einde ik dezelve tot uwe eer, tot mijn heil en tot stichting mijner medemenschen, die mij omringen, moge doorstaan. Met vertrouwen op uwe magt en goedheid wil ik alle middelen gebruiken, die Gij tot genezing der ziekte in de natuur gelegd hebt. Geef, o Heer, indien het U alzoo behaagt en het mij ten beste strekt, daartoe uwen zegen en uw gedijen, en ik zal U na wederherstelde gezondheid daarvoor danken en uwen naam loven. Amen.

Gebod bij toenemende ziekte.

ô Heer! Gij vertoeft met uwe hulp; de smarten mijner ziekte vermeederen, het gevaar neemt toe. Laat mij, o Heer! inzien, wat ten beste dient. Gij zijt wellicht deze aankomst nabij, en wilt mij uit dit aardse leven oproepen. Ik ben uw dienaar, Heer! indien Gij het alzoo besloten hebt, wil ik mij gaarne aan uwen wil onderwerpen. Maar laat mij dan toch eerst nog eenmaal over mijn zondig leven treuren. O Heer! ik heb dikwijls en menig-

maal voor U gezondigd; ik moest U met veel grooteren ijver gediend hebben, en heb het niet gedaan. Ach! hoe zeer berouwt het mij thans, dat ik zoo laauw en onverschillig was in uwe dienst, dat ik U zoo dikmaals door zonden veracht en beleedigd heb. Ik heb dezelve, wel is waar, volgens uwe heilige voorschriften afgeboet, en hoop, dat Gij ze mij vergeven hebt; doch ik smeeke U nog altoos meer om vergiffenis. Wasch mij toch meer en meer van mijne misdaden, en zuiver mij van mijne zonden. Want ik erken mijne misdaden, en mijne zonden zweven mij steeds voor den geest: voor U alleen heb ik gezondigd en kwaad bedreven. Doch bij U is barmhartigheid, en mijne ziel hoopt op uwe goedheid. Verleen mij nu uwe genade, en ik zal mij door geene zonde ooit weder van U laten scheiden. Help en versterk mijne ziel; opdat ik mij met geheel mijn hart aan U verbind, en in het geloof, in de hoop, en in de liefde tot aan het einde volharde. Amen.

LITANIE TOT JESUS,
TEN GEBRUIKE DER ZIEKEN, GETROKKEN
UIT DE HEILIGE SCHRIFTUUR.

Jesus Christus, ontferm U onzer.
God, boven alles gezegend in eeuwig-
heid, *Rom. 9.*

Mijn Heer en mijn God, *Joan. 20.*
Eenige Middelaar tusschen God en de
mensen, *I. Thimoth. 2.*

Zaligmaker der wereld, *Luc. 2.*
Geveren voltrekker des geloofs. *Hebr. 12.*

In wiens naam alle knieën moeten
gebogen worden, zoo van die in
den hemel, op de aarde als onder
de aarde zijn, *Phil. 2.*

Die in deze wereld zijt gekomen om de
zondaars zalig te maken, *I. Thimoth.*

Die geofferd zijt, omdat Gij zelf het
gewild hebt, *Isai. 53.*

Die ons hebt lief gehad, en ons in
uw bloed van onze zonden afge-
wasschen hebt, *Apoc. 1.*

Die uw leven voor ons ten beste ge-
geven hebt, *I. Joan. 3.*

Heer van leven en dood, *Sap. 16.*

Die op de aarde zijt gekomen om aan
de gevangenen de verlossing en aan

Ontferm U onzer.

de lijdenden vertroosting aan te kondigen, *Isai.* 16. ontferm U onzer.

Die den ouden Simeon, nadat Gij hem door uw aanschouwen getroost hadt, in vrede uit deze wereld hebt laten gaan, *Luc.* 2.

Die eenen acht-en-dertigjarigen kranken bij het waterbad genezen hebt, *Joan.* 5.

Die aan eenen lammen de gezondheid weder geschonken en hem ten zelfden tijde zijne zonden vergeven hebt, *Luc.* 5.

Die de schoonmoeder van Petrus van de koorts genezen hebt, *Luc.* 4.

Die aan de lammen den gang, aan de blinden het gezigt, aan de dooven het gehoor, en aan de stommen de spraak hebt verleend, *Luc.* 18. *Matth.* 9. *Marc.* 7.

Die eene bedrukte weduwe getroost hebt, met haren zoon, die men reeds dood naar het graf droeg, tot het leven op te wekken, *Luc.* 7.

Die Maria en Martha getroost hebt, over den dood van haren broeder Lazarus, en hem uit het graf hebt doen oprijzen, waarin hij reeds vier dagen gelegen had, *Joan.* 11.

Man vol smarten, die onze krankheden op U genomen en onze smarten

Ontferm U onzer.

- gedragen hebt, *Isai. 53.* ontferm U onzer.
 Die ons uw lijden tot voorbeeld hebt
 gesteld, opdat wij uwe voetstappen
 zouden navolgen, *I. Petr. 2.*
 Die straft en kastijdt degenen, die Gij
 lief hebt, *Apoc. 3.*
 Die de tranen van de oogen uwer uit-
 verkoornen afdroogt, *Apoc. 7.*
 Die aan het kruis hangende, den goe-
 den moordenaar in genade ontvan-
 gen hebt, *Luc. 23.*
 Die met stervende lippen uwen Vader
 gebeden hebt, voor degenen die U
 kruisten, *Luc. 18.*
 Die dengenen, die het gebied des doods
 bezat, door uwen dood hebt over-
 wonnen, *Hebr. 2.*
 Die om onze zonden zijt overgeleverd,
 en om onze regtvaardigmaking van
 den dood zijt opgestaan, *Rom. 4.*
 Die ons eens door uw almachtig woord
 van den dood zult opwekken, *Joun. 5.*
 Van de smarten der ziekte, verlos ons,
 Jesus.
 Van alle zonden, verlos ons, Jesus.
 Van alle helse aanvechting, verlos ons,
 Jesus.
 Van mismoebigheid en wanhoop, verlos
 ons, Jesus.
 Van vermetel betrouwen en zondige ge-
 rustheid, verlos ons, Jesus.

Van een onrustig en angstig geweten,
verlos ons, Jesus.

Van onverduldig klagen,

Van den eeuwigen dood,

Door de smarten, die Gij reeds in uwe
besnijdenis onderstondt, *Luc. 2.*

Door de doodsangsten, die U in den
hof der Olijven, bij het naderen van
uw lijden, bevingen, *Luc. 22.*

Door de prangende droefheid aan het
kruis, bij het gevoelen uwer ver-
latenheid, *Matth. 27.*

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat wij op de aarde als vreemdelin-
gen mogen leven, die gedurig naar
hun hemelsch vaderland trachten,
Ps. 38.

Dat het lijden van dezen tijd, dat
kort en ligt is, in ons een eeuwig-
durend gewigt van glorie uitwerke,
II. Cor. 4.

Dat wij al wat ons overkomt gewillig
aannemen, en in lijden verduuldig
mogen wezen, *Eccl. 2.*

Dat wij in ons lijden ons geene onbe-
tamelijke woorden tegen U toelaten,
Job. 1.

Dat wij, gelijk wij het goede uit uwe
hand ontvangen, alzoo ook het kwade
verduuldig mogen verdragen, *Job. 2.*

Dat wij deze dagen van zaligheid niet

Verlos ons, Jesus.

Wij bidden U, verhoor ons.

veronachtzamen, *II. Cor.* 6. wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons een vurig verlangen wilt instorten, om ontbonden en met U te zijn, *Phil.* 1.

Dat Gij U gewaardigt ons op het bed onzer smarten te hulp te komen, *Psaln* 40.

Dat door onze liefde tot U, ons tegenwoordig lijden ons tot voordeel moge strekken, *Rom.* 8.

Dat wij door waken en bidden, ons bereid mogen houden op uwe komst, o Zoon des menschen, *Matth.* 25.

Dat geene bitterheid, geene smart, geen dood bekwaam zij, ons van uwe liefde te scheiden, *Rom.* 8.

Dat Gij alleen ons leven moogt zijn en het sterven eene winst, *Phil.* 1.

Dat wij met den bijstand uwer genade tot het einde toe volhardende, zalig worden, *Matth.* 10.

Dat wij den dood der regtvaardigen sterven, *Num.* 33.

Dat gelijk wij allen in Adam sterven, wij alzoo door U, en bij U in eeuwigheid mogen leven, *I. Corinth.* 15.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons.

Wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

G E B E D.

Goddelijke Verlosser! ik smEEK U, door de liefde waarmede Gij onze krankheden op U genomen en onze smarten gedragen hebt; geef dat ik deze ziekte, welke Gij mij hebt laten toekomen, met onderwerping aan uwen allerheiligsten wil uit uwe hand aanneme. Doe mij nu, door het gebruik der noodige middelen, mijne herstelling met betrouwen van U afwachten. Maak dat het ziekbed mij eene oefenschool van verdiensten voor de eeuwigheid bezorge.

Is het uw wil, Heer van leven en dood, dat ik door de hevigheid dezer ziekte bezwijke, laat mij dan voor mijn sterven nog eens, met volkomen verstand, uw goddelijk vleesch en bloed als een versterkend voedsel tot de reis naar de eeuwigheid, waardiglijk ontvangen; en neem mijne ziel, met de laatste heilige Sakramenten uwer Kerk voorzien, in genade tot U. Amen.

PSALM IN LIJDEN.

Hier lig ik, o Heer! voor U neder in het stof — een zware last drukt mij op het hart.

Geen menschelijk hart heeft zich voor mij geopend om mijne klagten op te nemen; en al had ook een mensch met mij medelijden, hij zoude mij niet kunnen helpen.

Gelijk een kind tot zijne moeder, zoo vlugt ik tot U, mijn God! — het werk uwer handen wijst Gij niet af!

Ik heb mijne kamer gesloten, om met U alleen te zijn; Gij zijt wel overal tegenwoordig; maar hier is het mij, als hadde ik U na lang zoeken gevonden.

Vader! o Vader! ik kan thans niet anders dan weenen — mijn hart spreekt met U — Gij weet wat mij bezwaart, zonder dat ik het U behoef te melden.

Gij alleen ziet tot in mijn hart, waarin zij niet zien kunnen die mij kwellen; Gij alleen kunt mij troosten en mijn krank harte bedaren.

Gij zijt magtig genoeg om mij uit den nood te redden, waarin Gij mij liet komen; doch uw wil geschiede! — Gij weet, wat mij dienstig is.

Gij hebt zelfs uw eigen Zoon, in wien

Gij uw welbehagen hadt, niet gespaard: —
Hij dronk den kelk des lijdens tot op den
bodem uit.

Zoo konde Hij alleen zijn geliefd volk
de vrijheid koopen, zoo alleen zegevie-
rend zijne heerlijkheid binnen gaan.

ô Gij, de onschuld zelve: Jesus Christus!
Gij zweeft aan het kruis mij aanhoudend
voor den geest — aan uwen bloedigen
dood heeft zich mijne arme ziel gewijd.

Onschuldiger dan Gij werd nooit eenig
sterveling gevonden, onschuldiger kan ik
niet lijden; en al mijn lijden komt het
uwe in het minst niet nabij.

Stil en weldadig wandelt Gij daar henen:
en zij, die Gij vol medelijden verdroegt,
hebben U aan het kruis geslagen!

Ach, ach! hoe durf ik dan nog klagen,
en mij een' leerling van dezen Jesus noe-
men?

Ach! dat uw kruis mij mijne zonden
niet te binnen brengt, en als een bliksem
mijne ziel niet treft!

Neen, neen! ik wil nooit meer klagen
— ik wil lijden en verstommen, gelijk
een worm, dien men met voeten treedt.

Gij moogt vrij op mij los stormen, gij
vijanden van mijne eer, van mijn leven!
ik ben bedekt met het schild des kruises,
waaraan mijn Heiland eens stierf.

Ik wil, gelijk Hij, in lijden volharden,

om zoo als Hij, door verdrukking eens te zegevieren.

Weten zullen het de menschen, dat zij dengenen niet beschadigen knnnen, wien de regterhand des Heeren beschermt.

Doch Gij, o God! vergeef hun het kwade, dat zij mij doen. — Gaarne geeft ik hun het eerste de hand, en ben ik tot den kus des vredes hartelijk bereid.

Gij weet uit het kwade het goede te trekken. — Nuttig is de vervolging — zij maakt nederig, zuivert en beproeft.

Zij maakt ons onzen Heer en Meester gelijkvormig, en ten laatste voert zij ons in zijne heerlijkheid binnen, aan de regterhand Gods. Amen.

G E B E D

Van eenen berouwhebbenden zondaar, die in zijne ziekte of krankheden, met betrouwen zijne toevlugt tot de eindelooze barmhartigheid van God neemt.

In den naam der allerheiligste Drievuldigheid: God den Vader, onzen Schepper; God den Zoon, ons hoofd en onzen Zaligmaker; God den heiligen Geest, den altoos werkenden oorsprong der heiligheid: door de liefde en de uitstekende gaaf des nieuwen verbonds, welke hij in onze harten stort.

Wat zou er, o mijn God! op het punt

van voor den vreeselijken regterstoel uwer Majesteit te verschijnen, misdadige als ik ben, aan mijne bedrukte ziel overig blijven dan eene verschrikkelijke wanhoop, eeuwige schande en folteringen, indien Gij met mij handelt, zoo als de menigte mijner zonden het verdient? Ja, mijn God! ik ben beschaamd, ik durf mijne oogen niet tot U verheffen; omdat mijne ongeregtigheden op mijn hoofd opeen gestapeld, en mijne zonden vermenigvuldigd en tot den hemel opgeklommen zijn. Hoe spoedig heb ik, helaas! in den schoot uwer Kerk, door de heilzame wateren des doopsels herboren, het bloed der onschuld niet bezoedeld! Ja, mijn God! ik zal mijne ongeregtigheden voor U belijden; ik ben voor U niets, dan een voorwerp van verbolgenheid; ik kan voor mijnen Regter niets tegenwerpen; neen, er blijft mij dan niets overig dan eene verschrikkelijke afwachting van het vonnis en van het brandende vuur, dat uwe vijanden eeuwig moest verslinden.

Maar, o mijn God! het is, omdat mijne ongeregtigheden allergruwelijkst en talloos zijn, en omdat duizende levens, in de werken van de strengste boetvaardigheid doorgebracht, niet in staat zouden zijn om voor de geringste mijner boosheden te voldoen; het is om deze reden, dat Gij U

mijner zult ontfermen; want Gij zijt vol barmhartigheid, en stelt uwen roem in groote boosheden te vergeven; Gij wilt den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en leve; dit is mijne toevlugt, o mijn God! uwe barmhartigheden zijn de beweegreden van mijn betrouwen.

Teedere Vader, die in dit leven uwe kinderen niet kastijdt, dan om hun eene eeuwige barmhartigheid te bewijzen: ik ontvang de ziekte, welke Gij mij hebt overgezonden, als een uitwerksel uwer liefde tot mij. Verleen mij de genade, dat dit laatste uur van mijnen dag tot uwe dienst besteed worde. Het is maar al te waar, dat ik het grootste deel van mijn leven doorgebracht heb zonder iets te doen; maar bitterlijk betreur ik dien tijd, welchen ik, als een blinde, verloren heb: ontferm U mijner, en maak dat de liefde, welke uw heilige Geest op dit oogenblik in mijn hart stort, datgene aanvulle wat mij ontbreekt, dat zij mijn hart zuivere en het door de vlammen der heilige liefde ontsteke. Ongelukkige als ik ben! te laat heb ik begonnen U, o waarheid! onveranderlijke schoonheid! te kennen en te beminnen. Versmaad nogtans niet, o mijn God! dit overschot mijns levens, hetwelk ik U toewijd: dat mijne opoffering hetzelfde volgens U voltrekke, en het U aangenaam zij.

Ik onderwerp mij met gelatenheid aan de gevolgen des doods, aan de duisternissen, aan de verrotting, aan de akeligheid van het graf, aan de ontbinding van mijn ligchaam. Het is billijk, dat dit ligchaam, dat het werktuig van zoo vele misdaden is geweest, ook in de straffen deel hebbe, welke zij verdienen; maar, o zachtmoedige God! maak dat het niet voor altoos zij. Ik weet dat mijn Verlosser leeft, en dat hij, op het einde der tijden, mij uit het stof zal doen verrijzen: en wanneer die ledematen op nieuw met het vel zullen bekleed zijn, dan zal ik hem met eigene oogen in mijn vleesch zien, en ik verhoop het van uwe eindelooze barmhartigheid, ik zal hem zien als Zaligmaker, en niet als eenen vertoornden, en in zijne woede overzoenlijken Regter. Ik koester dit verlangen en deze hoop in mijn hart, alsof reeds alles vervuld ware; en de grondsteen mijner hoop, o mijn God! is het volle vertrouwen, hetwelk ik heb, dat Gij U mijner zult ontfermen, en mijne boetvaardigheid, hoe laat zij ook kome, zult gelieven te aanvaarden.

Eindelijk, mijn God! Gij zijt mijn Vader, en de teederste der vaders. Kan een vader zijn kind vergeten? Toen de verloren zoon, na het vaderlijk huis verlaten, en al zijn geld en goed door slempelij

en losbandigheid verkwest te hebben, met een vermorzeld en verootmoedigd hart tot U wederkeerde, werdt uw vaderhart bewogen; Gij sneldet hem met opene armen te gemoet, om hem te omhelzen; Gij gaaft hem het kleed der onschuld weder, Gij deedt het vette kalf slagten, en wilt, dat een ieder in uwe vreugd zou deelen. Ik ben het, o mijn God! ik ben die verloren zoon; ik heb tegen U gezondigd! ik durf mijne oogen niet opslaan, ik ben niet waardig uw zoon genoemd te worden; maar Gij kunt niet vergeten, dat Gij mijn Vader zijt! ik ben het verdwaalde schaap, ik ben de verlorene en wedergevondene drachma, die al uwe Engelen van vreugden verrukt.

Zie hier, o mijn God! indien uwe gerechtigheid U nog wederhoudt van in mijne nederige bede toe te stemmen, wat in staat is uwen wraaknemenden arm te ontwapenen: het is Jesus Christus, uw eenige Zoon, het zijn zijne verdiensten, het is zijn dierbaar bloed, hetwelk hij voor mij vergoten heeft, dat ik U aanbied; het is door Hem dat ik den vrede met U zal verwerven; door zijn bloed geregtvaardigd, zal ik door hem van uwe verbolgenheid verlost worden; al diegenen, welke, met dit heiligste slagtoffer vereenigd, in U hopen, o mijn God, zullen nimmer

beschaamd worden. Alzoo zal ik mij, met de verdiensten van uwen Zoon gewapend, geheel en zoodanig met zijn bloed bedekt, dat Gij mij niet zoudt kunnen slaan, zonder dat uwe slagen Hem troffen, alzoo zal ik mij met vertrouwen aan den voet uwer vierschaar aanbieden; of liever, Hij zelf zal mij aanbieden, en terwijl Hij U zijne wonden aantoont, zal Hij zeggen: *O mijn Vader! heb medelijden met het kind mijner smarten; vergeef, ter oorzaak van mij.*

Op dit gezigt, o mijn God! zal uw toorn bedaren; het zwaard, dat opgeheven was om mijn misdadig hoofd te treffen, zal in de schede gestoken worden. Gij zult, o mijn God! aan zoo zielroerende, zoo krachtdadige voorwerpen niet kunnen wederstaan. — Ik stel dan al mijn vertrouwen in U, o mijn goddelijke Zaligmaker! eenige Middelaar tussehen God en de menschen. Verberg mij in het diepste van uw barmhartig hart; verdedig zelf mijne zaak, gewis zult Gij aanhoord worden: uw goddelijke Vader zal, ter uwer liefde, al mijne vorige ongeregtigheden gewaardigen te vergeten, Hij zal mijn opregt leedwezen aannemen, en mij nog toelaten om zijne en uwe barmhartigheden, te midden der uitverkoornen, gedurende de eeuwigheid te zingen. Amen.

VOORBEREIDINGS-GEBED TOT ONTVANGING DER
H. H. SAKRAMENTEN.

Uw heilige Geest, o God! verlichte mij, dat ik al mijne zonden regt moge inzien; ontroer mijn hart, dat ik dezelve van ganscher harte verfoeijen en opregt aan den priester belijden moge, en laat mij vergiffenis erlangen: door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

Hier volgt het onderzoek des gewetens.

OPWEKKING TOT BEROUW.

ô God! ik erken dat ik gezondigd heb. Ja, ik heb in mijn leven veel kwaads gedaan; en zelfs, nadat Gij mij de laatste maal door het Sakrament der Biecht vergeven hebt, heb ik alweder voor U gezondigd. Gij hebt mij zoo dikwijls vergeven, en ach! ik heb U echter altoos op nieuw beleedigd. Ach Heer! indien Gij mij naar mijne verdiensten wildet vergelden, dan zou ik slechts straf van U te wachten hebben. Maar Gij zijt goedertieren, genadiglijk en barmhartig; Gij hebt mij zoo menigmaal vergeven, en zult het ook thans doen; dit hoop ik vast van U. Het doet mij maar leed, dat ik eenen zoo goeden God zoo vaak beleedigen konde, die mij altijd zoo zeer bemind, en mij gedurende

mijn geheel leven naar ziel en ligchaam zoo vele en zoo groote weldaden bewezen heeft. Ach, mogt ik U toch maar bemind en steeds getrouw gediend hebben! Mocht ik U, mijn hoogste Goed! toch waardiger bemind en vereerd hebben! Hoe zeer berouwt het mij, dat ik U zoo dikwijls veracht en beleedigd hebt. Vergeef mij toch al mijne zwakheden en zonden, die ik thans opregt verfoei, en die ik nu met een ernstigen wil voornemens ben altoos te vermijden. Ik zal U, indien Gij mijn leven zult rekken, met verdubbelden ijver en trouw voortaan dienen. Doch doe met mij naar uw welbehagen; vergeef mij slechts mijne zonden: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Nu volgt de belijdenis der zonden.

GEBED DES ZIEKEN NA DE BELIJDENIS.

ô God! ik dank U, dat Gij mij nogmaals mijne zonden vergeven hebt door den priester, aan wien Jesus Christus de magt heeft gegeven, om in uwen naam te vergeven. Mijne ziel is nu wel getroost en gerust gesteld, want ik heb bij U genade gevonden. O, bewaar mij nu in deze genade, bewaar mij tot aan mijn levenseinde in uwe vriendschap en liefde. Neem aan, o God en Vader! de boete,

welke de priester mij heeft opgelegd, tot verdere afboeting der verdiende straffen; en neem dan verder als een offer aan alle smarten en kwellingen mijner ziekte. Ik vereenig dezelve met het lijden mijns Verlossers, en smee U, wil dezelve gunstig aannemen tot verdere voldoening en kwijtschelding der tijdelijke straffen. Laat mij, door de verdiensten en voldoening van Jesus Christus voor ons, datgene vergoed worden, wat aan mijne boetdoening ontbreekt. Amen.

VOORBEREIDING TOT DE H. COMMUNIE.

ô God! mijn Heiland Jesus Christus! Gij wilt dan in mijne ziekte tot mij komen! Hoe goedertieren zijt Gij toch jegens ons menschen! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en nu wilt Gij mijne ziel ook versterken door het genot van uw heilig Vleesch en Bloed. Deze spijs zal voor degenen die in U leven en sterven, eene verkwikkende teerspijs zijn op den weg naar de eeuwigheid. Maak mij waardig, o God en Heiland! om uw heilig Ligchaam te ontvangen.

Ik geloof vast, dat mijn Heer en Heiland Jesus Christus in het allerheiligste Sakrament des Altaars waarachtig tegenwoordig is, met Godheid en Menschheid,

met ziel en ligchaam, met vleesch en bloed. Dit geloof ik, o mijn God! omdat uw eeuwige Zoon, onze Heiland, zelf zoo duidelijk gezegd heeft : mijn Vleesch is waarlijk eene spijs en mijn Bloed waarlijk een drank. En bij het laatste Avondmaal nam Jesus het brood, brak het, en gaf het zijnen Leerlingen, zeggende : eet, dit is mijn Ligchaam. Desgelijks nam Hij ook den kelk, en zeide : drinkt, dit is mijn Bloed; en dan beval Hij zijnen Leerlingen hetzelfde te doen; en aan alle Christenen heeft Hij bevolen, om zijn Ligchaam te eten, en zijn Bloed te drinken. Daarom geloof ik vast, dat ik ook het Ligchaam en Bloed mijns Heeren, onder de gedaante van brood verborgen, in het allerheiligste Sakrament ontvange. Versterk mij, o mijn God! in dit geloof.

Mijn Heer en Heiland, Jesus Christus! die U vernedert, om in het allerheiligste Sakrament tot ons te komen, en ook thans in mijne ziekte tot mij wilt komen; o, ik geloof aan U in dit geheimnisvolle Sakrament, en aanbid U in hetzelfde; maar ik wil ook vast op U hopen en vertrouwen. Ik hoop dat Gij U in dit Sakrament met mij zult vereenigen, en mij in uwe genade en liefde bewaren. Gij hebt gezegd : wie mijn Vleesch eet en mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem, die

zal eeuwig leven. Met vaste hoop en onwrikbaar vertrouwen op deze uwe belofte, wensch ik uw heilig Vleesch en Bloed in het hoogheilig Sakrament des Altaars te ontvangen. Bewaar en versterk in mij deze hoop en vertrouwen op U, mijnen God en Heiland.

Mijn Heer en Heiland Jesus Christus! aan U geloof ik, op U hoop en vertrouw ik, en ik wil U ook met geheel mijn hart beminnen en nu met liefde ontvangen. Gij zijt mijn Heiland en Zaligmaker; Gij hebt mij bemind, en zijt voor mij mensch geworden; Gij hebt mij bemind, en zijt voor mij gestorven, en wilt nu ook in mijne ziekte tot mij komen en U met mij vereenigen. O, dat ik U toch waardig ontvangen moge! Maar ach, ik ben een zondaar! Gij hebt mij wel vergeven, maar wie is echter zuiver en waardig genoeg om U te ontvangen? O Heer! ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt: doch maak Gij mij waardig, en dan kom, mijn Heiland! en vereenig U met mij, en blijf bij mij tot in de eeuwigheid. Amen.

GEBED NA DE COMMUNIE.

Ik dank U, mijn Heiland! dat Gij U hebt gewaardigd in mijne ziekte tot mij te komen. Wat kan ik weder vergelden voor

alles wat Gij aan mijne ziel gedaan hebt? Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mijne ziel versterkt door uw heilig Vleesch en Bloed. O, ik wil mij verder aan U toevertrouwen, en alle goeds van U hopen en verwachten. Ik hoop dat Gij uw woord zult vervullen, toen Gij hebt gezegd: wie mijn Vleesch eet en mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem. Ik bid U derhalve, blijf bij mij, vooral blijf bij mij als mijn einde mogt naderen; alsdan laat mij met U vereenigd blijven en in U sterven, ten einde ik eeuwig in U leven moge. Amen.

GEBED VOOR HET HEILIG OLIESEL.

Goedertierenste Heiland! Gij hebt aan uwe Apostelen bevolen, de geloovige zieken met heilige olie te zalven, en hierdoor in het bijzonder voor zieken een Sakrament ingesteld. Want Gij zegt, door den mond van uwen Apostel *Jacobus*: Is er iemand ziek onder u, die roepe de priesters der Kerk bij zich, deze zullen voor hem bidden en hem zalven met olie in den naam des Heeren. En het gebed des geloofs zal den zieken behouden: de Heer zal hem verkwikken, en zoo hij in zonden is, zullen zij hem vergeven worden. Ik gehoorzaam aan uw bevel, en ver-

lang in mijne ziekte het Sakrament des heiligen Oliesels te ontvangen, hetwelk Gij voor zieken hebt ingesteld, en ik smeeek U, dat Gij mij door dit heilig Sakrament nog meer van alle zonden wilt zuiveren, mijne ziel opbeuren en vertroosten, en zoo het U behaagt, mij de vorige gezondheid wilt wedergeven; of indien het uw wil is dat ik sterve, mij tot mijn einde wilt versterken, opdat ik in uwe liefde sterve, en eeuwig bij U in den hemel leven moge. Amen.

GEBED NA HET HEILIG OLIESEL.

Ik dank U, mijn Heiland! dat Gij mij in mijne ziekte ook door het heilig Oliesel versterkt hebt, en bid U tevens: neem mij nu geheel onder uwe bescherming. Bewaar mijne ziel voor alle ongeduld, voor alle kleinmoedigheid, voor alle vrees, en laat mij, in het geloof, en de hoop en liefde tot U en den Vader, tot aan mijn einde volharden. Amen.

OCHTENDGEBED BIJ AANHOUDENDE
ZIEKTEN.

Ik ontwaak op mijn ziekbed tot U, o mijn God! Gij hebt mij gedurende den nacht troost en sterkte verleend, en nu en dan mijne vermoeide leden door eenen

korten sluimer verkwikt. Dank zij U, o Vader! voor al het goede dat Gij aan mij hebt bewezen. Bewaar mij nu ook gedurende dezen dag, en help mij door uwe genade de smarten mijner ziekte met geduld dragen. Alles wat ik heden zal denken, gevoelen en lijden, zij aan U opgeofferd, ter uwer eer en ten beste mijner ziel. Amen.

AVONDGEBED.

Ik dank U, o mijn God! dat Gij mij gedurende dezen dag weder versterkt, en mij mijn lijden hebt helpen dragen. Dank zij U voor allen troost, voor al het goede, dat mij door hulp en bijstand van goede menschen is ten deel gevallen. Maar heb ik U heden door eenig ongeduld of zwakheid beleedigd, dan verfoei ik het van ganscher harte, en smeeke U om vergeving. Ik zal voortaan zorgvuldiger op mij acht geven, en mij met meer geduld en vertrouwen aan uwen wil overgeven: versterk Gij door uwe genade mijnen zwakken wil. In dezen nacht beveel ik mij aan U, o God! neem mij in uwe bescherming. Verkwik mijne leden door eenen zachten slaap, en bemoedig mijne ziel in de uren, welke ik slaaploos moet doorbrengen. Ik zal niet vergeten, dat, wanneer alles rondom mij

stil is en slaapt, Gij echter over mij waakt en bij mij zijt. Amen.

GEBED IN OOGENBLIKKEN VAN ONGEDULD,
OF HEVIGE SMARTEN.

De smarten, die Gij mij oplegt, o Heer, zijn zwaar; ik bezwijk er onder, zoo Gij mij niet ondersteunt. Ach, mijne ziel hoopt reeds zoo lang op hulp van U; hoe lang zult Gij nog vertoeven? Of hebt Gij welligt mijne ontbinding besloten? mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid, mijne ziel verlangt ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Nogtans wil ik mij naar uwen heiligen wil schicken, zoo mijn uur nog niet gekomen is. Ach Heer! indien Gij mij slechts bijstaat en troost mededeelt in mijne smarten en mij dezelve door uwe genade leenigt, dan zal ik volharden, zoo lang het uw wil is. Al het lijden van dezen tijd is immers niet te achten bij de toekomstende heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden; zoo leert ons uw Apostel, en deze heerlijkheid heeft hier noch geen oog gezien, geen oor gehoord en geen menschenhart ondervonden. Ik wil dan ook gaarne en gewillig volharden, zoo lang het U behaagt. Gij wilt mijne ziel hier door droefheid en lijden zuiveren, opdat zij waardig

worde, om na hare ontbinding U, den zuiversten en heiligsten God, eeuwig te aanschouwen. O versterk mij dus, o God! door de genade van Jesus Christus, uwen Zoon, en door de genade des heiligen Geestes. Amen.

GEBEDEN BIJ EENEN ZIEKEN, DIE DOOR EEN
PLOTSSELING TOEVAL OVERVALLEN IS.

Broeder! (vriend enz.) vertrouw op den Heer, die wil dat alle menschen zalig worden; verfoei uwe zonden, en let op de woorden die ik u voorzeg; denk er in uw hart over na, en God zal u genadig zijn.

ô Mijn God en Heer! ik smeeek tot U in mijnen nood, verhoor mij! — Het doet mij leed dat ik in mijn leven ooit gezondigd heb; wijl ik U, mijnen hoogsten God en Heer, wien ik boven alles achten en beminnen moest, door mijne zonden veracht en beleedigd heb. Ik verfoei alle mijne zonden, en neem mij vast voor, U nimmer weder te beleedigen. Ik ben bereid, om mijne zonden aan den priester opregt te belijden, als Gij, o God! mij tijd en gelegenheid zult geven, om mij daartoe in staat te stellen. Ik bid U, door uwe oneindige harmhartigheid en door de verdiensten van Jesus Christus, onzen

Heiland, wees mij genadig en barmhartig, en vergeef mij mijne zonden.

ô God! ik geloof aan U, en beken alles, wat Gij ons door uwe heilige Openbaring en door uwe onfeilbare Kerk voorstelt, om te gelooven; want Gij zijt de eeuwige wijsheid en waarheid.

ô God! ik hoop en vertrouw op U; ik hoop van U vergiffenis mijner zonden, waarover ik nu opregt berouw heb. Ik hoop genade en barmhartigheid van U, en de eeuwige zaligheid; want Gij zijt goedertieren, genadig en barmhartig, en getrouw in uwe belofte.

ô God! ik bemin U met geheel mijn harten boven alles, omdat Gij mijn hoogste Goed, het allervolmaaktste en beminnenswaardigste Wezen zijt. Het doet mij leed, dat ik U niet meer bemind en getrouwer gediend heb. Vergeef mij, o God en Vader! alle mijne zonden.

ô Jesus, mijn Heiland! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U, die mij zoo zeer hebt bemind en voor mij gestorven zijt. O, ik hoop dat Gij mij in genade zult aannemen en zalig maken.

Wees mij genadig, o God! wees mij barmhartig en vergeef mij mijne zonden. —

GEBEDEN BIJ STERVENDEN.

Broeder ! (Vriend N. N.) Het is allen menschen vastgesteld eenmaal te sterven. Doch een waar Christen sterft eigenlijk niet, zegt onze Heiland, maar hij zal nog leven, al is hij ook gestorven. Vrees dus niet; gij gaat tot het leven in. Onderwerp u aan den wil des Allerhoogsten, maar vertrouw ook op Hem; Hij zal u uitkomst geven en in zijne heerlijkheid ontvangen. Gij hebt uwe zonden beleden, en zij zijn u door de verdiensten van Jesus Christus vergeven. Verwacht dus welgetroost uwen Heiland, die u nu zal opnemen in zijn rijk. Denk, zoo goed gij kunt, steeds aan God, en volg met uwe gedachten datgene na, wat ik u zal voorzeggen.

ô God, mijn God! ik wil op U hopen en niet vreezen. Gij roept mij, ik kom, ik ben bereid tot U te komen; want ik ga tot mijnen Vader. Gij hebt mij geschapen tot het eeuwige leven, en nu is mijn uur gekomen, dat ik tot dit leven zal ingaan. O God! help en versterk mijne ziel, dat ik nog maar eene kleine wijl volharde, en dan U, mijnen God, aanschouwe.

ô Jesus, mijn Verlosser! ik hoop en vertrouw op U. Gij hebt mij verlost door

uw lijden en uwen dood, en nu zult Gij mij ook zalig maken. Op uwe verdiensten vertrouwende zal ik niet vreezen, want Gij hebt mij verzoening bij den Vader verworven, en mijne zonden vergeven. O mijn Heiland! laat mij thans in U sterven, ten einde ik eeuwig bij U leve.

Mijne ziel verlangt naar U, o God! ik wensch ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Red mij toch weldra uit deze kwellings, o Heer! en laat mij ingaan in die zalige rust, welke Gij den uwen beloofd hebt. Heer Jesus! neem toch mijne ziel weldra tot U, en laat mij U en den Vader zien, en zalig zijn.

Vader! indien het mogelijk is, zoo neem toch weldra den kelk van mij weg; doch niet mijn wil, maar uw wil, o Vader! geschiede. Ik wil, naar het voorbeeld van uwen Zoon, onzen Heiland, volharden, zoolang het U behaagt; versterk en vertroost slechts mijne ziel, o God! en bewaar mij in uwe liefde.

ô God! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U met geheel mijn hart. O laat mij in dit geloof en vertrouwen volharden, en in deze liefde mijn leven eindigen, ten einde ik U, mijnen God, in uwe heerlijkheid aanschouwe, en U eeuwig moge loven en verheerlijken.

Ontferm U mijner, o God! ontferm U

mijner, volgens uwe groote barmhartigheid! Red mij toch van den angst des doods, en neem mijne ziel tot U! Mijne ziel verlangt naar U, o Heer! laat mij ingaan in uwe rust en zaligheid.

Jesus, mijn Heiland, die voor mij gestorven zijt: o versterk mij door uw lijden en sterven! uw lijden, o Jesus, versterk mij! O liefderijke Jesus, verhoor mij; in uwe wonden, o Jesus, verberg mij; in mijn sterfuur roep mij tot U, en laat mij tot U komen, en U en den Vader prijzen in eeuwigheid.

Ik heb mijnen levensloop voleindigd, ik heb mijn geloof behouden, o Heer! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij in uwe liefde aangenomen; nu hoop ik dat Gij mij ook de kroon der gerechtigheid zult geven, die Gij dengenen beloofd hebt, die U beminnen.

Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest. In uwe wonden beveel ik mijne ziel, o Jesus! Ontvang mij, mijn Heer en God! mijn Heiland en Zaligmaker! Jesus Christus! wees mijn troost en mijne hulp in mijnen dood.

God Vader, die mij naar uw evenbeeld hebt geschapen, ontferm U mijner! — God Zoon, die mij door uw bloed hebt verlost, ontferm U mijner! — God heilige Geest, die mij door uwe genade hebt geheiligd,

ontferm U mijner! Heilige, Drieëenige God! ik geloof aan U, ik hoop op U, ik bemin U. Laat mij in U sterven en zalig zijn!

Heilige Maria, Moeder des Heeren! bid voor mij, nu en in het uur mijns doods. — Mijn heilige Beschermengel, sta mij bij. Gij heilige Engelen en Uitverkorenen Gods! bidt voor mij. Verwerft mij door uwe voorpraak een zalig einde en eene genadige opneming in den hemel bij den Heer.

Heer Jesus! kom, neem mijne ziel tot U. — Ontvang mijnen geest, o God! — Jesus! U leef en U sterf ik. Jesus! neem mij op in uw rijk. Laat mij U en den Vader zien en zalig zijn!

Het is volbragt, o God! het is volbragt! Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest; neem mij aan in uwe vreugde, o God! — Jesus! maak uwen dienaar zalig, die aan U gelooft, op U vertrouwt, en U lief heeft. Laat mij nu den Vader en U aanschouwen, en eeuwig zalig zijn. Amen.

LITANIE

welke de heilige Kerk leest voor den
Stervende.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

GEBEDEN BIJ STERVENDEN.

Broeder ! (Vriend N. N.) Het is allen menschen vastgesteld eenmaal te sterven. Doch een waar Christen sterft eigenlijk niet, zegt onze Heiland, maar hij zal nog leven, al is hij ook gestorven. Vrees dus niet; gij gaat tot het leven in. Onderwerp u aan den wil des Allerhoogsten, maar vertrouw ook op Hem; Hij zal u uitkomst geven en in zijne heerlijkheid ontvangen. Gij hebt uwe zonden beleden, en zij zijn u door de verdiensten van Jesus Christus vergeven. Verwacht dus welgetroost uwen Heiland, die u nu zal opnemen in zijn rijk. Denk, zoo goed gij kunt, steeds aan God, en volg met uwe gedachten datgene na, wat ik u zal voorzeggen.

ô God, mijn God! ik wil op U hopen en niet vreezen. Gij roept mij, ik kom, ik ben bereid tot U te komen; want ik ga tot mijnen Vader. Gij hebt mij geschapen tot het eeuwige leven, en nu is mijn uur gekomen, dat ik tot dit leven zal ingaan. O God! help en versterk mijne ziel, dat ik nog maar eene kleine wijl volharde, en dan U, mijnen God, aanschouwe.

ô Jesus, mijn Verlosser! ik hoop en vertrouw op U. Gij hebt mij verlost door

uw lijden en uwen dood, en nu zult Gij mij ook zalig maken. Op uwe verdiensten vertrouwende zal ik niet vreezen, want Gij hebt mij verzoening bij den Vader verworven, en mijne zonden vergeven. O mijn Heiland! laat mij thans in U sterven, ten einde ik eeuwig bij U leve.

Mijne ziel verlangt naar U, o God! ik wensch ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Red mij toch weldra uit deze kwellings, o Heer! en laat mij ingaan in die zalige rust, welke Gij den uwen beloofd hebt. Heer Jesus! neem toch mijne ziel weldra tot U, en laat mij U en den Vader zien, en zalig zijn.

Vader! indien het mogelijk is, zoo neem toch weldra den kelk van mij weg; doch niet mijn wil, maar uw wil, o Vader! geschiede. Ik wil, naar het voorbeeld van uwen Zoon, onzen Heiland, volharden, zoolang het U behaagt; versterk en vertroost slechts mijne ziel, o God! en bewaar mij in uwe liefde.

ô God! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U met geheel mijn hart. O laat mij in dit geloof en vertrouwen volharden, en in deze liefde mijn leven eindigen, ten einde ik U, mijnen God, in uwe heerlijkheid aanschouwe, en U eeuwig moge loven en verheerlijken.

Ontferm U mijner, o God! ontferm U

mijner, volgens uwe groote barmhartigheid! Red mij toch van den angst des doods, en neem mijne ziel tot U! Mijne ziel verlangt naar U, o Heer! laat mij ingaan in uwe rust en zaligheid.

Jesus, mijn Heiland, die voor mij gestorven zijt: o versterk mij door uw lijden en sterven! uw lijden, o Jesus, versterke mij! O liefderijke Jesus, verhoor mij; in uwe wonden, o Jesus, verberg mij; in mijn sterfuur roep mij tot U, en laat mij tot U komen, en U en den Vader prijzen in eeuwigheid.

Ik heb mijnen levensloop voleindigd, ik heb mijn geloof behouden, o Heer! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij in uwe liefde aangenomen; nu hoop ik dat Gij mij ook de kroon der gerechtigheid zult geven, die Gij dengenen beloofd hebt, die U beminnen.

Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest. In uwe wonden beveel ik mijne ziel, o Jesus! Ontvang mij, mijn Heer en God! mijn Heiland en Zaligmaker! Jesus Christus! wees mijn troost en mijne hulp in mijnen dood.

God Vader, die mij naar uw evenbeeld hebt geschapen, ontferm U mijner! — God Zoon, die mij door uw bloed hebt verlost, ontferm U mijner! — God heilige Geest, die mij door uwe genade hebt geheiligd,

ontferm U mijner! Heilige, Drieëenige God! ik geloof aan U, ik hoop op U, ik bemin U. Laat mij in U sterven en zalig zijn!

Heilige Maria, Moeder des Heeren! bid voor mij, nu en in het uur mijns doods. — Mijn heilige Beschermengel, sta mij bij. Gij heilige Engelen en Uitverkorenen Gods! bidt voor mij. Verwerft mij door uwe voorpraak een zalig einde en eene genadige opneming in den hemel bij den Heer.

Heer Jesus! kom, neem mijne ziel tot U. — Ontvang mijnen geest, o God! — Jesus! U leef en U sterf ik. Jesus! neem mij op in uw rijk. Laat mij U en den Vader zien en zalig zijn!

Het is volbragt, o God! het is volbragt! Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest; neem mij aan in uwe vreugde, o God! — Jesus! maak uwen dienaar zalig, die aan U gelooft, op U vertrouwt, en U lief heeft. Laat mij nu den Vader en U aanschouwen, en eeuwig zalig zijn. Amen.

LITANIE

welke de heilige Kerk leest voor den
Stervende.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.
Heilige Maria, bid voor hem (voor haar.)
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
H. Abel,
Alle kooren der regtvaardigen,
H. Abraham,
H. Joannes de dooper,
H. Josef,
Alle heilige Patriarchen en Profeten,
H. Petrus,
H. Paulus,
H. Andreas,
H. Joannes,
Alle heilige Apostelen en Evangelisten,
Alle heilige Leerlingen des Heeren,
Alle heilige onnoozele Kinderen,
H. Stephanus,
H. Laurentius,
Alle heilige Martelaren,
H. Silvester,
H. Gregorius,
H. Augustinus,
Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
H. Benedictus,
H. Franciscus,
Alle heilige Monniken en Eremieten,
Heilige Maria Magdalena,
H. Lucia,
Alle heilige Maagden en Weduwen,
Alle Gods lieve Heiligen,
Wees genadig, spaar hem (haar), Heer.

Bid voor hem (voor haar), Heer.

Wees genadig, verhoor hem (haar), Heer.
Wees genadig, verlos hem (haar), Heer.
Van uwe gramschap,
Van het gevaar des doods,
Van eenen kwaden dood,
Van de pijnen der hel,
Van alle kwaad,
Van het geweld des duivels,
Door uwe geboorte,
Door uw kruis en lijden,
Door uwen dood en uwe begrafenis,
Door uwe glorierijke verrijzenis,
Door uwe wonderbare hemelvaart,
Door de genade van den heiligen
Geest, den vertrooster,
In den dag des oordeels,
Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.
Dat Gij hem (haar) wilt sparen, wij
bidden U, verhoor ons.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.

Verlos hem (haar), Heer.

G E B E D.

Vertrek, christene ziel! uit deze wereld,
in den naam van God den almachtigen
Vader, die u geschapen heeft: in den naam
van Jesus Christus, den Zoon van den
levenden God, die voor u geleden heeft:
in den naam van den heiligen Geest, die

in u gestort is : in den naam der Engelen en Aartsengelen : in den naam der Troonen en Heerschappijen : in den naam der Overheden en Magten : in den naam der Cherubijnen en Seraphijnen : in den naam der Patriarchen en Profeten : in den naam der Apostelen en Evangelisten : in den naam der heilige Martelaren en Belijders : in den naam der heilige Monniken en Eremieten : in den naam der heilige Maagden, en van alle Gods lieve Heiligen : heden zij uwe plaats in vrede, en uwe woning in het heilig Sion : door denzelfden Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

G E B E D.

ô God van barmhartigheid en goedertierenheid ! God, die door de eindelooze grootheid uwer goedheden, de zonden der boetvaardige zielen uitwischt, en de vlekken hunner verledene misdaden vernietigt, door de vergiffenis welke Gij hun daarvan schenkt : zie medoogend op uwen dienaar N. (uwe dienaress N.) neder, en verhoor het gebed, hetwelk hij (zij) met eene volkomene openhartigheid tot U stiert, om van U de vergiffenis van al zijne (hare) zonden te verwerven. Vernieuw in hem (haar) allerzachtmoedigste Vader, al wat de menschelijke zwakheid bedorven, of de

boosaardigheid des duivels in hem (haar) bezoedeld heeft, en vereenig met het ligchaam uwer Kerk dit lidmaat, hetwelk door het bloed van uwen Zoon is vrijgekocht. Heb medelijden, Heer, met zijne (hare) tranen, en dewijl hij (zij) geen betrouwen heeft dan in uwe barmhartigheid, ontvang hem (haar) tot het Sakrament uwer verzoening : door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Mijn dierbare broeder (mijne dierbare zuster)! ik beveel u aan den almachtigen God, en stel u in de handen van hem wiens schepsel gij zijt, opdat gij, na door uwen dood de schatting der menschelijke natuur betaald te hebben, tot uwen Oorsprong wederkeeret, die u uit slijk der aarde gevormd heeft. Dat een schare van Engelen des lichts uwe ziel, bij het verlaten van haar ligchaam, kome ontvangen; dat het gezelschap der Apostelen, die de wereld moeten oordeelen, u te gemoed kome; dat een zegepralend leger van Martelaren, nog met hun bloed bedekt, u vergezelle; dat het roemvolle koor der Belijders, wit als de leliën, door de zuiverheid van hun hart, u omringe: dat de rij der Maagden u met jubelzangen onthale, en dat de Patriarchen u in den schoot eener gelukkige rust omhelzen. Dat Jesus zich, met een gul en blij gelaat,

aan u vertoone, en u onder het getal diergenen stelle, die genadig in zijn gezelschap zijn: dat de afgrijsselijkheid der duisternissen, de hevigheid der vlammen en de strengheid der folteringen u onbekend blijven. Dat de helsche Satan zich met zijne aanhangers van u verwijdere, dat hij siddere, als hij u, bij uwe komst, van de Engelen vergezeld ziet, en dat hij vlugte in den verschrikkelijken afgrond van den eeuwigen nacht. Dat God opsta, en zijne vijanden verstrooid worden, en dat degenen die hem haten, voor zijn aanschijn vlieden; dat zij als rook verdwijnen, en dat de zondaars op het aanzien van God vergaan, gelijk het was voor het vuur vergaat; dat de regtvaardigen verzadigd worden, en zich in zijne tegenwoordigheid verheugen. Dat de legioenen der hel verdelgd en met schaamte overladen worden, en de bedienaars van Satan zich niet verstouten u bij uwen doortogt te wederhouden. Dat Jesus Christus, die zich gewaardigd heeft voor u te sterven, u van den eeuwigen dood bevrijde. Dat Jesus, de Zoon van den levenden God, u in het bezit van zijn paradijs stelle, en dat hij, die de ware Herder is, u onder het getal zijner schapen rangschikke: dat hij u al uwe zonden vergeve, en u, onder zijne uitverkorenen, aan zijne regterhand

stelle. Dat gij uwen Zaligmaker van aanschijn tot aanschijn moogt aanschouwen, en dat gij, steeds het geluk zijner tegenwoordigheid genietende, met uwe zalige oogen de waarheid in al haren luister moogt ontwaren, en gij eindelijk in het gezelschap der gelukzaligen aangenomen, gedurende de eeuwen der eeuwen, de zoetheid der goddelijke aanschouwing moogt genieten. Amen.

GEBED.

Ontvang, Heer! uwen dienaar (uwe dienares) in het verblijf der zaligheid, welke hij (zij) van uwe barmhartigheid verhoopt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (dienares) van al de gevaren der hel, van al de straffen, van al de kwellingen, die hem (haar) kunnen overstelpen. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Henoch en Elias van den, aan alle menschen gemeenen dood, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Noë van den zondvloed verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Abraham uit het land der Chaldeën getrokken hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij Job van zijn lijden verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij Izaak uit de handen van zijnen vader Abraham, die hem stond te slagtofferen, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij Loth uit den brand van Sodoma verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij Mozes uit de handen van Pharao, koning van Egypte, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij Daniël uit den kuil der leeuwen verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij de drie kinderen uit den brandenden oven en uit de handen van den onregtvaardigen koning verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij Susanna van de misdaad, waarvan zij onregtvaardiglijk beschuldigd werd, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk Gij David uit de handen van den koning Saül en van de woede van Goliath verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares) gelijk gij de heilige Petrus en Paulus uit de gevangenissen verlost hebt. R. Amen.

En gelijk gij de heilige Maagd Thecla, uwe Martelares van drie verschrikkelijke folteringen verlost hebt, verlos alzoo ook, bid ik u, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares) en doe haar, met U, al de goederen des hemels genieten. R. Amen.

G E B E D.

Wij bevelen U aan, ô God, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) en bidden U, Heer Jesus Christus, Zaligmaker der wereld, niet te weigeren haar in het gezelschap uwer Patriarchen te stellen, dewijl uwe barmhartigheid U uit den hemel heeft doen nederdalen, om haar zalig te maken. Erken, Heer, uw schepsel, dat door geene vreemde goden, maar door U geschapen is, die de alleen levende en ware God zijt, omdat er geen andere God is dan Gij, en er niets is, dat met uwe werken kan vergeleken worden. Verblijd hem, (haar) Heer, door het geluk van uwe tegenwoordigheid, en gedenk noch zijne (hare) vorige ongerechtigheden, noch de vervoeringen, waarin de drom zijner (harer) hartstogten of de vurigheid zijner (harer)

kwade begeerten hem (haar) gebragt hebben; want ofschoon hij (zij) gezondigd heeft, heeft hij (zij) echter het geloof in den Vader, in den Zoon en in den heiligen Geest, niet verlaten, maar het behouden, en de ijver van God is in zijne (hare) ziel geprent gebleven, en hij (zij) heeft God, die alles gemaakt heeft, getrouw aangebeden. Amen.

G E B E D.

Wij bidden U, Heer, de onwetendheid en misslagen zijner (harer) jeugd niet te gedenken, maar wees hem (haar) liever gedachtig, in het verblijf uwer heerlijkheid, volgens uwe groote barmhartigheid. Dat de hemelen geopend worden om hem (haar) te ontvangen, en de Engelen zich over zijne (hare) zegepralende intrede verheugen. Ontvang, Heer, uwen dienaar (uwe dienaressen) in uw rijk. Dat de H. Michaël, die waardig is geacht de prins der hemelsche heerscharen te wezen, zijne (hare) ziel, bij het verlaten van het ligchaam, ontvange. Dat de heilige Engelen Gods, hem (haar) te gemoet komen, en hem (haar) in het hemelsche Jeruzalem geleiden. Dat de gelukzalige Apostel de H. Petrus, wien God de sleutels van het hemelsche rijk gegeven heeft, hem (haar) ontvange. Dat de H. Apostel Paulus, van wien God

een uitverkoren vat gemaakt heeft, hem (haar) bijsta. Dat de H. Apostel Joannes, de welbeminde van Jesus, wien de geheimenissen des hemels zijn geopenbaard geworden, voor hem (haar) spreke. Dat al de heilige Apostelen, aan welke Jesus Christus de magt heeft gegeven van te binden en te ontbinden, voor hem (haar) bidden. Dat al de heilige uitverkorenen Gods, die op deze wereld voor den naam van Jesus Christus geleden hebben, voor hem (haar) spreken; opdat hij (zij,) van de banden des vleeschens verlost, waardig zij tot de heerlijkheid van het hemelsche rijk te komen, door de genade van onzen Heer Jesus Christus, die met den Vader en den heiligen Geest leeft en heerscht, in alle eeuwen der eeuwen. R. Amen.

Indien de doodstrijd langdurig is, kan men bij deze gebeden voegen de Litanie tot den heiligen Naam Jesus. (bladz. 79.) en die van de heilige Maagd (bladz. 113.) en de zeven Boet-psalmen. (bladz. 45.)

Het zal zeer heilzaam zijn, den ziel-togende, zoo hij nog kennis bezit, op te wekken om dikwijls de heilige namen van Jesus en Maria te aanroepen, zoo als :

„Jesus, Jesus, Jesus! o mijn Zaligmaker! ik bemin U, ik ben rouwmoedig.”

„Jesus! in uwe handen stel ik mijne

ziel; Jesus! ontvang mijne laatste zucht."

„O Maria, mijne teedere Moeder! bid voor mij; o Maria, Moeder van genade! bescherm mij; o barmhartige Maria! bid voor mij, ontvang mij."

ANDER GEBED VOOR STERVENDE.

1. Zoo worstelt weder een onzer broeders met den dood. Broeders! zusters! bidt, bidt voor den worstelaar.

2. ô Gij, die eens op de aarde met den dood hebt geworsteld, Jesus Christus! Gij weet bij ervaring, wat het mensche-lijke hart in den doodstrijd lijdt. — Een zweet, als van druppelen bloeds, stroomde van uw aangezicht neder. — Gij kent de angst aan den zwaarsten strijd verbonden. O verfrisch dan toch onzen broeder, die zoo naar u snakt; zend hem verkwikking af; versterk hem zoo hij mogt wankelen; zend hem uwe kracht; verlicht hem zoo hij mogt twijfelen; zend over hem uw licht.

3. Almagtige! versterk zijn geloof, opdat hij in U geloove, als of hij U zage. Getrouwe! ondersteun zijne hoop, opdat hij op uw woord vertrouwe, als of hij U hoorde. Beminnenswaardigste! bevestig zijne liefde, opdat hij zich van U niet late scheiden, tot dat hij U genieten kan.

4. Heer der heerlijkheid! vertoon hem de heerlijkheid des toekomenden levens, opdat hij het lijden des tegenwoordigen levens uithoude; verzeker hem van eene toekomende opstanding, opdat hij voor geen bederf vreeze; laat zijn hart slechts één druppel der hemelsche genoegens smaken, opdat hij den lijdenskelk moedig uitdrinke — en tot den laatsten druppel toe.

5. Overwinnaar des doods, der hel, des Satans, en der zonde! laat geene helsche schrikbeelden hem verontrusten, geene satans-listen hem overvallen, geene bekoorlijkheden der zonde hem overmeesteren. De dood zij hem een overgang tot het eeuwige leven!

6. Verlosser! Gij hebt U voor hem in den dood overgegeven; o laat de waarde der verlossing, door U te weeg gebracht, aan zijne ziel niet verloren gaan.

7. Dooden-Opwekker en Wereld-Regter! zegen, heilig, zuiver hem, opdat hij heerlijk moge opstaan, en met vreugde U als Wereld-Regter zien terugkomen.

8. ô Gij, die aan het kruis hebt volbragt: rust hem nu uit met uwe kracht, opdat hij ook volbrengende. Blijf bij hem, tot dat hij hebbe volbragt. Neem zijne ziel op in uwe handen; sta hem thans bij tot aan zijne laatste ademhaling toe,

opdat hij eeuwig, eeuwig bij U moge zijn.
Amen.

AANSTONDS NA HET OVERLIJDEN.

Heilige vrienden Gods! komt zijne (hare) ziel te hulp. Engelen des Heeren! komt haar te gemoet; ontvangt haar, en biedt haar den Allerhoogste aan.

v. Dat Jesus Christus, die u geroepen heeft, u ontvange, en de Engelen u brengen in den schoot van Abraham.

* Ontvangt haar en biedt haar den Allerhoogste aan.

v. Heer! geef haar de eeuwige rust, en doe over haar het licht schijnen, dat nimmer uitgedoofd wordt * Biedt haar den Allerhoogste aan.

Heer! ontferm U onzer.

Jesus Christus! ontferm U onzer.

Heer! ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoringen.

r. Maar verlos ons van het kwaad.

v. Heer! geef hem (haar) de eeuwige rust.

r. Dat uw eeuwig licht over hem (haar) schijne.

v. Heer! behoed zijne (hare) ziel,

r. Van de poorten der hel.

v. Dat hij (zij) in vrede ruste. r. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

r. En mijn geroep kome tot U.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bevelen U, Heer, de ziel van uwen dienaar N. (uwe dienares N,) opdat hij, (zij) gestorven voor de wereld, in U leve, en hij (zij) van uwe goedheid en eindelooze barmhartigheid de vergiffenis der beledigingen verwerve, welke de mensche-lijke zwakheid hem (haar) heeft doen bedrijven. Wij bidden U hierom, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBEDEN
VOOR DE OVERLEDENEN.

GEBEDEN
onder de Misse voor Overledenen.

INTROÏTUS.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hen verlichte. Mijn God! in Sion moet men U loven, en in Jeruzalem zal men U gelofte doen. Verhoor mijn gebed, want alle vleesch moet tot U komen.

God, hemelsche Vader! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Zij zijn het werk uwer handen, vervul hun verlangen: doe hen in vrede rusten!

God Zoon, Verlosser der wereld! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Doe hen de vruchten van uw lijden en uwen dood genieten: maak hen zalig!

God, heilige Geest! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Gij hebt hen geheiligd: verlos hen uit hunne pijnen!

DE COLLECTEN.

ô God, die door uwe oneindige barmhartigheid altijd gereed zijt te sparen en te vergeven : wij smeeken U ootmoedig voor de ziel van uwen dienaar (van uwe dienares) N. die Gij (heden) uit deze wereld hebt doen scheiden : geef haar niet over aan het geweld van den vijand, en vergeet haar niet eeuwig, maar beveel aan uwe heilige Engelen haar te ontvangen en in den hemel te voeren; opdat zij, na in U gehoopt en geloofd te hebben, de straffen der hel niet lijde, maar de eeuwige zaligheid geniete. Door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, in alle eeuwen. Amen.

EPISTEL VAN DEN HEILIGEN PAULUS AAN DIE VAN
TESSALONIKA 4. VS. 13.

Maar Broeders! wij willen niet dat gij onwetend zijt, van hetgene gij weten moet, aangaande diegenen die ontslapen zijn, opdat gij u niet bedroeven zoudt, gelijk de andere menschen die geene hoop hebben. Want indien wij gelooven, dat Jesus Christus gestorven en verrezen is, zoo moeten wij ook gelooven, dat God degenen, die in Jesus ontslapen zijn, ook alzoo

met Hem zal opvoeren. Ook zeggen wij u, in den naam des Heeren, dat wij, die leven, en die tot zijne aankomst overblijven, degenen die reeds ontslapen zijn, niet zullen voorkomen. Want zoodra het roepteecken door de stem van den Aartsengel en door den klank der bazuin zal gegeven zijn, zal de Heer zelf van den hemel afdalen : en degenen die in Jesus Christus gestorven zijn, zullen het eerste verrijzen. Daarna zullen wij, die in leven zijn, en tot den tijd levendig zijn overgebleven, te zamen met hen opgevoerd worden in de wolken, om den Heer te ontmoeten in de lucht; en alzoo zullen wij eeuwig leven met den Heer. Troost u dan elkander met deze waarheden.

GRADUAAL.

Heer! geef hun de eeuwige rust; en het eeuwig licht verschijne hun. De gedachtenis des regtvaardigen zal eeuwig zijn; hij vreest geene kwade tijding. Verlos, Heer! de zielen van alle overledene geloovigen van alle banden harer zonden; en geef, door den bijstand uwer genade, dat zij verdienen het oordeel van wraak te ontgaan, en de zaligheid van het eeuwig licht te genieten.

EVANGELIE VOLGENS DEN H. JOANNES.

In dien tijde zeide Martha tot Jesus : Heer! waart Gij hier geweest, mijn broeder zou niet gestorven zijn; maar ik weet dat God U ook nu alles zal toestaan, wat Gij Hem zult vragen. Jesus antwoordde haar : uw broeder zal verrijzen. Martha zeide Hem : ik weet wel, dat hij verrijzen zal in de verrijzenis op den jongsten dag. Jesus antwoordde : Ik ben de verrijzenis en het leven; die in Mij gelooft, ofschoon hij ook dood was, zal leven : en die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven. Gelooft gij dit? Martha antwoordde Hem : ja, Heer! ik geloof dat Gij de Christus, de Zoon van den levenden God zijt, die in deze wereld gekomen is.

OFFERANDE.

Heer Jesus Christus, Koning der heerlijkheid! verlos de zielen van alle overledene geloovigen van de straffen der hel en van den diepen afgrond; verlos haar van den muil des leeuws; dat de hel haar niet verslinder, en dat zij in de duisternissen niet struikelen; maar dat veeleer uwen heiligen Engel Michaël haar tot het

heilig licht brenge, hetwelk Gij weleer aan Abraham en zijne nakomelingen beloofd hebt.

Wij offeren U, Heer! offeranden en gebeden; ontvang die, bidden wij, voor de zielen wier gedachtenis wij heden vieren. Doe haar, Heer! na den dood, geraken tot het leven, hewelk Gij weleer aan Abraham en zijne nakomelingen beloofd hebt.

Wees bijzonder de ziel indachtig van uwen dienaar N. (uwe dienaress N.) voor welke wij U dit zoenoffer en deze gebeden opdragen; opdat zij volkomen gereinigd door het bloed van Jesus Christus, onzen Verlosser, moge ingaan in uwe eeuwige rust.

PREFATIE EN SANCTUS.

Heilig! heilig! heilig is de Heer der heerkrachten; en daarom mag niets wat besmet is binnengaan in zijne heerlijkheid. Wij weten het, o God! maar Gij zijt immers een God van liefderijke ontferming. O, ontferm U dan over de zielen die onder uwe straffende hand in lijden zuchten. Wees gedachtig aan de getrouwheid, met welke zij U gediend hebben in haar leven, en vergeet de misdaden, die de zwakte der menschheid

haar somtijds heeft doen bedrijven. Verlos haar uit die plaats van smarten en duisternissen, en breng haar over naar de eeuwige woonstede van rust en van licht.

VOOR DE CONSECRATIE.

Verhoor, o genadige God! onze ootmoedige smeekingen, en verleen de genade der volledige kwijtschelding aan die zielen, voor welke wij bijzonder moeten bidden. Door den naam en de verdiensten van uwen welbeminden Zoon, die op zich heeft genomen voor ons allen te voldoen, smee ik het U, o liefderijke God! Ik zoude het niet wagen, de werkingen uwer heilige en billijke regtvaardigheid te willen tegenhouden; maar ik weet, dat Gij liever als een Vader van barmhartigheid, dan wel als een God van strenge wraak wilt aangeroepen worden. Ach! uwe overgroote goedheid neigt U tot vergeving; voldoe aan die neiging van uw goddelijk hart. Om de liefde van U zelven, verleen aan die bedrukte zielen eene volledige kwijtschelding van de schulden, die uwe regtvaardige strengheid haar wel billijk maar zoo smartelijk doet boeten.

Door den geheiligden arbeid van uwen eenigen Zoon, onzen Verlosser; door zijnen

smartelijken doodstrijd; door zijne dierbare tranen; door het bloed, dat Hij zoo overvloedig vergoten heeft, en hetwelk Hij U nog in dit oogenblik, door de handen des Priesters, als een offer van verzoening zal opdragen op het altaar; door de oneindige verdiensten van zijn leven en van zijnen dood; door de onbevlektheid en alle deugden der allerheiligste Maagd Maria; door al de verdiensten, boetoefeningen, voldoeningen en goede werken van al uwe Heiligen, verleen, o God! verleen aan deze zielen de vervulling harer vurige begeerten, doe haar uw goddelijk aanschijn genieten. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

Laat, o Heer! onze gebeden en offerande U aangenaam zijn, en neem de zielen voor welke wij bidden, die Gij geschapen, verlost en geheilgd hebt, in genade aan. Laat haar dit zoenoffer ten deel worden, hetwelk wij aan U voor haar opdragen; neem hare overgeblevene zonden en gebreken weg; laat de voldoening, welke Gij, o Jesus! door uwen dood hebt aangebragt, ook haar ten goede komen!

Ontferm U over die zielen, gelijk Gij U over uwen boetvaardigen medegekruisten ontfermd hebt.

Almagtige en barmhartige God! ik smeeek U, de verdiensten van het lijden en den smartelijken dood van uwen Zoon te willen toeëigenen aan de ziel (of zielen.) van N. En indien zij nog niet geheel aan uwe regtvaardigheid voldaan hebben, vergeet dan hunne zonden, en doe hen weldra de eeuwige gelukzaligheid, welke Gij ons beloofd hebt, en naar welke zij verlangen, voor altijd genieten.

Jesus, Verlosser der menschen! wees ook een Verlosser van die ongelukkige zielen; en gij, heilige Maria, teedere Moeder van onzen Zaligmaker! voeg bij mijn gebed uwe vermogende voorbede en bescherming, om de genade der vergiffenis, welke ik voor de ziel van N. vraag, te verkrijgen.

AGNUS DEL.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun rust!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de rust!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de eeuwige rust!

ONDER DE NUTTIGING.

Heer Jesus Christus, die, volgens den wil van uwen Vader, onder medewerking

van den heiligen Geest, door uwen dood de wereld hebt levend gemaakt en verlost: verlos door dit uw allerheiligste Ligchaam en Bloed mij en de overledene geloovigen van alle zonden en van alle straffen, en laat allen, die in U geloofd hebben, eeuwig met U vereenigd worden.

Laat, bidden wij, Heer! de nuttiging van uw heilig Ligchaam en Bloed, aan hetwelk de overledene geloovigen in hun leven zoo dikwijls deel genomen hebben, hen ook na hunnen dood tot verlossing en zaligheid voordeelig zijn.

Laat, Heer! dit offer, dat wij uwer Majesteit hebben opgedragen, den levenden en overledenen tot heil verstrekken.

Geef dat wij, die nog in dit leven zijn, door hetzelfde vergiffenis van het verlede, en genade en sterkte tegen toekomstige gevaren verkrijgen; maar vooral, laat dit offer den overledenen geloovigen tot vertroosting en verlossing dienen, opdat zij, door hetzelfde gezuiverd en gereinigd, en van alle banden der zonden ontslagen, mogen ingaan tot het eeuwig leven.

NA DE NUTTIGING.

Verhoor, o Heer! de ootmoedige gebeden, die wij U voor de verlossing van

alle overledene geloovigen voor den troon uwer barmhartigheid opzenden; zuiver hen van alles wat hen van het genot der zaligheid verwijderd houdt, en laat hen voor U geregtvaardigd worden door het bloed van Jesus Christus, uwen Zoon, dat eens voor hen aan het kruis vergoten, nog dagelijks op onze altaren wordt opgeofferd.

Geef inzonderheid, almachtige God! dat de ziel van uwen dienaar N. (van uwe dienseresse N.), aan welke wij ons van daag herinnerd hebben, door deze offerande gezuiverd, en van hare zonde ontslagen zijnde, vergiffenis bekome, en binnen ga in de eeuwige rust. Door ouzen Heer Jesus Christus. Amen.

OP HET EINDE DER MISSE.

ô God! Gij zult mij ook eens van de aarde roepen, en ik weet niet wanneer. Misschien ben ik maar weinige schreden van het graf verwijderd. Leer mij dan mijne pligten vervullen, opdat ik in het uur des doods mij niets te verwijten hebbe. Leer mij den tijd, welken ik nu nog heb, zorgvuldig waarnemen, en niets verschuiven tot eene onzekere toekomst, opdat de nacht des doods, in welken niemand meer zal kunnen werken, mij niet onverhoeds, en voor dat ik bereid ben, over-

valle. Laat mij nooit vergeten, dat al het aardsche vergankelijk is; dat noch aanzien, noch rijkdom, maar alleen de goede werken, mij volgen kunnen in de eeuwigheid. Leer mij ook het lijden dezes levens met geduld en standvastigheid verdragen, opdat het in mij een eeuwigdurend geluk voortbrengende. Met berusting in uwen heiligen wil, stel ik mijnen langeren of korteren levensloop en al deszelfs wisselvaligheden, ter uwer goddelijke beschikking. Maak mij ijverig in het geloof, getrouw aan U en in de onderhouding uwer geboden. Bewaar mij van eenen haastigen, onvoorzien en ongelukkigen dood. Laat mij voor mijn sterven de heilige Sakramenten waardig ontvangen. Laat mij sterven onder de bescherming van de allerheiligste Maagd Maria, van mijnen Bewaar-Engel en van mijne hemelsche Beschermers. Ontferm U over allen die in doodstrijd liggen. Versterk de zwakken; help alle zieken; wees den weezen eenen vader, en een beschermer der weduwen; vertroost hen die met treurige harten hunne tranen voor U uitstorten; wees ons allen genadig. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

LITANIE

voor de overledene Geloovigen.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, Vader in den hemel, ontferm U over
de overledene geloovigen.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U over de overledene geloovigen.
God, heilige Geest, ontferm U over de
overledene geloovigen.
Heilige Maria, bid voor hen.
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der maagden,
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
Alle heilige kooren der zalige Geesten,
Alle heilige Aartsvaders en Profeten,
Alle heilige Apostelen en Evangelisten,
Alle heilige Leerlingen des Heeren,
Alle heilige onschuldige Kinderen,
Alle heilige Martelaren,
Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
Alle heilige Leeraren der Kerk,
Alle heilige Priesters en Leviten,
Alle heilige Monniken en Kluizenaars,
Alle heilige Maagden en Weduwen,

Bid
voor
hen.

Alle Heiligen Gods, bidt voor hen.

Wees genadig, vergeef hun, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Door uwe oneindige barmhartigheid, verhoor ons, Heer.

Door uw allersmartelijkst lijden, verhoor ons, Heer.

Door uwe heilige wonden, verhoor ons, Heer.

Door uwe luisterrijke verrijzenis, verhoor ons, Heer.

Door uwe heerlijke hemelvaart, verhoor ons, Heer.

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.

Die aan de zondares vergiffenis verleend en den goeden moordenaar verhoord hebt,

Die uit genade zalig maakt,

Die de sleutels van dood en hel hebt,

Dat Gij onze overledene ouders, vrienden en weldoeners uit hunne vreeselijke pijnen wilt verlossen,

Dat Gij alle overledene geloovigen van hunne straffen wilt vrijspreken,

Dat Gij U over hen, die geene bijzondere voorbidders op deze wereld hebben, wilt ontfermen,

Dat Gij hun verlangen wilt vervullen,

Dat Gij hen onder het getal der uitverkorenen wilt aannemen,

Koning der ontzaggelijke heerlijkheid,

Wij bidden U, verhoor ons.

Zoon Gods, wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hui rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de eeuwige rust.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoringen,

R. Maar verlos ons van den kwade. Amen.

v. Van de poorten der hel,

R. Verlos, Heer, hunne zielen.

v. Heer! verhoor mijn gebed,

R. En mijn geroep kome tot U.

LAAT ONS BIDDEN.

ô God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen! verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen vergeving van al hunne zonden; opdat zij de kwijtschelding, waarnaar zij altoos verlangden, op ons ootmoedig smeeken mogen verwerven. Amen.

Gebed tot lafenis der Geloovige zielen.

Almagtige God, die in den heiligen begraafdoek, in welken uw allerheiligste ligchaam door Josef van Arimathea, nadat het van het kruis was afgedaan, is begraven geworden, ons de teekenen van uw lijden nagelaten hebt: verleen ons en al de zielen in het vagevuur, door uwe barmhartigheid, en door de verdiensten van uwe begrafenis, dat wij mogen komen tot de glorie uwer zegepralende verrijzenis. Die leeft en heerscht, met den Vader, in de eenheid van den heiligen Geest, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

OVERWEGINGEN
tot gedachtenis
VAN ALLE GELOOVIJGE ZIELEN.

OP ALLERZIELEN-DAG.

Deze dag is door de Kerk ingesteld, om voor al de zielen, die in het vagevuur zijn, in het algemeen gebeden te storten.

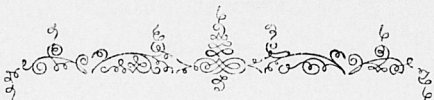
1. Zouden wij ons niet kunnen beijveren om de inzigten der Kerk te ondersteunen? Zij ademen eene zoo hartroerende liefde! De zielen, voor welke die zorgvuldige Moeder onze gebeden en goede werken verzoekt, zijn onze broeders in Jesus Christus; wij zijn met haar vereenigd door de gemeenschap der Heiligen. Met hoe veel ijver moeten wij niet medewerken aan hare verlossing, en haar geluk pogen te verhaasten! Weigeren wij haar de diensten niet, welke de godsvrucht en het mededoogen ons verplichten haar te bewijzen, en welke wij zelve eenmaal met zoo vurige verlangens van de liefde der geloovigen zullen wenschen te ontvangen. Twijfelen wij niet, of die zielen zullen, wanneer zij de opperste gelukzaligheid genieten, alles inspannen

om ons de vergelding te verwerven van hetgene wij voor haar zullen gedaan hebben.

II. Denken wij, ten einde ons medelijden op te wekken, dat de pijnen en smarten, welke deze heilige zielen lijden, uitermate groot zijn; want de fouten, welke zij boeten, ontsteken den toorn van God, en *wie kan beseffen, hoe verre zijne verbolgenheid gaat?* riep David uit. Weet, zegt de H. Augustinus, dat al de rampen, die het lijdend menschedom drukken, al wat de boetelingen der eerste Kerk in strengheid op hunne lichamen hebben uitgeoefend, al de folteringen welke de beulen aan de grootste misdadigers hebben doen ondergaan, al de pijnigingen welke de haat der dwingelanden heeft kunnen uitvinden, om hunne woede tegen de martelaren te kunnen voldoen, weet dat dit alles niet in vergelijking komen kan met de folteringen, welke de zielen lijden, die in het vagevuur zijn. Voeg hier eindelijk de wreedste der straffen bij, namelijk de berooving van het aanschijn en van het bezit van God, die zich aan haar dringend verlangen onttrekt, en die haar, bij elke verheffing, welke zij tot hem doen, in hare droevige ballingschap terug stoot. *Geef mij*, zegt de H. Augustinus, *eene minnende ziel, en zij zal al de strengheid dezer smart gevoelen.*

III. Trekken wij zelven nut uit de bemerkingen, welke deze dag van rouw in geeft. Beschouwen wij, welken gruwel wij van de zonden moeten opvatten, daar eene fout, ofschoon slechts ligt, zoo streng in het andere leven gestraft wordt. Beschouwen wij, volgens den heiligen Apostel Petrus, dat de regtvaardige zelf slechts met moeite zal zalig zijn; dat al wat niet rein genoeg zal bevonden worden, volgens de woorden van het Evangelie, er niet zal uitgaan, voor dat de laatste penning zal betaald zijn.

IV. Laten wij dikwijls, met de gedachten, in deze met de schaduwen des doods overdekte ptaatsen, in de graven, waarin geslachten op geslachten gedolven zijn, nederdalen; en stellen wij ons daar, bij die droevige verwoestingen van het menschedom, bij die graven, reeds geopend om onze sterfelijke overblijfselen in te zwelgen, stellen wij ons daar levendig voor oogen de kortstondigheid onzer dagen, en de nietigheid der aardse zaken... Hoe indrukwekkend is die stilte der graven!... God alleen is groot! Alles hier op aarde is, buiten de dienst des Heeren, buiten de zorg van onze ziel, voor de eeuwigheid geschapen, niets dan ijdelheid.

ROZENKRANS-GEBEDEN

VOOR

DE OVERLEDENEN.

NA HET EERSTE TIENTJE VAN DEN ROZENKRANS.

PRIESTER. Laat ons bidden voor de in den Heer gestorvene dienaren en dienaressen van God; bijzonderlijk voor onze ouders, bloedverwanten en weldoeners.

VOLK. Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Verlos, o Heer! de zielen uwer dienaren en dienaressen; opdat zij, na van de wereld afgestorven te zijn, bij U eeuwig leven, en vergeving aller misdaden en verkeerde handelingen, welke zij uit menscheelijke zwakheid begaan hebben, door uwe eindelooze goedertierenheid en barmhartig-

ROZENKRANS VOOR DE OVERLEDENEN. 271

heid mogen erlangen: wij bidden U hierom, o Heer! door het bloed en angstzweet, dat uw goddelijke Zoon voor ons vergoten heeft, die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

NA HET TWEDE TIENTJE VAN DEN ROZENKRANS.

PR. Uit de diepten roep ik, o Heer, tot U: Heer! verhoor mijne stemme.

VK. Laat uwe ooren merken op de stem mijner smeekeing.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen!

G E B E D.

ô God, Schepper en Verlosser aller geloo-
vigen! verhoor ons smeekegebed, en schenk,
door uwe oneindige liefde en barmhartig-
heid, aan de zielen uwer uit dezen tijd ge-
scheiden dienaren (dienaressen,) de gena-
dige vergeving aller overtredingen en mis-
daden, waardoor zij de gestrengheid uwer
goddelijke gerechtigheid in de andere wereld
verdiend hebben. Laat haar voor uwen
goddelijken regterstoel genade en barmhar-
tigheid vinden, en, door de smartelijke
geeseling en de oneindige verdiensten
van Jesus Christus, de eeuwige rust en
zaligheid erlangen. Amen.

NA HET DERDE TIENTJE VAN DEN ROZENKRANS.

PR. Wanneer Gij, o Heer! de zonden wilt gadeslaan, wie zal dan kunnen bestaan?

VK. Doch bij U is vergeving; en wegens uw gebod, wacht ik op U, o Heer!

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

GEBED.

Groote en almachtige God! Regter der levenden en dooden! voor wiens aangezicht wij allen na een kortstondig leven verschijnen en rekenschap moeten geven van onze werken en handelingen: neem ons smeekgebed dan aan voor de zielen uwer dienaren en dienaressen, welke in de wegen uwer geboden gewandeld hebben, maar uithoofde van bijgebleven gebreken in het oord der tijdelijke pijnen worden gehouden; opdat zij zich spoedig mogen verheugen over de eeuwige gelukzaligheid, door de smartvolle krooning onzes Heeren en Verlossers; die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

NA HET VIERDE TIENTJE VAN DEN ROZENKRANS.

PR. Mijne ziel verlaat zich op het woord des Heeren; mijne ziel hoopt op den Heer.

VK. Van de morgenwake tot in den nacht, zal Israël op den Heer hopen.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Almagtige, eeuwige God, in wiens hand leven en dood zijn: wij vallen voor uw allerheiligste aangezicht neder, en smeecken in diepe ootmoedigheid om uwe gronde-looze goedertierenheid en barmhartigheid, voor de zielen uwer overledene dienaren en dienaressen, die, ofschoon in uwe genade van deze wereld gescheiden zijnde, echter voor hunne ongeboete gebreken en zonden nog in de eeuwigheid lijden. Wij bidden U hierom, door het kruis dat uw goddelijke Zoon voor ons arme zondaren gedragen heeft; die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid

NA HET VIJFDE TIENTJE VAN DEN ROZENKRANS.

PR. Bij den Heer is barmhartigheid en overvloedige verlossing.

vk. En Hij zal Israël verlossen van al zijne zonden.

pr. Heer! verhoor mijn gebed.

vk. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D

Heer, almachtige God, hemelsche Vader! ons geloof en onze hoop zijn onwankelbaar op uw heilig woord gegrond, dat onze zielen door den dood niet vernietigd worden, en zelfs onze lichamen aan geene eeuwige verrotting onderworpen zijn. Laat onze verzuchtingen en gebeden voor de verlossing uwer dienaren en dienaressen, die wegens geringere gebreken nog in de plaats der zuivering lijden en voldoen moeten, tot uwen troon opstijgen; opdat zij, voor welke uw geliefde Zoon, onzen Heer en Heiland Jesus Christus, de martelingen des kruises geleden, en den bittersten dood ondergaan heeft, zich spoedig in U mogen verheugen. Door Jesus Christus onzen Heer, die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

LIJK-PSALM.

(Bij het begraven.)

1. Geloofd zij God! ook over onze kerkhoven waakt Hij—Hij is in de graven, zoo wel als in de huizen.
2. Alleen het doode ligchaam is aan het bederf onderhevig. De ziel bederft niet, — zij leeft eeuwig.
3. Ook het ligchaam zal niet altijd dood blijven; door goddelijke kracht staat het eens weder op.
4. Gelijk thans de doodgraver met zijnen schop daar staat, zoo zie ik eens den Engel met de bazuin daar staan.
5. Geloofd zij God, dat Hij onzen vriend christelijk liet sterven! — Hij zal hem weder opwekken uit het rijk der dooden.
6. Geloofd zij Jesus, die hem in den strijd des doods niet verliet! — Hij zal hem oordeelen in den oordeelsdag.
7. Zalig hij, die in den Heer ontsliep. — Hij at met ons des Heilands ligchaam, en dronk met ons zijn bloed. Hij werd door het engelen brood gesterkt op den weg der zaligheid.
8. Gelijk het witte kruis op de doodkist, zoo schittert ook de hoop der opstanding op het aangezicht des gestorvenen.
9. Wij nemen geen afscheid, broeder! neen,

276 GEBEDEN VOOR OVERLEDENEN.

- wij scheiden niet. — Dra, dra zullen wij ook hier bij u verzameld zijn.
10. En zoo snel als de bliksem door de lucht, zal, op des Heeren grooten dag, het leven weder in onze beenderen dringen.
11. Eer zij Gode in de hoogte; en rust hier in de diepte, in de graven, u — en allen, die hier onder rusten.

ALS MEN VAN HET KERKHOF HUISWAARTS KEERT.

Zoo als ik thans weder huiswaarts keer, zoo zal ik niet altoos van het kerkhof wederkeeren. Eens zal men mij ook grafwaarts dragen, en dit omhangsel, hetwelk ik nu nog mijn ligchaam noem, in den schoot der aarde leggen. Maar u, mijn onsterfelijke geest! u zal men in het graf niet opsluiten; gij, gij begeeft u dan naar uwen Vader, keert naar uw eigenlijk vaderland terug. — Vader! zuiver thans dezen onsterfelijken geest, opdat hij eens zuiver tot U kome, en in uw genot zijne zaligheid vinde.

TREURGEZANG DER KERK.

DIES IRÆ.

ô Dag van gramschap, eind' der dagen,
Waar Gods Profeten van gewagen,
Waarop het 'aardsche zal vergaan,
Ach! welk een schrik zal ons beknellen,
Als God zal komen oordeel vellen
En alles stipt zal gadeslaan!
Bazuin-geschal zal grafwaarts dringen,
Door wonderklank de dooden dwingen,
Te komen voor het hoogst geregt.
En dood en wereld zal dan beven,
Wanneer men rekenschap moet geven
Van alle schuld daar voorgelegd.
Een boek zal elken sterv'ling toonen,
Hoe God zal straffen, of beloonen,
Wat hier door hem bedreven is.
God zal dan alles openbaren,
Zelfs daden, die verborgen waren,
In eenen nacht van duisternis.
Welk smeekgebed zal ik dan bidden?
Wie treedt dan voor mij in het midden
Bij hem, voor wien ik reeds bezwijk?
ô Heer! voor wien de heem'len beven,
Wien wraak, maar ook genade omzweven,
Ach! red mij; schenk mij 't hemelrijk!
Werp, schoon ten vonnis uitgetogen,
ô Jesus! uit d'azuren bogen,
Een blik terug op Golgotha.

278 TREURGEZANG VOOR OVERLEDENEN.

Vermoeid en met het kruis beladen,
Kwaamt Gij voor mij op donkre paden,

Stierft Gij den dood tot mijn genâ':
Regtvaardig Regter onzer daden!

Schenk mij, o heilbron van genaden!

Vergeving, eer die dag aanbreekt.
Beschaamd laat ik het hoofd reeds hangen,
Besef van schuld gloeit op mijn' wangen:

Spaar mij, die om vergeving smeekt.

Dat Gij *Maria* hebt vergeven,
Den moorder schonkt aan 't kruis het leven,

Geeft hoop aan mijn beangstigd hart.

Heer! sla 't onwaardig smeeken gade,

Bevrijd mij dan, eer 't is te spade,

Van 't eeuwig vuur en helsche smart.

Ach! wil mij, dien Gij hebt geschapen,

Doen stellen onder uwe schapen,

En plaatsen aan uw regter zij.

Is 't helsch verblijf aan snoode horden

Van duivelen ten deel geworden,

Roep mij dan in der zaal'gen rij.

Ik hef, bekneld door aardsche banden,

Heer! tot U biddend mijne handen.

Zorg voor mijn eind' — hoor mijn gebed!

Dat, Heiland! op dien dag der dagen,

Die 't gansch Heelal voor 't Regt zal dagen,

Uw schild ons dekke, uw' liefde ons redd'.

VIGILIEËN OF GETIJDEN
DER OVERLEDENEN.

Antiph. Ik zal den Heer behagen.

PSALM CXIV.

Ik heb den Heer lief; want Hij verhoort de stem mijns gebeds.

Hij heeft zijne ooren tot mij geneigd : en in mijne levensdagen zal ik Hem aanroepen.

De smarten des doods hadden mij omringd, en de gevaren der hel troffen mij.

Ik bevond mij in kwelling en in droefheid, en ik heb den naam des Heeren aangeroepen.

ô Heer! verlos mijne ziel; de Heer is barmhartig en regtvaardig; en onze God ontfermt zich.

De Heer bewaart de kleinen : ik was vernederd en Hij verlost mij.

Keer weder, mijne ziel! tot uwe rust : want de Heer heeft u welgedaan.

Want Hij heeft mijne ziel verlost van

den dood, mijne oogen van de tranen, en mijne voeten van den val.

Ik zal den Heer behagen in het land der levenden.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verschijne hun.

Antiph. Ik zal den Heer behagen in het land der levenden.

Antiph. Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd.

PSALM CXIX.

Ik riep in mijne kwellingen tot den Heer : en Hij heeft mij verhoord.

Heer! verlos mijne ziel van de booze lippen en van de valsche tongen.

Wat zal de valsche tong u geven, of wat zal zij u toevoegen?

Het zijn scherpe pijlen eens magtigen, en verwoestende kolen.

Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd; ik heb onder de iuwoners van Cedar gewoond; mijne ziel is zeer lang in ballingschap geweest.

Met hen die den vrede haten, was ik vreedzaam: als ik hen toesprak, stonden zij tegen mij op zonder oorzaak.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd.

Antiph. De Heer beware u.

PSALM CXX.

Ik heb mijne oogen opgeheven naar de bergen, van waar mijne hulp komen zal.

Mijne hulp is van den Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft.

Hij zal uwen voet niet laten struikelen : die u bewaakt zal niet sluimeren.

Ziet, Hij zal niet sluimeren noch slapen, die Israël bewaakt.

De Heer beware u : de Heer is uwe bescherming aan uwe regterhand.

Bij dag zal de zon u niet schaden, noch de maan bij nacht.

De Heer beware u voor alle kwaad : de Heer beware uwe ziel.

De Heer beware uwen ingang en uwen uitgang, van nu af tot in eeuwigheid.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. De Heer beware u voor alle kwaad : de Heer beware uwe ziel.

Antiph. Indien Gij, Heer! enz.

PSALM CXXIX.

Uit de diepte, enz. *zie bladz. 55.*

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Indien Gij, Heer, de boosheden gadeslaat. Heer! wie zal bestaan?

Antiph. Heer! versmaad toch, — enz.

PSALM CXXXVII.

Ik zal U belijden Heer! uit geheel mijn hart : omdat Gij de woorden mijns monds gehoord hebt.

In het aanzien der Engelen zal ik U lof zingen : ik zal U aanbidden in uwen heiligen tempel en uwen naam belijden.

Om uwe barmhartigheid en uwe waarheid : want Gij hebt uwen heiligen naam boven alles verheerlijkt.

Op welken dag ik U aanroep, verhoor mij : Gij zult de kracht in mijne ziel vermeerderen.

Dat alle koningen der aarde U belijden, Heer! want zij hebben al de woorden uws monds gehoord.

En dat zij zingen in de wegen des Heeren : want de glorie des Heeren is groot.

Want de Heer is hoog verheven, en Hij ziet op de nederigen : en de hoogmoedigen kent Hij van verre.

Al wandel ik te midden der kwellingen, zult Gij mij het leven behouden : en tegen de gramschap mijner vijanden hebt Gij uwe hand uitgestrekt, en uwe regterhand behoudt mij.

De Heer zal het voor mij vergelden ; Heer! uwe barmhartigheid is eeuwig-

durend; versmaad toch het werk uwer handen niet

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Heer! versmaad toch het werk uwer handen niet.

v. Ik hoorde eene stem van den hemel, tot mij zeggende :

R. Zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven.

VOOR DEN LOFZANG VAN MARIA.

Antiph. Al wat de Vader mij geeft, — enz.

MAGNIFICAT.

Mijne ziel verheft den Heer.

En mijn geest juicht in God, mijnen Zaligmaker.

Omdat Hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft gadegeslagen : want zie, van nu af zullen alle volkeren mij zalig noemen.

Want Hij heeft aan mij groote dingen gedaan, Hij die magtig is; heilig is zijn naam.

En zijne barmhartigheid strekt zich uit door alle geslachten, over degenen die Hem vreezen.

Hij heeft krachtige dingen door zijnen arm gedaan : Hij heeft de hoovaardigen verstrooid door de gedachten hunner harten.

De magtigen heeft Hij van den zetel afgestooten : en de ootmoedigen heeft Hij verheven,

De hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en de rijken heeft Hij ledig weggezonden.

Hij heeft Israël, zijnen dienaar, opgenomen : gedachtig zijnde aan zijne barmhartigheid.

Gelijk Hij tot onze vaders gesproken heeft : tot Abraham en zijn zaad in eeuwigheid.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Al wat de Vader mij geeft, zal tot mij komen : en die tot mij komt, zal ik niet verwerpen.

Onze Vader, enz. (*knielende, gelijk mede de volgende psalmen.*)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

PSALM CXLV. *

Loof den Heer, mijne ziel! ik zal den Heer loven in mijn leven, ik zal mijnen God lofzangen zingen, zoo lang als ik het aanwezen zal hebben.

* Als men de Vigiliën met de drie Nocturnen of negen Lessen leest, wordt de Psalm *Loof den Heer, mijne ziel*, enz. niet gelezen, maar wel de drie Verzen, Responsoriën en het Gebed.

Betrouwt toch niet op de vorsten, noch op de kinderen der menschen, in welke geene behoudenis is.

Hun geest zal er uitgaan, en zij zullen tot hunne aarde wederkeeren; en op dien dag zullen al hunne gedachten vergaan.

Zalig is hij, die den God van Jacob tot zijnen helper heeft : die zijn betrouwen stelt op den Heer zijnen God, die hemel en aarde, de zee en al wat er in is, gemaakt heeft.

Die getrouw blijft in eeuwigheid; die de verdrukten regt doet; die den hongerigen spijs verleent.

De Heer ontbindt de gevangenen : de Heer maakt de blinden ziende.

De Heer rigt de nedergestootenen op : de Heer bemint de regtvaardigen.

De Heer bewaart de vreemdelingen : weduwen en weezen zal Hij beschermen, en de wegen der zondaars zal Hij verwoesten.

De Heer zal regeeren in eeuwigheid : uw God, o Sion, van geslachte tot geslachte.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.
v. Van de poorten der helle.

A. Verlos, Heer, hunne zielen.

v. Dat zij rusten in vrede.

A. Amen.

- v. Heer! verhoor mijn gebed.
r. En mijn geroep kome tot U.

GEBED VOOR BISSCHOPPEN OF PRIESTERS.

ô God, die uwen dienaar N. tot de waardigheid van Bisschop (*of* van Priester) verheven hebt, hem deel gevende aan het Priesterschap der Apostelen: geef ook dat hij met hen de hemelsche glorie eeuwig genieten moge. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBED VOOR EEN MANSPERSOON.

Verhoor, o Heer! de gebeden, door welke wij uwe barmhartigheid ootmoedig smeeken, dat Gij de ziel van uwen dienaar N. die Gij uit deze wereld geroepen hebt, in het verblijf van vrede en licht plaatsen wilt, en haar in de glorie uwer Heiligen doet deelen. Door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

GEBED VOOR EENE VROUWELIJKE OVERLEDENE.

Heer, die oneindig goed zijt! wij smee-
ken U, ontferm U over de ziel uwer die-
naresse N. en geef haar deel aan de eeu-
wige zaligheid, nadat Gij haar van de
besmetting dezès sterfelijsen levens verlost

hebt. Dit bidden wij, door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED VOOR VRIENDEN EN WELDOENERS.

ô God, die den zondaren vergiffenis schenkt, en behagen schept in de zaligheid der menschen : wij smeeken uwe barmhartigheid, door de voorspraak van de gelukzalige Maria altijd Maagd, en van al uwe Heiligen, dat Gij onze broeders, bloedverwanten en weldoeners, welke uit deze wereld gescheiden zijn, tot de eeuwige gelukzaligheid toelaten wilt. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED VOOR ALLE GELOOVIGE ZIELEN.

ô God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen! schenk aan al uwe dienaars en dienaressen vergiffenis van al hunne zonden; opdat zij de genadige kwijtschelding, daar zij altijd naar verlangd hebben, door onze ootmoedige gebeden mogen verwerven. Gij, die leeft en regeert, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

GEBED VOOR VADER OF MOEDER.

ô God, die ons bevolen hebt vader en moeder te eeren; ontferm U over de ziel mijns vaders (*of* mijner moeder, *of* over de zielen mijner ouders. Vergeef zijn (hare

of hunne) zonden, en geef dat ik hem (*haar of* hen) eenmaal in het verblijf der eeuwige glorie aanschouwen moge. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED OP DEN STERFDAG.

Heer! wij bevelen U de ziel aan van uwen dienaar (of van uwe dienaressen) N.; opdat hij (zij) de wereld afgestorven zijnde, bij U leven moge: en hetgene wat hij (zij) door de krankheid der menschelijke handelingen misdreven heeft, door uwe genadige goedertierenheid moge uitgewischt worden. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED OP EEN JAARGETIJD.

ô God, aan wien het eigen is te sparen en genadig te zijn: verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen, welker jaargetijde wij houden, de plaats van verkoeling, de rust der zaligheid en den luster des eeuwigen lights. Door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

v. Heer! geef hun (*haar*) de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hun (*haar*) verschijne.

v. Dat hij (zij) ruste in vrede.

A. Amen.

TE METTEN.

INVITATORIUM. De Koning, voor wien alles leeft : komt, laat ons Hem aanbidden.

Andermaal. De Koning, voor wien alles leeft : komt, laat ons Hem aanbidden.

PSALM XCIV.

Komt, laten wij ons verblijden voor den Heer : laat ons juichen voor God onzen behoeder : laat ons zijn aanschijn te gemoet gaan, met lof en met psalmen, Hem vrolijk lofzingen.

De Koning, voor wien alles leeft : komt, laat ons Hem aanbidden.

Want de Heer is een groote God, en een Koning boven alle goden : want de Heer zal zijn volk niet verstooten ; want al de grenzen der aarde zijn in zijne hand, en Hij overziet de hoogten der bergen.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

De zee behoort Hem toe, en Hij heeft haar gemaakt, en zijne handen hebben

† Dit Invitatorie leest men op Allerzielendag, en als men drie Nocturnen leest : anders begint men de Antiphoon en Psalm van den dag, b. v. maandag en donderdag de eerste Nocturne, dinsdag en vrijdag de tweede, en woensdag en zaterdag de derde.

de aarde toebereid. Komt, laat ons aanbidden en nedervallen voor God : laat ons weenen voor den Heer, die ons gemaakt heeft; want Hij is de Heer, onze God, en wij zijn volk, en de schapen zijner weide.

De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

Heden, als gij zijne stem hoort, verhardt toch uwe harten niet, gelijk ten tijde der verbittering, ten dage der terging in de woestijn, alwaar uwe vaders mij getergd hebben; en mij beproefd en mijne werken gezien hebben.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

Veertig jaren lang was ik nabij dit geslacht en zeide : altijd dwalen zij met het hart : en mijne wegen hebben zij niet gekend. Daarom heb ik in mijne gramschap gezworen, dat zij in mijne rust niet zullen ingaan.

De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

Heer ! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

EERSTE NOCTURNE. (NACHTWAAK.)

Antiph. O Heer!

PSALM V.

Luister naar mijne woorden : Heer! let op mijn geroep.

Luister naar de stem mijns gebeds, o mijn Koning en mijn God! want tot U zal ik bidden, Heer! van 's morgens vroeg zult Gij mijne stem hooren.

Van 's morgens vroeg zal ik voor U staan en beschouwen; want Gij zijt geen God die de ongerechtigheid begeert.

Ook zal de boosaardige bij U geene woonplaats vinden : en de onregtvaardigen zullen voor uwe oogen niet bestaan.

Gij haat allen die onregt bedrijven : die leugentaal spreken zult gij vernielen.

De Heer heeft een' gruwel van den bloedgierigen en van den bedrieger; maar ik zal, door de grootheid uwer barmhertigheid, ingaan in uw huis.

Ik zal U aanbidden in uwen heiligen tempel, in uwe vrees.

Heer! geleid mij in uwe gerechtigheid, om mijner vijanden wil; maak dat mijn handel regt zij voor uw aanschijn.

Want er is geen waarheid in hunnen mond : hun hart is vol ijdelheid.

Hunne keel is een open graf : hunne tong gebruiken zij om te bedriegen : vonnis hen , o God !

Laat hen van hunne gedachten verval-
len, om de menigvuldigheid hunner boos-
heden ; want zij hebben U , o Heer ! ge-
tergd.

Maar laat allen, die in U hopen, zich
verblijden. In eeuwigheid zullen zij zich
verheugen, en Gij zult in hun wonen.

Allen die uwen naam beminnen, zullen
op U roemen : want Gij zult de regt-
vaardigen zegenen.

Heer ! Gij hebt ons met uwe goedgun-
stigheid als met een schild bedekt.

Heer ! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. ô Heer ! maak dat mijn handel
regt zij voor uw aanschijn.

Antiph. Wend U tot mij, Heer !

PSALM VI.

Heer ! straf mij niet in uwen toorn.
enz. *zie blad.* 45.

Heer ! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Wend U tot mij, Heer ! en ver-
los mijne ziel : want er is niemand in
den dood die uwer gedachtig is.

Antiph. Opdat hij niet. enz.

PSALM VII.

Heer, mijn God! op U heb ik mijne hoop gesteld: verlos mij van al mijne vervolgers en behoud mij.

Opdat hij niet gelijk een leeuw mijne ziel roove; terwijl er niemand is om mij te verlossen of te behouden.

Heer, mijn God! heb ik zulks gedaan, of zijn mijne handen met onregtvaardigheid bevlekt?

Of heb ik met kwaad beloond, die mij met kwaad betaalden, zoo moet ik te regt, van alles ontbloot, onder mijne vijanden bezwijken.

Dat dan mijn vijand mij vrij vervolge, dat hij mij achterhale; dat hij mij onder zijne voeten werpe en het leven beneme, en mijne eer tot stof make.

Sta op, Heer! in uwe gramschap: verhef uwe magt tusschen de palen uwer vijanden.

Sta op, o Heer, mijn God! volgens het bevel, dat Gij uitgesproken hebt; en de vergadering der volkeren zal U omringen.

Om hunnentwil verhef U weder: de Heer zal de volkeren regt doen.

Oordeel mij, o Heer! volgens mijne regtvaardigheid, en volgens de onschuld van mijnen handel.

De boosheid der goddeloozen zal een einde nemen, maar de regtvaardigen zult Gij geleiden, o God! die de harten en nieren doorgrondt.

Mijne regtvaardige hulp is van den Heer; want Hij behoudt degenen die opregt van hart zijn.

God is een regtvaardige, sterke en langmoedige Regter: wordt Hij niet dadelijks tot gramschap verwekt?

Indien gij u niet bekeert, zal Hij zijn zwaard opheffen: Hij heeft zijnen boog gespannen en gereed gemaakt,

Hij heeft er doodelijke schichten op gesteld: Hij heeft zich vurige pijlen toebeleid.

Zie, hij (de zondaar) heeft voorgenomen onrecht te doen: van smart ging hij zwanger, en ongerechtigheid heeft hij gebaard.

Hij heeft eenen put geopend en ontgraven: en hij is gevallen in den kuil, dien hij gemaakt heeft.

Zijne smart zal op zijn hoofd wederkeeren: en zijne ongerechtigheid zal op zijn hoofd vallen.

Ik zal den Heer danken, om zijne regtvaardigheid, en ik zal lofzangen zingen, den naam des Heeren, des Allerhoogsten!

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Opdat hij niet, gelijk een leeuw,

mijne ziel roove, terwijl er niemand is om mij te verlossen.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos hunne zielen Heer!

Onze Vader, enz. (in stilte.)

EERSTE LES. JOB. VII.

Spaar mij, Heer! want mijne dagen zijn een niet; wat is de mensch, dat Gij hem verheft, of waarom stelt Gij uw hart op hem? Gij bezoekt hem in den morgenstond, en aanstonds beproeft Gij hem. Hoe lang toeft Gij mij te sparen, en toe te laten dat ik mijn speeksel inzwelge? Ik heb gezondigd: wat zal ik U doen, o Behouder der menschen? Waarom hebt Gij mij tot het doel uwer gramschap gesteld, waardoor ik lastig aan mij zelve ben geworden? Waarom neemt gij mijne ongerechtigheid niet weg? Zie, nu zal ik in het stof der aarde slapen, en als gij mij des morgens vroeg zoekt, zal ik er niet meer zijn.

A. Ik weet dat mijn Verlosser leeft: en dat ik in den laatsten dag uit het stof zal verrijzen: en in mijn vleesch zal ik God, mijnen Zaligmaker, aanschouwen.

v. Dien ik zelve zien zal en geen ander; en mijne oogen zullen Hem aanschouwen.

A. En in mijn vleesch zal ik God, mijnen Zaligmaker, aanschouwen.

TWEEDE LES. JOB. X.

Het verdrijet mijne ziel te leven : ik zal mijne woorden tegen mij laten gaan; ik zal in de bitterheid mijner ziel spreken, en tot God zeggen : veroordeel mij toch niet. Geef mij te kennen, waarom Gij aldus met mij handelt. Dunkt het U goed te zijn, dat Gij mij bezwaart, dat Gij mij, het werk uwer handen, verdrukt; en dat Gij de raadslagen der goddeloozen begunstigt? Hebt Gij vleeschelijke oogen? Ziet Gij de dingen zoo als de menschen die zien? Zijn uwe dagen als de dagen eens menschen; en uwe jaren aan der menschen jaren gelijk, om onderzoek te doen naar mijne ongerechtigheid, en te vernemen naar mijne zonden? Gij weet immers, dat ik niets ongodelijks bedreven heb. Doch er is niemand die mij uit uwe hand kan verlossen.

A. ô Heer, die Lazarus, toen hij reeds stinkende was, uit het graf hebt doen verrijzen : geef hun rust in de plaats der verzoening.

v. Gij die komen zult om levenden en dooden te oordeelen, en de wereld, door het vuur.

A. Geef hun rust in de plaats der verzoening.

DERDE LES. JOB. X.

Uwe handen hebben mij gemaakt en mij van rondsomme de gestalte gegeven; en zult Gij mij zoo aanstonds vernietigen? Wees doch indachtig, bid ik U, dat Gij mij als potaarde gevormd hebt, en mij tot stof hebt doen wederkeeren. Hebt Gij mij niet gemolken als melk en als kaas geronnen? Met vel en vleesch hebt Gij mij bekleed: met beenderen en zenuwen hebt Gij mij zaamgehecht; Gij hebt mij het leven geschonken en weldaden bewezen: en uwe zorg heeft mijnen geest bewaard.

A. Waar zal ik mij voor uw aangezicht verbergen, o Heer! als Gij de aarde zult komen oordeelen: daar ik zoo zeer gezondigd heb ten tijde van mijn leven?

V. Ik sta verschrikt over mijne misdaden en beschaamd voor uwe oogen; verwijs mij toch niet als Gij zult ten oordeel komen.

A. Daar ik zoo zeer gezondigd heb ten tijde van mijn leven.

V. Heer! geef hun de eeuwige rust: en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Daar ik zoo zeer gezondigd heb, ten tijde van mijn leven.

TWEEDE NOCTURNE.

Antiph. In de plaats der weide.

PSALM XXII.

De Heer bestuurt mij : niets zal mij ontbreken : Hij heeft mij in eene goede weide gesteld.

Hij voedt mij in den omtrek van verfrisschende wateren : Hij verkwikt mijne ziel.

Hij geleidt mij op de wegen der regtvaardigheid, om zijnen naam.

Al ging ik ook in het midden der schaduwen des doods : zou ik toch niet vreezen, omdat Gij met mij zijt.

Uw stok en staf vertrooste mij.

Gij hebt in mijn aanschouwen eene tafel bereid, tegen die mij kwellen.

Gij hebt mijn hoofd vet gemaakt met olie : en hoe kostelijk is mijn dronkenmakende kelk.

En uwe barmhartigheid zal mij navolgen, al de dagen mijns levens.

Opdat ik wonen zoude in het huis des Heeren! tot de langheid der dagen.

Heer! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. In de plaats der weide heeft Hij mij gesteld.

PSALM XXIV.

Antiph. Wil, Heer, de misdaden.

Tot U, Heer! heb ik mijne ziel opgeheven : mijn God! in U heb ik betrouwen, ik zal niet beschaamd worden.

En laat mijne vijanden mij niet bespotten : want allen, die U verbeiden, zullen niet beschaamd worden.

Laat ze beschaamd worden allen, die onregtvaardigheden te vergeefs doen.

Toon mij, Heer, uwe wegen : en leer mij uwe palen.

Beschik mij in uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt mijn God, mijn Zaligmaker : in U heb ik verbeid den geheelen dag.

Wees gedachtig, Heer, uwer genade en uwe barmhartigheden, die van het begin der wereld zijn.

De misdaden mijner jeugd, en mijner onwetendheden gelieft Gij niet te gedenken.

Naar uwe barmhartigheid, wees mij gedachtig, om uwe goedheid, Heer!

Zoet en regt is de Heer; daarom zal Hij eene wet geven aan hen, die in den weg misdoen.

Hij zal de zachtmoedigen beschikken in het oordeel : Hij zal den goedertierenen zijne wegen leeren.

Al de wegen des Heeren zijn barmhertigheid en waarheid, aan die zijn verbond en zijne getuigenissen zoeken.

Om uwen naam, Heer! zult Gij mijne zonden genadig wezen: want die zijn veelvuldig.

Wie is de mensch die den Heer vreest? eene wet heeft Hij hem gesteld, in den weg, dien hij gekozen heeft.

Mijne ziel zal in goede dingen wonen: en zijn zaad zal de aarde erven.

De Heer is eene vastigheid dergenen die Hem vreezen: en zijn verbond is om het hen te laten weten.

Mijne oogen zijn altijd tot den Heer; want Hij zal mijne voeten uit den strik trekken.

Zie op mij, en ontferm U mijner; want ik ben eenig en arm.

De benaauwdheden mijns harten zijn vermenigvuldigd; van mijne noodwendigheden verlos mij.

Zie aan mijne ellende en mijnen arbeid, en vergeef mij al mijne misdaden.

Aanzie mijne vijanden, want zij zijn vermenigvuldigd; en met eenen ongeregtigen haat, haten zij mij.

Bewaar mijne ziel, en verlos mij: ik zal niet beschaamd zijn; want ik heb in U gehoopt.

ô God! verlos Israël uit al zijne verdrukkingen.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Wil, Heer, de misdaden mijner jeugd en mijner onwetendheden niet gedenken.

PSALM XXVI.

Antiph. Ik geloof de goederen des Heeren.

De Heer is mijn licht en mijne zaligheid: wien zal ik vreezen?

De Heer is de beschermmer mijns levens: voor wien zal ik beven?

Als de kwaaddoeners bij mij komen, om mijn vleesch te eten.

Die mij kwellen, mijne vijanden; zij zijn krank geworden en gevallen.

Als er krijsheeren tegen mij staan, zal mijn hart niet vreezen.

Is het dat er een strijd tegen mij opstaat, daarin zal ik hopen.

Een ding heb ik van den Heer begeerd, dit zal ik verzoeken: dat ik mag wonen in het huis des Heeren, al de dagen mijns levens.

Opdat ik zien moge de wellusten des Heeren, en bezoeken zijnen tempel.

Want hij heeft mij verborgen in zijn tabernakel; in den kwaden dag heeft Hij mij beschermd, in het verborgene van zijne woonplaats.

Op eene rots heeft hij mij verheven : en nu heeft hij mijn hoofd verheven boven mijne vijanden.

Ik ben omgegaan, en ik heb geofferd in zijn tabernakel eene offerande des roepens (een danklied); ik zal zingen en den Heer met zangen vereeren.

Verhoor, Heer, mijne stem, waarmede ik tot U geroepen heb : ontferm U mijner en verhoor mij.

Tot U heeft mijn hart gesproken; mijn aangezicht heeft U gezocht; uw aanschijn, Heer, zal ik zoeken.

Wil uw aanschijn van mij niet afkeeren, en wijk niet in uwe gramschap van uwen dienaar.

Wees mijn helper, verlaat mij niet, noch versmaad mij niet, o God, mijn Zaligmaker!

Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten; maar de Heer heeft mij opgenomen.

Onderwijs mij, Heer! in uwen weg, en geleid mij in het regte voetpad, om mijne vijanden.

Lever mij niet in de handen dergenen die mij kwellen; want tegen mij zijn

opgestaan booze getuigen, en de boosheid heeft tegen zich zelven gelogen.

Ik geloof de goederen des Heeren in het land der levenden te zien.

Verwacht den Heer, en wees kloek : uw hart worde versterkt, en verbeide den Heer.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Ik geloof de goederen des Heeren in het land der levenden te zien.

v. De Heer stelle hen met de prinsen.

a. Met de vorsten des volks.

Onze Vader, enz. (in stilte.)

VIERDE LES. JOB. XII.

Antwoord mij, hoe groot is het getal mijner ongeregtigheden en zonden? Maak mij mijne overtredingen en misdaden bekend. Waarom verbergt Gij uw aangezicht voor mij, en beschouwt Gij mij als uwen vijand? Gij toont uwe magt tegen een blad, hetwelk door den wind weggevoerd wordt; Gij vervolgt eenen dorren stoppel; Gij schrijft bitterheden tegen mij en wilt mij vernielen, om de zonden mijner jeugd; Gij hebt mij in boeijen gekneld : Gij let op al mijne paden, en al mijne voetstappen slaat Gij gade : daar ik weldra vergaan zal als verrotting, en als een kleed zal worden, hetwelk door de motten gegeten wordt.

A. Gedenk toch dat mijn leven niets is dan wind : het aangezicht der menschen zal mij niet meer aanschouwen.

v. Uit de diepten heb ik tot U geroepen : Heer ! Heer ! verhoor mijne stem.

A. Het aangezicht der menschen zal mij niet meer aanschouwen.

VIJFDE LES. JOB. XIV.

De mensch, van eene vrouw geboren, leeft eenen korten tijd en is vol van ellenden. Hij verschijnt als eene bloem, en wordt straks vertreden. Als eene schaduwe vliedt hij, en blijft nooit in denzelfden staat. En gewaardigt Gij U op eenen zoodanigen uwe oogen te slaan en met hem in het regt te treden ? Wie kan dengenen rein maken, die van onzuiver zaad ontvangen is ? Zijt gij niet de eenige die zulks vermoogt ? Kort zijn de dagen des menschen : het getal zijner maanden is bij U besloten ; Gij hebt hem palen gesteld, welke hij niet kan te buiten treden. Wijk nog een weinig van hem, opdat hij ruste : tot dat hij, als een huurling, het gewenschte einde van zijnen dag bereike.

A. Wee mij, dat ik zoo zeer gezondigd heb in mijn leven ! Wat zal ik zondaar doen ? Tot wien zal ik vlugten dan tot U, o mijn God ! wees mij genadig, als Gij komen zult, ten jongsten dage.

v. Mijne ziel is zeer ontsteld; doch Gij, Heer! kom haar te hulp.

A. Wees mij genadig, als Gij komen zult, ten jongsten dage!

ZESDE LES. JOB. XIV.

Van wien verkrijg ik, dat Gij mij in het graf beschermt en mij verbergt, tot dat uwe verbolgenheid is voorbijgegaan, en Gij mij eenen tijd stelt dat Gij mijner gedenkt? Meent gij, dat een mensch, die gestorven is, weder leven zal? Al de dagen, in welke ik nu strijde, zal ik wachten, tot dat mijne verandering komt. Gij zult mij roepen en ik zal U antwoorden: Gij zult uwe regterhand toereiken aan het werk uwer handen. Ik weet wel, dat Gij al mijne voetstappen geteld hebt; maar wees mijner zonden genadig!

A. Heer! gedenk mijner zonden niet, als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer! maak dat mijn handel regt zij voor uwe oogen.

A. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

DERDE NOCTURNE.

Antiph. Het behage U, Heer!

PSALM XXXIX.

Wachtende heb ik den Heer verbeid,
en Hij heeft op mij gelet.

Hij heeft mijne gebeden verhoord: Hij
heeft mij uit den poel der ellende en uit
de vuiligheid des slijks getrokken.

Hij heeft mijne voeten op eene steen-
rots gesteld, en mijne gangen regt gemaakt.

Hij heeft mij een nieuw gezang in den
mond gegeven, een' lofzang voor onzen
God.

Velen zullen, dit ziende, den Heer
vragen en op hem hopen.

Zalig is de mensch, wiens hoop is in
den naam des Heeren: die zijne oogen
niet wendt naar ijdelheden of valsche
dwaasheden.

ô Heer, mijn God! Gij hebt menig-
vuldige wonderen verrigt: niemand is U
gelijk in uwe gedachten.

Ik heb ze verkondigd en er van ge-
sproken; zij zijn ontelbaar vermenigvul-
digd.

Slagtoffers en spijsoffers hebt Gij niet
gewild, maar Gij hebt mij de ooren ge-
opend.

Brandoffers en offeranden voor de zonden hebt Gij niet begeerd : toen zeide ik : zie, ik kom.

In het begin des boeks is van mij geschreven.

Dat ik uwen wil zou doen, mijn God! ik heb het begeerd, en uw wil is in het midden mijns harten.

Ik heb uwe regtvaardigheid verkondigd in eene groote vergadering ; zie, mijne lippen zal ik niet verbieden : Gij weet het, Heer!

Uwe regtvaardigheid heb ik niet in mijn hart verborgen ; van uwe waarheid en zaligheid heb ik gesproken.

Uwe barmhartigheid en waarheid heb ik niet verborgen gehouden, voor de vergadering der menigte.

Gij dan, Heer, wend uwe barmhartigheid niet van mij af : uwe barmhartigheid en uwe waarheid hebben mij altijd behouden.

Want de ellenden die mij omringden zijn ontelbaar ; mijne ongeregtigheden hebben mij zoo overrompeld, dat ik ze niet overzien kan.

Zij zijn menigvuldiger, dan de haren van mijn hoofd ; en mijn hart heeft mij verlaten.

Het behage U, Heer, mij te verlossen : zie op, om mij te helpen.

Dat zij beschaamd worden en terugwijken, die mijne ziel zoeken om ze weg te nemen.

Dat zij met schande terug gedreven worden, die mij kwaad willen.

Dat zij aanstonds hunne schande dragen, die mij zeggen : ha! ha!

Dat allen die U zoeken vrolijk en verheugd zijn over U; en dat zij die uwe zaligheid beminnen, altijd zeggen : de Heer zij verheerlijkt.

Maar ik ben behoeftig en arm : de Heer is mijn verzorger.

Mijn helper en mijn beschermer zijt Gij : mijn God, vertoef niet!

Heer! geef hun de eeuwige rust; enz.

Antiph. Het behage U, o Heer! mij te verlossen : Heer! zie op, om mij te helpen.

PSALM XL.

Antiph. Genees, Heer!

Zalig is hij die acht geeft op de behoeftigen en armen : in den kwaden dag zal de Heer hem verlossen.

De Heer beware hem en make hem levende : Hij make hem zalig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden!

De Heer ondersteune hem op het bed

zijner smarten : Gij hebt zijn bed geheel omgeschud in zijne krankheid.

Ik zeide : Heer ! ontferm U mijner, genees mijne ziel ; want ik heb tegen U gezondigd.

Mijne vijanden hebben kwaad van mij gezegd ; wanneer zal hij sterven , en wanneer zal zijn naam vergaan ?

Als er iemand binnen kwam om te zien , dan sprak hij valschelijk ; zijn hart vergaderde boosheden voor zich.

En buitengaande sprak hij er van.

Al mijne vijanden mompelden tegen mij ; tegen mij hebben zij kwaad gedaan.

Een misdadig woord hebben zij tegen mij besloten : zou hij , die slaapt , wel weder opstaan ?

Zelfs de mensch mijns vredes , op wien ik vertrouwde , die mijn brood at , heeft mij grootelijks vertreden.

Maar Gij , Heer , ontferm U onzer , en rigt mij weder op : en ik zal het hem vergelden .

Hieraan heb ik gezien , dat Gij mij genegen zijt ; want mijn vijand zal zich niet verblijden over mij .

Maar Gij hebt mij om mijne onschuld ondersteund ; Gij hebt mij vastgesteld voor uw aanschijn , in eeuwigheid .

Geloofd zij de Heer , de God van Israël ,

van eeuw tot eeuw; dat het geschiede,
dat het geschiede!

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Genees, Heer, mijne ziel; want
ik heb tegen U gezondigd.

PSALM XLI.

Antiph. Mijne ziel heeft dorst gehad.

Gelijk een hert verlangt naar de waterbronnen, zoo verlangt mijne ziel naar U, o God!

Mijne ziel heeft dorst gehad naar den magtigen en levenden God; wanneer zal ik komen en verschijnen voor Gods aanschijn?

Mijne tranen zijn mijn brood geweest dag en nacht; omdat men dagelijks tegen mij sprak: waar is uw God?

Als ik aan deze dingen dacht, heb ik mijne ziel in mij uitgestort; want ik zal overgaan tot de plaats van het wonderlijk tabernakel, tot het huis Gods.

Onder de stem van vreugde en lof, onder het geluid dergenen die feest houden.

Waarom zijt gij bedroefd, mijne ziel? waarom ontstelt gij mij?

Hoop op God; want ik zal Hem nog loven, de zaligheid mijns aangezigts en mijn God.

Mijne ziel is in mij ontsteld: daarom

zal ik aan U gedachtig zijn uit het land der Jordaan en van Hermon; van het klein gebergte.

De eene afgrond roept den anderen onder het gedruis uwer watersluizen.

Al uwe hooge vlooden en golven zijn over mij gegaan.

Des daags heeft de Heer zijne barmhartigheid bevolen, en des nachts zijnen lofzang.

Ik zal tot God zeggen : Gij zijt mijn beschermer.

Waarom hebt Gij mij vergeten, en waarom ga ik bedroefd als de vijand mij kwelt?

Als mijne beenderen vermorzeld werden, beschimpten mij mijne vijanden, die mij verdrukten.

Daar zij mij dagelijks zeiden : waar is uw God?

Waarom zijt gij bedroefd, mijne ziel? waarom ontroert gij mij?

Hoop op God; want ik zal hem nog loven, de zaligheid mijns aangezigts en mijn God.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Mijne ziel heeft dorst gehad naar den magtigen en levenden God; wanneer zal ik komen en verschijnen voor Gods aangezicht?

v. Lever hen, die U loven, niet over aan de wilde dieren.

A. En vergeet niet eindeloos de zielen uwer ellendigen.

Onze Vader, enz. (in stilte.)

ZEVENDE LES. JOB. XVII.

Mijn geest vermindert : mijne dagen worden verkort : voor mij blijft niets over dan het graf. Ik heb niet gezondigd : en evenwel ziet mijn oog slechts bitterheid. Heer! verlos mij en stel mij bij U, en dat dan ieders hand tegen mij strijde. Mijne dagen zijn verdwenen, mijne gedachten zijn verstrooid en pijnigen mijn hart. Zij hebben den nacht veranderd in den dag, en na de duisternis verlang ik wederom naar het licht. Maar, of ik al wachte, het graf zal mijne woning zijn : in de duisternis heb ik mijn bed gemaakt. Tot de verrotting heb ik gezegd : gij zijt mijn vader; en tot de wormen : gij zijt mijne moeder en zuster. Waar is dan nu mijne verwachting? en wie let op mijn wachten?

A. Dewijl ik dagelijks zondig en geene boetvaardigheid doe, ontroert mij de vrees des doods: want in de hel is geene verlossing : ontferm U mijner, o God! en verlos mij.

ô God! behoud mij, om uwen naam; verlos mij door uwe kracht.

A. Want in de hel is geene verlossing :
ontferm U mijner, o God! en behoud mij.

ACHTSTE LES. JOB. XIX.

Mijn vleesch verteed zijnde, kleeft mijn gebeente aan mijn vel; de lippen blijven alleen over mijne tanden. Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, gij ten minste mijne vrienden! want de hand des Heeren heeft mij getroffen. Waarom verzadigt gij u met mijn vleesch? Och, of mijne woorden wierden opgeschreven of in een boek aangeteekend, of met eenen ijzeren griffel op eenen looden plaat gesneden werden, of met eenen beitel in eenen harden steen uitgehouwen! Want ik weet dat mijn Verlosser leeft; en dat ik ten jongsten dage uit de aarde verrijzen zal: ik zal weder met mijn vel bekleed worden, en in mijn vleesch zal ik mijnen God aanschouwen. Dien ik zien zal, ik zelve, en niemand anders: wien mijne eigene oogen zullen aanschouwen. Deze hoop is in mijnen boezem opgesloten.

A. Heer! oordeel mij niet naar mijne werken: ik heb niets gedaan voor uwe oogen, hetwelk waarde heeft; daarom bid ik uwe opperste goedheid, dat Gij mijne boosheid wilt uitwisschen, o God!

v. Wasch mij nog meer van mijne

ongerechtigheid, en reinig mij van mijne misdaden.

A. Daarom bid ik uwe opperste goedheid, dat Gij mijne boosheid wilt uitwissen, o God!

NEGENDE LES. JOB. X.

Waarom hebt Gij mij uit de moeder voortgebracht? ach! of ik vernietigd ware geworden, zonder dat mij ooit iemand gezien had! Ik zou dan geweest zijn, als of ik niet bestaan had, en van de moeder ware weggedragen naar het graf. Zal de korthed mijner dagen niet haast een einde nemen? Gedoog dan dat ik mijne smart een weinig beweene: alvorens ik henen ga, zonder terug te keeren naar dat duistere land, hetwelk overdekt is met de donkerheid des doods; een land van ellende en duisterheid, waar de schaduw des doods, waar geene orde maar eeuwigdurende afschrik woont.

v. Verlos mij, o Heer! van de wegen der hel, Gij die de koperen deuren gebroken hebt, uwe dienaars bezoekende in den kerker der hel, en licht gevende, om U te aanschouwen, hun die in de pijnen der duisternissen waren.

A. Die riepen en zeiden: Gij zijt eindelijk gekomen, onze Verlosser!

v. Heer! geef hun de eeuwige rust,
en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Hun die in de pijnen der duisternissen waren.

*Het volgende Responsorium leest men op
Allerzielendag, en als drie Nocturnen
gelezen worden.*

A. Heer! verlos mij van den eeuwigen
dood, in dien vreeselijken dag, als de
hemelen en de aarde zullen beroerd wor-
den: als Gij de wereld zult komen oor-
deelen door het vuur.

v. Bevend ben ik geworden, en ik vrees
als de onderzoeking komen zal en de
toekomstige gramschap.

A. Als de hemelen en de aarde zullen
beroerd worden: als Gij de wereld zult
komen oordeelen door het vuur.

v. Die dag is een dag van gramschap,
van benaauwdheid en ellende; een groote
en zeer bittere dag.

A. Als Gij de wereld zult komen oor-
deelen door het vuur.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

A. ô Heer! verlos mij van den ewi-
gen dood in dien vreeselijken dag, als de
hemelen en de aarde zullen beroerd wor-
den, als Gij de wereld zult komen oor-
deelen door het vuur.

DE LAUDES.

PSALM L.

Antiph. Mijne vermorzelde beenderen.
Ontferm U mijner, enz. *zie bladz.* 50.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Mijne vermorzelde beenderen
zullen zich verheugen.

PSALM XIV.

Antiph. Heer! verhoor mijn gebed.

U komt den lofzang toe in Sion, o
God! en in Jeruzalem zal U de belofte
betaald worden.

Verhoor mijn gebed : alle vleesch zal
tot U komen.

De woorden der boozen zijn magtiger
geworden dan wij : doch Gij zult onze
boosheden verzoenen.

Zalig hij, dien Gij verkoren en op-
genomen hebt : hij zal in uwe voorhoven
wonen.

Wij zullen vervuld worden met de goe-
deren van uw huis : heilig is uw tempel.

Wonderlijk in gerechtigheid.

Verhoor ons, God, onze Zaligmaker!
Gij die de hoop zijt van al de einden der
aarde, en in de verheid der zee.

Die de bergen, bereid in uwe kracht,
met magt omgordt.

Die de holle zee beroert, en het gedruisch harer golven.

De volkeren zullen verbaasd worden.

En zij, die aan de grenzen wonen, zullen vreezen voor uwe teekenen : den morgen en den avond zult Gij vrolijk maken.

Gij bezoekt de aarde en bevochtigt ze mildelijk en vermeedert haren rijkdom.

De beek Gods is met water gevuld : Gij bereidt hun spijs; want alzoo is hare bereiding.

Maak hare rivieren vol, vermenigvuldig haar gewas : in hare regendruppelen zal zij vrolijk groeijen.

Gij zult den jaarkring in uwe goedertierenheid zegenen : uwe velden zullen met vruchtbaarheid vervuld worden.

Vruchtbaar zal het uitgelegene der woestijn worden, en de heuvelen zullen met blijdschap worden omringd.

De rammen der schapen zijn bekleed ; de dalen overvloeiend van tarwe : men zal er juichen en lofzangen zingen.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Heer! verhoor mijn gebed ; alle vleesch zal tot U komen.

PSALM LXII.

Antiph. Uwe regterhand.

ô God , mijn God ! tot U waak ik van den vroegen morgen.

Mijne ziel heeft naar U gedorst : hoe menigmaal heeft mijn vleesch dorst gehad naar U.

Ik een woest en ongebaand en dor land ; alzoo heb ik mij voor U vertoond in het heilige , opdat ik uwe kracht en uwe glorie zoude zien.

Want uwe barmhartigheid is beter dan het leven : mijne lippen zullen U loven.

Alzoo zal ik U zegenen in mijn leven ; en in uwen naam zal ik mijne handen opheffen.

Als met vettigheid des ingewands en met smeer worde mijne ziel verzadigd ; en met lippen des juichens zal ik U loven.

Als ik aan U denk op mijn bed : van 's morgens vroeg zal ik op U denken , want Gij zijt mijn helper geweest.

En onder het deksel uwer vleugelen zal ik mij verblijden : mijne ziel is aan U gehecht , uwe regterhand heeft mij ondersteund.

Maar zij hebben te vergeefs mijne ziel gezocht : zij zullen in het onderaardsche nederdalen.

Zij zullen geleverd worden in de handen des zwaards : zij zullen het deel zijn der vossen.

Maar de koning zal zich in God ver-

blijden
zich
kwaad
N. B.
geef l

Go
Hij la
en on
Op
in he
heid.
Da
dat a
Da
blijde
regtv
Gij o
Da
dat a
heeft
Da
Da
den d
He
An
derste

blijden : allen die bij hem zweeren , zullen zich beroemen , omdat de mond der kwaadsprekers gestopt is.

N. B. *Hier wordt niet gezegd* : Heer ! geef hun de eeuwige rust , enz.

PSALM XXIV.

God zij ons barmhartig en zegene ons ; Hij late zijn aangezicht over ons schijnen en ontferme zich onzer.

Opdat wij op aarde uwen weg kennen : in het midden der volkeren uwe zaligheid.

Dat de volkeren U belijden , o God ! dat alle volkeren U belijden.

Dat de volkeren zich verheugen en verblijden ; want Gij oordeelt de volkeren in regtvaardigheid , en de volkeren bestuurt Gij op aarde.

Dat de volkeren U belijden , o God ! dat alle volkeren U belijden : de aarde heeft hare vrucht gegeven.

Dat God ons zegene , onze God.

Dat God ons zegene ; en dat alle einden der aarde Hem vreezen.

Heer ! geef hun de eeuwige rust , enz.

Antiph. Uwe regterhand heeft mij ondersteund.

DE LOFZANG VAN EZECHIAS.

ISAÏAS. XXXIII.

Antiph. Van de poorten der hel.

In het midden mijns levens heb ik gezegd : ik zal gaan tot de poorten der hel.

Ik heb het overschot mijner jaren gezocht; ik heb gezegd : ik zal den Heer, mijnen God, niet zien in het land der levenden.

Ik zal de menschen niet meer aanschouwen en die in rust wonen.

De tijd mijns levens is weggenomen en van mij opgerold, gelijk de tenten der herderen.

Mijn leven is afgesneden als de draad van eenen wever : toen die eerst begon, heeft Hij mij afgesneden; eer de morgenstond ten avond gaat, zult Gij mij ten einde brengen.

Ik hoopte tot den morgenstond : als een leeuw heeft hij alle mijne beenderen vermorzeld.

Eer de morgen ten avond gaat, zult Gij mij ten einde brengen : ik zal roepen als het jong eener zwaluwe : als eene duive zal ik kirren.

Mijne oogen zijn bezweken van het opzien naar de hoogte.

Heer! ik lijd geweld; antwoord voor mij : wat zal ik zeggen? Hoe zal Hij voor mij antwoorden als Hij het zelf gedaan heeft.

Ik zal voor U mijne jaren overdenken in de bitterheid mijner ziel.

Indien men zoo leeft, Heer! en zoodanig het leven is van mijnen geest, zoo zult Gij mij straffen en mij levendig maken; zie, in den vrede is mijne bitterheid de allerbitterste.

Maar Gij hebt mijne ziel van het verderf verlost : Gij hebt al mijne zonden achter uwen rug geworpen.

Want de hel zal U niet belijden : de dood zal U niet loven : zij die in den kuil nederdalen, zullen uwe waarheid niet verwachten.

De levende zal U niet belijden, zoo als ik heden doe : de vader zal uwe waarheid aan zijne kinderen bekend maken.

Heer! behoud mij, en wij zullen onze lofzangen zingen, in het huis des Heeren, al de dagen onzes levens.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Van de poorten der hel, verlos mijne ziel, Heer!

PSALM CXLVIII.

Antiph. Alle geesten.

Looft den Heer uit de hemelen : looft Hem in het hoogste.

Looft Hem, al zijne engelen; looft Hem al zijne legermagten.

Looft Hem, zon en maan : looft Hem, alle sterren en licht.

Looft Hem, hemelen der hemelen : en alle wateren, die boven de hemelen zijn, looft den naam des Heeren!

Want Hij sprak, en zij waren gemaakt : Hij beval, en zij waren geschapen.

Hij heeft ze in eeuwigheid vastgesteld, en in de eeuwen der eeuwen : Hij heeft ze een voorschrift gegeven, en het zal niet vergaan.

Looft den Heer, aardelingen, draken en alle afgronden.

Vuur, hagel, sneeuw, ijs en stormwinden die zijn woord doet.

Bergen en alle heuvelen, vruchtgevende boomen en cederen.

Beesten en allerhande vee, slangen en gevederd gevogelte.

Koningen der aarde en alle volkeren; vorsten en alle regters der aarde.

Jongelingen en maagden, ouden en jon-

gen, looft den naam des Heeren; want zijn naam is alleen verheven.

Zijn lof is boven hemel en aarde: en Hij heeft verheven den hoorn zijns volks.

Dat alle zijne Heiligen lofzangen zingen; de kinderen van Israël, het volk dat Hem nadert.

(N. B. *Bij deze of den volgende Psalm wordt niet gezegd: Heer! geef hun de eeuwige rust, enz. maar alleen op het einde van Psalm CL.*)

PSALM CXLIX.

Zingt den Heer een nieuw gezang; zijn lof zij in de vergadering der Heiligen.

Dat Israël zich verheuge in Dengenen die hem gemaakt heeft: en dat de kinderen Sions in hunnen Koning juichen.

Dat ze zijnen naam loven in koorzangen; dat ze trommelen en met de harp Hem lofzingen.

Want de Heer heeft behagen in zijn volk; en Hij heeft de zachtmoedigen ter zaligheid verheven.

De Heiligen zullen juichen in glorie: zij zullen zich verblijden op hunne rustplaatsen.

De verheffingen Gods zijn in hunne keelen: en twee snijdende zwaarden in hunne handen.

Om wraak te nemen over de volkeren ,
om de volkeren te straffen.

Om hunne koningen in ketenen te sluiten ,
en hunne edelen in ijzeren boeijen.

Om over hen het beschreven regt te doen.

Deze glorie is voor al zijne Heiligen.

PSALM CI.

Looft den Heer in zijne Heiligen ; looft
Hem in het uitspansel zijner kracht.

Looft Hem in zijne krachten ; looft
Hem naar de menigvuldigheid zijner groot-
heid.

Looft Hem met welluidende cymbalen :
looft Hem met de cymbalen des juichens.

Alle geesten , looft den Heer !

Heer ! geef hun de eeuwige rust , enz.

Antiph. Alle geesten , looft den Heer !

v. Ik heb eene stem van den hemel
gehoord , mij zeggende :

A. Zalig zijn de dooden , die in den Heer
sterven.

De Lofzang van Zacharias.

LUCAS I.

Antiph. Ik ben de verrijzenis.

Geloofd zij de Heer , de God van Israël ;
want Hij heeft zijn volk bezocht en ver-
lossing gegeven.

En Hij heeft ons opgerigt eenen hoorn der zaligheid, in het huis van zijnen dienaar David.

Gelijk Hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van het begin der wereld af geweest zijn.

Dat Hij ons verlossen zou van onze vijanden, en uit de hand van allen die ons haten.

Om barmhartigheid te doen met onze vaders, en te gedenken aan zijn heilig verbond.

Aan den eed, dien Hij aan onzen vader Abraham gezworen heeft, dat Hij zich aan ons geven zou.

Opdat wij zonder vrees, uit de hand onzer vijanden verlost zijnde, Hem zouden dienen.

In heiligheid en regtvaardigheid, voor zijn aangezicht, al onze dagen.

En gij, kind! zult een Profeet des Allerhoogsten genoemd worden : want gij zult voor het aangezicht des Heeren gaan, om zijne wegen te bereiden.

Om de volle kennis der zaligheid aan zijn volk te geven, tot vergiffenis hunner zonden.

Door de grondelooze barmhartigheid van onzen God, door welke Hij ons bezocht heeft, verschijnende uit de hoogte.

Om te verlichten degenen die in duis-

ternissen zitten en in de schaduw des doods : om onze voeten te besturen op den weg des vredes.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Ik ben de verrijzenis en het leven. Die in mij gelooft, zal leven, al was hij gestorven; en al wie leeft en gelooft in mij, zal in eeuwigheid niet sterven.

Onze Vader, enz. (knielende, gelijk ook het volgende.)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

(N. B. *De volgende Psalm wordt op Allerzielendag niet gelezen, alsdan volgen onmiddellijk de Verzen en het Gebed.*)

PSALM CXXIX.

Uit de diepten, enz. *zie bladz. 55.*

v. Heer! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verlichte.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos, o Heer, hunne zielen.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

A. En mijn geroep kome tot U.

G E B E D.

(*Hier volgt een der Gebeden, gelijk na de Vespers, bladz. 263, na welke men zegt:*)

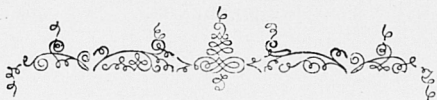
v. Heer! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verschijne.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

DE VESPER-PSALMEN OP ZONDAG.

v. Deus in adiutorium meum intendente.

r. Domine ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Am. Alleluja.

v. God! wees opmerkzaam op mijne hulp.

a. Heer! haast U om mij te helpen.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest.

Gelijk het was van den beginne, zoo nu en altijd, en in alle eeuwen. Amen. Alleluja.

Van Septuagesima tot Paschen, zegt men, in plaats van Alleluja:

Laus tibi, Domine, Rex æternæ gloriæ!

Lof zij U. Heer, Koning der eeuwige heerlijkheid!

I. PSALM 109.

Dixit Dominus Domino meo: sede

De Heer (*Vader*) heeft gesproken tot

a dextris meis,

mijnen Heer, (*Christus*): zit aan mijne regterhand.

Donec ponam inimicos tuos : scabellum pedum tuorum.

Tot dat ik uwe vijanden stelle tot eene voetbank uwer voeten.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion; dominare in medio inimicorum tuorum.

De Heer zal den schepter uwer magt uit Sion doen komen; heerscht in het midden uwer vijanden.

Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus Sanctorum : ex utero ante luciferum genui te.

Bij U is het vorstendom op den dag uwer kracht, met (*vollen*) luister van heiligheid : vóór den dageraad heb ik U uit den schoot geteeld.

Jaravit Dominus, et non pœnitebit eum : tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

(*God*) de Heer heeft het gezworen, en het zal Hem niet berouwen : Gij (*Christus*) zijt priester in eeuwigheid, naar de orde van Melchisedech.

Dominus a dextris tuis : confregit in die iræ suæ reges.

De Heer is aan uwe regterhand : Hij heeft ten dage zijns toorns koningen verslagen.

Judicabit in na-

Hij zal geregt oefen-

ternissen zitten en in de schaduw des doods : om onze voeten te besturen op den weg des vredes.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Ik ben de verrijzenis en het leven. Die in mij gelooft, zal leven, al was hij gestorven; en al wie leeft en gelooft in mij, zal in eeuwigheid niet sterven.

Onze Vader, enz. (knielende, gelijk ook het volgende.)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

(N. B. *De volgende Psalm wordt op Allerzielendag niet gelezen, alsdan volgen onmiddellijk de Verzen en het Gebed.*)

PSALM CXXIX.

Uit de diepten, enz. *zie bladz. 55.*

v. Heer! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verlichte.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos, o Heer, hunne zielen.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

A. En mijn geroep kome tot U.

G E B E D.

(*Hier volgt een der Gebeden, gelijk na de Vespers, bladz. 263, na welke men zegt:*)

v. Heer! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verschijne.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

DE VESPER-PSALMEN OP ZONDAG.

v. Deus in adiutorium meum intendente.

r. Domine ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Am. Alleluja.

v. God! wees opmerkzaam op mijne hulp.

a. Heer! haast U om mij te helpen.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest.

Gelijk het was van den beginne, zoo nu en altijd, en in alle eeuwen. Amen. Alleluja.

Van Septuagesima tot Paschen, zegt men, in plaats van Alleluja :

Laus tibi, Domine, Rex æternæ gloriæ !

Lof zij U. Heer, Koning der eeuwige heerlijkheid !

I. PSALM 109.

Dixit Dominus Domino meo : sede

De Heer (*Vader*) heeft gesproken tot

a dextris meis,

mijnen Heer, (*Christus*): zit aan mijne regterhand.

Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum.

Tot dat ik uwe vijanden stelle tot eene voetbank uwer voeten.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion; dominare in medio inimicorum tuorum.

De Heer zal den schepter uwer magt uit Sion doen komen; heerscht in het midden uwer vijanden.

Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus Sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

Bij U is het vorstendom op den dag uwer kracht, met (*vollen*) luister van heiligheid: vóór den dageraad heb ik U uit den schoot geteeld.

Jaravit Dominus, et non pœnitebit eum: tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

(*God*) de Heer heeft het gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij (*Christus*) zijt priester in eeuwigheid, naar de orde van Melchisedech.

Dominus a dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges.

De Heer is aan uwe regterhand: Hij heeft ten dage zijns toorns koningen verslagen.

Judicabit in na-

Hij zal geregt oefne-

tionibus, implebit
ruinas : conquassa-
bit capita in terra
multorum.

De torrente in
via bibet : propte-
rea exaltabit caput.

Gloria Patria, etc.

nen onder de volken :
Hij zal de verwoestin-
gen vermeerderen :
Hij zal de hoofden
van vele landen ver-
delgen.

Hij zal op den weg
(*zijns levens*) uit de
beke (*des lijdeus*)
drinken : daarom zal
Hij het hoofd om-
hoog heffen.

Eer, enz.

II. PSALM 110.

Confitebor tibi,
Domine, in toto
corde meo : in con-
cilio justorum et
congregationis.

Magna opera Do-
mini : exquisita in
omnes voluntatis
ejus.

Confessio et mag-
nificentia opus ejus :
et justitia ejus
manet in sæculum
sæculi.

Ik zal U loven, Heer !
van ganscher harte :
in den raad der regt-
vaardigen en in de
vergadering.

Groot zijn de wer-
ken des Heeren : uit-
gelezen volgens zij-
nen wil en zijn wel-
behagen.

Zijn doen is lof-
waardig : en zijne ge-
regtigheid duurt in
alle eeuwigheid.

Memoriam fecit
mirabilium suo-
rum, misericors et
miserator Domi-
nus: escam dedit
timentibus se.

Memorerit in sæ-
culum testamenti
sui: virtutem ope-
rum suorum annun-
tiabit populo suo.

Ut det illis hære-
ditatem gentium:
opera manuum
ejus veritas et ju-
dicium.

Fidelia omnia
mandate ejus, con-
firmata in sæculum
sæculi: facta in ve-
ritate et æquitate.

Redemptionem
misit populo suo:
mandavit in æter-
num testamentum
suum.

Sanctum et terri-
bile nomen ejus:
initium sapientiæ

Hij heeft eene ge-
dachtenis van zijne
wonderen gesticht,
de genadige en barm-
hartige Heer: Hij
heeft gespijsd, die
Hem vreczen.

Hij zal eeuwig aan
zijn verbond geden-
ken: Hij zal de kracht
zijner werken aan het
volk bekend maken.

Door hun de erfe-
nis der volken te ge-
ven: de werken zij-
ner handen zijn waar-
heid en regt.

Al zijne bevelen zijn
getrouw, onwrikbaar,
voor eeuwig: zij zijn
gemaakt in waarheid
en billijkheid.

Hij heeft verlossing
aan zijn volk (*in Egypte*)
gezonden: Hij
heeft (*met hen*) zijn
verbond in eeuwig-
heid geboden.

Heilig en geducht
is zijn naam: de vrees
des Heeren is het

timor Domini.

beginsel der wijsheid.

Intellectus bonus
omnibus facienti-
bus eum : laudatio
ejus manet in sæ-
culum sæculi.Goed is het ver-
stand van allen, die
zich er naargedragen :
zijn lof bestaat in
alle eeuwigheid.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

III. PSALM III.

Beatus vir qui
timet Dominum :
in mandatis ejus
volet nimis.Wel gelukzalig de
man, die den Heer
vreest : die groote
lust heeft in zijne
geboden.Potens in terrâ
erit semen ejus :
generatio rectorum
benedicetur.Zijn kroost zal ver-
mogen zijn op
aarde : het geslacht
der opregten zal ge-
zegend worden.Gloria et divitiæ
in domo ejus : et
justitia ejus manet
in sæculum sæculi.In zijn huis zal eer
en rijkdom zijn : en
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid.Exortum est in
tenebris lumen rec-
tis : misericors et
miserator et jus-
tus.In de duisternis gaat
den cprekten het licht
op : (*dit is*) de gena-
dige, barmhartige en
regtvaardige God.Jucundus homo,
qui miseretur etWelbehagelijk is aan
God de mensch, die

commodat : disponet sermones suos in judicio : quia in æternum non commovebitur.

In memoriâ æternâ erit justus : ab auditione malâ non timebit.

Paratum cor ejus sperare in Domino : confirmatum est cor ejus : non commovebitur, donec despiciat inimicos suos.

Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi : cornu ejus exultabit in gloriâ.

Peccator videbit, et irascetur : dentibus suis fremet et tabescet, desiderium peccatorum

wel doet en uitleent : hij zal zijne gesprekken met (*wijs*) oordeel inrigten : terwijl hij in eeuwigheid niet zal wankelen.

De regtvaardige zal in eeuwig gezegend aandenken blijven : hij behoeft voor geen kwaadsprekendheid te vreezen.

Met bereidvaardigheid betrouwt zijn hart op den Heer : zijn hart is versterkt : hij zal niet ontroerd worden, tot dat hij nederziet op zijne vijanden.

Hij strooit uit, en begiftigt de armen : zijne regtvaardigheid duurt in eeuwigheid, zijne magt zal met luister verheven worden.

De goddelooze zal het zien en zich vertoornen : hij zal op zijne tanden knarsen, en (*van spijt*) verteren :

peribit.

het verlangen der
goddeloozen zal te
niet gaan.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

IV. PSALM 112.

Laudate pueri,
Dominum : laudate
nomen Domini.

Looft den Heer, gij
dienaren : looft den
naam des Heeren.

Sit nomen Domi-
ni benedictum : ex
hoc nunc et usque
in sæculum.

De naam des Hee-
ren zij geprezen : van
nu af tot in eeuwig-
heid.

A solis ortu us-
que ad occasum :
laudabile nomen
Domini.

Van den opgang der
zon tot haren onder-
gang : zij de naam
des Heeren geloofd.

Excelsus super
omnes gentes Do-
minus : et super
cælos gloria ejus.

De Heer is verheven
boven alle volken : en
boven de hemelen is
zijne heerlijkheid.

Quis sicut Domi-
nus Deus noster,
qui in altis habi-
tat : et humilia res-
picet in cælo et
in terra ?

Wie is gelijk de Heer
onze God, die in het
hooge woont, en het
nederige in den he-
mel en op de aarde
gadeslaat ?

Suscitans a terra
inopem ; et de ster-
core erigens pau-
perem.

Die den behoeftige
uit het stof oprigt :
en uit den drek den
arme optrekt.

Ut colloceat eum
eum principibus :
eum principibus
populi sui.

Qui habitare facit
sterilem in domo :
matrem filiorum
lætantem.

Gloria Patri, etc.

Om hem te doen
zitten bij de vorsten :
bij de vorsten van
zijn volk.

Die de onvrucht-
bare in een talrijk
huisgezin doet wo-
nen : als eene blijde
moeder van kinderen

Eer, enz.

V. PSALM 113.

In exitu Israël
de Ægypto : domus
Jacob de populo
barbaro

Facta est Judæa
sanctificatio ejus :
Israël potestas ejus.

Mare vidit et fu-
git : Jordanis con-
versus est retror-
sum.

Montes exulta-
verunt ut arietes :
et colles sicut agni
ovium.

Quid est tibi ma-
re, quod fugisti?

Als Israël uit Egypte
trok : het huis van
Jacob uit een vreemd
volk.

Toen werd het Jood-
sche volk aan God toe-
geheiligd : Israël werd
zijne heerschappij.

De zee zag het en
vlood : de Jordaan
week terug.

De bergen huppel-
den als rammen : en
de heuvelen als lam-
meren der schapen.

Wat was het, o
zee, dat gij vloodt?

et tu Jordanis, quia
conversus est re-
trorsum?

Montes exultas
sicut arietes: et
colles sicut agni
ovium?

A facie Domini
mota est terra: a
facie Dei Jacob.

Qui convertit pe-
tram in stagna a-
quarum: et rupem
in fontes aquarum.

Non nobis, Do-
mine, non nobis:
sed nomini tuo da
gloriam.

Super misericor-
dia tua et veritate
tua: nequando di-
cant gentes, ubi
est Deus eorum?

Deus autem nos-
ter in cælo: om-
nia, quaecumque
voluit fecit.

Simulacra genti-

en wat was het Jor-
daan, dat gij terug
weekt?

Bergen, dat gij op-
sprongt als rammen,
en heuvelen, als lam-
meren der schapen?

Deaarde beefde voor
het aangezicht des Hee-
ren: voor het aangezicht
des Gods van Jacob.

(*Voor hem*) die den
harden kei veranderde
in overvloedige wate-
ren: en de rots in
waterbronnen.

Niet ons, Heer! niet
ons (*of onze verdien-
sten*) maar geef eer
aan uwen naam.

Om uwe barmhar-
tigheid en waarheid,
(*behoed ons*) opdat de
heidenen nooit zeggen
(*ons beschimpende*):
waar is (*nu*) hun God?

(*Doch*) onze God is
in den hemel: Hij
doet al wat Hem be-
haagt,

(*Integendeel*) de af-

um argentum et aurum : opera manuum hominum.

Os habent et non loquentur : oculus habent et non videbunt.

Aurus habent, et non audient : nares habent, et non odorabunt.

Manus habent, et non palpabunt : pedes habent, et non ambulabunt : non clamabunt in gutture suo.

Similes illis fiant, qui faciunt ea : et omnes qui confidunt in eis.

Domus Israël speravit in Domino : adjutor eorum et protectore eorum est.

Domus Aäron speravit in Domino : adjutor eorum et protector eorum est.

goden der volken zijn zilverengoud : werken van menschen handen.

Zij hebben eenen mond, maar spreken niet : zij hebben oogen, maar zien niet.

Zij hebben ooren, maar hooren niet ; zij hebben eenen neus, maar ruiken niet.

Zij hebben handen, maar tasten niet ; zij hebben voeten, maar gaan niet : zij maken geen geroep met hunne keel.

Dat, die (*de afgoden*) maken, hun gelijk worden : en allen, die er op vertrouwen.

(*Maar*) het huis van Israël heeft gehoopt op den Heer : (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

Het huis van Aäron heeft gehoopt op den Heer : (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

Qui timent Dominum, speraverunt in Domino : adjutor eorum et protectore eorum est.

Dominus memor fuit nostri : et benedixit nobis.

Benedixit domui Israël : benedixit domui Aäron.

Benedixit omnibus qui timent Dominum : pusillis cum majoribus.

Adjiciat Dominus super vos : super vos, et super filios vestros.

Benedicti vos à Domino : qui fecit cælum et terram.

Cælum cæli Domino : terram autem dedit filiis hominum.

Non mortui lau-

Degenen die den Heer vreezen, hopen op den Heer: (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

De Heer is onzer gedachtig geweest : en Hij heeft ons gezegend.

Hij heeft gezegend het huis van Israël : Hij heeft gezegend het huis van Aäron.

Al die den Heer vreezen, heeft Hij gezegend : geringen zoo wel als aanzienlijken.

De Heer zegene u meer en meer : u en uwe kinderen.

Gezegend moogt gij zijn door den Heer : die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

De hoogste hemel is voord en Heer: maar de aarde heeft Hij gegeven aan de menschenkinderen.

De dooden zullen U

dabunt te, Domine: niet loven, Heer!
neque omnes, qui noch zij die in het
descendunt in in- graf dalen.
fernum.

Sed nos qui vi- Maar wij, die le-
vimus, benedici- ven, wij prijzen den
mus Domino: ex Heer: van nu af tot
hoc nunc et usque in eeuwigheid.
in sæculum.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

LOFZANG VAN MARIA. LUC. I.

Magnificat ani- Mijne ziel verheft
ma mea Dominum. den Heer.

Et exultavit spi- En mijn geest juicht
ritus meus: in Deo Gode, mijnen Zalig-
salutari meo. maker.

Quia respexit hu- Hij sloeg de ne-
militatem ancillæ derigheid van zijne
suae: ecce enim ex dienstmaagd gade:
hoc beatam me di- zie, van nu af zullen
cent omnes gene- alle volken mij zalig
rationes. noemen.

Quia fecit mihi Hij, de Magtige,
magna, qui potens heeft groote dingen
est: et sanctum aan mij gedaan: zijn
nomen ejus. naam is heilig.

Et misericordia Zijne barmhartig-
ejus à progenie heid strekt zich uit,
progenies: timen- door alle geslachten:

tibus cum

over hen, die Hem
vreezen.

Fecit potentiam
in brachio suo :
dispersit superbos
mente cordis sui.

Magtvol werkt zijn
arm : Hij verstroot
hen, die, in de in-
beelding van hun
hart, zich iets laten
voorstaan.

Deposuit poten-
tes de sede : et exul-
tavit humiles.

Hij stiet magtigen
van den troon : en
verhief nederigen.

Esurientes imple-
vit bonis : et divi-
tes dimisit inanes.

Behoeftigen gaf Hij
goederen volop : rij-
ken zond Hij ledig
weg.

Suscepit Israël
puerum suum : re-
cordatus misericor-
diæ suæ.

Hij heeft Israël,
zijn dienaar, op-
genomen : indachtig
zijner ontfermende
goedheid.

Sicut locutes est
ad patres nostros :
Abraham, et semini
ejus in sæcula.

Welke Hij heeft toe-
gezegd aan onze va-
deren : aan Abraham
en zijn nakroost, tot
in eeuwigheid.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

V E S P E R - P S A L M E N .

OP DE FEESTDAGEN.

Op Kersdag en onder het Octaaf, de drie eerste Psalmen van den Zondag; de vierde is :

PSALM 129.

De profundis clamavi ad te Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationes meæ.

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima

Uit de diepten heb ik tot U geroepen: o Heer! Heer! verhoor mijne stem.

Laat uwe coren opmerkzaam zijn op de stem mijner smeking.

Zoo Gij, Heer! de misdrijven gadeslaat: wie zal dan bestaan?

Omdat er bij U genade is, en om uwe wet (*waarin hulp beloofd wordt*), o Heer! heb ik U verbeid.

Mijne ziel heeft op

mea in verbo ejus : zijn woord zich verla-
speravit anima mea tem : mijne ziel heeft
in Domino. op den Heer gehoopt.

A custodia matu- Dat Israël op den
tina usque ad noc- Heer hope, van den
tem : speret Israël morgenstond af tot
in Domino. den nacht toe.

Quia apud Domi- Want bij den Heer
num misericordia : is barmhartigheid, en
et copiosa apud bij Hem is overvloe-
eum redemptio. dige verlossing.

Et ipse redimet En Hij zal Israël
Israël : ex omnibus verlossen van al zijne
iniquitatibus ejus. ongeregtigheden.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

*De vijfde Psalm is : Memento Domine,
David, zie bladz. 351.*

*Op Nieuwjaarsdag, de Psalmen als op de
feestdagen van de heilige Maagd Maria,
zie bladz. 355.*

*Op Drie-Koningen, Paschen, Pinksteren en
heilige Drievuldigheidsdag, de Psalmen
van den Zondag.*

*Op's Heeren Hemelvaart, en op den Zondag
onder het Octaaf, de vier eerste Psalmen
van den Zondag; de vijfde is : Laudate
Dominum, omnes gentes, zie bl. 344.*

*Op heilige Sakramentsdag, de twee eerste
Psalmen van den Zondag; de derde is :
Credidi; zie bladz. 344.*

PSALM 127.

Beati omnes, qui
timent Dominum :
qui ambulanti in viis
ejus.

Labores manuum
tuarum qui man-
ducabis : beatus es,
et bene tibi erit.

Uxor tua sicut
vitis abundans : in
lateribus domus
tuæ.

Filii tui sicut no-
vellæ olivarum : in
circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedi-
cetur homo, qui
timet Dominum.

Benedicat tibi Do-
minum ex Sion : et
videas bona Jerusa-
lem, omnibus die-
bus vitæ tuæ.

Et videas filios
filiorum tuorum :
pacem super Israël.

Gloria Patri, etc.

Welgelukzalig al
die den Heer vreezen :
en in zijne wegen
wandelen.

Want gij zult den
arbeid van uwe han-
den eten : gelukzalig
zijt gij, en het zal u
welgaan.

Uw huisvrouw zal
gelijk een vruchtbare
wijnstok zijn, aan de
zijde uws huizes.

Uwe kinderen zullen
zijn als jonge olijfplan-
ten, rondom uwe tafel.

Zie, alzoo zal de
mensch gezegend wor-
den, die den Heer
vreest.

De Heer zegene u
uit Sion : en dat gij
zien moogt het goede
van Jeruzalem, al
uwe levensdagen.

Zie ook uwe kinds-
kinderen : vrede over
Israël.

Eer, enz.

De vijfde : Lauda, Jerusalem, Dominum.

Op de feestdagen der Apostelen en Evangelisten, in de eerste Vespers de vier eerste Psalmen van den Zondag; de vijfde is :

V. PSALM 117.

Laudate Domi-	Looft den Heer,
num, omnes gen-	alle volken : prijst
tes : laudate eum,	Hem, alle natiën.
omnes populi.	

Quoniam confir-	Want zijne goeder-
mata est super nos	tierenheid is over ons
misericordia ejus :	bevestigd : en de
et veritas Domini	trouwe des Heeren
manet in æternum.	duurt tot in eeuwig-
Gloria Patri, etc.	heid. Eer, enz.

In de tweede Vespers, op de Feestdagen der Apostelen, de twee eerste Psalmen van den zondag; daarna de drie volgende :

III. PSALM 115.

Credidi, propter	Ik heb geloofd,
quod locutus sum :	daarom heb ik ge-
ego autem humili-	sproken : ik werd bo-
atus sum nimis.	venmate verdrukt.

Ego dixi, in ex-	Ik sprak, in geest-
cessu meo : omnis	vervoering : de men-
homo mendax.	schen zijn allen be-
	driegelijk.

Quid retribuam
Domino : pro om-
nibus, quæ retri-
buit mihi ?

Calicem saluta-
ris accipiam : et
nomen Domini in-
vocabo.

Vota mea Domi-
no reddam coram
omni populo ejus :
pretiosa in conspec-
tu Domini mors
sanctorum ejus.

ô Domino ! quia
ego servus tuus,
ego servus tuus et
filius ancillæ tuæ

Dirupisti vineula
mea : tibi sacrifi-
cabo hostiam lau-
dis : et nomen Do-
mini invocabo.

Vota mea Domino
reddam in conspec-
tu omnis populo
ejus : in atriis do-
mus Domini : in

Wat zal ik den Heer
vergelden ; voor al
wat Hij mij verleend
heeft ?

Ik zal den beker der
verlossing opnemen,
en den naam des
Heeren aanroepen.

Ik zal den Heer
mijne geloften beta-
len, in tegenwoordig-
heid van al zijn volk :
kostelijk is in de oogen
des Heeren de dood
zijner Heiligen.

ô Heer ! omdat ik
uw dienstknecht ben ;
uw dienstknecht,
zoon van uwe dienst-
maagd.

Daarom hebt Gij
mijne banden los ge-
maakt : ik zal U een
offer des lofs offeren :
en den naam des
Heeren aanroepen.

Ik zal den Heer mij-
ne geloften betalen, in
tegenwoordigheid van
al zijn volk : in de
voorhoven van het huis

medio tui, Jerusa-
lem.

des Heeren, in uw
midden, o Jeruzalem.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

IV. PSALM 125.

In convertendo
Dominus captivi-
tatem Sion : facti
sumus sicut con-
solati.

Tunc repletum
est gaudio os nos-
trum : et lingua nos-
tra exultatione.

Tunc dicent in-
tergentes : magni-
ficavit Dominus fa-
cere cum eis.

Magnificavit Do-
minus facere nobis-
cum : facti sumus
laetantes.

Converte, Do-
mine, captivitatem
nostram : sicut tor-
rens in austro.

Qui seminant in
lacrymus : in exul-
tatione metent.

Euntes ibant et

Toen de Heer de
gevangenen Sions
deed wederkeeren,
toen werden wij ge-
heel vertroost.

Toen werd onze
mond met vreugde
vervuld : en onze
tong met gejuich.

Toen zeide men on-
der de Heidenen : de
Heer heeft groote din-
gen aan hun gedaan.

Groote dingen heeft
de Heer aan ons ge-
daan : wij zijn verblijd
geworden.

Heer! doe onze ge-
vangenen terug kee-
ren, als de regen uit
het zuiden.

Die met tranen
zaaijen, zullen met
gejuich maaijen.

Zij gingen onzeker,

flebant : mittentes weenden en wierpen
semina sua. hun zaad.

Venientes autum Maar komende,
venient, cum exul- kwamen zij met ge-
tatione : portantes juich, dragende hun-
manipulos suos. ne graven.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

V. PSALM. 138

Domine, probas-
ti me et cognovisti
me : tu cognovisti
sessionem meam,
et resurrectionem
meam.

Intellexisti cogi-
tationes meas de
longe: semitam me-
am et funiculum
meum investigasti.

Et omnes vias
meas praevidisti :
quia non est sermo
in lingua mea.

Ecce, Domini, tu
cognovisti omnia
novissima et anti-
qua: tu formasti me,
et posuistis super
me manum tuam.

Mirabilis facta est

Heer! Gij door-
grondt en kent mij :
Gij weet mijn zitten
en mijn opstaan.

Mijne gedachten
verstaat Gij van ver-
re : mijn pad en de
maat van mijnen weg
spoort Gij na.

En al mijne wegen
hebt Gij vooruit ge-
kend : ofsehoon ik
geen woord sprak.

Zie, Heer! Gij weet
het alles, zoowel het
toekomende als het
verledene : Gij hebt
mij gevormd en legt
uwe hand op mij.

Al te wonderbaar

scientia tua ex me :
confortata est, et
non potero ad eam.

Quo ibo â spiritu
tuo : et quo â facie
tuâ fugiam ?

Si ascendero in
cœlum, tu illic es :
si descendere in in-
fernum, ades.

Si assumpsero
pennas meas dilu-
culo : et habitavero
in extremis maris.

Etenim illuc ma-
nus tua deducet
me : et tenebit me
dextera tua.

Et dixi, forsitan
tenebræ conculca-
buni me : et nōx
illuminatia mea in
deliciis meis.

Quia tenebræ
non obscurabuntur
â te, et nox sicut
dies illuminabitur :
sicut tenebræ ejus,
ita et lumen ejus.

is mij uwe kennis : zij
is te hoog, en ik kan
ze niet bereiken.

Waar zal ik henen
gaan voor uwengeest :
en waar zal ik vlugten
voor uw aangezicht ?

Vaar ik ten hemel,
daar zijt Gij : of daal
ik in den afgrond, Gij
zijt er.

Nam ik de vleuge-
len des dageraads, en
ging ik wonen aan
het uiterste der zee.

Ook daar zal uwe
hand mij geleiden :
en uwe regterhand
mij houden.

Ik zeide : mogelijk
zal de duisternis mij
bedekken : maar ook
de nacht ontdekte mij
in mijne wellusten.

Want de duisternis
is voor U niet donker,
en de nacht is voor U
zoo helder als de dag :
de duisternis van den
nacht en het licht van
den dag zijn één bij U.

Quia tu possedisti renes meos : suscepisti me de utero matris meæ.

Confitebor tibi, quia terribiliter magnificatus es : mirabilia operatus, et anima mea cognoscit nimis.

Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto : et substantia mea in inferioribus terræ

Imperfectum meum viderunt oculi tui : et in libro tuo omnes scribentur, dies formabuntur, et nemo in eis.

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est prin-

Gij toch hebt mijn binnenste gevormd : en mij uit den schoot mijner moeder genomen.

Ik zal U loven, omdat Gij U op eene eerbiedwekkende wijze hebt verheerlijkt : wonderbaar zijn al uwe werken, mijne ziel beseft dit volkomen.

Mijn gebeente dat Gij, voor het oog verborgen, gevormd hebt, is voor U niet verholen : noch het donkere graf zal mijn ligchaam voor uw oog verbergen.

Toen ik nog niet volmaakt was, zagen uwe oogen mij : en in uw boek worden ze allen opgeschreven, die dagelijks gevormd worden, en waarvan nog geen aanwezig is.

Uwe vrienden, o God ! zie ik toch zeer hoog geëerd : hunne heerschappij is boven

cipatus eorum.

Dinumerabo eos,
et super arenam
multiplicabuntur :
exurrexi, et adhuc
sum tecum.

Si occideris, De-
us, peccatores : vi-
risanguinum decli-
nate â me.

Quia dicitis in
cogitatione : acci-
pient in vanitate
civitates tuos.

Nonne qui ode-
runt te, Domine,
oderam : et super
inimicos tuos ta-
besceram?

Perfecto odio
oderam illos : et
inimici facta sunt
mihi.

Proba me Deus,
et scito cor meum :
interroga me et cog-
nosces semitas meas.

Et vide, si via ini-
quitatis in me est :
et deduc me in viâ

matemagtig geworden.

Zoude ik ze tellen,
zij zijn meer dan het
zand : ik ontwaak, en
ben nog bij U.

Dewijl Gij, o God!
de booswichten zult
dooden ; zoo laat af
van mij, gij, mannen
des bloeds.

Want gij zegt in uw
hart : te vergeefs zul-
len zij uwe steden
verkrijgen.

Heer! haatte ik niet
hen, die U haatten :
en teerde ik niet uit,
om uwer vijanden
wil?

Ik haatte hen met
volkomen haat : zij
zijn mijne vijanden
geworden.

Doorgrond mij, o
God! en ken mijn
hart : beproef mij nu,
en ken mijne paden.

En zie of een weg
van ongerechtigheid bij
mij is, en geleid mij

æternâ.

eeuwig op den (regten)
weg.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

Op de Feestdagen der Martelaren, in de eerste Vespers, gelijk in de eerste Vespers der Apostelen; in de tweede Vespers, dezelve Psalmen, behalve den vijfden, die is : Credidi, zie bladz 354.

Op de Feestdagen der Belijders, hetzij Bisschoppen of niet, in de eerste Vespers, gelijk op Hemelkaart; in de tweede Vespers, de vijfde Psalm gelijk volgt, wanneer zij tevens Bisschop zijn : anderzins Laudate Dominum als in de eerste Vespers.

V. PSALM 147.

Memento Domine David : et omnis mansuetudinisejus.

Sicut juravit Domino : votum vovit Deo Jacob.

Si introiero in tabernaculum domus meae : si ascendero in lectum strati mei.

Si dederò somnum oculus meis :

Gedenk, Heer! aan David, en al zijne zachtmoedigheid.

Hoe hij den Heer gezworen heeft en den God van Jacob gelofte heeft gedaan.

Ik wil de woning mijns huizes niet ingaan : noch mijne legerstede beklimmen.

Ik wil mijne oogen geen en slaap vergun-

et palpebris meis
dormitationem

Et requiem temporibus meis : donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob.

Ecce audivimus eam in Ephrata, invenimus eam in campis silvæ

Introibimus in tabernaculum ejus, adorabimus in loco, ubi steterunt pedes ejus.

Snrge, Domine, in requiem tuam : tu et arca sanctificationis tuæ.

Sacerdotes tui induantur justitiam : et santi tui exultent.

Propter David, servum tuum : non avertis faciem Christi tui.

nen, noch mijne oogleden eenige sluimering.

Noch mijn hoofd ter rust nederleggen : tot ik eene plaats voordien Heer heb gevonden ; eene woonstede voordien God van Jacob.

Zie, wij hebben van haar te Ephrata gehoord ; wij hebben haar op de velden des wouds gevonden.

Wij zullen tot zijne woning ingaan ; wij zullen aanbidden ter plaatse, waar zijne voeten gestaan hebben.

Maak U op, Heer ! ter uwer rust : Gij en de verbondkist uwer heiligheid.

Dat uwe priesters met gerechtigheid bekleed worden : en uwe Heiligen juichen.

Wend toch, om uwen dienaar David, het aangezicht van uwen Gezalfde niet af.

Juravit Dominus
David veritatem, et
non frustrabitur
eam : de fructu
ventris tui ponam
super sedam tuam.

Si custodierunt
filii tui testamen-
tum meum : et tes-
tamoniam mea hæc,
quæ docebo eos.

Et filii eorum us-
que in sæculum :
sædebunt super se-
dem tuam.

Quoniam eligit
Dominus Sion :
eligit eam in habi-
tationem subi.

Hæc requies mea
in sæculum sæculi :
hic habitabo, quo-
niam elegi eam.

Viduam ejus be-
nedicens benedi-
cam : pauperus ejus
saturabo panibus.

Sacerdotes ejus

De Heer heeft aan
David de waarheid ge-
zworen, en Hij zal ze
niet verijdelen : ik zal
eenen van de vrucht
uws schoots op uwen
troon doen zitten.

Indien uwe zonen
mijn verbond houden,
en de getuigenissen,
welke ik hun zal lee-
ren.

En ook hunne kin-
deren dit tot in eeu-
wigheid doen : zoo
zullen zij op uwen
troon gesteld zijn.

Want de Heer heeft
Sion uitverkoren en
begeerd tot zijne wo-
ning.

Dit is mijne rust-
plaats, eeuwiglijk ;
hier zal ik wonen :
want ik heb het ver-
koren.

Ik zal zijne weduwen
rijkelijk zegenen, en
zijne behoeftigen met
brood verzadigen.

Ik zal zijne Priesters

induam salutari : et
sanctie jusexultati-
one exultabunt.

Illuc producam
cornu David : pa-
ravi lucernam
Christo meo.

Inimicos ejus in-
duam confusione :
super ipsum autem
efloreat sanctifi-
catione mea.

Gloria Patri, etc.

met heil bekleeden : en
zijne Heiligen zullen
grootelijks juichen.

Daar zal ik het hnis
van David doen groot
worden : ik heb reeds
voor mijn' gezalfde
een troost, opvolger,
bestemd.

Ik zal zijne vijanden
met schaamte bedek-
ken : maar op hem
zal mijne heiliging
bloeijen.

Eer, enz.

*Op het Feest eener Kerkwijding , al de
Psalmen van den Zondag , behalve de
vijfde Psalm , die zijn moet : Lauda ,
Jerusalem , Dominum.*

*De Vesper-psalmen op de Feestdagen van
de heilige Maagd Maria , ook gebruike-
lijk op de Feestdagen der Maagden en
andere heilige Vrouwen.*

*De twee eerste Psalmen in beide de Vespers
zijn : Dixit Dominus , en : Laudate pueri
Dominum ; de drie andere zijn deze :*

III. PSALM 121.

Lætatus sum in
his , quæ dicta sunt

Ik was verheugd
over hetgeen , wat mij

mihi : in domum
Domini ibimus.

gezegd werd : wij
zullen ingaan in het
huis des Heeren.

Stantes erant pe-
des nostri : in atriis
tuis , Jerusalem.

Onze voeten stonden
in uwe voorhoven , o
Jeruzalem !

Jerusalem , quæ
ædificatur ut civi-
tas : cujus partici-
patio ejus in idip-
sum.

Jeruzalem is opge-
bouwd als eene stad ,
die wel te zamen is
gevoegd.

Illic enim ascen-
derunt tribus , tri-
bus Domini : testi-
monium Israël ad
confitendum nomi-
ni Domini.

Wantderwaarts gin-
gen de stammen des
Heeren op : het is eene
wet voor Israël , den
naam des Heeren te
loven.

Quia illic sede-
runt sedes in judi-
cio : sedes super
domum David.

Want daar waren
de stoelen des ge-
regts : de stoelen van
David's huis.

Rogate quæ ad
pacem sunt Jerusa-
lem : et abundan-
tia deligentibus te.

Bidte om den vrede
voor Jeruzalem : en dat
er overvloed zij over
allen die u beminnen.

Fiat pax in vir-
tute tuâ : et abun-
dantia in turribus
tuis.

Vrede heersche in
uwe muren : en over-
vloed in uwe palei-
zen.

Propter fratres
meos et proximos

Om mijner broede-
ren en mijner naasten

meos loquebar pacem de te.

Propter domum Domini, Dei nostri : quæsi vi bona tibi.

Gloria Patri, etc.

wil, sprak ik u van vrede.

Om het huis van den Heer, onzen God, zocht ik voor u het goede.

Eer, enz.

IV. PSALM 126.

Nisi Dominus ædificaverit domum : in vanum laboraverunt, qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit civitatem frustra vigilat : qui custodit eam.

Vanem est vobis, ante lucem surge-re : surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cûm dederit dilectissuissomnum ; ecce hereditas Domini : filii merces fructus ventris.

Bijaldien de Heer het huis niet bouwt, zooarbeiden de bouwlieden te vergeefs.

Indien de Heer de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.

Gij staat te vergeefs op, eer het dag is : staat op, nadat gij hebt uitgerust : gij, die het brood der smart, (*die uw brood in het zweet uws aangezigtis,*) eet.

Wanneer Hij zijne lievelingen rust zal geven : ziet, dan zullen kinderen een erfdeel des Heeren zijn.

Sicut sagittæ in
manu potentis: ita
filii excussorum.

Beatus vir, qui
implevit desiderium
suum ex ipsis: non
confundetur, cum
loquatur inimicis
suis in portâ.

Gloria Patri, etc.

en de vrucht uws lichaams een gunstgeschenk.

Als de pijlen in de hand eens sterken, zoo zullen zijn de kinderen dergenen, die verjaagd worden.

Gelukkig de man, die daarin zijn wensch vervuld ziet: hij zal niet beschaamd staan, als hij zijne vijanden zal toespreken voor het geregt.

Eer, enz.

V. PSALM 147.

Lauda, Jerusalem,
Dominum: lauda
Deum tuum, Sion.

Quoniam confortavit seras portarum tuarum: benedixit filiis tui in te.

Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti satiat te.

Looft den Heer, o Jeruzalem! prijst uwen God, o Sion!

Want Hij heeft de grendels uwer poorten versterkt: Hij heeft uwe kinderen en u gezegend.

Hij heeft uwe landpalen in vrede gesteld, en Hij verzadigde u met de bloem des korens.

Qui emittit elo-
quium suum terræ :
velociter currit ser-
mo ejus.

Qui dat nivem
sicut lanam : ne-
bulam sicut cine-
rem spargit.

Mittit crystallum
suum sicut buccel-
las : ante faciem
frigoris ejus quis
sustinebit.

Emittet verbum
suum et liquefa-
ciat ea : flabit spi-
ritus ejus, et flu-
ent aquæ.

Qui annuntiat
verbum suum Ja-
cob : justitia et
judicia sua Israël.

Non fecit taliter
omni nationi : et
judicia sua non ma-
nifestavit eis.

Gloria Patri, etc.

Hij zendt zijn woord
uit op de aarde :
zijne bevelen zijn
snel.

Hij doet de sneeuw
als wol vallen : en
strooit den nevel als
asch uit.

Hij werpt zijn ijs
daar heen als stuk-
ken : wie kan zijne
koude verdragen ?

Hij zendt zijn woord
uit, en smelt het :
zijn wind waait, en
de waters vloeijen.

Zijn woord maakt
Hij aan Jacob, en
zijne regten en von-
nissen aan Israël be-
kend.

Zoo deed Hij aan
geen ander volk :
noch maakte hun zijne
regten bekend.

Eer, enz.

ANTIPHONEN TER EERE VAN MARIA, WELKE
OOK IN HET LOF GEBRUIKT WORDEN.

*Van 's avonds vóór den eersten zondag van den
Advent tot 's avonds vóór Lichtmisdag.*

Alma Redemptoris	Roemwaarde Moeder,
Mater, quæ per-	die den Zaligma-
via Cæli,	ker baarde,
	Die ons den toegang
	baant tot 'themelsch
	hof, en schijnt
Porta manus, et	Gelijk een' ster op
stella maris: suc-	zee, die nooit uit
curre cadenti,	't oog verdwijnt!
Surgere qui curat	Help ons, die strui-
populo tu quæ	kelen en vallen hier
genuisti,	op de aarde,
Naturâ mirante,	Maar wenschen op te
tuum sanctnm	staan; gij immers
Genitorem.	zijt Moeder.
	Uws Scheppers (schoon
	natuur dit wonder
	tegenstrijdt.)
Virgo priûs, ac	O gij, die vóór en na
posteriûs Gabrië-	bleeft Maagd! laat
lis ab ore.	ons u wenschen
	Met Gabriël dien :
	Wees gegroet,
Sumens illud Ave,	Maria, Moeder, ho-
peccatorum mi-	nig zoet!

serere.

En toon toch uwe
gunstaan zwakke en
kranke menschen.

v. Angelus Domi-
ninuntiavit Mariæ.

v. De Engel des
Heeren heeft Maria
geboodschapt.

R. Et concepit de
Spiritu Sancto.

R. En zij heeft ont-
vangen van den hei-
ligen Geest.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Gratiam tuam,
quæsumus Domine,
mentibus nostris
infunde, ut qui,
Angelo nuntiante,
Christi Filii tui
Incarnationem cog-
novimus, per pas-
sionem ejus et cru-
cem ad resurrec-
tionis gloriam per-
ducamur. Per eum-
dem Christum Do-
minum nostrum.

Stort, bidden wij
U, Heer! uwe ge-
nade in onze harten;
opdat wij, die door
de boodschap des
Engels de Mensch-
wording gekend heb-
ben van Christus uwen
Zoon, door zijn lij-
den en kruis tot de
glorie zijner verrijze-
nis mogen geraken.
Door denzelfden
Christus, onzen Heer.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Kersavond tot 's avonds voor Lichtmis
zegt men, in plaats van het vorig Vers en
Gebed :*

v. Post partum,

v. Na het baren zijt

Virgo, inviolata gij eene onbevleete
permansisti. Maagd gebleven.

R. Dei genitrix, R. O heilige Moe-
intercede pro nobis. der Gods! wees onze
voorspreekster.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Deus, qui salutis
æternæ, beatæ Ma-
riæ virginitate fa-
cundâ, humano ge-
neri præmiâ præsti-
tristi; tribue quæ-
sumus, ut ipsam
pro nobis interce-
dere sentiamus,
per quam merui-
mus auctorum vitæ
suscipere Dominum
nostrum, Jesum
Christum, Filium
tuum.

ô God, die door
de vruchtbare zuiver-
heid van de heilige
Maria aan het men-
schelijk geslacht de
gave der eeuwige za-
ligheid vergund hebt:
wij bidden U, dat
wij de kracht van hare
voorspraak mogen ge-
waar worden, door
wie wij verdiend
hebben te ontvangen
de bron des levens,
onzen Heer, Jesus
Christus, uwen Zoon.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Lichtmisdag tot den woensdag in de
goede Week.*

Ave, Regina cœ-
lorum,
Ave, Domina An-
gelorum,

Ik groet u, 's hemels
Koningin,
Der Englen roem, en
hunn' Vorstin,

Salve radix, salve	O zegebron, o ed'le
porta,	Stam,
Ex qua mundo lux	O deur, waar ons het
est orta.	Licht door kwam!
Gaude, Virgo glo-	Ik groet u, hoog ver-
riosa,	hevene Maagd,
Super omnes spe-	Die zonder weêrga
ciosa,	God behaagt.
Vale, o valde de-	Welaan, bid Jesus,
cora.	uwen Zoon,
Et pro nobis Chris-	Dat Hij ons met zijn
tum exora.	zegen loon.
v. Dignare me	v. Gewaardig, o
laudare te, Virgo	heilige Maagd, dat ik
sacrata.	u love.
R. Da mihi vir-	R. Geef mij sterkte
tutem contra hos-	tegen uwe vijanden.
tes tuos.	

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Concede, mise-	Ondersteun, o ge-
ricors Deus, fragi-	nadige God, onze
litati nostræ præ-	krankheid door de
sidium : ut qui	kracht uwer genade :
sanctæ Dei Geni-	en gun, dat wij, diede
tricis memoriam	gedachtenis houden
agimus, intercessi-	van de heilige Maagd
onis ejus auxilio a	en Moeder Gods, door
nostris iniquitatibus	den bijstand van hare
resurgamus. Per	voorspraak mogen op-
eumdem Christum	staan van onze zonden.

Dominum nostrum. Door Jesus Christus.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Paaschavond tot Zaterdag vóór
heilige Drievuldigheidsdag.*

Regina cœli, lætare, Alleluja.

Verheugu, o Koningin des hemels. Allel.

Quia quem meruisti portare, Alleluja.

Omdat degene, die gij verdiend hebt in uw ligchaam te dragen. Alleluja.

Resurrexit, sicut dixit, Alleluja.

Verrezen is, gelijk Hij gezegd heeft. Allel.

Ora pro nobis Deum, Alleluja.

Bid God voor ons. Alleluja.

v. Gaude et lætare, Virgo Maria, Alleluja.

v. Verheug en verblijd u, o heilige Maagd Maria! Allel.

R. Quia surrexit Dominus vere, Alleluja.

R. Want de Heer is waarlijk verrezen. Alleluja.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Deus, qui per resurrectionem Filii tui Domini nostri Jesu - Christi, mundum lætificare dignatus es præstare quesumus, ut per ejus genitricem Virginem Mariam per-

ô God, die U gewaardigd hebt doorde verrijzenis van uwen Zoon, onzen Heer Jesus Christus, de wereld te verblijden : geef, bidden wij, dat wij doorde voorspraak van zijne Moeder, de

petuæ capiamus
gaudia vitæ. Per
eumdem Christum
Dominum nostrum.

R. Amen.

allerheiligste Maagd
Maria, de vreugd mo-
gen genieten van het
eeuwige leven. Door
Jesus Christus, onzen
Heer. Amen.

R. Amen.

Van Zaterdag na Pinksteren tot den Advent.

Salve, Regina,
Mater misericordiæ!
Vita, dulcedo, et
spes nostra salve.
Ad te clamamus
exulus filii Evæ. Ad
te suspiramus, ge-
mentes et flentes
in hac lacrymarum
valle. Eja ergo, Ad-
vocata nostra; illos
tuos misericordes
oculos ad nos con-
verte. Et Jesum,
benedictum fruc-
tum ventris tui,
nobis post hoc exi-
lium ostende. O
clemens, ô pia, ô
dulcis Virgo Maria!

v. Ora pro nobis,
sancta Dei Genetrix!

Wees gegroet, o
Koningin, Moeder der
barmhartigheid: ons
leven, onze zoetig-
heid en onze hoop,
wees gegroet! Tot u
roepen wij, verbannen
kinderen van Eva. Tot
u verzuchten wij, ker-
mende en weenende
in dit tranendal. Wel-
aan dan, onze Midde-
lares! keer uwe barm-
hartige oogen tot ons.
En toon ons, nadit bal-
lingschap, de geze-
gende vrucht uws lig-
chaams Jesus. Ogena-
dige, o meedoogende,
o zoete Maagd Maria!

v. Bid voor ons,
heilige Moeder Gods!

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Onnipotens sempiternus Deus, qui gloriosæ Virginis Matris Mariæ corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu sancto coöperante, præparasti; da, ut cujus commemoratione lætamur, ejus pia intercessione ab instantibus malis et à morte perpetua liberemur. Per eumdem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

v. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

R. Amen.

R. Opdat wij waardig worden der beloften van Christus.

LAAT ONS BIDDEN.

Almagtige, eeuwige God, die het ligchaam en de ziel van de glorieuze Maagd en Moeder Maria, door de medewerking van den H. Geest, bereid hebt, om eene waardige woonplaats te worden voor uwen Zoon; geef dat wij, die ons in hare gedachtenis verheugen, door hare goedertierene voorpraak van het tegenwoordig kwaad en van den eeuwigen dood mogen verlost worden. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

v. De goddelijke hulp blijve altijd met ons.

R. Amen.

Eindelijk bidt men het Onze Vader, het Wees gegroet, en het Geloof, gansch in stilte.

GEBEDEN DER GENERALE ABSOLUTIE.

ANTIPHONE.

Laat ons gebed tot voor uw aanschijn
komen o Heer! neig uwe ooren tot onze
smeekingen. Spaar toch, o Heer! spaar uw
volk, hetwelk Gij, o Christus! met uw
dierbaar bloed gekocht hebt. Wil toch op
ons niet voor eeuwig vergrand blijven.

PSALM 50. *Miserere mei*, bladz. 50.

ANTIPH. Laat ons gebed, enz.

Heer, ontferm U onzer.

• Christus, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Leid ons niet in bekoring,

R. Maar verlos ons van den kwade.

v. Behoud, o mijn God! uwe dienaren,

R. Die U betrouwen.

v. Zend hun, o Heer! uwe hulp uit
uwe heilige plaats.

R. En uwen bijstand uit Sion.

v. Wees hun, o Heer! een sterke toren.

R. Tegen den aanval des vijands.

v. Dat de vijand op hen geen voordeel
behale.

R. En de zoon der boosheid zich niet
verstoute hun hinder te doen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En laat mijn geroep tot U komen.

v. De Heer zij met u.

r. En met uwen geest.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! wees gedachtig aan onze gebeden, en verhoor mij genadiglijk, die uwe barmhartigheid wel eer en allermeeft noodig heb; en dewijl Gij mij, niet om mijne verdienften, maar door eene onverdiende verkiezing van uwe genade, tot de bediening van dit werk hebt aangesteld, geef mij het betrouwen, om uw ambt, aan mij opgeleid, wel te bedienen, en voltrek Gij zelf, door mijne bediening, het werk uwer goedgunftigheid. Door Jesus Christus, onzen Heer. r. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! verhoor onze gebeden en spaar ons, die U onze zonden belijden; opdat wij, door de getuigenis van ons eigen gemoed verwezen zijnde, door uwe goedertierene meedoogendheid mogen ontslagen worden. Door Christus, onzen Heer. r. Am.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bidden U, Heer! dat uwe barmhartigheid deze uwe dienaren voorkome, opdat al hunne ongeregtigheden door eene spoedige kwijschelding uitgewasschen worden. Door Christus, onzen Heer. r. Am.

LAAT ONS BIDDEN.

Verleen bidden wij, Heer! aan deze uwe dienaren waardige vruchten van boetvaardigheid, opdat zij aan uwe heilige Kerk, van wier zuiverheid zij waren afgeweken met te zondigen, door de bekomen vergiffenis gansch zuiver en onbesmet wederom mogen terug gegeven worden. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! wees gedachtig aan onze gebeden, en laat uwe goedertierene barmhertigheid niet verre zijn van deze uwe dienaren. Genees hunne wonden, en vergeef hunne zonden; opdat zij, door geene boosheden van U meer gescheiden zijnde, aan U, hunnen Heer, genadiglijk mogen vast blijven. Door Christus, onzen Heer. R. Am.

LAAT ONS BIDDEN.

ô Heer, onze God, die door onze overtredingen niet overwonnen, maar door onze voldoening verzoend wordt: sla uwe oogen op deze uwe dienaren, die bekenen dat zij U zwaarlijk hebben vergrand. Het staat U alleen toe de zonden te vergeven, en de misdadigen te ontslaan, die gezegd hebt, dat Gij de bekeering der zondaren liever hebt dan hunnen dood.

Verleen hun dan, Heer! dat zij waken in boetvaardige werken, opdat, hunnen verkeerden handel gebeterd zijnde, zij zich mogen verheugen over de eeuwige blijdschap, die zij van U staan te verkrijgen. Door Christus onzen Heer. r. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

O God, allergoedertierenste Schepper en allergenadigste Hersteller van het menschelijk geslacht! die den mensch, door de nijdigheid van den duivel geworpen uit zijn eeuwig geluk, verlost hebt door het bloed van uwen eenigen Zoon: vergun ook het leven aan deze uwe dienaren, wier dood Gij niet begeert, en die Gij niet verlaten hebt, wanneer zij dwaalden; neem ze aan terwijl zij zich beteren. Door Christus, onzen Heer. r. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Laat uwe goedertierenheid bewogen worden, bidden wij U, Heer! door de treurige zuchten van deze uwe dienaren. Geenees hunne wonden, reik hun uwe zalige hand toe, om ze op te rigten; opdat uwe Kerk geen verlies lijde in hare ledematen — dat uwe kudde geene schade onderga — dat de vijand zich niet verheuge over het leed uws huisgezins, en dat degenen die in het zaligmakende bad herboren zijn, in

den tweeden dood niet vallen. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij storten dan voor U, o Heer! onze nederige gebeden en het geweene van ons hart. Spaar toch degene die hunne schuld belijden; opdat zij door uwe hulp ten tijde van dit sterfelijk leven zoodanig hunne zonden beweenen, dat zij in den vervaarlijken dag des oordeels het vonnis der eeuwige verdoemenis mogen ontgaan, en niet proeven, hetgeen verschrikt in de duisternissen en knarst in het midden der vlammen: maar dat zij, van den dwaalweg wedergekeerd zijnde tot den weg der gerechtigheid, met geene nieuwe wonden worden gekwetst; integendeel, dat hun eeuwiglijk bijblijve wat uwe genade hen heeft gegund, en hetgeen uwe barmhartigheid in hen heeft hersteld. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

MEDITATIEN VOOR ZIEKEN.

I. MEDITATIE.

Ik heb gezwegen, Heer, omdat
ik weet dat het van U komt,
Ps. 38. v. 10.

Neen, ik mag niet klagen, als de Heer
mij slaat, als Hij mij slaat uit liefde, om

mijne ziel te genezen. Sla en pijnig mij, Heer! ik geef mij over aan uwen wil. Hoe zoet zijn de geeselen, onder welke uwe barmhartigheid schuilt! Helaas! ware het dat Gij mijn ligchaam gespaard hadt, mijne ziel zoude niet opgehouden hebben van zich zelven te dooden. Zij was overdekt door schrikkelijke wonden: Gij zaagt dit en hebt er medelijden mede gehad; Gij vernedert dit zondig ligchaam; Gij verijdtelt mijne hoovaardige ontwerpen, en geeft mij weder den smaak van uwe eeuwige waarheid, welke ik zoo lang verloren had. Wees dan in eeuwigheid gezegend. Ik omhels de hand die mij vermorselt, en aanbid de arm, die mij kastijdt.

II. MEDITATIE.

Ontferm U mijner, Heer! want ik ben zwak. *Ps. 6. v. 5.*

ô Mijn God! ik kan niets bijbrengen als mijne verdrukkingen, om U tot barmhartigheid op te wekken. Zie, hoo zeer ik uwe hulp noodig heb, en weiger ze mij niet. Ik besef er de noodzakelijkheid van, o Heer! en acht mij gelukkig dit te gevoelen, omdat mij dit gevoelen in het mistrouwen houdt van mij zelven. Gij hebt mijn vleesch gegeeseld om het te zuiveren: Gij hebt mijn ligchaam vermorseld,

om mijne ziel te genezen. Het is door het zalig lijden, dat Gij mij onttrekt aan de bedorvene vermaken der wereld. De zwakheid van mijn vleesch bedroeft mij, die nogtans geen schrik had van de zwakheid mijns geestes, die zoo lang de slaaf der ijdelheden geweest is en ontoombaar mijne bedorvene hartstogten naliep. Ik was krank, maar geloofde het niet; mijne ziekte naar de ziel was zoo hevig, dat ik niet meer voelde of zag wat kwaad was. O gelukkige ziekte, die mijne oogen opent voor de waarheid en geheel mijn hart verandert!

III. MEDITATIE.

De genade is u gegeven, niet alleen
van in Hem te gelooven, maar
ook van voor Hem te lijden.
Philip. I. v. 29.

O kostbare gave, die bijna niet gekend is! Het lijden is niet minder te achten als het geloof, dat de heilige Geest in onze harten gestort heeft. Gelukkig teeken van de barmhartigheid Gods, als Hij ons het lijden overzendt. Maar zou het ook dit gelukkig teeken zijn als wij lijden tegen onzen dank en met onverdulgheden? Ach neen! want zoo ook lijden de duivelen. Die lijdt zonder te willen lijden, gevoelt reeds in zijne pijnen het begin

der altijddurende smarten. Die zich met verdueligheid aan zijn lijden onderwerpt, verandert het in een oneindig goed; ik wil dan, o mijn God, in vrede en met liefde lijden. Het is niet genoeg uwe heilige waarheden te gelooven, men moet ze volgen: zij veroordeelen ons tot het lijden, maar leeren er ons ten zelfden tijde den prijs van kennen. O Heer! versterk, herschep mijn verzwakkend geloof, opdat men in mij het geloof en de verdueligheid van uwe Heiligen zie uitschijnen. Indien ik soms, ondanks mij, eene onverdueligheid betoone, dat ik er mij aanstonds over verootmoedige, en er de misdaad van herstelle door het lijden.

IV. MEDITATIE.

Heer! antwoord voor mij, want ik lijde schrikkelijke pijnen. Is. 58. v. 14.

Gij ziet de kwalen die mij overvallen. De natuur beklaagt er zich over: wat moet ik haar antwoorden? De wereld zoekt mij nog te streelen en te bedriegen: hoe moet ik haar verwerpen? Wat zou ik zeggen? o Heer! daar blijven mij, helaas! geene krachten meer over, als om te lijden en om te zwijgen. Antwoord, bid ik U, zelve voor mij door uwe alvermogenende woorden, en verwijder van mij de

bedriegelijke wereld, die mij reeds éénmaal verleid heeft; ondersteun mijn hart, terwijl de natuur bezwijkt. Ik lijde geweld door de smarten, welke Gij mij overzendt, en door mijne driften, die nog niet zijn uitgedoofd. Ik lijde, haast U om mij te helpen.

OVERDENKING VAN DEN DOOD.

(Uit Thomas à Kempis.)

1. Het zal hier zeer haast met u gedaan zijn: daarom zie toe, hoe uwe zaken staan.

Heden is de mensch, en morgen komt hij niet te voorschijn; en als hij uit de oogen is, dan is hij weldra uit het hart.

O domheid en versteendheid van het menschelijk hart, hetwelk alleen de tegenwoordige dingen beschouwt en de toekomstige niet beter overdenkt.

Gij moest u zoo gedragen, in al uwe werken en gedachten, alsof gij heden gingt sterven.

Hadt gij een goed geweten, gij zoudt den dood niet veel vreezen.

Het ware beter de zonde te schuwen, dan den dood te *willen* ontvlugten.

Zijt gij heden niet bereid, hoe zult gij het morgen wezen?

De dag van morgen is u onzeker, en hoe weet gij, of gij dien zult beleven?

2. Wat baat het, hier te lang te leven, als wij ons zoo weinig beteren?

Ach! een lang leven maakt ons niet altijd beter; maar het vermeerdert dikwijls onze schuld.

Ach! of wij maar eenen dag op deze wereld wel geleefd hadden!

Velen rekenen de jaren van hunne bekeering: maar de vrucht hunner verbetering is dikwijls zeer klein.

Zoo het vreeselijk is om te sterven; denk, dat het misschien nog gevaarlijker voor u zal zijn om langer te leven.

Zalig is hij, die altijd zijd doodsuur voor oogen heeft, en die zich alle dagen bereidt om te sterven.

Hebt gij somtijds eenen mensch zien sterven, denk dan dat gij denzelfden weg ook haast zult ingaan.

3. Als het morgen is, denk dat gij tot den avond niet zult leven; en als het avond is, wil u den dag van morgen niet verzekeren.

Wees dan altijd bereid, en leef zoo, dat u de dood nooit onbereid vinde.

Vele menschen sterven haastiglijk en onverwacht: *want de Zoon des menschen zal komen, op een uur, als wij er niet aan denken.* (LUC. XII, 40.)

Als de laatste uur zal gekomen zijn, dan zult gij van uw voorgaande leven geheel

anders oordeelen; en dan zult gij ten uiterste droevig zijn, omdat gij zoo traag en onachtzaam zijt geweest.

4. Ach! hoe gelukkig en wijs is hij, die nu in zijn leven zoodanig tracht te zijn, gelijk hij wenscht (*van den Heer*) in zijnen dood gevonden te worden.

Door de volkomene versmading der wereld, de vurige begeerte om altijd in de deugd te vorderen, de liefde tot de regelmatigheid, arbeid en boetvaardigheid, de ijver tot de gehoorzaamheid, de verloocheining van zichzelf, en het lijden van alle tegenspoed ter eere van Christus, zullen in den laatsten oogenblik een groot betrouwen geven van zaliglijk te sterven.

Gij kunt veel goeds doen, terwijl gij nog gezond zijt; maar wat gij, ziek zijnde, zult kunnen doen, weet ik niet.

Weinige menschen worden gebeterd met ziek te zijn, gelijk er ook weinigen heiliger worden door pelgrimstogten of veel te reizen.

5. Betrouw u niet op uwe vrienden en magen, en stel uwe zaligheid niet uit tot de toekomende tijden: want de menschen zullen u al eer vergeten hebben, dan gij wel meent.

Het is beter nu in tijds te zorgen, en uwe goede werken vooraf naar den hemel

te zenden, dan u zelven op de zorg en hulp van anderen na uwen dood te verlaten.

Zoo gij voor u zelven niet zorgt, wie zal hiernamaals voor u bezorgd wezen?

De tijd is nu zeer kostelijk : *Het zijn de dagen der zaligheid, het is nu de bekwame tijd.* (II. Cor. vi. 2.)

Maar helaas! dat gij dien tijd niet nuttiger besteedt, in welken gij een eeuwig leven kunt verdienen!

De tijd zal komen, dat gij één dag, ja één uur zult wenschen om u te mogen beteren; en ik weet niet, of gij die wel zult verkrijgen.

5. Welaan dan, allerlieftsten! denkt toch van welk een groot gevaar en schrik gij u nu kunt verlossen, indien gij nu altijd in de vreeze Gods, en in de vreeze des doods wilt leven.

Doet nu uw best om zoo te leven, dat gij in uw doodsuur u eerder moogt verblijden, dan vreezen.

Leert nu aan de wereld sterven, opdat gij dan moogt beginnen te leven met Christus.

Leert nu alle dingen versmaden, opdat gij dan, van alles los en vrij, tot Christus moogt reizen.

Kastijdt nu uw ligchaan door boetvaardigheid, opdat gij alsdan moogt hebben een vast betrouwen.

7. Ach, dwaze mensch! wat belooft gij u

lang te leven, daar gij u niet één dag kunt verzekeren.

Hoe velen zijn er door deze hoop niet bedrogen, die haastiglijk en onvoorziens zijn gestorven.

De eene is vergaan door het vuur, een ander door het zwaard, anderen door de pest, anderen door de roovers: en alzoo is de dood het einde van alle menschen, en *hun leven gaat voorbij als eene schaduw.* (Job. XIV, 10. — Ps. CXLIII, 4.)

8. Wie zal u na uwen dood gedachtig zijn? en wie zal toch voor u bidden?

O, allerliefsten! doet nu wat gij kunt: want gij weet niet, wanneer gij sterven zult: gij weet ook niet, wat er na uwen dood zal volgen.

Terwijl gij nog tijd hebt, zoo vergadert voor u rijkdommen, die niet vergaan.

En bekommert u met niets dan met uwe zaligheid, en zijt alleen bezorgd voor hetgeen God aangaat.

Zendt dagelijks uwe gebeden en verzoekingten met tranen naar den hemel, opdat uwe ziel na den dood gelukkig tot den Heer moge overgaan. Amen.

EEUWIGE WAARHEDEN,

of Overwegingen op elken dag der Week.

Door den H. Alphonsus Maria van Liguorie.

VOORBEREIDING.

Wek, mijne ziel, het geloof aan Gods tegenwoordigheid in u op. Kniel vervolgens voor God neder, en bid hem uit de innigheid uws gemoeds. Verootmoedig u aan zijne voeten, en smeek hem van ganser harte om vergeving. Vraag licht van God, om der liefdewille van Jesus Christus, en beveel u eerbiedig aan in de bescherming der heilige Maagd Maria en van alle Gods lieve Heiligen, met een *Wees gegroet* en een *Eere zij den Vader*.

Lees de volgende overwegingen aandachtig na, en doordring u, bij elke afdeeling, volkomen van al de daarin vervatte eeuwige waarheden, en neem, na voleindigde overweging, het onwrikbaar besluit, om uzelf van deze of gene, u meer bijzonder eigene gebreken te zuiveren, en, zoo veel mogelijk, een volmaakt

Christen te worden, te zijn en te blijven.
Daartoe strekke het navolgende.

GEBED, ALS DE OVERWEGING IS VOLBRAGT.

ô God, Gij die de onbedriegelijke waarheid zijt! ik geloof alles, wat de heilige Kerk mij te gelooven voorhoudt, dewijl Gij het der heilige Kerk hebt geopenbaard. Ik geloof dat Gij mijn God zijt en de Schepper van alle dingen; dat Gij, alle eeuwen door, de regtvaardigen met den hemel loont, en de zondaars met de helle straft; ik geloof, dat Gij één in wezen en drievuldig zijt in personen: Vader, Zoon, en heilige Geest; ik geloof aan de menschwording en den dood van Jesus Christus; ik geloof eindelijk, alles wat de heilige Kerk gelooft. Ik dank U, dat Gij mij in de katholieke Kerk hebt opgenomen, en zweer, dat ik in dit heilig geloof wil leven en sterven.

ô Mijn God! op uwe beloften vertrouwende, dewijl Gij zijt almachtig, barmhartig en getrouw, zoo hoop ik door de verdiensten van Jesus Christus te zullen erlangen vergiffenis mijner zonden, volharding tot het einde, en de eeuwige glorie des hemels.

ô Mijn God! dewijl Gij het hoogste goed en eene eindelooze liefde waardig zijt, zoo bemin ik U uit geheel mijn hart,

OVERWEGING VOOR DEN ZONDAG. 381

en boven alle dingen; ik heb berouw en leedwezen over al mijne zonden, dewijl ik U, het hoogste en heiligste goed, daardoor heb beleedigd en vergramd. Met uwe genade, welke ik nu en voor altijd begeere, neem ik het vast en onwrikbaar besluit, om liever te sterven, dan U immer weder te beleedigen. Eveneens maak ik een stellig voornemen, om de heilige Sakramenten, zoo in leven als in sterven, te willen ontvangen.

OVERWEGING VOOR DEN ZONDAG.

Over de bestemming en het einde van den mensch.

1. Overweeg, mijne ziel, dat God, die u naar zijn beeld en gelijkenis schiep, u, zonder uwe verdiensten, het aanzijn heeft gegeven; dat hij u in den heiligen doop tot kind aangenomen, u meer dan vaderlijk bemind, en u geschapen heeft, opdat gij hem in dit leven zoudt dienen, en hiernaals eeuwig in den hemel bezitten. Alzoo zijt gij niet geboren en moogt gij niet leven voor wereldsch genot, om rijk en magtig te worden, om te eten, te drinken en te slapen, zoo als het redelooze vee; maar om uwen God te beminnen en uw eeuwig heil te bewerken. Intusschen heeft God al het geschapene aan u overgelaten; ten einde gij het ter berei-

king uwer hooge bestemming zoudt bezigen. O ik, ellendige, die aan alles heb gedacht, maar niet aan mijne eigenlijke bestemming! Mijn Vader! geef, om der liefdewille van Jesus, o geef, dat ik een nieuw, geheel heilig, en met uwen goddelijken wil overeenstemmend leven aanvange.

2. Overweeg, welke gewetensknagingen gij in de ure des doods ondervinden zult, als gij er niet op bedacht zijt geweest om God te dienen. Welk een onheil, wanneer gij, op het einde uws levens, zult inzien, dat u in dit beslissende oogenblik geen enkel stofje van al uwe rijkdommen, van uwe grootheid, eer en genoegens meer zal overblijven. Dan zult gij u bitter beklagen, dat gij voor 's werelds ijdelheid en aardsche nietigheden de genade Gods verbeuzeld en uwe ziel in het verderf gestort hebt; dan zult gij tijd noch magt meer hebben, om het bedreven kwaad weder goed te maken, en den regten weg in te slaan. O wanhoop, o kweuling zonder einde! dan zult gij begrijpen, hoe kostbaar de tijd is, maar het zal dan te laat wezen: gij zult wenschen de verloren oogenblikken met uw bloed terug te kunnen koopen, maar te vergeefs! O dag van bitterheid voor hem, die God niet bemind en hem niet gediend heeft naar zijne wet!

3. Overweeg, hoezeer men zijne hooge bestemming verwaarloost! Men houdt zich enkel bezig met schatten te verzamelen, men denkt uitsluitend aan slemperijen, en hoe men zijn tijd het aangenaamst doorbrengen zal; doch men bekreunt er zich niet over om God te dienen; men let er niet op, om zijne ziel te redden, en men beschouwt zijn eeuwig heil als eene beuzeling. En zoo gaat een groot deel der Christenen onder brasserij, zang en dans — ter helle! O, als gij wist wat de hel is, o mensch, gij zoudt u zooveel moeite niet geven, om verdoemd te geraken, zonder iets te doen om uwe ziel te redden. — Koning Frans van Engeland had een geheimschrijver, die op zijn sterfbed zich dus beklagde: „ô, ik rampzalige, die zooveel papier heb gebruikt, om brieven voor mijnen vorst te schrijven, en geen enkel blad heb gebezigd, om mij aan mijne zonden te herinneren, en alzoo voor eene goede biecht te bereiden!” Philippus III, koning van Spanje, riep stervende uit: „ô, had ik mijn God veeleer in de eenzaamheid gediend, en ware ik toch nooit koning geweest!” — Doch, wat baten die zuchten, en die klagten? Hoe ligt kunnen zij op het sterfbed de wanhoop nog vergrooten! Leer Gij dus, naar het voorbeeld van anderen, u te bekommeren

over uw eigen heil, wanneer gij niet tot wanhoop vervallen wilt; en weet, dat alles wat Gij zonder Gods welbehagen doet en denkt, verloren is. Welaan dan, nu is het tijd om uw leven te verbeteren; waarom zoudt gij willen wachten tot de ure van uwen dood, om u dan te bekeeren en alle zelfsbegoocheling te doen ophouden? Aan de poorten der eeuwigheid, aan de deuren der hel, is er geen tijd meer overgelaten, om van uwe dwaling terug te komen. O mijn God! schenk mij vergiffenis. Ik bemin U boven al. Het doet mij meer leed dan al mijn bedreven kwaad, dat ik U ooit beleedigd heb. Maria, gij mijne hoop! ik bid u, smeeke Jesus voor mij.

OVERWEGING VOOR DEN MAANDAG.

Over het gewigt onzer bestemming.

1. Overweeg, o mensch, hoeveel er aan gelegen ligt, om uwe hooge bestemming te bereiken. Daaraan is alles gelegen. Want, indien gij haar bereikt, dan zijt gij gered; dan zult gij eeuwig zalig zijn, en naar ligchaam en ziel alles goeds genieten; daarentegen, wanneer gij dit doel mist, zoo verliest gij lijf en ziel, hemel en God, en zult gij eeuwig rampzalig en voor altijd verworpen zijn. Dit is alzoo de bemoeijing aller bemoeijingen, het eenigst

gewichtige, het eenige noodige: God dienen en uwe ziel redden. Zeg daarom niet langer, o Christen: thans wil ik het goede genieten, later zal ik mij wel aan God overgeven en hoop mij zelven te behouden! O hoe velen heeft deze valsche hoop ter helle geleid, die ook zoo spraken en nu reddeloos verloren zijn! Welke veroordeelde heeft wel zich zelf willen verdooimen? Doch wie uit hoop op vergeving zondigt, wordt door God veroordeeld. „Vervloekt zij, die op hope zondigt.” Gij zegt, ik wil deze zonden begaan, daarna zal ik ze biechten. Maar, wie weet of gij den tijd daartoe hebben zult? Wie verzekert u, dat gij niet terstond na de zonde sterft? Intusschen verliest gij de genade Gods; en indien gij ze nu niet wedervindt? God is barmhartig jegens die hem vreest, niet jegens die hem bespot; „zijne barmhartigheid duurt van geslachte tot geslachte bij degenen, die hem vreezen.” Luc. 1, 50. Zeg niet langer, ik heb even spoedig drie zonden gebiecht als twee; want twee zonden zal hij u vergeven, en niet drie. God verdraagt, doch duldt niet eeuwig. „Wanneer de maat der zonden vol is, zal hij straffen.” II. Machab. VI, 14. Wanneer de maat vol is, vergeeft God niet meer, maar straft hij met den dood, of laat den zondaar los, zoodat hij zich van zonde tot

zonde in de hel stort; eene straf, die zwaarder is dan de dood. Merk op, broeder! zie toe wat gij op het spel zet. Neem een besluit, wijd uzelfven Gode alléén. Vrees dat dit de laatste waarschuwing zij, welke God u beschikt. Genoeg reeds hebt gij hem beleedigd, lang genoeg heeft hij u verdragen. Beef terug voor het denkbeeld, dat, bij eene nieuwe doodzonde God u welligt niet meer vergeeft. Zie, het is om uw eeuwig zieleheil te doen; het geldt de eeuwigheid. Hoe velen heeft deze gewigtige gedachte losgerukt van de wereld, en aangespoord, om in kloosters, woestijnen en hollen te gaan leven! O, ik ellendige! wat heb ik mij door mijne vele zonden niet berokkend? Het hart ontroerd, de ziel belast, de hel verdiend, God verloren! Ach, mijn God en mijn Vader! bevestig mij in uwe liefde.

2. Overweeg, hoe deze eeuwige gelegenheid het meest veronachtzaamd wordt. Aan alles wordt gedacht, alleen aan het heil der ziel niet. Tot alles heeft men tijd, voor God echter nooit. Men vermane een wereldsche mensch, dat hij tot de heilige Sakramenten zal naderen en dagelijks een half uur bidden; hij zal antwoorden: ik heb kinderen, bloedverwanten, ik heb bezittingen, bezigheden; — maar hebt gij dan geen ziel? gebied uwe rijkdom-

men, roep uwe kinderen, uwe bloedverwanten, dat zij u in het doodsuur bijstaan, en u van de hel redden als gij verloren gaat. Meen niet, dat gij God en de wereld, den hemel en de zonde vereenigen kunt. Zijn eeuwig heil bewerken, is geene bezigheid, die zich zoo maar in het voorbijgaan bewerkstelligen laat : men moet zich veeleer geweld aandoen. Gij moet strijden, indien gij de onsterflijke kroon verwinnen wilt. Hoe vele Christenen meenden : zij zouden later God dienen en hun heil bewerken, en nu zijn ze in de hel. Welk eene dwaasheid, immer datgene te overpeinzen, wat zoo ras ten einde gaat, en zoo weinig te denken aan wat nimmer eindigen zal. Ach, mijn geliefde Christen ! overweeg uwen toestand ; bedenk dat gij binnen kort van deze aarde heengaan, en het huis der eeuwigheid intreden zult. O arme, wanneer gij u zelven ter verdorpenis brengt ; zie, dan zal er geene redding meer voor u zijn.

3. Overweeg, Christen, en zeg : ik heb een' ziel ; indien ik te haren koste ook eene wereld gewinne, wat baat mij dit ? Of ik ook al een groot man worde, en ik verlies mijne ziel, wat baat mij dit ? Of ik ook al schatten op schatten stapele, mijn huis aanzienlijk make, mijne kinderen in eerambten stelle, en ik verlies mijne

ziel, wat baat mij dit? Wat hebben de schatten, de genietingen, de ijdelheden zoo velen gebaat, die in de wereld geleefd hebben, van wie thans een handvol stofs in het graf molmt, terwijl hunne zielen in de hel verbannen zijn? — Indien dan die ziel mijner is, en indien deze ziel eenmaal verloren, voor eeuwig verloren wordt, zoo moet ik er wel aan denken om haar te redden. Dit is alzoo eene hoogst gewigtige aangelegenheid. Het geldt derhalve de beslissing, om voor eeuwig gelukkig of voor eeuwig ongelukkig te zijn. — O, mijn God! beschaamd moet ik voor U belijden, dat ik tot hiertoe als een verblinde leefde en verre van U afdwaalde; ik dacht er niet aan, om deze mijne ziel, die slechts eenmaal verloren kan worden, te redden. Red, behoud mij, o Vader, om Jesus Christus wille; ik wil gaarne alles verliezen, wanneer ik mijnen God slechts niet verlieze. Maria, mijne hope! red mij door uwe voorbede.

OVERWEGING VOOR DEN DINGSDAG.

Over de Doodzonde.

1. Overweeg, hoe gij, door God geschapen om hem te beminnen, u met de snoodste ondankbaarheid, tegen hem stelt, hem als vijand behandelt, en zijne

genade en vriendschap hebt veracht. Gij wist, dat gij hem door uwe zonden beleedigde, en gij zondigde nogtans! Wat doet hij die zondigt? Hij keert God den nek toe, verliest de achting en eerbied voor hem uit het oog, heft de hand op om hem te slaan, en bedroeft het hart Gods. „En zij bedroefden den geest mijns Heiligen.” Is LXIII, 10. Hij, die zondigt, zegt met der daad tot God: ga weg van mij, ik wil U niet gehoorzamen, ik wil U niet dienen, ik wil U niet voor mijnen God erkennen; ieder genot, ieder gewin, iedere wraak is mijn God. Zoo hebt gij gesproken, telkens als gij het schepsel boven den Schepper koost. De H. Magdalena van Pazzis kon niet begrijpen, hoe eene Christen met onbevangen gemoed eene doodzonde begaan kon. En gij, lieve lezer, wat zegt gij wel? Hoe velen hebt gij er wel bedreven? Mijn God! vergeef mij, en erbarm U mijner. Ik heb U, oneindige goedheid, beleedigd; nu haat ik mijne zonden en heb U lief, en beweene dat ik U door ongerechtigheden heb bedroefd, o God, Gij, die oneindige liefde waardig zijt.

2. Overweeg, hoe God tot u gesproken heeft, wanneer gij zondigde: kind, ik ben Uw God, die u uit niets heeft geschapen, en ik heb u met mijn bloed weder gekocht; ik vermaan u, deze zonde na te

laten op straffe mijner ongenade. Gij echter zeidet, als gij zondigdet, tot God, uwen Heer : ik wil U niet gehoorzaam zijn : ik wil mij dit genot verschaffen, en er is mij niets aan gelegen, of het U mishaaft, en of ik uwe genade verlieze; gij hebt gezegd : ik wil U niet dienen. Ach, mijn God! en dit heb ik zoo dikwerf gedaan, en Gij heb mij nog geduld! O, dat ik gestorven ware, eer ik U beleedigd had! Nimmer wil ik U meer mishagen, ik wil U hartelijk liefhebben, o oneindige Goedheid. Geef mij standvastigheid, geef mij uwe heilige liefde.

3. Overweeg dat de zonden, wanneer zij een zeker getal bereikt hebben, oorzaak zijn, dat God den zondaar verlaat. „God wacht met geduld, opdat hij straffe, als de dag des oordeels gekomen en de maat der zonden vol is.” Indien gij dan, mijn broeder, op nieuw tot zondigen verzocht wordt, zoo zeg dan niet meer : ik zal ze naderhand wel biechten; want, indien God u dan eens deed sterven, wanneer God zich terug trekt, wat zal er dan van u voor de gansche eeuwigheid worden? — Zoo velen zijn er op deze wijze verloren gegaan. Ook zij hoopten vermetel op vergeving, doch de dood scheurde hen weg, en zij werden der eeuwige verdoemenis ten prooi. Die Gods goedheid misbruikt, om hem te beleedigen, verdient geen

erbarming. Na zoo vele zonden, welke God u vergeven heeft, moogt gij wel vreezen, dat God u eene nieuwe doodzonde niet zal vergeven. Dank hem, dat Hij tot hiertoe op u gewacht heeft, en neem het vast besluit, liever tot den dood toe te lijden, dan eene nieuwe zonde te plegen; zeg van nu af voortaan : o Heere! lang genoeg heb ik U beleedigd; wat mij nog van mijne levensdagen overig blijft, wil ik niet aanwenden om U te mishagen; neen, waarlijk, dat verdient Gij niet; veeleer wil ik ze besteden om U te beminnen, en de beleedigingen, welke ik U aangedaan heb, te beweenen. Ik betreur ze van ganscher harte. Mijn Jesus! ik wil U liefhebben, ondersteun mij daartoe. Maria, mijne Moeder! kom mij te hulp. Amen.

OVERWEGING VOOR DEN WOENSDAG.

Over den Dood.

1. Overweeg, Christen, dat dit leven eens zal ophouden. De uitspraak ligt reeds daar : gij moet sterven. De dood is voor ons allen zeker, doch wij weten niet wanneer hij komt. Hoe weinig is er noodig, om den dood te veroorzaken? Eene beroerte, een gesprongen ader, eene verstikking, eene bloedstorting, de beet van een vergiftig diertje, eene koorts, een val,

een slag, eene overstroming, eene aardbeving, een onweder. — dit alles kan u het leven benemen. De dood zal u verrassen, wanneer gij er het minst aan denkt. Hoe velen hebben zich 's avonds ter ruste gelegd, en zijn nimmer ontwaakt. Kan u dat ook niet overkomen? Zoo velen die een plotselingen dood gestorven zijn, dachten niet zóó te sterven; maar zij zijn zóó weg gegaan; en wanneer zij toen in doodzonde waren, waar zijn zij dan nu? En waar zullen zij de gansche eeuwigheid door zijn? Doch het zij hoe het zij, zóóveel is zeker, dat er eens een tijd komt, waarop het voor u nacht wordt en niet meer dag, of het wordt dag voor u, en gij zult den nacht niet meer zien. Ik kom als een dief, onverwacht en heimelijk, zegt Jesus. Uw liefderijke Heer herinnert u nog in tijds daaraan, dewijl hij uw geluk begeert. Volg uwen God, maak u de vermaning ten nutte, bereid u om wèl te sterven, vóór dat de dood komt. Want dan is het geen tijd meer om zich voor te bereiden, maar om voorbereid te zijn. En wie weet, of gij over een jaar, over eene maand, of gij morgen nog in leven zijt. — Mijn Jesus! verlicht mij, en vergeef mij mijne zonden.

2. Overweeg, hoe gij in uwe doodsurre op het sterfbed uitgestrekt zult liggen,

onder den bijstand des Priesters, die uwe ziel toeroept, omringt van uwe bloedverwanten, die over u weenen, het kruifix aan uw hoofd, de doodkaars aan uwe voeten, op het punt om de eeuwigheid in te gaan. Uw hoofd ontsteld, de oogen verduisterd, de tong verdord, de keel gesloten, de borst bezwaard, het bloed verstijfd, het vleesch verteerd, het hart gebroken; gij moet verscheiden en der verrotting ten prooi worden; de wormen wachten reeds op uw vleesch tot hun voedsel, en niets zal er dan van u overblijven dan een paar ontvleeschde knoken en een handvol molmend stof — niets meer! Open een graf, en zie wat uit dien rijken brasser, uit dien schraapzuchtigen gierigaard, uit die ijdele vrouw geworden is. Zoo eindigt het leven. In uwe doodsure zult gij u van booze geesten zien omgeven, die u alle zonden, welke gij sedert uwe kindschheid bedreven hebt, zullen voorhouden. Nu verduistert, verbergt en verkleint de duivel die zondenschuld, om u in het kwaad te verharden; hij zal u zeggen: deze ijdelheid, dit genot, deze vertrouwelijke omgang, deze gramschap is geen groot kwaad; dit onderhoud heeft geene slechte bedoeling; maar, in den dood zult gij het gewigt uwer zonden gevoelen, en bij het licht der eeuwigheid,

waarin gij zult overgaan, zult gij erkennen, welk eene gruwelijke zonde het was, een oneindige God te beleedigen. Spoed u tot verbetering, heden nu het nog tijd is; want alsdan zult gij geen tijd meer hebben.

3. Overweeg, dat de dood een oogenblik is, waarvan de eeuwigheid afhangt. Reeds staat de mensch den dood nabij, in het gezigt der beide eeuwigheden; en het lot daarvan is aan den laatsten ademtogt geknoopt, waarna de ziel in een oogenblik voor eeuwig behouden of verloren is. O gewigtig oogenblik, o ademtogt, waarvan eene eeuwigheid van loon of straf afhangt; eene eeuwigheid van altijdurende vreugde, of nimmer eindigend leed; een paradijs of eene hel. Indien gij op dat oogenblik gered wordt, zult gij geen leed meer hebben, en voor immer tevreden en zalig zijn; maar indien gij het verwaarloost en verloren gaat, dan zijt gij voor eenwig aan jammer en verwijfeling ten prooi, zoo lang God God is. In den dood zult gij erkennen, wat hemel, hel, beleediging Gods, verachting der Goddelijke geboden, in de biecht verzwezen zonden, verholten en niet wedergegeven goed in zich hebbe. O, ik ellendige, zal de stervende zeggen, binnen weinige oogenblikken moet ik voor God

verschijnen, en wie weet welke uitspraak mij ten deel zal vallen? Werwaarts zal ik verwezen worden, naar den hemel of naar de hel? Zal ik lof zingen met de engelen, of knarsetanden met de verdoemden? Zal ik een kind Gods, of een prooi des duivels zijn? Weldra, wee mij, zal ik het weten; en werwaarts ik zal henen gaan, daar zal ik in eeuwigheid verblijven. Ach! in weinige uren, in weinige oogenblikken, wat zal er van mij worden, indien ik de gegeven ergernis niet weder goed make; wanneer ik het onvreemde goed, ieders goeden naam niet teruggeve; wanneer ik niet eene opregte biecht aflegge? — Dan zult gij den dag waarop gij gezondigd hebt duizendmaal verwenschen, en ieder zondig genot, iedere genomen wraak, waaraan gij u overgegeven hebt, vervloeken, maar dan zal het te laat en vruchteloos zijn; want gij zult dit dan bloot uit vrees voor de straf en zonder liefde tot God doen. Ach, Heere! zie, van dezen oogenblik af bekeer ik mij tot U; ik wil niet wachten tot de dood mij genaakt; van nu af bemin ik U; ik omhels U en wil in uwe armen sterven. Maria, mijne Moeder! breid in mijne doodsure uwen mantel over mij uit, en sta mij bij in mijnen jongsten nood.

OVERWEGING VOOR DEN DONDERDAG.

Over het Oordeel.

1. Overweeg, dat de ziel, zoodra zij van het ligchaam scheidt, voor Gods regterstoel gevoerd wordt, om geoordeeld te worden. Uw Regter is de Almagtige, de door u beleedigde en op 't hoogst vertoornde God; uw aanklager is de duivel, uw vijand; de punten van aanklagt zijn uwe zonden; 's Regters uitspraak is onherroepelijk; de straf is de hel. Gij hebt geene gezellen, geene bloedverwanten, geene vrienden meer; de zaak ligt tussehen God en u. Dan zult gij de afschuwelijkheid uwer zonden inzien, en u niet meer kunnen verontschuldigen zoo als thans. Gij zult geoordeeld worden over uwe zonden door gedachten, woorden en werken, door medewerking, nalating en ergernis; alles moet op de schaal der Goddelijke gerechtigheid gewogen worden, en zoo gij in ééne zaak te ligt bevonden zijt, dan gaat gij verloren. Mijn Jesus en mijn Regter! vergeef mij, vóór Gij mij ten oordeel roept.

2. Overweeg, hoe de Goddelijke gerechtigheid alle volken in het dal Jesaphats rigten zal, wanneer, aan het einde der wereld, de lichamen zullen opstaan, om, met de ziel vereenigd, loon of straf naar werken

te ontvangen; bedenk, wanneer gij verloren gaat, zult gij hetzelfde ligchaam weêr aannemen, en zal het de ongelukkige ziel tot gevangenis verstrekken. Bij ieder bitter wederzien zal de ziel het ligchaam vloeken, en het ligchaam zal de ziel verwenschen; zoo zullen ziel en ligchaam, die zoo eendragtelijk waren in het naja-gen van ongeoorloofde lusten, na den dood zich moeten hereenigen, om wederkeerig elkander met verwijtingen te kwellen. Indien gij, daarentegen, uw heil bevordert, zal uw ligchaam schoon, niet meer aan lijden onderworpen en schitterend opstaan, en gij zult het gelukzaligst leven deelachtig zijn. Zoo zal het tooneel dezer wereld eindigen. Een einde heeft alsdan de grootheid, het genot, de pracht dezer aarde; alles heeft een einde. Slechts twee eeuwigheden blijven overig: eene eeuwigheid van heerlijkheid, en eene eeuwigheid van strafoefening; de een vol vreugde, de andere vol kwelling; in den hemel de regtvaardigen, de zondaars in de hel. Wee den rampzalige, die de wereld te veel bemind, en voor het schijn-genot der aarde alles verloren heeft: ziel en ligchaam, hemel en God.

3. Overweeg de eeuwige en onherroepelijke uitspraak des Regters. Christus, de Regter, zal zich tot de verworpenen wen-

den en zeggen : hebt gij nu afgehandeld , gij ondankbaren , is uw zondig spel geëindigd ? Thans is mijne ure gekomen , de ure der waarheid en der gerechtigheid , de ure der verwerping en der wrake . Op , gij zondaars ! gij hebt de verdoemenis lief gehad ; zij kome dan ook over u : zijt vervloekt in den tijd , vervloekt in de eeuwigheid . Gaat weg van mij , beroofd van alles goeds , beladen met alle straffen , in de hel . „ Weg van mij , gij vervloekten , in het eeuwige vuur . ” Matth. XXV. , 41 .

Dan zal Jesus zich tot de uitverkoornen wenden en zeggen : komt , gij , mijne geliefde kinderen ! komt , beërft het rijk der hemelen , dat ulieden bereid is . Komt , niet meer om mij met het kruis na te volgen , maar om de kroon met mij te dragen . Komt , gij erfgenamen mijner algenoegzaamheid , weest de deelgenooten mijns roems en mijner heerlijkheid ; komt , om mijne barmhartigheid te prijzen in eeuwigheid ; komt uit de verbanning in het vaderland ; komt van de ellende tot de eeuwige rust . „ Komt , gij gezegenden mijns Vaders , beërft het koninkrijk , dat u bereid is van het begin der wereld . ”

O mijn Jesus ! ook ik hoop een van die gezegenden te zijn . Ik bemin U boven al ; zegen mij , van deze ure af . Zegen ook gij mij , beminde Moeder Maria !

OVERWEGING VOOR DEN VRIJDAG.

Over de Hel.

1. Overweeg, mijne ziel, dat de hel eene gevangenis is, vol verschrikking en vol vuur. In dat vuur zijn de vervloekten gedompeld, en hebben eene vuurzee boven zich, eene vuurzee om zich, eene vuurzee onder zich. Vuur in de oogen, vuur in den mond, vuur allerwege. Ieder zintuig heeft zijn eigen smart. De oogen zijn van den rook verduisterd, verschrikt van den aanblik der overige verdoemden en van den duivel. In hunne ooren klinkt dag en nacht gehuil, weeklagt en verwensching. De reuk is verpest van den stank der rampzalige lichamen; de smaak, door brandenden dorst en razenden honger gekweld, zonder zelfs een druppel water, noch een' bete broods te kunnen bekomen. Ziedaar alzoo ieder ongelukkig gevangene, van dorst verteerd, van vuur verslonden, van alle kwelling gefolterd, niets doende dan weenen, huilen en verwijfelen, nimmer iets wat de minste leniging of troost aanbrengt. O hel, hel! dat toch zoo menig een aan uwe verschrikkingen wilde gelooven, alvorens in uw gebied te vervallen. Wat zegt gij wel, gij die deze bladzijden leest? Indien gij heden

eens sterven moest, werwaarts zoudt gij henen gaan? Gij kunt de pijn van een enkele vuurvonk op uwe hand niet verduren, en gij zoudt het hart hiernamaals in een verteerend vuur dompelen, zonder troost, van alles ontbloot en verlaten, de gansche eeuwigheid door?

2. Overweeg voorts de kwellingen, welke de geestvermogens te lijden zullen hebben. Het herinneringsvermogen wordt onophoudelijk door gewetensangsten gefolterd; dat is die worm, die eeuwig in de veroordeelden knaagt door de verwijtingen, dat zij zich vrijwillig, voor weinige giftige genietingen, in de hel gestort hebben. O God! hoe zullen den rampzalige dan die oogenblikken van genot voorkomen, na honderd, na duizend millioenen jaren der helse straffen! Deze worm zal hem den tijd in het geheugen terugroepen, dien God hem vergund had ter verbetering; de gelegenheden, welke hij hem aangeboden heeft, om zijn zielenheil te bevorderen; de goede voorbeelden zijner medemenschen; de opgevatte, doch niet ten uitvoer gebragte betere voornemens. En dan zal hij inzien, dat er geene uitredding meer mogelijk is uit zijn eeuwig verderf. O God! en welk een dubbele hel zal het zijn, wanneer de wil zich immer wedersproken ziet, noch erlangt, wat hij

begeert, immer erlangt wat hij niet wil, namelijk alle kwalen. Het verstand zal erkennen wat het verloren heeft : den hemel en God. — O God, mijn God! vergeef mij om den wille van mijn lieven Jesus.

3. Gij zondaar, wien thans niets er aan gelegen is, God en den hemel te verliezen, gij zult uwe blindheid erkennen, als gij de gelukzaligen in het rijk der hemelen ziet triomferen en lofzingen, terwijl gij als een afzigtelijk monster verjaagd wordt uit dit gelukzalig vaderland, van het aangezicht Gods, uit het gezelschap der allerzaligste Moedermaagd Maria, der Engelen en Heiligen. Dan zult gij tieren en schreijen : o paradijs der vreugde, o God oneindig goed, gij zijt niet mijn deel, en zult het nimmer zijn! — Op dan, op ter biecht! Het leven gebeterd, niet uitgesteld tot het geen tijd meer is. Geef u aan God over; vang aan, hem waarachtig lief te hebben. Bid den Heere Jesus, dat Hij zich uwer ontferme; bid Maria, dat zij uwe voorspreekster zij.

OVERWEGING VOOR DEN ZATURDAG.

Over het oneindige der helse Straffen.

1. Overweeg, mijne ziel, dat de hel geen einde neemt; daar lijdt men alle

kwalen en allen zijn eeuwig. Honderd jaren van kwellings zullen voorbijgaan, duizend zullen voorbijgaan, en de hel neemt eerst een aanvang; er zullen honderd duizend, en honderd millioenen en duizend millioenen jaren en eeuwen voorbijgaan, en de hel duurt steeds voort. Indien een Engel nu een verdoemde het berigt bragt, dat God hem eenmaal uit de hel zou redden, en wel, wanneer zooveel duizend millioenen eeuwen voorbijgegaan zullen zijn als er bladeren aan de boomen, stofjes in de lucht, waterdroppen in de zee, en zandkorrels op de aarde zijn, — gij verschrikt, en nogtans is het waar, dat de verdoemde zich bij dit nieuws meer verheugen zoude, dan wanneer men u het berigt bragt, dat gij koning van een groot rijk zoudt worden. Inderdaad, want de rampzalige zoude zeggen: het is waar, zoovele eeuwen moeten voorbijgaan, maar de dag *zal* komen, waarop er een einde aan mijne ellende zal zijn. Doch al deze eeuwen zullen verloopen, en de hel is nog in aanvang; en al deze eeuwen zullen zich zoo dikwerf herhalen, als er zandkorrels, waterdroppen, stofjes en bladeren zijn, en nog zal de hel altijd in zijn aanvang zijn. Ieder verdoemde zou gaarne met God dit verdrag aangaan: Heere! vermeerder de ellende en pijnen zooveel

Gij wilt, het is genoeg, indien Gij slechts een perk stelt waar zij eens zullen eindigen. Doch neen, deze grens zal nimmer gesteld worden! Kon de arme doemeling minstens zich zelven diets maken en zich voorspiegelen: wie weet, eenmaal mogt God nog eens zich mijner erbarmen en mij uit de hel verlossen! Neen, veeleer zal de verdoemde immer het vonnis zijner eeuwige veroordeeling voor oogen hebben en uitroepen: deze kwellingen, welke ik thans lijde, dit vuur, deze wanhoop, dit geschrei en weegeklag zullen in eeuwigheid niet eindigen. Nooit of nimmer! En hoe lang zullen ze duren? eeuwig, eeuwig! O nooit! o nimmer! o eeuwigheid! o hel! Hoe kunnen menschen aan u gelooven en nogtans zondigen, en voortvaren met in de zonde te leven?

2. Mijn broeder! wees toch op uwe hoede; bedenk dat er een hel voor u geopend is, wanneer gij zondigt. Reeds brandt onder uwe voeten deze vreeslijke gloed, en hoe vele zielen storten er in, terwijl gij dit leest. Bedenk, dat gij, eens daar aangekomen, er niet weder uitgeraken kunt. En, wanneer gij reeds eenige malen de hel verdiend hebt, zoo dank God, dat Hij er u niet reeds in nedergestort heeft, en spoed, ja spoed u ter bekeering; zooveel in u is, beweene uwe zonden en grijp de

verordende middelen aan, om u te redden. Biecht dikwijls, lees dagelijks dit of andere geestelijke boeken; vereeer de Moeder Gods elken dag aandachtig met den Rozenkrans, en alle zaturdagen met vasten; wedersta de verzoeking, door dikwijls Jesus en Maria aan te roepen; vlied de gelegenheid tot zonde; en, wanneer God u roept, om de wereld te verzaken, doe het, doe het dan toch. Alles, wat men doet, om eene eeuwigheid van smarten te ontgaan, is weinig, is niets. „Geene zorg is te groot, waar de eeuwigheid in gevaar is.” (H. Bern.) Zie, hoe vele pelgrims zich in grotten en woestijnen aan een afgezonderd leven hebben overgegeven, om slechts de hel te ontgaan. En wat doet gij, gij die reeds zoo menigwerf de hel verdiend hebt? Wat doet gij? Wat doet gij? Ach, gij gaat verloren! Geef u aan God over, en zeg: Heer, zie, hier ben ik; ik wil alles doen, wat Gij van mij begeert. Maria! help mij. Amen.

KRACHTIGE GEBEDEN

TOT JESUS CHRISTUS, MET TERUGBLIK OP ZIJN
BITTER LIJDEN EN STERVEN.

1. *Herinnering aan Christus angst in den
Hof van Gethsemane.*

Gedenk, o Jesus Christus, de droefenis, den angst en den nood, waarmee uwe ziel werd bevangen, toen Gij in den Hof van Gethsemane, op uw heilig aangezicht nederstortende, uwen hemelschen Vader smeektet, dat hij, kon 't zijn, den kelk des bitteren lijdens van U zou laten voorbijgaan. Gedenk den doodstrijd, dien Gij hebt gestreden, het bloedig angstzweet, dat U is uitgebroken, en kom dezen (deze) zieke, die daar nu ook, even als Gij in Gethsemane, met de angsten des doods ligt te worstelen, genadig ter hulp. Zonder uwen bijstand, o Jesus, kan hij het niet houden. Laat den bitteren kelk der smarten van hem (haar) voorbijgaan, en zend hem (haar) van uit den hemel uwen heiligen Engel toe, die zijne (hare) ziele

trooste en sterke, gelijk hij U, o Jesus, getroost en gesterkt heeft. Reik hem (haar) den kelk des heils, opdat hij (zij) uwen naam lofzinge. Amen. Onze Vader, enz.

2. *Herinnering aan Christus gevangen-neming.*

Gedenk, o Jesus Christus, de boeijen, waarmee eene hemeltergende bende U de heilige handen heeft gekneveld, toen men U gevangen nam, terwijl al uwe Leerlingen U verlieten; en ontferm U over dezen (deze) zieke, die, door doodelijke zwakte aan de legerstede gekluisterd, naar blijde beterschap of gelukzalige ontbinding smachtend uitziет. Slaak, o Jesus, genadig de boeijen zijner (harer) zonde, en daar deze ziele thans van aller schepselen heul en troost verstoken is, zoo sta Gij, Heer, haar ontfermend bij; mogen uwe heilige Engelen zich scharen rond dit krankbed, en den lijder (de lijderesse) beschermen tegen de magtige aanvallen van alle helsche geesten, en voorts de scheidende ziele op hunne handen overvoeren in het land der levenden. Amen. Onze Vader, enz.

3. *Herinnering van Christus verschijning voor den Hoogen Raad.*

Gedenk, o Jesus Christus, den smarte-

lijken gang, dien Gij hebt gedaan, toen men U, te midden van den nacht, in boeijen gekneld, naar Annas en Caïphas heensleurde, en voor den hoogen Raad te regt stelde; gedenk, hoe Gij, valschelijk beticht, in het goddelijk aangezigt geslagen en des doods schuldig verklaard werdt. Zie, o Jesus, deze zieke is op weg, om voor den eeuwigen Regter te gaan verschijnen; ontferm U dan over deze arme ziel, en laat haar niet beschaamd en te schande worden voor uw aangezigt, maar behoud en maak haar zalig door de kracht van uw bitter lijden en sterven, waarop zij al hare hoop heeft gesteld. Amen. Onze Vader. enz.

4. *Herinnering aan de verloochening en het berouw van Petrus.*

Gedenk, o Jesus Christus, uwe over-groote goedheid, die U bewoog, om uwen Apostel Petrus, nadat hij U, tot driewerf toe, verloochend had, nog met een genadig oog aan te zien, en hem uw vaderlijk harte te openen. Sla ook alzoo een ontfermenden blik op onzen (onze) zieke; verwek in zijn (haar) harte eene opregte boetvaardigheid over alle, van der jeugd af, tot op dezen oogenblik toe, bedreven zonden. Laat hem (haar) met Petrus schuld

belijden en schuld beweenen, en met den bekeerden Apostel U voorts trouw blijven tot het einde toe, om U hiernamaals in den hemel voor eeuwig te loven. Amen. Onze Vader, enz.

5. *Herinnering aan Christus bespotting voor Caïphas, Pilatus en Herodes.*

Gedenk, o Jesus Christus, uwe zachtmoedigheid en geduld, toen zij uw heilig aangezicht, in welks beschouwing de Engelen zich verlustigen, bespuwden en met vuisten sloegen; toen zij U, als den grootsten boosdoener, naar Pilatus verschaar voortsleurden, en door valsehe getuigenis aanklaagden; en toen Gij, vandaar naar Herodes gezonden, wederom door dezen, doch in een spotgewaad, naar Pilatus teruggewezen werdt. Zie, thans stormen alle booze geesten ook op dezen (deze) kranke los, verzoekende zijne (hare) ziele, en er op belust, om deze onder de verschrikking des doods te verderven. Verlaat Gij echter, o Jesus, de ziel niet, waarvoor Gij zoo veel hebt geleden; troost en versterk haar tegen alle verzoeking des Satans, en laat ze niet langer met den dood worstelen. Wanneer de booze vijand haar in 't verderf zou trachten mede te slepen, zoo omkleed haar dan met het

plegtgewaad uwer gerechtigheid, hetwelk Gij met uw dierbaar bloed en door uwen bitteren dood hebt verworven; opdat zij, daarmede getooid, voor uwen registerstoel verschijnen, het oordeel doorstaan, en onder het getal uwer uitverkoornen opgenomen worden moge. Amen. Onze Vader, enz.

6. *Herinnering aan Christus geeseling en doornenkrooning.*

Gedenk, o Jesus Christus, den smaad, den hoon en de smarte, door U ondergaan, toen uw maagdelijk ligchaam door de goddeloozen ontbloot, met koorden en roeden gegeeseld, en uw gezegend hoofd met doornen gekroond werd. Zie, o Jesus, hoe deze zieke thans naar ziel en ligchaam is gemarteld, en aan hoofd en ledematen door zwakte daar afgetobt ter neder ligt. Laat die zwakte, die smarten en pijnen hem (haar) ter zaligheid medewerken; steun zijn (haar) binnenste door de kracht des heiligen Geestes, opdat hij (zij) alle kwellingen, naar uw voorbeeld, geduldig drage; besproei en zuiver zijne (hare) ziel met uw heilig bloed, hetwelk Gij bij de geeseling en krooning zoo overvloedig hebt vergoten, opdat hij (zij) de kroon der uitverkoornen moge ontvangen. Amen. Onze Vader, enz.

7. Herinnering aan Christus veroordeeling.

Gedenk, o Jesus Christus, hoe Gij, door geeselslagen verbrijzeld, met doornen gekroond, met een purperen spotgewaad omhuld, en de handen gebonden, door Pilatus aan het volk werd't voorgesteld; gedenk dat bloeddorstig geschreeuw der menigte van Joden, die daar riepen: kruist hem, kruist hem! en hoe, eindelijk, de regter U tot den smaadvollen kruisdood veroordeelt. Nu, o Heer, spannen alle helsehe geesten in woede tegen de ziel van dezen (deze) kranke te zamen, en trachten haar in de eeuwige hellepoel neer te doen storten; sta Gij echter, o Jesus, haar bij, Gij, die U ter dood hebt laten veroordeelen, om ons van het vonnis des eindeloozen verderfs vrij te maken; wend af van deze ziele de uitspraak eener eeuwige verdoemenis, opdat zij voor altijd bij U in vreugd moge leven. Amen. Onze Vader, enz.

8. Herinnering aan Christus kruisdraging.

Gedenk, o Jesus Christus, aan uwen laatsten, smartvollen togt, toen Gij, met het kruis beladen, den Kalvarieberg besteegt, en, door afmatting, tot driewerf

toe, ter aarde storttet. Zie, o Jesus, deze kranke doet thans ook zijn laatsten, zwaren gang, en heeft nog een steilen berg ter beklimming voor zich. Gij hebt hem, tot vermeerdering zijner glorie opgelegd, om het kruis met U te dragen; doch, zie hoe zwaar het hem wordt, hoe de bangstheid hem aangrijpt, terwijl hij naar den eindpaal smacht, om zijne ziel in uwe handen te kunnen overgeven. Ach! zie hem (haar) aan met een oog van genade, o Jesus! en verligt den last van dat drukkende kruis, opdat de zieltogende er niet onder bezwijkte; versterk hem (haar) met de kracht van uwen heiligen Geest, opdat hij (zij) moedig in uwe bloedige voetstappen den berg van smarte betrede, alle lijden met geduld doorsta, alle verzoe-kingen van den booze krachtig bestrijde, en, na roemvolle zegepraal, tot U en uwe uitverkoornen moge naderen. Amen. Onze Vader, enz.

9. *Herinnering aan Christus kruisiging.*

Gedenk, o Jesus Christus, de schriklijke pijnen, welke Gij geleden hebt, toen men al uwe ledematen uitrekte, en uwe handen en voeten aan 't kruis met nage-len vasthechtte; toen Gij, tusschen hemel en aarde, tusschen den vergranden God en het verworpen menschedom, in onuit-

sprekelijke smarten aan het smaadhout hangende, U, voor de zonde der geheele wereld, aan uwen hemelschen Vader offerdet. Wij bidden U, o liefderijke Jesus, o wil voor dezen (deze) kranke, die daar tusschen leven en dood, en onder den last van 't aardsehe kruis, ademloos nederligt, uw bitter lijden en sterven op nieuw aan uwen hemelschen Vader ten offer brengen, en deze ziel een zaligen uittogt naar boven genadig doen verwerven. Amen. Onze Vader, enz.

10. *Herinnering hoe Christus met uitgestrekte armen aan het kruis hing.*

Gedenk, o Jesus Christus, hoe Gij met uitgestrekte armen aan het kruis hebt willen genageld worden, om U alzoo bereid te toonen tot het ontvangen van alle menschen aan uwe vaderlijke borst. Wij bidden U, o liefderijke Jesus, neem dezen (deze) kranke, die, bij 't hoogste lichaams- en zielelijden, geene rust of kalmte meer weet te vinden, genadig in uwe vaderarmen op, teneinde hij (zij) vreedzaam aan uwen boezem moge rusten; immers, dáár is men veilig tegen alle vijandschap, dáár vindt men troost en balsem voor alle smart en zielewonden, dáár zal de zieke, geduldig en bereid, het tijdelijk leven

uitgaan, om bij U binnen te treden, bij U, die het eeuwig leven zijt. Amen. Onze Vader, enz.

11. *Herinnering aan Christus angst en kruis.*

Gedenk, o Jesus Christus, den grooten angst en nood, waarin Gij, drie uren lang, aan 't kruis hebt doorgebracht, toen de zon, van huivering, schuil ging en de aarde van medelijden beefde. Zie, o Jesus! onze kranke ligt daar ook in angst en beven uitgestrekt; spraak en gehoor gaan te niet, de oogen worden verdonkerd, en de duisternissen des grafs overwalmen reeds geheel het bewustzijn. ô Jesus! Gij licht der wereld, Gij zonne der gerechtigheid: bestraal en verheug deze ziel met den glans uwer genade; voer haar in 't eeuwig licht, waar zij U, haren God en Zaligmaker, te zamen met den Vader en den heiligen Geest, in oneindigen luister voor eeuwig aanschouwen moge. Amen. Onze Vader, enz.

12. *Herinnering aan Christus laatste woorden.*

Gedenk, o Jesus Christus, uwe laatste woorden, welke Gij, aan den kruisboom

hangende, om ons tot troost hebt toegesproken, en laat ze dezen (deze) zieke tot heil en zaligheid verstrekken. 1. Gij hebt voor uwe vijanden gebeden met de woorden : „*Vader! vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen.*” Geef dezen lijder (deze lijderesse) de genade, dat hij (zij) allen die hem (haar) ooit beleedigd hebben, van harte vergiffenis schenke, en Gij, o Jesus! vergeef hem (haar) alle zonden en onvolmaaktheden. 2. Den berouwvollen moordenaar hebt Gij de troostadende woorden van zaligheid doen hooren : „*heden zult gij met mij zijn in het Paradijs.*” Moge ook deze kranke heden die woorden van troost en zaligheid vernemen. 3. Tot uwe lieve, teederbeminde Moeder zeidet Gij : „*Vrouw! zie uwen zoon,*” en tot Joannes : „*ziedaar uwe Moeder,*” terwijl Gij met deze woorden ons allen Maria tot Moeder gegeven hebt. Zoo wees dan ook gij, Maria, Koninginne des hemels, naar den wille uws goddelijken Zoons, onze getrouwe Moeder; laten wij allen u als uwe beminde kinderen aanbevelen zijn, vooral in de ure des doods, welke deze kranke thans naderende is. Kom, o Moeder der barmhartigheid, deze ziel ter hulpe, om der smarte wille, welke gij, bij 't verscheiden van uwen teederbeminde Zoon, hebt doorgestaan. 4. Met

luidere stemme hebt Gij weemoedwekkend uitgeroepen : „*mijn God ! mijn God ! waarom hebt gij mij verlaten !*” Ook deze kranke ligt daar nu verlaten van alle schepselen ; doch, wil Gij, o Jesus, hem (haar) toch in eeuwigheid niet begeven ; want op U, en op U-alléén, berust al de hoop zijner (haarer) zaligheid. 5. Gij hebt geroepen : „*Mij dorst !*” namelijk naar het heil onzer ziel hebt Gij gedorst ; en zij laafden U met edik en galle. Ook deze zieke dorst naar de bronwel des levenden waters ; daarom dan, o Jesus, laaf Gij hem (haar) uit de volheid uwer eeuwig heldere en levenwekkende genadestroomen. 6. Nadat Gij alles, ons rampzaligen ter liefde en ten beste, volhardend en geduldig lijdend hadt doorgestaan, riept Gij uit : „*het is volbragt !*” Moge ook deze kranke weldra kunnen uitroepen : het is volbragt ? O Jesus ! Gij die magt hebt over leven en dood ; schouw hier neder met een barmhartig oog, en geef, dat deze zieke in uwe genade alles ten beste volbrenge, den doodstrijd moedig doorworstele, en de overwinnaarskroon der eeuwige zaligheid gelukkig verwerve. 7. Gij hebt, o Jesus, uw leven besloten met de woorden : „*Vader ! in uwe handen beveel ik mijnen geest.*” In vereeniging met deze aanbeveling zeggen wij allen van harte :

o Vader! in uwe handen bevelen wij den geest van dezen (deze) stervende. O Jesus! in uwe handen bevelen wij zijnen (haren) geest. O heilige Geest! in uwe handen bevelen wij zijnen (haren) geest. Amen. Onze Vader, enz.

13. *Herinnering aan Christus dood.*

Gedenk, o Jesus Christus, hoe Gij bij uw sterven het heilig hoofd hebt gebogen, om ons, menschen, den laatsten vredeskus te geven. O Jesus! gun dezen lijder (deze lijderesse) ook dien heiligen afscheidskus; laat hem (haar) heengaan in vrede, om, met U in eeuwige liefde verbonden, voor het aangezicht uws hemelschen Vaders te kunnen verschijnen, Amen. Onze Vader, enz.

14 *Herinnering aan Christus zijdewonde.*

Gedenk, o Jesus, hoe Gij uwe heilige zijde met eene speer hebt laten doorboren, om ons allen zoo den toegang te banen tot uw liefdevol hart, als tot de bron des eeuwigen levens. Laat ook deze kranke in zijn (haar) laatste uur dezen weg geopend vinden, opdat hij (zij) tot uw genaderijk harte moge naderen, en daarin van alle zonde gezuiverd worde, teneinde

aldus, tegen alle listen en lagen des duivels beveiligd, het aardsche leven zalig te kunnen besluiten. Amen. Onze Vader, enz.

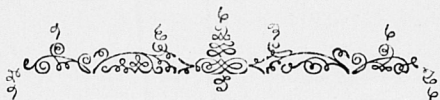
15. *Herinnering aan Christus verrijzenis en hemelvaart.*

Gedenk, o Jesus Christus, hoe Gij de Oudvaders in het voorgeborgte der helle verlossend hebt bezocht, en ten derden dage glorievol uit den doode zijt opgestaan; hoe Gij aan uwe gezegende Moeder, gelijk ook aan de verzamelde Vrouwen en Leerlingen verschenen, en met groote heerlijkheid ten hemel opgevaren zijt. Wij bidden U, o Jesus, verschijn ook troostvol aan dezen (deze) kranke, verkort zijne (hare) smarten en pijnen, slaak in genade zijne (hare) banden, opdat hij (zij) na den tijdelijken doodslaap ontwake ten eeuwigen leven, om zich voor altoos met alle uitverkoornen bij en in U te verheugen. Onze Vader, enz.

GEBED VOOR DEN (DE) STERVENDE, OM EENE
SPOEDIGE ONTBINDING.

Hoe lang, o Jesus, hoe lang nog zal deze kranke in den doodstrijd moeten blijven liggen worstelen? Wanneer zult Gij komen, o Jesus, en de ziel, welke

Gij met uw heilig bloed hebt vrijgekocht, in genade tot U nemen? Wij bidden U, om den wille uwer eindelooze liefde en barmhartigheid, o verlaat deze ziele niet in haren uitersten nood, en wil de smarten des doods niet zoo lang doen aanhouden, dat er de eeuwige zaligheid van den lijder (de lijderesse) door in gevaar kon worden gebracht. Bestraal hem (haar), o heilige Geest! laat het licht der waarachtige kennis, en Jesus, de zon der gerechtigheid in zijn (haar) gemoed niet ondergaan. Troost hem (haar), o Gij ware en eenige Trooster in onze droefenis; versterk hem (haar), Gij die de kracht onzer zwakheid zijt; gedenk dat Gij deze ziel in het heilig doopsel tot uwen tempel hebt geheiligd en ingewijd. ô Vervul haar dan ook bij het verscheiden met zulk een onuitsprekelijk verlangen naar haren hemelschen Vader, dat Hij haar, uit genade en liefde, voor zijn kind erkenne en het de eeuwige zaligheid als een vreugdevol erfdeel schenke. Amen.

EENIGE GEBEDEN VOOR ZIEKEN.

De meeste dezer Gebeden zijn ook in staat van gezondheid bruikbaar.

Gebed om een zalig einde.

Ik beveel U, o Jesus, thans mijne ziel, nu ik, door uwe genade, nog bij het volle verstand ben, opdat zij U innig aanbevolen zij op het oogenblik, als ik, in de angsten des doods, U haar niet meer aanbevelen kan. Ik beken het, o Jesus, dat ik voor den doodstrijd schrome; want, waar toch zal mijne ziele verblijven, als Gij haar niet tot U neemt? Daarom bid ik U, o Jesus, nu in dezen oogenblik, uit al mijne krachten, o wil in die ure genadig mijnen geest in zijnen bangen strijd troosten en versterken, en U over uw schepsel, dat zoo duur door U gekochte pand, ontfermen. Gedenk het, o Jesus, welk een bitteren angst Gij bij uw verscheiden hebt doorgestaan! Hoe smartelijk klagend hebt Gij met luider stemme uitgeroepen en gejammerd, dat uw Vader U verlaten had; o gedenk, hoe Gij, alvorens te sterven, uwen geest in zijne handen aanbevolen hebt. En evenzoo nu ook schrei

ik thans tot U, o Jesus, dat Gij, als mijn Verlosser, mijnen geest zult willen opnemen, wanneer die van het ligchaam scheiden zal. Gedenk, o liefderijke Jesus, dat Gij aan het kruishout uwe armen vaderlijk hebt uitgestrekt, om er mij in te ontvangen; dat Gij uw heilig hoofd hebt gebogen, om mij den vredetus te geven; dat Gij uwe heilige zijde hebt laten doorboren, om mij den toegang tot uw genadevol harte te banen. Zie, o Jesus, mijne ziele zoekt hare toevlugt bij U; met kinderlijk vertrouwen snelt zij U in de armen; zij kust uw hoofd en verbergt zich in uwe heilige zijde.

Hoe wèl is het mij aan uwen boezem; dáár vloeit de bron des eeuwigen levens, dáár is mij de gewenschte plek der hemelsche rust, dáár zal ik beveiligd zijn tegen alle gevaar, tegen alle aanrandingen van den booze; dáár hoop ik uwe stemme te zullen vernemen, die mij toeroept: komt, gezegende mijns Vaders, bezit het rijk, dat voor u is bereid geworden, van den aanvang der wereld. O Jesus! hoe zalig, hoe overgelukkig zal ik mij gevoelen, wanneer Gij mij zult opnemen in uw rijk. O Jesus! in uwe handen beveel ik mijnen geest. Gij hebt mij verlost, o Heer, Gij God der waarheid. Amen. Ps. xxx; 6.

**Eens Christens laatste geestelijke
wilsuitdrukking.**

In den naam der allerheiligste Drie-
vuldigheid : van den Vader, en den Zoon ,
en den heiligen Geest. Amen.

Ik stel mijne ziel in de handen haars
Scheppers en Verlossers. Mijn ligchaam
zal wederkeeren tot de aarde, waaruit
het geschapen is. Alle wereldsche goede-
ren, alle tijdelijke eer, roem en vreugde,
zeg ik vrijwillig vaarwel, en begeer niet
anders dan U, mijn Heer en mijn God ,
aan te hangen met hart en ziel.

Uit den grond mijns gemoeds heb ik
berouw en leedwezen over mijne zonden ,
maar vooral over....., en zulks al-
leen daarom, dewijl ik U, mijn Heer en
mijn God, wien ik boven alles bemin,
er door vergramd heb. Met uwe genade
wil ik mij ernstig beteren, al mijne zon-
den biechten, en, naar mijn beste ver-
mogen, er boete voor plegen. Volgaarne
vergeef ik allen die mij ooit beledigd
hebben, en ik bid ootmoedig, dat ook zij
allen mij vergeven willen. Ik zal in vrede
hierop insluimeren en rusten.

Ik geloof alles, wat de heilige katholieke
Kerk mij te gelooven voorstelt. Ik hoop
en vertrouw, o mijn God, door uwe ein-
delooze barmhartigheid, de vergeving

mijner zonden en het eeuwig leven te zullen verwerven. Ik bemin U, o God, als mijn hoogste en eenige goed, uit geheel mijn hart, uit mijne gansche ziel en uit al mijne krachten. Vreugde en leed neem ik dankbaar aan uit uwe hand, en geef mij volkomen aan uwe goddelijke Voorzienigheid en aan uw allerheiligst welbehagen over.

Ook beveel ik mij dringend aan in uwe hoede en bescherming, o heilige Maria, H. Josef, heilige Engelbewaarder, H. Barbara, en gij, mijn dierbare Beschermheilige; o wilt mij bijstaan te allen tijde, maar bovenal in de ure mijns doods. Amen.

Gebod bij het lijk van Christus in den schoot zijner heilige Moeder Maria.

Siddert, gij hemelen, en beeft, gij poorten des eeuwigen heiligdoms : want Jesus, de Zoon van den levenden God, ligt daar dood in den schoot zijner diep bedroefde Moeder. Treedt toe, gij dochteren van Sion, en aanschouwt uwen Koning op zijnen troon, gekroond met doornen, bloedig aangezigt en doodsbleeke lippen. Treedt toe, en kust hem in ootmoed de handen en voeten. O Jesus! o, mogt ook ik naderen en uwe heilige wonden aanraken. Ach! mijn hart trilt in mijn binnenste, want ik kenne mij medepligtig

aan uwen onschuldigen dood. Ik vrees door mijne aanraking uwe heilige wonden te vernieuwen; ik vrees dat uw heilig bloed tegen mij opstijgen en mij des oordeels schuldig verklaren zal. En daarom dan wil ik met den openbaren zondaar van verre staan, en, op mijne borst slaande, zeggen: o Jesus, wees mij, arme zondaar genadig! U, o Moeder der smarte, u, o heilige Maria, geef ik mijn gebed, als waarmee ik uwen goddelijken Zoon alleroetmoedigst om vergeving smeekte, met nadruk en vol vertrouwen over. Door u, o heilige Moeder van genade, door u hoop ik genade te zullen verwerven. Amen.

**Krachtige aanbeveling in de hoede der
heilige Moeder Gods.**

ô Gij, diep bedroefde, allerteederste Moeder! o gedenk, hoe Jesus Christus, uw geliefde Zoon, hangende aan het hout des kruises, u zijnen beminden leerling Joannes, en hem u aanbevolen heeft. Met dezelfde liefde en trouw beveel ik uwer moederlijke teederheid mijn hart en mijne ziel, mijn doen en mijn laten, mijne eer en mijn goed, mijne verwanten, mijne vrienden, mijn leven en mijn sterven, dringend aan. Ik bidde u, teederst beminde Moeder, o moge ik, met eene bijzondere liefde, gelijk de H. Joannes, uw harte

aanbevolen en er meê verbonden zijn; sta mij bij te allen tijde, maar vooral in de ure van mijnen dood; mogen dan, o troostrijke Moeder, de doodsnikken mijner geprangde ziel u ter harte gaan; bescherm mij dan, neem mij op, en stel mijnen geest in de handen van Jesus Christus, uwen Zoon, onzen Verlosser, die met den Vader en den heiligen Geest, één God, leeft en heerscht, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Vragen om een zieke voor te houden.

Neemt gij deze ziekte uit Gods hand met liefde en dankbaarheid aan?

Dankt gij God voor alle weldaden, welke hij u bij uw leven heeft bewezen?

Zijt gij bereid, om naar den goddelijken wil te leven en te sterven?

Is het onwillens, wanneer gij in uwe kwelling ongeduldig zijt?

Vergeeft gij, om Jesus wille, allen die u ooit in eenig opzigt misdaan of beleedigd hebben?

Wenscht gij ook dat allen, die door u beleedigd zijn, u vergeven zullen?

Gevoelt gij, uit liefde tot God, leedwezen over al uwe zonden, en zijt gij stellig voornemens u te beteren?

Zijt gij bereid, alle voldoening te geven, zooveel zulks slechts in uw vermogen is?

Geloofst gij alles, wat God geopenbaard heeft, en door de heilige katholieke Kerk te gelooven voorgesteld wordt?

Hoopt gij de vergiffenis uwer zonden en het eeuwige leven te zullen verwerven?

Hebt gij God, uwen Heer, uit geheel uw hart en boven alles lief?

Verlangt gij alle afdaten, welke gij zult kunnen erlangen, deelachtig te worden?

Wenscht gij in uwen doodstrijd een teeken van berouw over uwe zonden te geven, en er van ontbonden te worden?

Wilt gij in doodsgevaar het laatste Oliesel ontvangen?

Is het uw wil, dat alles, wat gij anderen schuldig en alzoo hun te betalen verplicht zijt, uit uwe middelen voldaan worde?

Wilt gij liever nu sterven, dan tegen den wil Gods langer leven?

Noemt gij Christus als den erfgenaam uws ligchaams en van uwe ziel?

God zij geloofd en gezegend in eeuwigheid!

Gebod om de verloren gezondheid van God terug te ontvangen.

Uit de alleenspraken van den H. Augustinus,
II. Hoofdstuk.

Aanschouw, o God en Heer, uw schepsel, dat nu te gronde gaat; uwe handen hebben mij geschapen en gevormd;

diezelfde handen zijn voor mij genageld aan het kruis. Verlaat uw schepsel niet, o Heer! let op de wonden uwer handen, waarin Gij mij zoo diep hebt gegrift; o lees daar mijn naam, en geef mij de gezondheid weder. Ik, die het werk uwer handen ben, verzucht tot u: o wil mij verkwikken. Ik, uw schepsel, roep U aan: o, Gij die het leven zijt, geef mij het leven weder. Ik, de zwakke, ik hef de handen tot U, den Sterke, omhoog; o rigt Gij mij van het ziekbed weder genadig op. Spaar mij, o Heer, want mijne dagen gaan als eene schaduw voorbij. Wat is de mensch, dat hij zou durven spreken met God, die hem geschapen heeft? Verschoon mij, o Heer, terwijl ik mijne rede tot U rigte; duid mij niet ten kwade, dat ik mij verstout, tot U, den Almagtige, het woord te voeren; maar bedenk dat de nood tot het hoogst geklommen is; de smart dwingt mij tot spreken; de ellende, waarin ik gedompeld ben, verplicht mij gebiedend U aan te roepen. Zie, ik lig hier krank ter neder en verhef mijne stem tot den Arts, schreiende: Jesus van Nazareth, ontferm U mijner! Gij, bronwel van barmhartigheid, verhoor mij, zwakke, die met beklemden borst tot U om hulpe smeeke: ik zal U aanroepen, o Heer, alvorens van deze aarde heen te

gaan. Sta mij bij, o God der sterkte, en door U zal ik behouden worden; verhelder het oog mijner ziel, Gij oorsprong des lichts, en ik zal door U weêr tot het gezigt worden gebragt; vertoon U aan mij, o God der eeuwige heerlijkheid, en ik zal mij oprigten in uwen heiligen naam; wees Gij mijne vreugde, o Gij, die het leven mijner ziele zijt, dan zal ik leven, mij bewegen en voortdurend zijn in U, mijn God en mijn Heer.

Overgeving in den Goddelijken wil.

Mijn hart is bereid, o God, mijn hart is bereid, om te leven en te sterven naar uw goddelijk welbehagen; van uwe vaderhand neem ik alles aan, wat Gij mij zenden zult. Ik belijde, o Heer, dat ziekte, zoowel als gezondheid, eene gave des hemels is. Handel met mij, o God, geheel naar uwen wil, want uwer ben ik naar het ligchaam en naar den geest. Gij hebt mij tot uw evenbeeld geschapen en op deze wereld geplaatst; Gij hebt ook de magt, om mij, hoe en wanneer Gij het wilt, uit dit leven op en tot U te roepen. Ik ben toch niet op aarde verschenen, om er te blijven, maar om, na de vervulling van het aantal mij door U, o God, toegestane jaren en dagen, voor uw aangezicht te verschijnen, teneinde het loon mijner werken

te ontvangen. Mijn hart is bereid, o God, mijn hart is bereid. Ik leg mij vol vertrouwen in den schoot uwer goddelijke Voorzienigheid neder; dáár wil ik vreedzaam rusten en zeggen : Vader! niet mijn, maar uw wil geschiede. Amen.

Oefening van Berouw over de zonden van geheel het leven.

ô Hemelsche Vader! hoe berouwt het mij, dat ik de dagen mijns levens zoo roekeloos en zoo zondig heb doorgebracht, en U, mijnen God en Heer, zoo weinig heb gediend! Hoe innig smart het mij, dat ik U, die het hoogste goed zijt, wien ik boven alles beminne, zoo dikwijls en zoo grovelijk beleedigd heb. O, konde ik de verloren jaren terugroepen, hoe ijverig zou ik dan met uwe genade in alle goede werken niet meêgaan, hoe zorgvuldig dan niet alles vermijden, wat uwer goddelijke Majesteit ongevallig zou kunnen zijn. Ach, mijn Jesus! ik bid en smeeke U van ganser harte en uit al de krachten mijner ziel, door het heilig bloed, hetwelk Gij ook voor mij vergoten hebt, door uw bitter lijden en sterven, o vergeef mij alles wat ik heb misdreven, en kom mij genadig te gemoet in alles wat mij ontbreekt. Amen.

Men kan hier laten volgen de Oefeningen van Geloof, Hoop en Liefde; bladz. 65; de heilige Kruisweg, enz. bladz. 134.

Verzuchtingen tot God den Vader, den Zoon, en den heiligen Geest.

ô Hemelsche Vader! ik stel den onschuldigen dood uws Zoons, Jesus Christus, tusschen mijne zonden en uwen goddelijken toorn, U opofferende zijne oneindige verdiensten: deze zullen voldoen voor wat mij ontbreekt.

Wees mij genadig, o God de Vader; wees mij genadig, o God de Zoon; wees mij genadig, o God de heilige Geest.

Gedenk, o Vader, uwe grenzelooze liefde en barmhartigheid, en ontferm U mijner.

Gedenk, o Jesus, de angsten en nooden, welke Gij in den hof van Gethsemane en aan het kruishout voor mij hebt geleden, en ontferm U mijner.

Gedenk, o heilige Geest, de onuitspreeklijke goedheid en genade, waarmee Gij alle uitverkoornen bevoorregt, en ontferm U mijner.

Verzuchtingen tot Jesus, den Gekruiste.

ô Barmhartigste Jesus! kom mij ter hulpe in dezen mijnen nood, en offer Gij zelf uw lijden en sterven, voor geheel mijne schuld en voor mijne wèlverdiende straf,

aan uwen hemelschen Vader verzoenend op.
— O genaderijke Jesus! al mijne hoop,
mijn troost en mijn toeverlaat vestig ik
enkel en uitsluitend op uw bitter lijden
en sterven, en dompel mijne ziel geheel
en al in de diepte uwer heilige wonden. —
O allerliefste Jesus! ik wensch en begeer,
dat uw heilige naam mijn laatste woord,
uw heilig Vleesch en Bloed mijne laatste
zielespijs, en uw bitter lijden en sterven
mijne laatste gedachte zij. — O goeder-
tierenste Jesus! aan uw heilig kruis wil
ik mij hechten en vasthouden; dat zal
mijne toevlugt, mijn stut en steun, dat
zal mijne bescherming en het verweermid-
del tegen al de aanvallen des zielevijands
zijn. — O zachtmoedigste Jesus! druk uwe
heilige wonden zóó diep in mijn hart, dat
ik U nimmer vergete.

In uwe handen beveel ik mijnen geest,
zoo als Gij uwen geest in de handen uws
Vaders bevolen hebt.

Drie verzuchtingen tot den H. Geest.

ô Heilige Geest! Gij troost en sterkte van
alle bedrukten en bedroefden: sterk en
verlos ook mijn beklemd en zwak gemoed
van de banden, die het prangen; over-
lommer mijne ziel met uwe goddelijke
kracht, opdat ik alle smart en lijden van
mijne ziekte met liefde en lijdzaamheid

drage, en alle aanvechtingen des vijands standvastig afweeren en overwinnen moge, Amen.

O heilige Geest! Gij band der liefde tuschen den hemelschen Vader en zijnen eeniggeboren Zoon; ontvlam de goddelijke liefde in mijn hart, verbind mij daardoor voor eeuwig met God, en laat mij in die liefde zalig sterven. Amen.

O heilige Geest! Gij eeuwig licht: verdrijf den nacht mijner zonden, en keer de duisternissen der helle genadig van mij af; verlicht mijn gemoed, opdat ik in uwe heldere glansen mijnen God en mijn Heer, na afloop dezes vergankelijken levens, in eeuwigheid aanschouwen moge. Amen.

Men bidde hier nog de Litanie van het bitter lijden onzes Heeren Jesus Christus; bladz. 105.

Begeerte der ziele naar God en het eeuwig leven.

Gelijk het hert verlangt naar de waterbron, zoo verlangt mijne ziele naar U, o God. Mijne ziel dorst naar God, de bron des levens: wanneer zal ik komen en verschijnen voor uw aangezicht? ô Levensoorsprong, gij Bronader des levenden waters: wanneer zal ik de liefelijke stroomen naderen, die vlooden der eeuwige verkwikking, na den uitgang uit de oorden,

die woest, ongebaand en ongastvrij zijn en waar geen wateren vloeijen? O, dan zal ik aanschouwen uwe heerlijkheid, en verbaasd staan over uwe kracht; dan zal ik mijnen dorst lesschen aan de welbron uwer barmhartigheid.

Mij dorst naar U, o Heer; Gij zijt de oorsprong des levens; o lesch dan mijnen dorst! Mij dorst, o Heer, en die dorst is niet te bevredigen dan door U, den levenden God, naar wien ik dorst. O wanneer toch zal ik dan komen, en voor uw aangezicht verschijnen, o Heer! Geloofst Gij, dat ik dien dag zal aanschouwen, dien dag des jubels en der vreugde; dien dag, door den Heere gewrocht, waarop wij zullen juichen en blijde zijn?

ô Heerlijk schoone dag, waarop geen avond volgt, en wiens zonne nimmer zal ondergaan! o dag, waarop ik hooren zal de stemme des lofs, de stemme des jubels en der belijdenisse! de dag, wanneer ik zal hooren de blijdschapvolle woorden: ga binnen in de vreugde uws Heeren.

ô Vreugde boven vreugde, o vreugde die alle vreugde overtreft, o vreugd buiten welke er geen vreugde bestaat! o wanneer zal ik tot u ingaan, om God te aanschouwen, God, die in u woont! Ik wil uitgaan en in die verheven aanschouwing mij voor eeuwig verdiepen. Wat toch is er, dat

mij nog terughouden zou? Wee mij, wee dat mijne ballingschap op aarde nog langer zou duren!

Kom, Heere! o, wil niet dralen; kom, Heer Jesus Christus! kom en bezoek ons met uwen vrede; kom en slaak de boeijen der gevangenen, opdat wij ons mogen verheugen voor uw aangezicht met geheel ons hart: kom, onze Verlosser! kom, Gij hope en uitzigt der volkeren; kom en vertoon ons uw aanschijn, en wij zullen zalig zijn.

Hoe lang zal ik, ellendige, nog omzwerven op de tuimelgolven van den oceaan der sterfelijkheid, roepende en schreiende tot U: o Heer! terwijl Gij mij niet hoort? ô Hoor toch, mijn God en mijn Heer, hoor en verhoor mijne stem, die zich tot U verheft van uit het gebulder der onstuimige wereldzee, en voer mij binnen in de haven des eeuwigen heils. Zalig zijn ze, o God, die uit het gevaar der aardse stormvloeden gered, tot U, in de veilige haven der eeuwigheid, voor altoos naderen mogen.

ô Gij, waarlijk gelukkigen, gij, die het rijk der eeuwigheid zijt binnengetogen! o hoe heerlijk, hoe onuitsprekelijk zalig is dat rijk, waar met U, o Heer, alle Heiligen heerschen, in het licht der eeuwigheid, als in een prachtgewaad gehuld, en het

hoofd getooid met doornen, flonkerend van edelgesteenten; waar zij U, het opperste goed, bezitten; waar zij voor eeuwig U aanschouwen, U den almachtigen God.

Zie, wij kuielen voor U, wij roepen tot U, wij, uwe verlostten, maar thans nog ballingen op aarde, doch gekocht door uw dierbaar bloed. O verhoor ons, God, Gij onze Verlosser en Zaligmaker, de hoop aller natiën, tot aan iedere grens van den aardbol! Red, o red ons, om den wille uws heiligen naams. Amen.

OPOFFERING ZIJNER SMARTEN EN KWELLINGEN
TER VERWERVING DER ZALIGE HEMELVREUGD.

Wanneer gij, mijne ziel, door de wreedste ligchaampijnen, door de grievendste smarten en kwellingen het voorregt moest koopen, om met Jesus en zijne uitverkoornen te zijn, zoudt gij dan voor zulk een prijs niet gaarne alles gelaten verduren? Overweeg toch wel, wat het eeuwig leven is, dat vaderland der vreugde, die hemelstad, dat bovenaardsch Jeruzalem. Niet genoeg kan daarover gedacht, gezegd, geschreven worden; want geen oog heeft het gezien, geen oor heeft het gehoord, en het is nooit in 's menschen hart opgekomen, wat God hun, die hem beminnen, heeft toebereid. Zou ik dan U, mijn God en mijn Heer! niet boven alles

liefhebben? O hoe berouwt het mij, dat ik zoo laat eerst aanvang met U te beminnen! Maar mogt dan nu ook mijn hart in liefde versmelten, en daardoor dat liefdeverzuim voor eeuwig zijn uitgewischt en geboet. O Jesus! Gij weet, dat ik U nu bemin en meer en meer nog wil beminnen. Gaarne, o Jesus, wil ik mijne smarten, mijne nooden, angsten en kwellingen, ja zelfs den dood ter uwer liefde gelaten ondergaan, opdat ik weldra voor uw aangezicht verschijnen, en U op volmaakt hemelsche wijze beminnen moge, in alle eeuwigheid. Amen.

GODVRUCHTIGE OVERWEGING VOOR EEN KRUCIFIX.

ô Christus Jesus, mijn Verlosser en Zaligmaker! Gij die voor mij aan 't kruis het bloedig zoenoffer volbragt en mij daardoor van den eeuwigen dood verlost hebt: o, sta mij bij in dezen hoogsten nood. — Mij dunkt, ik hoor van U die troostvolle woorden: wees welgemoed, mijn lieve ziel; want, gelijk ik door het kruis, dood, duivel en hel heb overwonnen, zoo zult Gij ook door de kracht van dat kruis, over alles zegevieren. — Ik grijp dan, o Jesus, uw heilig kruis vast, als het schild mijner ziele, als de kracht mijns ligchaams, als de troost van mijn hart, tot versterking mijner zwakheid, tot arsenij in mijne

krankte, tot leniging mijner smarten, tot opbeuring mijner kloekmoedigheid, tot een licht op de duistere baan naar het graf, als de weg ten eeuwigen leven. — Ik wil in de schaduw van den kruisboom rusten; dáár toch zal ik kalmte en veiligheid vinden; dáár zal ik door Jesus, de gezegende vrucht van Maria's heilig lichaam, verkwikt en verzadigd worden; dáár zal ik vreedzaam den doodslaap insluimeren en rusten van mijnen arbeid. — Verre dan van mij, dat ik zoude roemen in iets anders dan in het kruis van onzen Heere Jesus Christus, in wien de wereld mij is gekruist, en ik de wereld gekruist ben. Amen.

LIEFDEZUCHT TOT JESUS, MARIA EN JOSEF.

Ter geringschatting der wereld.

Wat toch is dit aardse leven,
Met der menschen rustloos streven,
Wat toch, Jesus, buiten U?
Rook en ijdelheid is 't leven,
Waanzin is der menschen streven,
Rust, o Jesus, is in U.

Door de wereld steeds bedrogen,
Zoek ik, aan uw kruis gebogen,
't Leven, Jesus, slechts bij U;
Niemand vond zich ooit bedrogen,
Die, aan uwe knie gebogen,
Enkel, Jesus, hoopte op U.

Vader Jozef, Maagd en Moeder,
Ouders van den Albehoeder,
Mag ik steunen ook op u?
Ja, dat wil ik, vader, moeder,
Ouders van den Albehoeder,
'k Bouw tot voorspraak vast op u.

AANROEPING DER HEILIGE NAMEN VAN
JESUS, MARIA, JOSEF.

Gegroet te zamen, geprezen namen :
Jesus, Maria, Josef!
Bij de Englenscharen, nu opgevaren,
Jesus, Maria, Josef!

'k Blijf op u bouwen, en vast vertrouwen,
Jesus, Maria, Josef!
Gij blijft me omzweven, in dood en leven,
Jesus, Maria, Josef!
Uw geest te ontvangen, is mijn verlangen,
Jesus, Maria, Josef!
Gij hebt mijn hart ontlast van smarten,
Jesus, Maria, Josef!
Gij zult in lijden niet van mij scheiden,
Jesus, Maria, Josef!
'k Zij van mijn zonden weldra ontbonden,
Jesus, Maria, Josef!
Wat schild zou baten, door u verlaten?
Jesus, Maria, Josef!
Doe mij in 't sterven, 't leven verwerven,
Jesus, Maria, Josef!
Sta mij ter zijde, in 't laatste strijden,
Jesus, Maria, Josef!
Opdat mij 't leven ginds zij gegeven,
Jesus, Maria, Josef!
Dan zal 'k, daar boven, u eeuwig loven,
Jesus, Maria, Josef!

TROOST DER DROEVE ZIELE.

Als angst en nood, als ziekte en dood
Mijn veege sponde omzweven,
En 't wigt der smart, 't kranke hart,
De zucht bluscht voor het leven:
Dan, Heer, betracht ik, dag en nacht,
De bittere smart en plagen,

Die Gij voor mij, getroost en blij,
Aan 't kruishout hebt gedragen.

„O Vader mijn!” In uwe pijn
Hoort dus mijn hart U schreijen.
Hoe zal 't dan zijn, in mijne pijn?
Zal hij met troost verblijven?
Ach! in den dood, waart Gij in nood,
Gij, Jesus, Zoon des Heeren,
Gij moest bespot, tot uwen God
Ten hemel wederkeeren.

En zou de wensch van 't zondig mensch
Dan zijn, om blij te leven;
Daar Gij, in nood en bittren dood,
Aan 't kruis den geest woudt geven?
Neen, 'k zucht niet meer; ik wil, o Heer,
Uw kruis getroost omarmen,
En ieder uur, mij aan het vuur
Van uwe liefde warmen.

Zie, God en Heer, genadig neêr
Op mij, en laat mij komen
Waar 'k eenmaal blij, van zonden vrij,
Zal wonen bij de vromen;
Waar wij, te zaam, uw heiligen naam
Lofzingen met de kooren,
Die U, den Zoon, op 's Vaders troon,
Als wachters toebehooren.

ZAMENSpraak DER DROEVIGE ZIEL MET HAREN
VERLOSSER EN HELPER.

De Ziel.

Ik ben zoo diep verslagen,
Ik zie geen uitkomst meer,
In 's werelds schrikbre plagen
Zink ik aëmechtig neer.
ô Jesus, Gij, mijn leven!
Onthoud uw licht mij niet:
Ach! wil mij uitkomst geven,
Gij, Heer, die 't al gebiedt.

Jesus.

Mijn kind! houd op te klagen,
Ik ben u steeds nabij;
Zelfs voel ik al uw plagen,
Om u is 't dat ik lij.
Wacht nog een kleine stonde,
Nog maar een weinig strijd,
Dan zweeft ge van uw sponde
Hier in mijn heerlijkheid.

De Ziel.

Ik lijd zoo boven mate,
ô Heer! waar wil ik heen?
Ik ben zoo zeer verlaten,
Zoo hulploos en alleen.

Ach, Jesus! kan het wezen,
Verlos mij uit dien nood,
Wil Gij mijn ziel genezen,
Bedroefd tot in den dood.

Jesus.

Wanneer gij zijt verslonden
Door angst en droefenis,
Zoo berg u in mijn wonden
En klaag wat in u is;
Ontlast dan al uw lijden
En uw onduldbre pijn,
Ik zal niet van u scheiden,
Maar u ten helper zijn.

De Ziel.

Hoe ben ik, hoogste Liefde,
Nog die genade waard,
Ik, die zoo vaak U griede
En woelde in 't slijk der aard?
O wist ik, dat ik zeker
Eens in uw schoot zou zijn,
Ik dronk den bittren beker,
Als ziele-medicijn.

Jesus.

Kind! ik ben, als de Algoede,
In liefde oneindig rijk,
Berust slechts in mijn hoede,
Dan erft gij 't hemelrijk.

Vertrouw op mij, van harte,
Duld al uw angst en pijn,
En uw onlijdbre smarte
Zal weggenomen zijn.

De Ziel.

ô, Jesus! o, wat schatten
Behelst die zoete taal,
De smarten, die me omvatten,
Verdwijnen altemaal;
En mogt Gij nieuwe plagen
Nog zenden op mij neêr,
Ik zal ze willig dragen
Tot mijns Verlossers eer.

Wil nooit meer van mij keeren,
Uw glansrijk aangezicht,
En laat mij steeds begeeren,
De stralen van uw licht.
De laatste van mijn stonden
Moog de allereerste zijn,
Dat ik, in uwe wonden,
Bevrijding vind van pijn.

BLADWIJZER.

Morgengebed.	5
Avondgebed	7
Gebeden onder de heilige Mis. . . .	9

BIECHTGEBEDEN.

Voorafgaande herinnering	27
Aanwijzing en gebeden voor de ont- vang van het heilig Sakrament der Biecht.	28
Gebeden vóór de Biecht.	29
Rouwgebed	33

COMMUNIEGEBEDEN.

Vóór de heilige Communie.	35
Na de heilige Communie	41
De zeven Boet-psalmen	45
Gebeden om voor zich zelven, of voor de zielen in het vagevuur den vollen aflat te verdienen	58

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN VOOR IEDEREN DAG DER WEEK.

Voor den zondag. Ter eere van de allerheiligste Drievuldigheid. . . .	67
Litanie aan de allerheiligste Drievul- digheid.	68
Oefening voor den maandag. Ter eere van den heiligen Geest, en tot	

BLADWIJZER.

laffenis der geloovige zielen in het vagevuur	73
Litanie van den heiligen Geest . .	73
Oefening voor den dingsdag. Ter eere van den heiligen Naam Jesus . .	78
Litanie tot den heiligen Naam Jesus.	79
Oefening voor den woensdag. Tot den heiligen Engel-bewaarder . .	83
Litanie tot de heilige Engelen . .	84
Oefening voordien donderdag. Tereere van het heilig Sakrament des Altaars.	90
Litanie van het allerheiligste Sakra- ment des Altaars	91
De lofzang. <i>Te Deum Laudamus</i> . .	102
Oefening voor den vrijdag. Tot den lijdenden Jesus	104
Litanie van het lijden onzes Heeren Jesus Christus	105
Oefening voor den zaterdag. Tot de allerheiligste Maagd Maria. .	112
Litanie ter eere van de heilige Maria.	113
Litanie van alle Heiligen	116
De smartelijke Rozenkrans. . . .	125
Kruisweg-overdenking	134
Gebeden en overdenkingen in lijden.	146
Betrachtingen over het lijden van Jesus Christus	162
Aanbeveling eener christelijke ziel in de heilige vijf wonden van Jesus.	166
Godvruchtige vereering der zeven laat- ste woorden van Jesus aan het kruis.	168

BLADWIJZER.

Litanie tot Jesus om zalig te srrerven.	178
Gebed om eenen goeden dood te be- bekomen	182
Litanie van onderwerping aan den wil Gods	184
Gebed in groote droefheid	186
Gebed in ziekte.	187
Gebed na het herstel der gezondheid.	189
Gebed voor een zieke.	190
Troostgebed bij den dood van eenen vriend of eener vriendin. . . .	191
Troostgebed bij den dood van geliefde ouders	193
Troostgebed voor ouders bij den dood van een geliefd kind	195
Overwegingen, gevoelens en gebeden, tergelegenheid van het afsterven van personen die ons dierbaar zijn. .	198

GEBEDEN BIJ ZIEKEN EN STERVENDEN.

Gebed bij het begin der ziekte . .	206
Gebed bij toenemende ziekte . . .	207
Litanie tot Jesus, ten gebruike der zieken	209
Psalm in lijden.	215
Gebed van eenen berouwhebbenden zondaar, die in zijne ziekte of krankheden met betrouwen zijne toevlugt tot de eindelooze barm- hartigheid van God neemt . . .	217

BLADWIJZER.

Voorbereidings-gebed tot ontvanging der heilige Sakramenten.	223
Opwekking van berouw.	223
Gebed des zieken na de belijdenis .	224
Voorbereiding tot de heilige Com- munie	225
Gebed na de heilige Communie . . .	227
Gebed voor het heilig Oliesel. . . .	228
Gebed na het heilig Oliesel	229
Morgengebed bij aanhoudende ziekte.	229
Avondgebed	230
Gebed in oogenblikken van ongeduld of hevige smarten	231
Gebed bij eenen zieken, die door een plotseling toeval overvallen is.	232
Gebeden bij stervenden	234
Litanie welke de heilige Kerk leest voor de stervenden.	237
Ander gebed voor stervenden	248
Aanstands na het overlijden	250

GEBEDEN VOOR DE OVERLEDENEN.

Gebeden onder de Misse voor de overledenen	252
Litanie voor de overledene geloovigen.	263
Gebed tot lafenis der geloovige zielen.	266
Overwegingen tot gedachtenis van alle geloovige zielen	267
Rozenkrans-gebeden voor de overle- denen	270
Lijk-psalm. (<i>Bij het begraven.</i>) . . .	275

BLADWIJZER.

Als men van het kerkhof huiswaarts keert	276
Treurgezang der Kerk. <i>Dies Iræ.</i>	277
Vigilien of getijden der overledenen.	279
Magnificat	283
Gebed voor bisschoppen of priesters.	286
Gebed voor een manspersoon	286
Gebed voor eene vrouwelijke overle- ledene	286
Gebed voor vrienden en weldoeners.	287
Gebed voor alle geloovige zielen.	287
Gebed voor vader of moeder	287
Gebed op den sterfdag	288
Gebed op een jaargetijde	288
De lofzang van Ezechias	320
De lofzang van Zacharias	324
De Vesper-psalmen op Zondag.	328
Vesper-psalmen op de Feestdagen	341
Gebeden der generale absolutie	366
Meditaties voor den zieken	370
Over het overdenken van den dood.	374
Overwegingen voor elken dag der week	379
Krachtige gebeden tot Jesus Christus, met terugblik op zijn bitter lijden en sterven.	405
Eenige gebeden voor zieken. Gebed om een zalig einde.	419
Eens Christens laatste geestelijke wils- uitdrukking	421
Gebed bij het lijk van Christus, enz.	422

BLADWIJZER.

Krachtige aanbeveling in de hoede der heilige Moeder Gods. . . .	423
Vragen om een zieke voor te houden.	424
Gebed om de verloren gezondheid van God terug te ontvangen . . .	425
Overgeving in den goddelijken wil .	427
Oefening van berouw over de zonden van geheel het leven	428
Verzuchtingen tot God den Vader, den Zoon en den heiligen Geest .	429
Verzuchtingen tot Jesus, enz. . .	429
Drie verzuchtingen tot den heiligen Geest	430
Begeerte der ziel naar God, enz. .	431
Opoffering zijner smarten en kwel- lingen, ter verwerving der zalige hemelvreugd	434
Godvruchtige overweging voor een krucifix.	435
Liefdezucht tot Jesus, Maria en Josef.	437
Aanroeping der heilige namen, enz.	437
Troost der droevige ziele	438
Zamenspraak der droevige ziel met haren Verlosser en Helper . . .	440

GOEDKEURING.

Imprimi potest.

Ruremondæ, hæc. 21 Martii 1845.

J. A. PAREDIS,

Ep. Hir. et Adm. Aplicus. Limb.

oede
. . . 423
den. 424
heid
. . . 425
ril . 427
den
. . . 428
der,
st . 429
. . . 429
gen
. . . 430
. . . 431
rel-
ige
. . . 434
een
. . . 435
ef. 437
nz. 437
. . . 438
net
. . . 440

5.

us. Limb.

